

Profesionālās vidējās kultūrizglītības organizācija – vai ir pilnveidojama?

Rīga 2020

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Profesionālās vidējās kultūrizglītības organizācija – vai ir pilnveidojama?

2020.gada 4.septembrī

Atbilstības/lietderības revīzija “Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība Latvijā”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Pirmā revīzijas departamenta 01.04.2019. revīzijas grafiku Nr.2.4.1-6/2019

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no tīmekļa vietnes <http://depositphotos.com/>

Cienījamais lasītāj!

Valsts kontrole ir pabeigusi atbilstības un lietderības revīziju par profesionālo vidējo izglītību, kuras ietvaros līdzās Izglītības un zinātnes ministrijas un tās iestāžu darbības vērtēšanai sevišķa vērība tika pievērsta arī kultūras un radošo industriju izglītības organizēšanai, par ko ir sagatavots atsevišķs ziņojums.

Piedāvājam iepazīties ar šo ziņojumu.

Salīdzinājumā ar situāciju profesionālajā vidējā izglītībā kopumā kultūrizglītības jomā situācija ir labāka – mācības pārtraukušo izglītojamo īpatsvars ir mazāks, mācību rezultāti augstāki, absolventu, kuri studē vai strādā, īpatsvars ir lielāks, arī absolventu, kuri strādā vai studē savā specialitātē, īpatsvars augstāks.

Tomēr kultūrizglītības sektoram nevajadzētu iestīgt pašapmierinātībā, jo revīzijā konstatēta arī virkne trūkumu. Uzsvēršu tikai dažus.

Profesionālās vidējās kultūrizglītības politika un vadība ir gan Izglītības un zinātnes ministrijas, gan Kultūras ministrijas pārziņā un izglītošanos pamatā nodrošina gan Kultūras, gan Izglītības un zinātnes ministrijas dibinātas izglītības iestādes. Diemžēl arī šajā jomā vērojama valsts pārvaldē ierastā situācija – resoru un to iestāžu vājā sadarbība, resoru rūpe tikai par savām iestādēm, bet ne vēlme atbildēt par visa sektora attīstību un uzstādīto mērķu sasniegšanu.

Mēs izprotam profesionālās kultūrizglītības nozīmi talantu izkopšanā, personas izaugsmei un visas nācijas attīstībā, tomēr vēlamies uzsvērt, ka profesionālās vidējās izglītības pamatuzdevums ir speciālistu sagatavošana darba tirgum (ar to domājot ne tikai darba ņēmējus, bet arī citus nodarbinātības veidus) vai izglītības turpināšanai augstākā līmenī, un šī speciālistu sagatavošana tiek finansēta no valsts budžeta jeb visas

sabiedrības līdzekļiem. Tāpēc mēs aicinām Kultūras ministriju uzsākt aktīvi vērtēt daudzšķautņainās nozares – kultūras un radošo industriju – speciālistu pieprasījuma prognozes, apzināties, cik sabiedrībai izmaksā katra audzēkņa izglītošana, un veicināt izglītības iestāžu darbības efektivitātes paaugstināšanu. Iespējams, būtu jādomā par izmaiņām proporcijā starp profesionālās vidējās kultūrizglītības piedāvājumu un tālākizglītības, profesionālās pilnveides un interešu izglītības piedāvājumu kultūrā un radošajās industrijās.

Atzinīgi vērtējam, ka Kultūras ministrija sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru ir apņēmusies pilna ieviest Valsts kontroles sniegtos 16 ieteikumus.

Pateicamies par sadarbību un atsaucību revidējamo vienību – Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālā kultūras centra, Kultūras ministrijas un pašvaldību dibināto profesionālo vidējo kultūrizglītības iestāžu, Latvijas Kultūras akadēmijas, kā arī Izglītības un zinātnes ministrijas un tās iestāžu, Nozaru ekspertu padomju un Latvijas Darba devēju konfederācijas darbiniekiem un pārstāvjiem.

Ar cieņu

departamenta direktore

Inga Vilka

Saturs

Kopsavilkums	6
Galvenie secinājumi	6
Būtiskākie ieteikumi.....	12
Ziņojuma struktūra	13
Jomas raksturojums.....	14
1. Kā kultūras un radošo industriju izglītība iekļaujas profesionālās vidējās izglītības sistēmā?.....	22
Izglītojamo skaits, tā dinamika, sadalījums pa izglītības programmu grupām	23
Institucionālais ietvars	26
Nozares kvalifikāciju struktūra un profesiju standarti.....	28
Iegūstamās kvalifikācijas.....	33
2. Vai ir skaidrs, kam un cik daudz speciālistu kultūras un radošo industriju profesionālā izglītība sagatavo?	36
Kultūras un radošo industriju darba tirgus	38
Izglītojamo skaita noteikšana	40
Izglītības satura aktualitāte	50
Pieeja praksei nodrošināšanai.....	53
3. Vai profesionālās izglītības kompetences centra statuss nozīmē augstāku izglītības kvalitāti?.....	57
PIKC izveidošana	59
Kritēriji PIKC statusa saņemšanai.....	61
PIKC kritēriju un to izpildes novērtējums	62

Izglītības iestāžu tīkla un izdevumu optimizācija	66
Metodiskais darbs.....	68
Pedagogu tālākizglītība.....	70
ES fondu finansējuma sadalījums izglītības iestādēm.....	73
PIKC – izcilības centri.....	78
4. Kāda ir rīcība ar kultūrizglītībai paredzēto valsts budžeta finansējumu?	81
Valsts budžeta līdzekļu atlīdzībai	87
Valsts budžeta līdzekļu mācību līdzekļu iegādei	93
Stipendiju apmērs izglītojamiem.....	100
Ieguldījumi izglītības iestāžu infrastruktūrā	101
5. Kā novērtēt kultūras un radošo industriju izglītības īstenošanu?	105
Rezultatīvie rādītāji politikas novērtēšanai.....	106
Mācību pārtraukšana – izmaksas valsts budžetam	108
Absolventu turpmākās gaitas	112
Absolventu profesijas	119
Kultūras ministrijas viedoklis	121
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	123
Termini un skaidrojumi	133
1.pielikums. Profesionālās vidējās kultūrizglītības klasifikācijas shematiskais attēlojums.....	134
2.pielikums. Profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes, to īstenotās izglītības programmas un audzēkņu skaits 01.10.2019.....	135

3.pielikums. Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte (aktualizēta 28.02.2020.)	136
4.pielikums. Kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmas, kurās 01.10.2019. atšķirīgās izglītības iestādēs ir iegūstamas dažādas kvalifikācijas	137
5.pielikums. Kritēriji profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanai	139
6.pielikums. KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo skaits sadalījumā pa izglītības programmu veidiem 01.01.2020.	141
7.pielikums. KM izglītības iestāžu ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā laika periodā no 2007.gada līdz 2013.gadam un neatrisinātās infrastruktūras problēmas .	142
8.pielikums. Finansējums 8.1.3. SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanai.	143
9.pielikums. 2018./2019. mācību gada absolventu turpmākās gaitas.	144
10.pielikums. Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam noteiktie rezultatīvie rādītāji profesionālajai vidējai izglītībai.	145
Atsauces	148

Kopsavilkums

Profesionālā vidējā izglītība sagatavo izglītojamo darbībai noteiktā profesijā, nodrošinot izglītojamajam paaugstinātu teorētisko sagatavotību un profesionālo meistarību, kā arī rada motivāciju profesionālajai attīstībai, tālākizglītībai un nodrošina iespēju izglītojamajam sagatavoties izglītības turpināšanai profesionālās augstākās izglītības pakāpē. Profesionālās izglītības sistēmai ir jāspēj reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu, lai sagatavotu nozarēm nepieciešamos speciālistus, tā veicinot jauniešu nodarbinātību un sekmējot ekonomiski aktīvas sabiedrības veidošanos.

Kultūras un radošo industriju izglītība jeb kultūrizglītība ir profesionālās vidējās izglītības sistēmas sastāvdaļa, par kuru atbildīga ir Kultūras ministrija.

Tieši kultūra ir viens no resursiem ar neierobežotu ilgtspējas potenciālu¹ un kultūrai ir vadošā loma cilvēka intelektuālās attīstības un personības izaugsmes ceļā, palīdzot veidot dažādas prasmes radošās darbības attīstībai, veicinot ne tikai personiskās, bet arī reģionālās, nacionālās identitātes un piederības izjūtu², un kultūra sniedz pienesumu tautsaimniecības attīstībā³. Tāpēc ļoti svarīga ir kvalitatīva, laikmetam atbilstoša kultūras un radošo industriju izglītība.

Kultūras ministrija, raksturojot tās atbildībā esošo jomu, norāda: “Kultūrizglītības sistēma sniedz ieguldījumu darba tirgum un kultūras nozarei atbilstošu profesionālu mākslinieku, mūziķu, dejotāju, kultūras nozaru speciālistu un pedagoģisko darbinieku sagatavošanā, kā arī citu ar kultūras un radošajām industrijām nepieciešamu speciālistu sagatavošanā un tālākizglītībā. Kultūrizglītības sistēma sekmē bērnu un jauniešu zināšanu papildināšanu mākslas un kultūras jomās, veicina radošo domāšanu un personības daudzpusīgu attīstību, Dziesmu un deju svētku procesa pēctecību un nepārtrauktību, kā arī sagatavo kultūras piedāvājuma lietotājus - kvalitatīvus kultūras patērētājus”⁴.

Bet ierobežoto resursu un pieaugošo vajadzību dēļ izšķiroša ir prasmīga, pamatota uz sabiedrības vajadzībām un rezultātu orientēta šīs izglītības jomas vadīšana – plānošana, organizēšana un uzraudzība.

Profesionālās vidējās
izglītības,
kultūras
un radošo industriju
izglītības
nozīme.

Galvenie secinājumi

Vai atbildība par kultūras un radošo industriju izglītību ir tikai “uz papīra”?

Kultūras ministrijai jau astoņus gadus ir noteikta atbildība par kultūras un radošo industriju izglītību. Revīzijā konstatētais liecina, ka atbildību par profesionālo vidējo izglītību nav izdevies īstenot pietiekami sekmīgi, nepieciešami pilnveidojumi.

Profesionālās vidējās izglītības programmas, kas iekļaujas kultūras un radošo industriju izglītības jomā, īsteno gan Kultūras ministrijas, gan Izglītības un zinātnes ministrijas, gan pašvaldību, gan privātpersonu dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādes. Izglītības un zinātnes ministrija ir atbildīga par izglītības politiku kopumā, bet Kultūras ministrija ir atbildīgā institūcija par kultūras un radošo industriju izglītību. Nepietiekamas Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas un to iestāžu sadarbības dēļ kultūrizglītības organizācija nav bijusi pietiekami efektīva, jo Kultūras ministrijas darbības vērstas galvenokārt tikai uz tās dibinātajām un padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm.

Valstī profesionālo vidējo kultūras un radošo industriju izglītību īsteno 24 izglītības iestādes, bet ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanā Kultūras ministrija iesaistās 10 ministrijas dibinātās izglītības iestādēm.

Kultūras ministrija nav izveidojusi vienotu nozaru uzskaites un sadarbības mehānismu, kas nodrošinātu visaptverošu kultūras un radošo industriju jomu apzināšanu, lai noskaidrotu darba tirgus vajadzības un izmantotu ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanai visās izglītības iestādēs valstī, kas nodrošina kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības īstenošanu.

Valsts izglītības sistēmā ir izveidotas institūcijas profesionālās vidējās izglītības saiknes ar darba devējiem veicināšanai, taču kultūras un radošo industriju izglītības jomā šīs iespējas netiek pilnvērtīgi izmantotas, sadarbība ar tām ir vienpusēja – Kultūras ministrija sniedz informāciju, nevis pieprasa nepieciešamo informāciju politikas plānošanai un īstenošanai.

Ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanā Kultūras ministrija neizmanto Ekonomikas ministrijas regulāri sagatavotās vidēja termiņa un ilgtermiņa darba tirgus prognozes. Darba tirgus prognozes norāda uz darbaspēka pārpalikumu izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” profesionālās vidējās izglītības programmās, kas aptver kultūras un radošo industriju jomas izglītības programmas.

Valsts kontrole vērs uzmanību, ka šajās profesionālās vidējās izglītības programmās darbaspēka pārpalikums var veidoties vēl lielāks, jo izglītības iestādēs uzņemto izglītojamo skaita dinamika neatbilst vidēja termiņa un ilgtermiņa darba tirgus prognozēm.

Rezultātā daļai no jauniešiem kultūras un radošo industriju jomas speciālistiem var būt apgrūtināti atrast darbu savā specialitātē. Kultūras ministrijai dati šajā jomā būtu jāvērtē par valsti kopumā, ņemot vērā kultūras un radošo industriju darba tirgus un nodarbinātības specifiku, nevis tikai par Kultūras ministrijas dibinātajām 10 profesionālās vidējās izglītības iestādēm.

Latvijā aizvien plašāku popularitāti profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo vidū iegūst dizaina programmas, kurās izglītojamo skaits pieaug ar katru gadu un tās apgūst 65% no kopējā izglītojamo skaita kultūras un radošo industriju izglītības ietvaros. Piemēram, arī Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestādē līdzās izglītības programmām lauksaimniecības un mežsaimniecības, komerczinību un datorikas jomā tiek īstenota multimediju dizaina izglītības programma.

Valsts kontroles ieskatā, Kultūras ministrijai kā atbildīgajai iestādei ir rūpīgi jāseko speciālistu pieprasījumam darba tirgū, izglītības programmu piedāvājuma pārklājumam un uzņemto izglītojamo skaitam. Revīzijā konstatētais norāda, ka profesionālās izglītības programmu īstenošanas uzsākšana

Vai tiek domāts par jauniešu
nodarbinātību pēc
absolvēšanas?

dizaina jomā un izglītojamo skaita noteikšana šajās izglītības programmās nav koordinēta starp izglītības iestāžu dibinātājiem, neizvērtējot ne darba tirgus vajadzības, ne visu profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu piedāvājumu, ne uzņemamo audzēkņu skaitu, ne arī to nodarbinātību vai iestāšanos augstākās izglītības iestādēs pēc profesionālās izglītības iestāžu absolvēšanas. Laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam izglītības programmas “Interjera dizains” un “Multimediju dizains”, kuras ir populārākās izglītojamo vidū, valstī kopumā absolvēja 340 audzēkņi. Vērtējot šo absolventu nodarbinātību, konstatēts, ka vien 32 jeb 9% no absolventiem strādā vai turpina akadēmiskās gaitas jau iegūtajā specialitātē. Savukārt 84 absolventi jeb 25% nav nodarbināti vispār.

Ar profesiju standartu un kvalifikācijas prasību starpniecību izglītības saturs tiek sasaistīts ar darba devēju vajadzībām, nosakot profesijai nepieciešamās prasmes, vispārējās un profesionālās zināšanas, attieksmes un kompetences. Taču daļa kultūras un radošo industriju profesiju ir atstātas ārpus izveidotās sistēmas - tās nav iekļautas kopējā nozares kvalifikāciju struktūrā, tām nav izstrādāti ne profesiju standarti, ne kvalifikācijas prasības, kas neveicina kultūrizglītības satura atbilstību nozaru vajadzībām. Piemēram, mūzikas un dejas jomas profesijas nav iekļautas nevienā no nozaru kvalifikāciju struktūrām. Tādām profesijām kā “baletdejojātājs”, “dejojātājs”, “baznīcas mūzikas dzīves organizators”, “kora dziedātājs”, “ansambļa vadītājs”, “koncertmeistars” nav izstrādāts ne profesiju standarts, ne profesionālās kvalifikācijas prasības.

Kā izglītības saturu sasaistīt ar darba tirgu, ja darbība notiek ārpus izveidotās sistēmas?

Profesionālās izglītības kompetences centri (PIKC) – bāze izcilības attīstīšanai vai “skaists nosaukums”?

Kultūras ministrija ir veikusi tās izglītības iestāžu strukturālās izmaiņas – izveidoti četri profesionālās izglītības kompetences centri, lai pilnveidotu kvalitatīvu vidi Latvijas kultūras kapitāla bagātināšanai, izkoptu jaunos talantus mākslās un mūzikā, īpaši sekmējot radošo izcilību reģionos, stimulētu radošo daudzveidību un radītu priekšnoteikumus starptautiski konkurētspējīgu radošo industriju attīstībai. Bet kā izdodas iecerēto īstenot?

Profesionālās izglītības kompetences centra statusa iegūšanu regulē divi Ministru kabineta noteikumi⁵, sadalot profesionālās izglītības iestādes atbilstoši īstenoto izglītības programmu jomām. Profesionālās izglītības likumā ir noteikts, ka Kultūras ministrija veic pretendenta iesniegto dokumentu izvērtējumu profesionālās izglītības kompetences centra statusa iegūšanai tikai mākslas, mūzikas vai dejas jomā, tādējādi iezīmējot kultūras nozares specifiku.

Minētie Ministru kabineta noteikumi⁶ nosaka atšķirīgus kritērijus profesionālās izglītības kompetences centra statusa iegūšanai. Ja profesionālās izglītības iestāde vēlas iegūt profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā, tad tai pēdējo divu mācību gadu laikā būtu jānodrošina, ka izglītojamo centralizēto eksāmenu rezultātu vērtējums vispārizglītojošajos priekšmetos vidēji izglītības iestādē nav bijis zemāks par 50 procentiem. Savukārt pārējām profesionālās izglītības iestādēm, kas vēlas iegūt šo statusu, šāds rādītājs netiek izvirzīts.

Valsts kontroles ieskatā, noteiktie kritēriji un to vērtēšanas kārtība nav piemērojama profesionālās izglītības kompetences centru attīstības un darbības kvalitātes novērtēšanai, jo lielākā daļa kritēriju ir noteikti bez sasniedzamām vērtībām, nav skaidri un nepārprotami noteikts, kas no izglītības iestādēm tiek sagaidīts kritēriju izpildē, kā arī Kultūras ministrija un Izglītības un zinātnes ministrija piemēro atšķirīgas pieejas vienādu kritēriju vērtēšanā.

Profesionālās kompetences centru izveide, ministrijām savstarpēji nesadarbojoties, ir radījusi neskaidrības izglītības iestāžu reģionālā vai nozares metodiskā centra funkciju veikšanā. Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu⁷, kas nosaka profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai, kas ir Kultūras ministrijas padotības iestāde, un Rīgas Mākslas un mediju tehnikumam, kas ir Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestāde, anotācijās noteikto, abas izglītības iestādes veic reģionālā (Rīgas pilsētas un novada) un nozares (mākslas un dizaina nozarēs) metodiskā centra funkcijas. Savukārt 2019.gadā Izglītības un zinātnes ministrija ir noteikusi⁸, ka par metodisko jomu lietiskās mākslas, dizaina un materiālu mākslinieciskās apstrādes jomā atbildīgs ir Rīgas Mākslas un mediju tehnikums. Līdz ar to paliek neatbildēts jautājums, kādas tieši darbības veic katra no šīm izglītības iestādēm un kādēļ metodiskā vadība ir uzticēta Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestādei, ja par kultūras un radošo industriju izglītības jomu atbildīgā ir Kultūras ministrija.

Izveidojot profesionālās izglītības kompetences centrus, Kultūras ministrija plānoja ne tikai izveidot izcilības centrus, bet arī optimizēt apvienoto izglītības iestāžu administratīvos resursus. Vai tas ir izdevies? Revīzijā konstatēts, ka apvienotajās Kultūras ministrijas padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs ir veiktas administratīvo amatu strukturālās izmaiņas, bet tas nav rezultējies ar plānoto resursu optimizāciju 117 000 *euro* apmērā.

Pagaidām arī nevar apgalvot, ka četras no 10 Kultūras ministrijas padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm, kas ir ieguvušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu ir kļuvušas par izcilības centriem. Revīzijā konstatējām, ka ne vienmēr izglītības iestādes ar profesionālās izglītības kompetences centra statusu sasniedz labākus rezultātus nekā izglītības iestādes bez šī statusa. Izglītības iestāžu, kurām nav profesionālās izglītības kompetences centra statusa, izglītojamie valsts eksāmenos sasniedz līdzvērtīgus vai pat labākus rezultātus, un profesionālās izglītības kompetences centra statusa kritērijus, kas klasificējami kā izglītības iestādes darbības kvalitāti raksturojoši kritēriji, pārsvarā izpilda visas izglītības iestādes, kuras nav saņēmušas profesionālās izglītības kompetences centra statusu.

Vienlīdzīgs finansējuma sadalījums?

Profesionālās izglītības kompetences centra statusa iegūšana ļāva profesionālās izglītības iestādēm pretendēt uz Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu izglītības iestāžu infrastruktūras modernizēšanai. Šim mērķim Kultūras ministrijas padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm tika sadalīts finansējums gandrīz 22 miljonu *euro* apmērā, un gandrīz puse no šī finansējuma jeb nepilni 11 miljoni *euro* tika piešķirti profesionālās izglītības kompetences centra “Ventspils Mūzikas vidusskola” ar koncertzāles funkciju būvniecībai.

Nenoliedzami, ka profesionālās izglītības kompetences centram “Ventspils Mūzikas vidusskola” bija nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras sakārtošanai, taču ne mazāk bēdīgā stāvoklī esošās telpās atrodas profesionālās izglītības kompetences centrs “Nacionālā Mākslu vidusskola”, kurš nodrošina apmācību gandrīz trīs reizes lielākam profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaitam un pusotru reizi lielākam profesionālās ievirzes izglītojamo skaitam salīdzinājumā ar Ventspils Mūzikas

vidusskolu. Lēmumu pieņemēju apsvērumiem Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma sadalīšanā nav iespējas izsekot. Šobrīd Nacionālās Mākslu vidusskolas nozīmība ir uzsvērtā Valdības rīcības plānā⁹, nosakot, ka šīs izglītības iestādes modernizēšanai tiks veltīta īpaša uzmanība.

Vai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums tika līdzvērtīgi sadalīts, ņemot vērā izglītojamo skaitu iestādēs? Revīzijā konstatēts, ka profesionālās izglītības kompetences centram “Ventspils Mūzikas vidusskola” finansējums uz vienu izglītojamo ir ap 22 000 *euro*, profesionālās izglītības kompetences centram “Nacionālā Mākslu vidusskola” – nedaudz vairāk par 6000 *euro*, savukārt profesionālās izglītības kompetences centram “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” uz vienu izglītojamo tika iedalīts nedaudz vairāk par 2000 *euro*.

Profesionālās izglītības kompetences centra “Ventspils Mūzikas vidusskola” ar koncertzāles funkciju būvniecībai tika piešķirta būtiskākā investīciju daļa un nodrošināta ērģeļu izbūve par 1,3 miljoniem *euro*, kuras ir vienīgās ērģeles Baltijas valstīs ar diviem spēles galdiem un mūsdienu kombinēšanas sistēmu. Šajā izglītības iestādē 01.01.2020. izglītības programmā “Taustiņinstrumentu spēle” ar iegūstamo kvalifikāciju “mūzikas – ērģelnieks” mācījās četri izglītojamie un bija trīs absolventi. Vienlaikus Kultūras ministrija ir atbalstījusi ērģeļspēles izglītības programmas īstenošanu vēl četrās izglītības iestādēs, instrumentu iegādei atvēlot 76,5 tūkstoši *euro*, kaut arī 01.01.2020. šajās izglītības iestādēs ērģeļspēli apguva tikai divi izglītojamie un nav bijis neviena absolventa.

Vai profesionālās izglītības kompetences centrs ir labāks par vidusskolu?

Vai ir skaidrs, kas un kā tiek finansēts Kultūras ministrijas padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs?

Kultūras ministrijas padotībā esošo 10 profesionālās vidējās izglītības iestāžu darbības nodrošināšana valstij vidēji gadā izmaksā 27 miljonus *euro*. Diemžēl revīzijā nevarējām gūt atbildi uz jautājumu, cik izmaksā tieši profesionālā vidējā izglītība, jo lielākā daļa no 10 Kultūras ministrijas izglītības iestādēm īsteno arī profesionālās ievirzes izglītības programmas un šo izglītības programmu izmaksas Kultūras ministrija nespēj nodalīt. Līdz ar to Kultūras ministrija nepiemēro spēkā esošo normatīvo aktu¹⁰, kas nosaka profesionālās vidējās izglītības finansēšanas kārtību. Profesionālās izglītības iestāžu valsts budžeta dotācijas apmēra pamatā ir vēsturiski veidojošies bāzes izdevumi.

Izvērtējot izglītības iestādēm piešķirtā valsts budžeta finansējuma izdevumu pozīcijas, secināms, ka pedagogu atalgojums Kultūras ministrijas profesionālās izglītības iestādēs par līdzvērtīgu darbu ir atšķirīgs.

Pedagogiem, kas strādā profesionālās izglītības kompetences centros, tiek piešķirta papildu piemaksa 10% apmērā no mēnešalgas, lai akcentētu profesionālās izglītības kompetences centru kā izcilības centru veidošanos. Tomēr ne visos gadījumos šiem pedagogiem ir lielāks atalgojums nekā pedagogiem, kas strādā tādās izglītības iestādēs, kurām nav piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra statuss.

Problēmas ir konstatētas arī procesā, kā izglītības iestādēm piešķir finansējumu mācību līdzekļu iegādei. Finansējuma noteikšana nav pamatota ar konkrētām izglītības iestāžu vajadzībām, kā arī nav noteikti skaidri principi, kā tiek izvērtēti izglītības iestāžu pieprasījumi un kādi apsvērumi ņemti vērā, kādu no izglītības iestādēm atbalstot vairāk nekā citas. Piemēram, revīzijā konstatēts, ka četru

gadu laikā vidēji uz vienu profesionālās vidējās izglītības izglītojamo Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolai ir piešķirti 2723 euro, savukārt Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolai – 1142 euro.

2018.gadā Kultūras ministrijai tika piešķirts papildu finansējums, lai Kultūras ministrijas dibināto izglītības iestāžu izglītojamajiem nodrošinātu stipendijas vienlīdzīgā apmērā ar Izglītības un zinātnes ministrijas dibinātajām izglītības iestādēm. Kultūras ministrija vēl joprojām nav atrisinājusi šo jautājumu, jo pieaugot izglītojamo skaitam izglītības iestādēs, tās nespēj izglītojamajiem nodrošināt stipendiju izmaksu tādā apmērā kā Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestādēs.

Ko iegūstam kultūras un radošo industriju profesionālās izglītības īstenošanas rezultātā?

Valsts kontroles ieskatā, rīcība ar valsts budžeta līdzekļiem un profesionālās vidējās izglītības īstenošana kultūras un radošo industriju jomā nav bijusi pietiekami efektīva. Lai gan ap 80% absolventu turpina profesionālās attīstības gaitas kādā no augstākās izglītības iestādēm vai ir iekļāvušies darba tirgū, savā specialitātē strādā vai studijas turpina vidēji vien 38% no profesionālās izglītības iestāžu absolventiem. Jāsecina, ka absolventu nodarbinātībai savā specialitātē nav tiešas saistības ar izciliem mācību sasniegumiem, jo, apskatot nodarbinātību absolventiem ar augstākiem vērtējumiem, minētā tendence saglabājas.

Kultūras ministrijai, plānojot kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, pastiprināta uzmanība būtu jāpievērš izglītojamo apsvērumiem un motivācijai profesionālās vidējās izglītības līmeņa izvēlei, jo ne visos gadījumos, izvēloties iegūt kultūras un radošo industriju profesionālo vidējo izglītību, ir vēlme turpināt nodarbinātību izvēlētajā specialitātē.

Savukārt, vērtējot savā specialitātē nodarbinātu absolventu izvēlētajās profesijās, konstatēts, ka gandrīz puse šo absolventu ir izvēlējušies pedagogiju. Tas ir atzīstams kā pozitīvs aspekts, ņemot vērā pedagogu novecošanās un ataudzes problemātiku, tomēr minētais raksturo Kultūras ministrijas izveidoto sistēmu – Kultūras ministrija finansē profesionālo vidējo izglītību, absolventi atgriežas kultūrizglītības sistēmā kā pedagogi, kas turpina profesionālās vidējās izglītības nodrošināšanu. Savukārt darba tirgus ārpus kultūrizglītības sistēmas saņem vien vidēji 19% sagatavoto speciālistu. Tas nozīmē, ka no 10 absolventiem ārpus kultūrizglītības sistēmas nodarbināti ir tikai divi.

Iemesli, kādēļ lielākā daļa izglītības iestāžu absolventu izvēlas nodarbinātību citā specialitātē, var būt dažādi, taču Valsts kontrole, vērtējot profesionālās vidējās izglītības sistēmu kopumā, norāda uz šādām likumsakarībām – darba tirgū veidojas noteiktu speciālistu pārpalikums, par to liecina absolventu nodarbinātība no izglītojamo puses pieprasītajās izglītības programmās, kas ir salīdzinoši zemāka nekā citu jomu izglītības programmās, kā arī īstenotai izglītībai nav pietiekamas sasaistes ar darba tirgus prasībām un attīstības tendencēm.

Vai darbības kultūras un
radošo industriju izglītības
jomā ir efektīvas?

Būtiskākie ieteikumi

Revīzijas rezultātā ir sniegti 16 ieteikumi, kuru ieviešana vērsta uz revīzijā konstatēto nepilnību novēršanu. Piemēram, ieteikumi paredz institūciju savstarpējās sadarbības stiprināšanu, pamatotāku un izsvērtāku plānošanu, caurskatāmākas un efektīvākas profesionālās vidējās kultūrizglītības organizēšanu.

Kā būtiskākos ieteikumus var norādīt:

- Kultūras ministrijai nodrošināt kultūras un radošo industriju jomas profesiju iekļaušanos kopējā nozaru klasifikācijas struktūrā. Latvijas Nacionālajam kultūras centram rosināt kultūras un radošo industriju profesiju standartu un/vai profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādi tām profesijām, kurām tās nav izstrādātas.
- Kultūras ministrijai apzināt un noteikt darba tirgu, kuram pēc profesionālās vidējās izglītības iegūšanas tiek sagatavoti kultūras un radošo industriju speciālisti, ieviest mehānismu, kas nodrošinātu periodisku informācijas apkopošanu un pārskatīšanu par darba tirgus vajadzībām.
- Kultūras ministrijai noteikt valsts pasūtījumu kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības līmenī un pārskatīt valsts finansēto vietu noteikšanas kārtību profesionālās vidējās izglītības iestādēs, nodrošinot sadarbību ar citu izglītības iestāžu dibinātājiem, kas nodrošina kultūras un radošo industriju izglītības īstenošanu.
- Kultūras ministrijai veikt darbības, lai profesionālās izglītības kompetences centros, kuri izveidoti, apvienojot vairākas izglītības iestādes, tiktu pārskatīta struktūra personāla optimizēšanai.
- Kultūras ministrijai pārskatīt metodiskā darba sadalījumu Kultūras ministrijas dibinātajām izglītības iestādēm un sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju noteikt atbildīgās izglītības iestādes metodiskā centra pienākumu veikšanai mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā.
- Kultūras ministrijai izstrādāt un ieviest valsts budžeta dotācijas sadalījuma starp Kultūras ministrijas padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm aprēķināšanas kārtību, lai nodrošinātu vienotu, vienlīdzīgu, caurskatāmu un iesaistītajām pusēm saprotamu valsts budžeta līdzekļu sadali starp šīm iestādēm.
- Kultūras ministrijai izvērtēt un pilnveidot Kultūras ministrijas dibināto izglītības iestāžu piedāvājumu pieaugušo izglītības jomā, lai nodrošinātu atbilstošas izglītības iespējas izglītojamajiem, kuri strādā vai kuriem jau ir iegūta izglītība attiecīgajā jomā, un nodrošinātu pedagoģu profesionālās tālākizglītības un pilnveides iespējas kultūras un radošo industriju jomā.

Atbildīgajām institūcijām
sniegti 16 ieteikumi

Ziņojuma struktūra

Informācija revīzijas ziņojumā ir izklāstīta šādā secībā:

- kultūrizglītības jomas raksturojums;
- profesionālās vidējās kultūrizglītības jomas raksturojums;
- revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi, sadalot tos piecās galvenajās nodaļās. Katras nodaļas ievadā sniegts Valsts kontroles viedoklis, izsecinot būtiskāko un to tālāk nodaļā pamatojot ar revīzijas konstatējumiem.

Revīzijas ziņojuma:

pirmā nodaļa – apskata kultūras un radošo industriju izglītības iekļaušanos kopējā profesionālās izglītības sistēmā;

otrā nodaļa – raksturo kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības sasaisti ar darba tirgu un ikgadējo izglītības iestādēs uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanu;

trešā nodaļa – sniedz izvērtējumu, kā Kultūras ministrija ir īstenojusi profesionālās vidējās izglītības iestāžu attīstības koncepciju;

ceturtnā nodaļa – raksturo valsts budžeta dotācijas aprēķināšanas kārtību Kultūras ministrijas dibinātajām izglītības iestādēm un ietver būtiskāko izdevumu pozīciju salīdzinājumu starp izglītības iestādēm;

piektā nodaļa – apskata no izglītības iestādēm atskaitīto izglītojamo īpatsvaru, absolventu nodarbinātību un raksturo politikas rezultātīvos rādītājus;

- Kultūras ministrijas iesniegtais viedoklis par veikto revīziju;
- revīzijas veikšanu raksturojošā informācija – revīzijas mērķis, apjoms, juridiskais pamatojums, kritēriji, Valsts kontroles un revidējamās vienības atbildība;
- pielikumi ar revīzijas ziņojumā ietvertās informācijas detalizētāku izklāstu.

Kopsavilkums

Jomas apraksts

Secinājums

Pamatojums

Ieteikums

Iestādes viedoklis

Revīzijas raksturojums

Jomas raksturojums

Profesionālā izglītība ir praktiska un teorētiska sagatavošanās darbam noteiktā profesijā, profesionālās kvalifikācijas ieguvei un pilnveidei. Latvijā profesionālā izglītība tiek apgūta dažādās izglītības pakāpēs. Tās ir:

- profesionālās ievirzes izglītība;
- profesionālā pamatizglītība;
- profesionālā vidējā izglītība;
- profesionālā augstākā izglītība;
- profesionālā tālākizglītība.

Katrai profesionālās izglītības pakāpei ir savs uzdevums. **Šajā revīzijā vērtēta profesionālā vidējā izglītība** jeb vidējās pakāpes profesionālā izglītība, kas dod iespēju iegūt trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju¹¹. Trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis sniedz paaugstinātu teorētisko sagatavotību un profesionālo meistarību, kas dod iespēju veikt noteiktus izpildītāja pienākumus, kuros ietilpst arī izpildāmā darba plānošana un organizēšana¹². Tas nozīmē, ka profesionālās vidējās izglītības programmu absolventi ir sagatavoti darba tirgum vai izglītības apguvei jau augstākās izglītības līmenī.

Profesionālās izglītības sistēmā ir iespēja apgūt arī daļēju profesionālo vidējās pakāpes izglītību, kas dod iespēju iegūt otrā līmeņa profesionālo kvalifikāciju un tiek klasificēta kā arodizglītība¹³.

Valsts politiku izglītībā, tai skaitā profesionālajā izglītībā un profesionālajā vidējā izglītībā, veido un par to atbildīga ir Izglītības un zinātnes ministrija¹⁴.

Profesionālās vidējās izglītības tiesisko ietvaru veido Izglītības likums, Profesionālās izglītības likums, kā arī vairāki MK noteikumi¹⁵, kas nosaka izglītības nozares pārvaldību un finansēšanas kārtību, izglītības programmu izveidi, pedagogu kvalifikāciju un citus jautājumus.

Saskaņā ar normatīvo aktu¹⁶ profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmu stratēģiskie mērķi ir:

- sagatavot izglītojamo darbībai noteiktā profesijā, veicinot viņa pilnveidošanos par garīgi un fiziski attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību;
- veicināt zināšanu un prasmju apguvi, attieksmju veidošanos, kas izglītojamajam nodrošina otrā vai trešā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvei un sekmē viņa konkurētspēju mainīgos sociālekonomiskajos apstākļos;
- sekmēt izglītojamā pozitīvas attieksmes veidošanos pret līdzcilvēkiem un valsti, veicināt viņa pašapziņu un spēju uzņemties Latvijas pilsoņa pienākumus;
- radīt motivāciju profesionālajai attīstībai un tālākizglītībai un nodrošināt izglītojamajam iespēju sagatavoties izglītības turpināšanai profesionālās augstākās izglītības pakāpē;
- nodrošināt, ka pēc izglītības programmu apguves izglītojamie iegūst kompetences, kas ietver zināšanas, prasmes un attieksmes, ko nosaka profesiju standarti vai profesionālo kvalifikāciju prasības (ja profesijai nav nepieciešams izstrādāt atsevišķu profesiju standartu).

Latvijā profesionālo vidējo izglītību un arodizglītību apgūst 26 580 izglītojamie 58 valsts, pašvaldību un privātpersonu dibinātās profesionālās izglītības iestādēs¹⁷.

Lielākā daļa izglītības iestāžu ir IZM pārziņā – 31 izglītības iestāde. IZM padotībā esošajās izglītības

iestādēs izglītību iegūst arī lielākā daļa izglītojamo – 85%. Valsts profesionālās izglītības iestādes ir arī Kultūras ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Veselības ministrijas un Labklājības ministrijas pārziņā.

Profesionālās vidējās izglītības iestādes piedāvā plašu, dažādu izglītības programmu klāstu, sākot ar lauksaimniecības un būvniecības, mehānikas un metālapstrādes un beidzot ar tūrismu, uzņēmējdarbību un mākslas, mūzikas izglītības programmām.

Šajā revīzijas ziņojumā esam izklāstījuši Valsts kontroles konstatējumus, secinājumus un ieteikumus, kas attiecināmi uz kultūras un radošo industriju profesionālo vidējo izglītību.

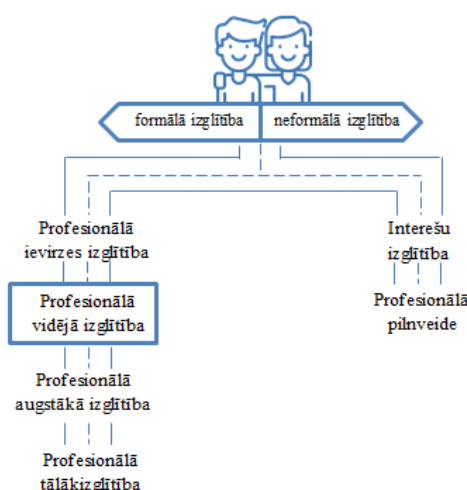
Par kultūras un radošo industriju izglītību ir atbildīga KM – tā ir vadošā valsts pārvaldes iestāde kultūras nozarē, kas ietver arī kultūras un radošo industriju izglītības apakšnozari¹⁸. KM nodrošina nozares politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs¹⁹ un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sadarbojas ar citām valsts pārvaldes iestādēm vienotas valsts politikas izstrādāšanā un īstenošanā²⁰.

Termins “kultūras un radošo industriju izglītība” ir iekļauts Kultūras ministrijas nolikumā un Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikumā, kas ir atbildīgs par šīs izglītības īstenošanu.

Savukārt pati nozare kultūras un radošo industriju izglītību dēvē par “kultūrizglītību”. Termins “kultūrizglītība” Latvijas kontekstā pamatā tiek attiecināts uz izglītību, kas apgūstama formālās profesionālās izglītības ietvaros. Caur dažādu specifisku zināšanu iegūvi kultūras jomā tā ir vērsta uz divu mērķu sasniegšanu – profesionālas (ja nepieciešams – arī pēctecīgas) izglītības nodrošināšanu, no vienas puses, un vispusīgu mākslas, kultūras izglītību, talanta izkopšanu plašākā nozīmē, no otras puses²¹.

Terminu “kultūras un radošo industriju izglītība” un “kultūrizglītība” lietojuma nozīmes atšķiras praktiski visos līdzšinējos pētījumos un arī plānošanas dokumentos²².

Kultūrizglītība aptver visu līmeņu izglītību kultūras un radošo industriju nozarēs un tālākizglītību, kā arī vispārēju izglītošanos kultūras jomās, indivīda radošo spēju un talantu izkopšanu mūžizglītības perspektīvā²³. Izglītības sistēma piedāvā divas iespējas kultūras un radošo industriju izglītības jomā – apgūt to profesionālā līmenī, iegūstot profesionālo kvalifikāciju, vai radošo spēju un talanta izkopšana neformālās izglītības ietvaros (skatīt 1.attēlu).

1.attēls. Kultūras un radošo industriju izglītības iespējas formālās un neformālās izglītības ietvaros.

Kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmas var apgūt pēc pamatzglītības iegūšanas. Tās īsteno 24 valsts, pašvaldību un privātpersonu dibinātas izglītības iestādes (skatīt 1.tabulu). No tām 10 ir KM dibinātas iestādes, 10 – IZM dibinātas iestādes, trīs – pašvaldību un viena – privātpersonas dibināta iestāde. Tās nodrošina profesionālo mākslinieku, mūziķu, dejojāņu, kultūras nozaru speciālistu un pedagoģisko darbinieku sagatavošanu.

1.tabula

Izglītības iestāžu, kuras īsteno kultūras un radošo industriju izglītības programmas, skaits pēc to pakļautības un izglītības programmu skaits pa izglītības līmeņiem.

Izglītības iestāžu dibinātājs	Ievirzes izglītība ²⁴		Vidējā izglītība ²⁵		Augstākā izglītība ²⁶	
	Iestāžu skaits	Programmu skaits	Iestāžu skaits	Programmu skaits	Iestāžu skaits	Programmu skaits
KM	8	11	10	27	4	21
IZM	0	0	10	14	6	22
Pašvaldības	144	22	3	8	0	0
Privātpersonas	8	12	1	4	4	15*
Kopā:	160	-	24	-	15	-

* T.sk. neklātienes izglītības programmas.

Kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmās visās profesionālās izglītības iestādēs kopā 01.10.2019. mācījās 4237 izglītojamie, kas ir 16% no visiem izglītojamajiem profesionālajā vidējā izglītībā valstī.

Izglītības iestādes, kas īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas, ir norādītas 2.tabulā.

2.tabula

Dažādu dibinātāju izglītības iestādes, kuras īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas.

Kultūras ministrijas iestādes	Izglītības un zinātnes ministrijas iestādes	Pašvaldību un privātpersonu iestādes
PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	Rīgas Mākslas un mediju tehnikums	PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"
PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	Rīgas Stila un modes tehnikums	Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola
PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"	Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola
PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola"	Daugavpils Būvniecības tehnikums	Profesionālā vidusskola "Victoria" (privātpersonas dibināta)
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	PIKC "Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums"	
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	Ogres tehnikums	
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	Rēzeknes tehnikums	
Jelgavas Mūzikas vidusskola	Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums	
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	Jēkabpils Agrobiznesa koledža	
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	Rīgas Celtniecības koledža	

Atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijai²⁷ kultūras un radošo industriju izglītības programmas ir ietvertas vienā izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”, kurā ir šādas profesionālās vidējās izglītības programmu grupas:

- vizuāli plastiskā māksla;
- mūzika un skatuves māksla;
- audiovizuālā māksla un mediju māksla;
- dizains;
- amatniecība;
- lietiskā māksla;
- radošās industrijas.

Savukārt jomas pārstāvji kultūras un radošo industriju izglītības programmas nosacīti iedala trijās grupās: māksla, mūzika un dejas. Šajā dalījumā “māksla” ir šaurāka dalījuma grupa nekā iepriekš minētajā izglītības klasifikācijā.

Profesionālo vidējo izglītību mākslas, mūzikas un dejas jomā var apgūt pēc pamatzglītības iegūšanas (atbilstoši otram klasifikācijas līmenim izglītības programmu grupa ar kodu “33”) un arī pēc vidējās izglītības iegūšanas (atbilstoši otram klasifikācijas līmenim izglītības programmu grupa ar kodu “35b”)²⁸.

KM izglītības iestādēs profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2019. mācījās 1820 izglītojamie jeb 43% no kopējā izglītojamo skaita šajās izglītības programmās.

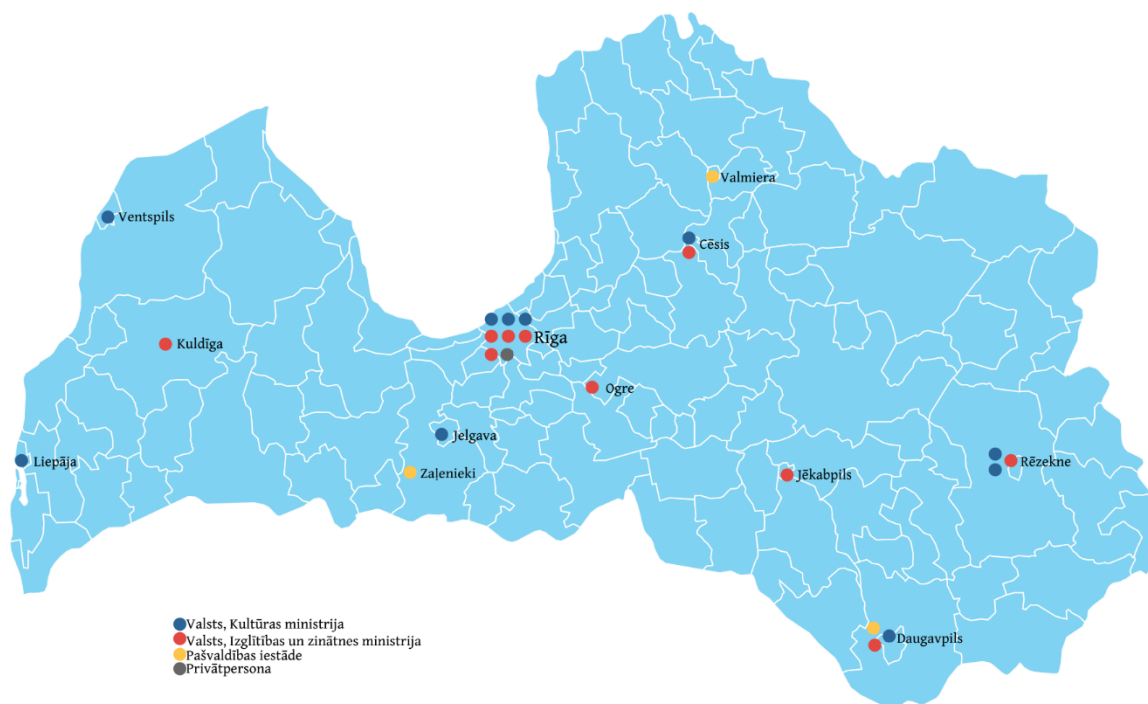
KM dibinātās izglītības iestādes pārsvarā īsteno tikai kultūrizglītības programmas. Divas izglītības iestādes īsteno vienīgi mākslas un dizaina izglītības programmas, sešas īsteno vienīgi mūzikas izglītības programmas, viena īsteno izglītības programmas mūzikā, mākslā un dizainā un viena izglītības iestāde – mākslā, dizainā, mūzikā un dejā. KM dibinātās izglītības iestādes piedāvā ne tikai profesionālo vidējo kultūrizglītību, bet arī profesionālas ievirzes kultūrizglītību. Divas KM izglītības iestādes īsteno vienīgi profesionālās vidējās izglītības programmas, pārējās īsteno arī cita līmeņa izglītības programmas, piemēram, profesionālās ievirzes, interešu izglītības u.c.

No IZM dibinātajām izglītības iestādēm viena izglītības iestāde (Rīgas Mākslas un mediju tehnikums) specializējas tikai mākslas jomas izglītības programmu īstenošanā. Pārējās izglītības iestādes vairāk ir orientētas uz citām izglītības jomām, kā, piemēram, “Arhitektūra un būvniecība”, “Inženierzinātnes un pakalpojumi”, “Individuālie pakalpojumi”, “Ražošana un pārstrāde”, līdztekus īstenojot arī kādu izglītības programmu mākslas jomā.

No pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm divas īsteno izglītības programmas mākslas jomā (PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””, Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola), savukārt viena līdztekus izglītības jomām “Komerzinības un administrēšana” un “Arhitektūra un būvniecība” īsteno mākslas jomas izglītības programmu.

Revīzijas ziņojuma 1.pielikumā ir shematiski attēlota informācija par kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmām.

Izglītības iestādes, kuras īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas, visvairāk ir koncentrētas galvaspilsētā, kur darbojas astoņas no 24 izglītības iestādēm (skatīt 2.attēlu). Attēlā ir norādīts, kur Latvijā var apgūt kādu no mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmām.

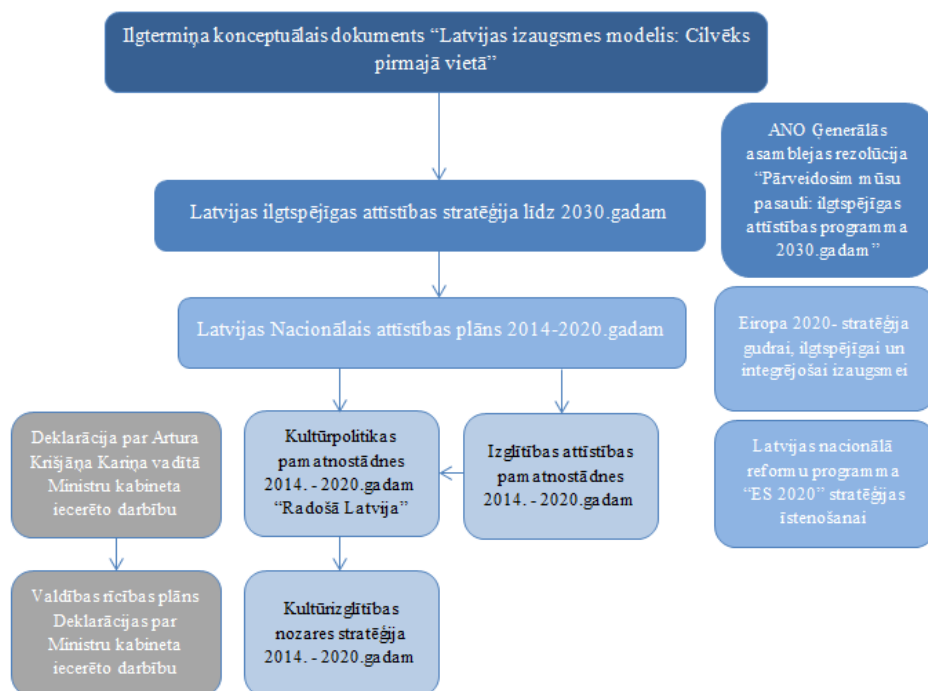

2.attēls. Izglītības iestādes, kas 01.10.2019. īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas²⁹.

Rīgas reģionā kādu no mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmām var apgūt deviņās izglītības iestādēs, Latgales reģionā – piecās izglītības iestādēs, Vidzemes, Kurzemes un Zemgales reģionos – katrā trijās izglītības iestādēs.

KM pakļautības iestāde – LNKČ īsteno kultūras un radošās industrijas izglītības politiku, sekmējot kultūras un radošo industriju izglītības attīstību³⁰. LNKČ nodrošina pārraudzību par izglītības programmu īstenošanas kvalitāti izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas mākslas, mūzikas un dejas jomā, atbilstoši kompetencei sniedz metodisko, informatīvo un cita veida atbalstu mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības iestādēm³¹.

Valsts politika, prioritātes un sasniedzamie rezultātīvie rādītāji kultūrizglītības jomā ir noteikti vairākos hierarhiski pakārtotos attīstības plānošanas dokumentos (skatīt 3.attēlu).

3.attēls. Attīstības plānošanas dokumenti, kur noteikti attīstības virzieni kultūrizglītībā.

Profesionālās izglītības attīstības pamatprincipus, mērķus un rīcības virzienus nosaka IZM izstrādātās Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam³². KM Izglītības attīstības pamatnostādnes noteiktos uzdevumus ir integrējusi Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam "Radošā Latvija" (turpmāk – Kultūrpolitikas pamatnostādnes), piemērojot tos kultūras un radošo industriju izglītības jomai. Līdztekus minētajiem attīstības plānošanas dokumentiem ir arī citi dokumenti, piemēram, Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam³³, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam³⁴, kuros tiek akcentēta profesionālās izglītības joma.

KM kultūrpolitikas pamatnostādņu īstenošanai ir izstrādātas 15 kultūras nozaru³⁵ stratēģijas, tajā skaitā: Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam (turpmāk – Kultūrizglītības stratēģija), Arhitektūras nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Vizuālās mākslas nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Latvijas dizaina stratēģija 2017.–2020.gadam u.c.

Kultūrizglītības stratēģija izvērs un papildina kultūrpolitikas pamatnostādnes ietvertos rīcības virzienus un uzdevumus. Kultūrizglītības stratēģija ir izstrādāta un aktualizēta, ņemot vērā Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam.

Kultūrizglītības stratēģiskais virsmērķis:

Esošās kultūrizglītības sistēmas saglabāšana un attīstība, nodrošinot iespēju saņemt kvalitatīvu izglītību mūzikā, dejā, mākslā un dizainā profesionālās ievirzes, vidējās un augstākās izglītības līmenī, sagatavojot profesionālus un konkurētspējīgus mūzikas un dejas izpildītājus, diriģentus, mākslas un dizaina nozares speciālistus, kā arī citus kultūras un radošo industriju speciālistus, kā arī kultūrizglītības pedagogus³⁶.

Iepazīstoties ar ilgtermiņa un vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentiem, valdības rīcības plāniem un KM plānošanas dokumentu kultūrpolitikas pamatnostādņu īstenošanai (Kultūrizglītības stratēģija), kā arī izvērtējot sasaisti starp minētajiem dokumentiem, secināms, ka virsmērķis, ko valsts kultūrizglītības jomā vēlas sasniegt, ir kvalitāte, izcilība un radošums kultūrizglītībā (skatīt 4.attēlu).

4.attēls. Kultūrizglītības politikas mērķis un prioritātes.

Kultūrizglītības mērķa sasniegšanai noteiktās prioritātes ir saistītas ar:

- saiknes ar darba tirgu pilnveidošanu, nacionālā pasūtījuma izstrādi kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos, ņemot vērā Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzības;
- kultūrizglītības sektora infrastruktūras attīstību un modernizāciju;
- kultūrizglītības programmu saturs pilnveidi visos izglītības līmeņos;
- darba tirgum pielāgotu profesionālo tālākizglītību kultūras jomā strādājošajiem atbilstoši nozares specifiskajām vajadzībām.

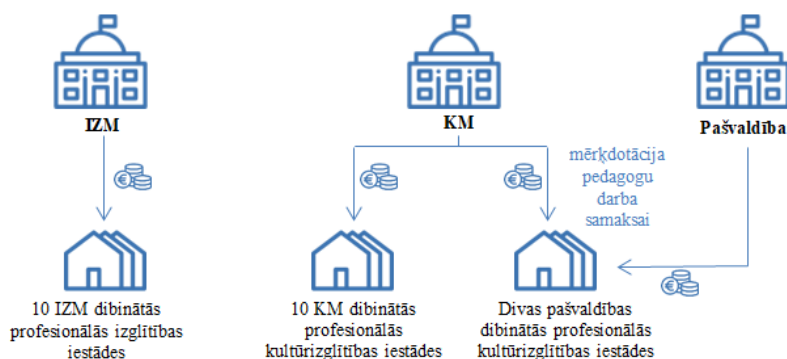
2020.gada jūlijā ir apstiprināts Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027.gadam³⁷. Profesionālās izglītības jomā ir noteikti uzdevumi, lai:

- nodrošinātu pedagogu ataudzi, piesaistītu un noturētu jaunus un motivētus pedagogus;
- stiprinātu profesionālās izglītības prestižu, profesionālās izglītības iestādes kā izcilības un inovācijas centrus, elastīgu mācību piedāvājumu, tai skaitā modulārās pieejas īstenošanu, sadarbību ar darba devējiem, kā arī pieaugušo izglītības pieejamību.

Savukārt attiecībā uz kultūru šajā plānā ir norādīta tās vadošā loma cilvēka intelektuālās attīstības un personības izaugsmes ceļā.

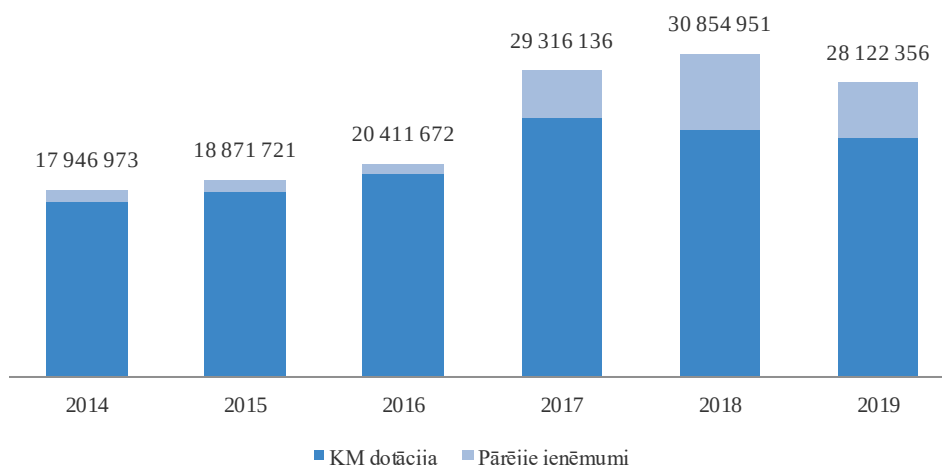
Atbilstoši Izglītības likumam³⁸ izglītības iestāžu finansējumu nodrošina to dibinātāji.

Valsts budžetā KM resora ietvaros ik gadu tiek atvēlēts finansējums tās dibinātajām 10 profesionālās izglītības iestādēm, un KM piešķir mērķdotāciju pedagogu darba samaksai divām pašvaldību dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm – PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola”” un Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolai, kuras īsteno kultūrizglītības programmas (skatīt 5.attēlu).

5.attēls. Izglītības iestāžu, kas īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas, finansēšanas shēma.

2019.gadā KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu kopējie ieņēmumi veidoja 28,1 milj. *euro*. Sešu gadu laika periodā šo 10 KM izglītības iestāžu ieņēmumi bija robežās no 17,9 milj. *euro* līdz 30,9 milj. *euro*, kas vidēji gadā ir 24,3 milj. *euro*. Kopā šajā periodā tie bija vairāk nekā 145,5 milj. *euro*. Lielāko daļu jeb vidēji 87% veidoja KM piešķirtā valsts budžeta dotācija (skatīt 6.attēlu). Jāpiebilst, ka ne viss šis finansējums tiek novirzīts profesionālajai vidējai izglītībai, jo vairumā KM izglītības iestāžu ir arī citu līmeņu, piemēram, profesionālās ievirzes vai citas izglītības programmas.

6.attēls. KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu kopējie ieņēmumi laika periodā no 2014.gada līdz 2019.gadam, *euro*³⁹.

No 2017.gada būtiski ir palielinājušies izglītības iestāžu ieņēmumi, jo palielinājās piesaistītais finansējums no ES struktūrfondiem – par deviņiem milj. *euro*, salīdzinot 2017. ar 2016.gadu. Tas ievieš arī izmaiņas izglītības iestāžu ieņēmumu struktūrā turpmākajos gados. ES struktūrfondu finansējums četrus gadu laika periodā bija vidēji 13% no kopējiem KM dibināto izglītības iestāžu ieņēmumiem.

IZM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm, tai skaitā arī 10 izglītības iestādēm, kas īsteno mākslas profesionālās vidējās izglītības programmas, valsts budžeta finansējumu piešķir IZM. 2019.gadā šīm 10 izglītības iestādēm kopējie ieņēmumi bija vismaz 37,5 milj. *euro*⁴⁰. Taču jāņem vērā, ka lielākā daļa IZM izglītības iestāžu īsteno dažādu jomu izglītības programmas līdztekus mākslas izglītības programmām, bet finansējuma daļa mākslas jomas izglītības programmām nav nodalīta.

1. Kā kultūras un radošo industriju izglītība iekļaujas profesionālās vidējās izglītības sistēmā?

Par atbildīgo iestādi kultūras un radošo industriju izglītības jomā ir noteikta KM. Kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības sistēma ir izveidojusies fragmentāra, jo to īsteno gan KM dibinātās izglītības iestādes, gan IZM, pašvaldību un privātpersonas dibinātās izglītības iestādes.

Valsts kontrole uzskata, ka KM iesaiste kultūras un radošo industriju izglītības jomas jautājumu risināšanā nav bijusi pietiekama, savukārt IZM ārpus redzesloka atstāj citu dibinātāju izglītības iestādes – sadarbība starp ministrijām un iesaistītajām institūcijām ir nepietiekama. Pastāvot šādai fragmentārai izglītības sistēmai, iesaistītās ministrijas nespēj objektīvi apzināt, novērtēt, plānot un attīstīt sistēmu. Savukārt citas ieinteresētās puses, piemēram, potenciālie izglītojamie, izglītojamo vecāki, nevar iegūt visaptverošu informāciju par izglītības iespējām un to sniegtajām perspektīvām darba tirgū.

Valstī jau vairāku gadu garumā tiek īstenota profesionālās izglītības satura reforma, kuras mērķis ir izveidot patstāvīgi strādājošu, tautsaimniecības nozaru attīstības vajadzībām atbilstošu izglītības sistēmu, kas spēj ātri reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu.

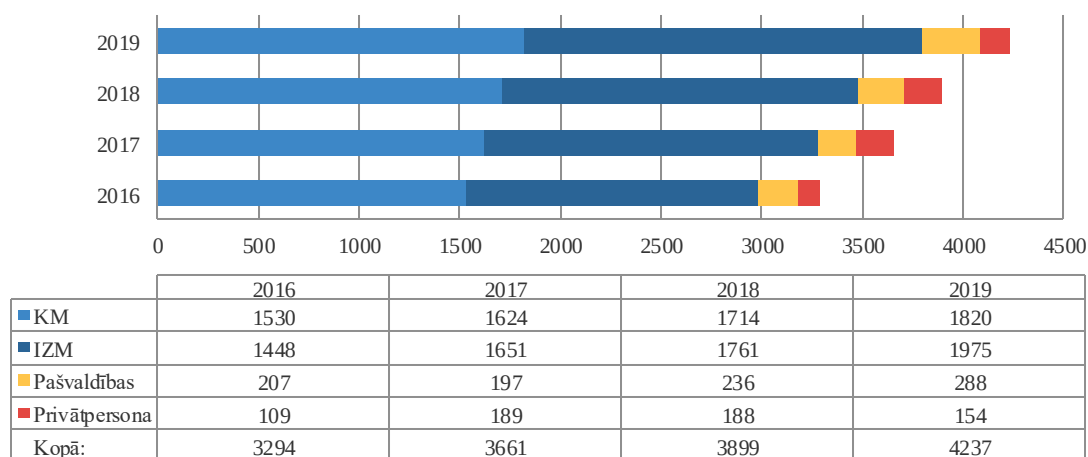
KM un LNKC iesaistās notiekošās profesionālās izglītības reformas īstenošanā, tomēr ne pietiekami aktīvi – veiktās darbības, aptverot visas izglītības programmu grupas, nav bijušas tādas, lai pilnībā nodrošinātu kultūrizglītības satura pilnveidi un saikni ar darba tirgu. Tā rezultātā netiek nodrošināts pietiekams pamats tam, lai izglītības iestādes stiprinātu mūsdienīgu, konkurētspējīgu un darba devēja vajadzībām atbilstošu izglītību.

Ar profesiju standartu un kvalifikācijas prasību starpniecību izglītības saturs tiek sasaistīts ar darba devēja vajadzībām, nosakot nepieciešamās prasmes, vispārējās un profesionālās zināšanas, attieksmes un kompetences konkrētai profesijai. Taču daļa kultūras un radošo industriju profesiju ir atstātas ārpus izveidotās sistēmas, tām nav izstrādāti ne profesiju standarti, ne kvalifikācijas prasības, vai arī tie nav aktualizēti pēdējo piecu gadu laikā. Tas neveicina kultūrizglītības satura atbilstību nozaru vajadzībām. Lai arī LNKC kompetence aptver profesiju standartu vai kvalifikācijas prasību izstrādes ierosināšanu, laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam šādu iespēju LNKC nav izmantojis.

Ne vienmēr izglītības programmas nosaukums un iegūstamā kvalifikācija atklāj iegūstamo specializāciju, taču tas ir būtiski izglītojamajam, izvēloties starp izglītības iestādēm un izglītības programmām.

Izglītojamo skaits, tā dinamika, sadalījums pa izglītības programmu grupām

2019.gadā mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās dažādu dibinātāju izglītības iestādēs mācījās 4237 izglītojamie. Izglītojamo skaita dinamika šajās izglītības programmās laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam redzama 7.attēlā.

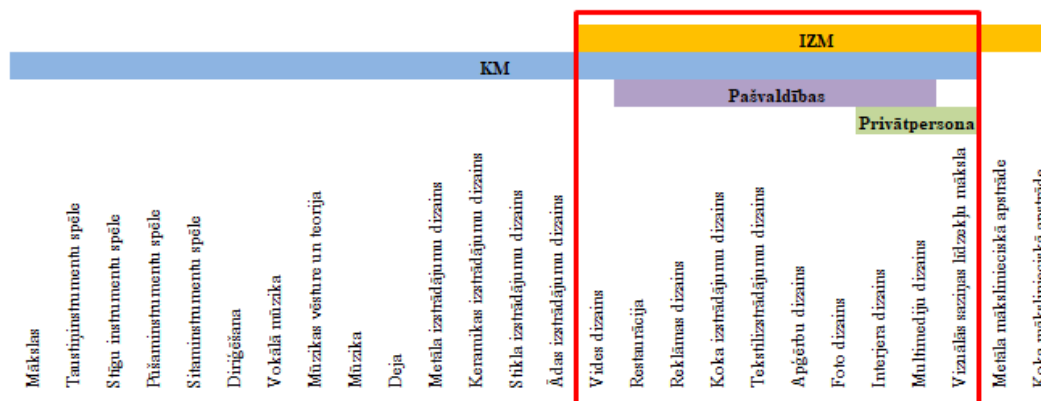

7.attēls. Izglītojamo skaits mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās no 2016.gada līdz 2019.gadam sadalījumā pa izglītības iestāžu dibinātājiem⁴¹.

Gandrīz puse no kopējā izglītojamo skaita mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmās 01.10.2019. bija IZM dibinātajās izglītības iestādēs – 1975 jeb 46%. Attiecīgi KM izglītības iestādēs – 1820 jeb 43%, pašvaldību izglītības iestādēs – 288 jeb 7%, privātpersonas izglītības iestādē – 154 jeb 4% no kopējā izglītojamo skaita mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās.

Periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam kopējais izglītojamo skaits mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās ir pieaudzis par 943 izglītojamajiem jeb par 29%.

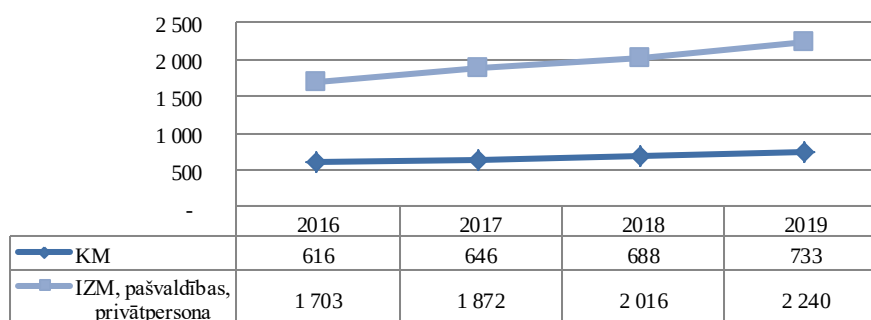
01.10.2019. valstī tika īstenotas 26 mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas, ko apguva vismaz viens izglītojamais (skatīt 8.attēlu). 14 izglītības programmas varēja apgūt tikai KM dibinātajās izglītības iestādēs, tās pārsvarā aptver mūzikas un dejas jomas, kā arī atsevišķas dizaina izglītības programmas. Divas no 26 izglītības programmām varēja apgūt tikai IZM dibinātajās izglītības iestādēs, tās ir metāla un koka mākslinieciskās apstrādes izglītības programmas.

8.attēls. Mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas, kurās 01.10.2019. bija vismaz viens izglītojama, sadalījumā pa izglītības iestāžu dibinātājiem.

Savukārt 10 mākslas profesionālās vidējās izglītības programmas īsteno dažādu dibinātāju izglītības iestādes. Kopējais izglītojamo skaits šajās izglītības programmās 01.10.2019. bija 2973, kas ir lielākā daļa jeb 70% no visiem izglītojamajiem mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās. Arī šajās izglītības programmās lielākais izglītojamo skaits ir IZM dibinātajās izglītības iestādēs – 1978 jeb 67%. Izglītojamo skaits KM izglītības iestādēs bija 733 jeb 25%.

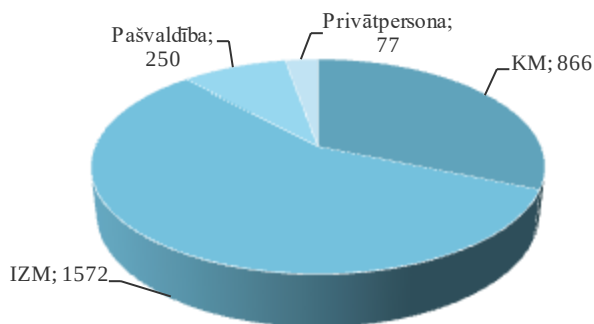
Vērtējot izglītojamo skaitu izglītības programmās, kuras īsteno dažādu dibinātāju izglītības iestādes laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam, konstatēts, ka izglītojamo skaits šajās izglītības programmās pieaug – no 2319 izglītojamajiem 2016.gadā līdz 2973 izglītojamajiem 2019.gadā, kas veido 28% pieaugumu (skatīt 9.attēlu). Savukārt IZM, pašvaldību un privātpersonas dibinātajās izglītības iestādēs pieauguma temps ir straujāks nekā KM izglītības iestādēs. Līdz ar to izglītojamo skaita proporcija KM izglītības iestādēs gadu no gada samazinās: 2016.gadā tā bija 27%, 2017.gadā – 26%, 2018.gadā 25%, 2019.gadā – jau zem 25%.

9.attēls. Izglītojamo skaits mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās, kuras vienlaicīgi īsteno KM, IZM, pašvaldības un privātpersonas izglītības iestādes, periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam ⁴².

Neatkarīgi no izglītības iestādes dibinātāja to vienojošā joma izglītības programmu aspektā ir dizaina specialitātes. Tajās ir vislielākais audzēkņu skaits, līdz ar to tās var raksturot kā vispieprasītākās programmas jauniešu vidū (skatīt 2.pielikumu). 01.10.2019. dizaina jomas izglītības programmās mācījās 2765 izglītojamie, kas ir 65% no kopējā izglītojamo skaita mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmās 01.10.2019.

Apskatot izglītojamo skaita sadalījumu pa izglītības iestādēm dizaina jomas izglītības programmās 01.10.2019., iepriekš norādītā tendence, ka lielākais izglītojamo skaits ir IZM dibinātajās izglītības iestādēs, saglabājas (skatīt 10.attēlu). IZM dibinātajās izglītības iestādēs izglītojamo skaits ir gandrīz divas reizes lielāks nekā KM izglītības iestādēs. Arī pašvaldību dibinātajās izglītības iestādēs lielākā daļa no kopējo izglītojamo skaita, t.i., 87%, apgūst dizaina jomas izglītības programmas⁴³.

10.attēls. Izglītojamo skaits 01.10.2019. dizaina jomas profesionālās vidējās izglītības programmās sadalījumā pa izglītības iestāžu dibinātājiem.

Visvairāk izglītojamo 01.10.2019. bija izglītības programmās: “Interjera dizains” – 599 izglītojamie, “Multimediju dizains” – 539 izglītojamie, “Reklāmas dizains” – 325 izglītojamie un “Foto dizains” – 315 izglītojamie, līdz ar to tās var raksturot kā pieprasītākās izglītības programmas no izglītojamo puses (skatīt 2.pielikumu).

KM ir izstrādāta Latvijas dizaina stratēģija 2017.–2020.gadam⁴⁴. Latvijas dizaina stratēģijā tiek apskatītas jomas stiprās un vājās puses. Kā negatīvās tendences, kas novērojamas saistībā ar iegūstamo izglītību dizaina jomā, ir norādītas:

- vairākās Latvijas augstskolās un profesionālās vidējās izglītības iestādēs dublējas dizaina studiju programmas un saturs;
- izglītības kvalitātes līmenis dažādās dizaina studiju/mācību programmās ir krasi atšķirīgs.

KM šo situāciju skaidro šādi⁴⁵:

“Vēsturiski mākslas un dizaina izglītības piedāvājums valstī nebija daudzpusīgs, šādas programmas īstenoja “specializētās” izglītības iestādes – lietišķās mākslas un amatniecības vidusskolas. Laika gaitā šīm programmām, iegūstot aizvien lielāku popularitāti un attīstoties dizaina jomai, arī paplašinājās izglītības piedāvājums un aizvien vairāk parādījās tendence licencēt jaunas izglītības programmas dažādās izglītības iestādēs, līdztekus citu nozaru programmām piedāvājot pēc nosaukuma pievilcīgas dizaina programmas, tādējādi nodrošinot audzēkņu skaita pieaugumu atbilstoši prasībām veidot audzēkņu skaita ziņā lielas izglītības iestādes.

Sākotnējā atšķirība izglītības kvalitātes līmenī skaidrojama ar šī procesa rezultātā radušos situāciju, ka izglītības iestādēm nav specializācijas un ir sadrumstalots izglītības piedāvājums, piemēram, ja līdztekus citām tehniskām ar mākslu jomu nesaistītām kvalifikācijām tiek īstenota tikai viena dizaina jomas specialitāte.”

Jau 2018.gadā LNK C pasūtītajā pētījumā⁴⁶ KM ir sniegts ieteikums dialogā ar IZM precizēt šādu paralēlu piedāvājumu pastāvēšanas saikni ar izglītības kvalitāti, atbilstību konkrētām darba tirgus nišām, finansiālo lietderīgumu, vienoties par stratēģiju šo izglītības programmu attīstībai. Rīcība līdz šim nav

sekojusi.

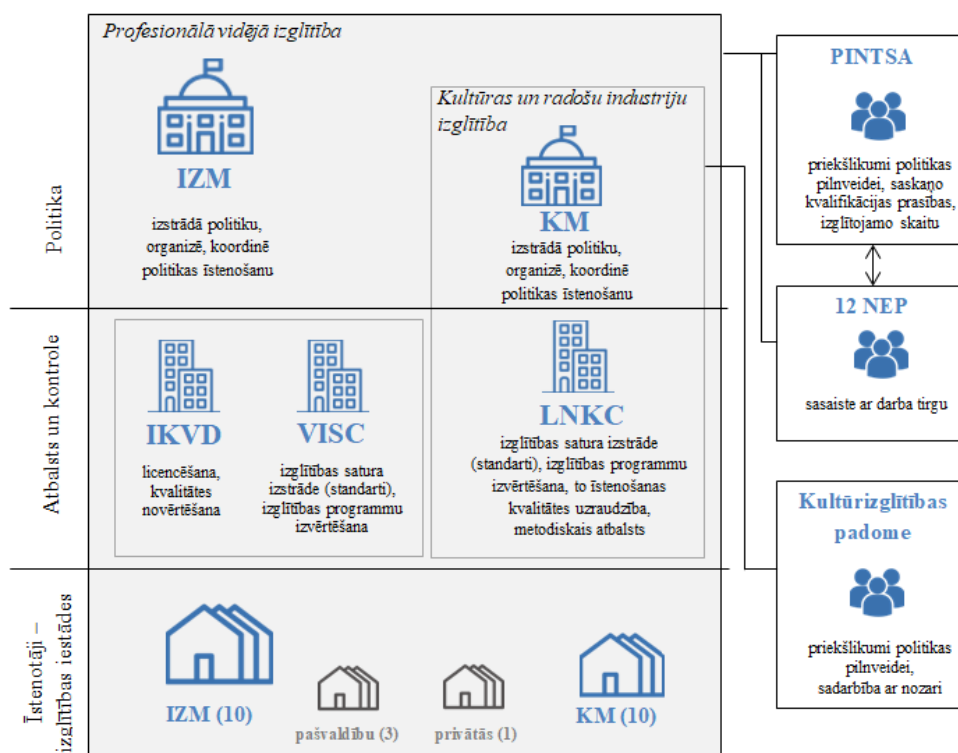
Būtiska atšķirība starp izglītības iestādēm ir tāda, ka KM un divas pašvaldību dibinātās izglītības iestādes nodrošina arī kultūras un radošo industriju profesionālās ievirzes izglītību un tās pēctecību vidējās izglītības līmenī, taču IZM dibinātās izglītības iestādes profesionālās ievirzes izglītības programmas neīsteno.

Vairums KM dibināto izglītības iestāžu izglītojamo uzņemšanai organizē iestājpārbaudījumus un, atbilstoši izglītības iestāžu sniegtajai informācijai, tās nevar uzņemt visus, kuri vēlas mācīties izglītības iestādē. Tas zināmā mērā raksturo KM izglītības iestāžu augstāku prestižu, jo lielākā daļa IZM izglītības iestāžu iestājpārbaudījumus izglītojamo uzņemšanai nerīko.

Mūzikas izglītības programmu izglītojamajiem raksturīgi, ka pirms mācībām profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādē tie ir jau sākuši specialitātes apguvi pārsvarā profesionālās ievirzes izglītības programmās. Mākslas jomas izglītības programmās izglītojamie tiek uzņemti arī bez ievirzes izglītības apguves, ja tie ir sagatavojušies iestājpārbaudījumiem, izmantojot sagatavošanas kursus vai citas izglītības ieguves formas⁴⁷.

Institucionālais ietvars

Kultūras un radošo industriju izglītības institucionālo ietvaru veido gan IZM un tās padotības iestādes, gan KM un LNKC (skatīt 11.attēlu).

11.attēls. Kultūras un radošo industriju izglītība profesionālās vidējās izglītības sistēmā.

KM nolikums⁴⁸ paredz ministrijai sadarboties ar citām valsts pārvaldes iestādēm vienotas valsts politikas izstrādāšanā un īstenošanā. KM sadarbība ar IZM ir nepieciešama ne tikai tādā aspektā, ka tā ir atbildīga par valsts izglītības politiku kopumā, bet arī kā ar izglītības iestāžu dibinātāju, kura īsteno kultūras un radošo industriju izglītību. Jāņem vērā, ka IZM dibinātās izglītības iestādes sagatavo lielāko daļu kultūras un radošo industriju izglītības absolventu, kā arī IZM dibinātajās izglītības iestādēs izglītojamo skaits šajās programmās pieaug straujāk.

KM par daudzprofilu IZM profesionālās vidējās izglītības iestādēm norāda, ka⁴⁹:

Izglītības iestādēm nav specializācijas un ir sadrumstalots izglītības piedāvājums, piemēram, ja līdztekus citām, piemēram, tehniskām ar mākslu jomu nesaistītām kvalifikācijām, tiek īstenota tikai viena dizaina jomas specialitāte.

Savukārt par specializētajām izglītības iestādēm KM pauž viedokli:

Izglītības iestādēs, kuras ir specializējušās vai kurām ir izveidota dizaina nodaļa, ir vieglāk gūt labākus sasniegumus. Tām ir plašāks materiāli tehniskais nodrošinājums, vairāk pedagogu, līdz ar to iespējama pedagogu sadarbība, pieredzes apmaiņa, ir nodrošināta starppriekšmetu saikne, kā arī izglītības iestādēm, kuras ir specializējušās, ir uzkrāta pieredze un pastāv tradīcijas.

Ņemot vērā KM norādīto, ar izglītības iestāžu dibinātājiem diskutējams ir jautājums par kultūras un radošo industriju izglītības programmu iekļaušanu izglītības iestāžu piedāvājumā. Taču revīzijā konstatēts, ka šāda veida sadarbība starp KM un IZM nenotiek.

Arī Kultūrizglītības stratēģijā raksturojot jomas vājās puses, KM kā trūkumu norādījusi nepietiekamu sadarbību ar IZM par aktuālajiem jautājumiem kultūrizglītībā.

KM, veicot kultūras un radošo industriju izglītības attīstības plānošanu, koncentrējas tikai uz KM padotības izglītības iestādēm, neaptverot visas izglītības iestādes, kas īsteno mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas. Tas atspoguļojas KM izstrādātajos attīstības plānošanas dokumentos – Kultūrpolitikas pamatnostādnēs un Kultūrizglītības attīstības stratēģijā.

Gan KM, gan LNKC mājaslapās⁵⁰, raksturojot kultūras un radošo industriju profesionālo vidējo izglītību, norādot aktualitātes, sniedzot statistisku informāciju un informāciju par izglītības iestādēm, kur apgūstama šī izglītība, koncentrējas tikai uz KM dibinātajām izglītības iestādēm, kā arī pašvaldību izglītības iestādēm, kurām KM pārskaita valsts budžeta dotāciju.

Arī IZM mājaslapā⁵¹ izmanto līdzīgu pieeju – tajā ir norādīta informācija tikai par IZM izglītības iestādēm. Līdz ar to interesenti un sabiedrība, apmeklējot ministriju mājaslapas, negūst pilnu informāciju ne par kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības iestādēm, ne par profesionālās vidējās izglītības iestādēm kopumā.

Latvijas izglītības iestāžu piedāvātās izglītības iespējas vienuviet ir apkopotas Nacionālajā izglītības iespēju datubāzē (www.niid.lv), kur ir atrodamas visas profesionālās vidējās izglītības programmas neatkarīgi no izglītības iestādes dibinātāja. Datubāzē ir izstrādājusi Valsts izglītības attīstības aģentūra, kas ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

IZM pārraudzībā ir tiešās valsts pārvaldes iestāde IKVD, kas veic izglītības programmu licencēšanu valstī kopumā, izglītības iestāžu darbības kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju⁵². Arī VISC ir izglītības un zinātnes ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas izstrādā profesiju standartus kritērijus izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanai⁵³. Savukārt mākslas, mūzikas un dejas jomā nozares profesiju standartu projektu izstrādi un ekspertīzi nodrošina un profesionālās izglītības

programmu īstenošanas kvalitāti pārrauga LNK⁵⁴.

Vērtējot laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam VISC iesniegtos iesniegumus⁵⁵ profesiju standartu vai profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādei vai aktualizācijai kultūras un radošo industriju jomā, konstatēts, ka VISC saņēma 18 iesniegumus, bet LNK nav ierosinājis nevienu profesionālā standarta vai profesionālās kvalifikācijas prasības izstrādi vai aktualizāciju. Profesiju standartu un profesionālo kvalifikācijas prasību izstrādi vai aktualizāciju ir rosinājuši Latvijas Darba devēju konfederācija un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.

Lai veicinātu dialogu starp valsti, darba devējiem un darba ņēmējiem par profesionālās izglītības un nodarbinātības jautājumiem, izglītības sistēmā ir iesaistītas arī tādas institūcijas kā PINTSA un 12 NEP (aptverot 12 nozares⁵⁶).

PINTSA uzdevumos ir iekļauts izvērtēt priekšlikumus un sniegt ieteikumus valsts un citām institūcijām, kas saistītas ar cilvēkresursu attīstību, izglītību un nodarbinātību, tajā skaitā par valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu izglītības un cilvēkresursu attīstībai⁵⁷.

NEP darbības mērķis ir sekmēt attiecīgās nozares profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu, veicinot valsts un pašvaldību, nozares darba devēju un to apvienību, arodbiedrību un speciālistu sadarbību cilvēkresursu attīstības jautājumos un profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām⁵⁸. Atbilstoši Profesionālās izglītības likumam⁵⁹ NEP sniedz priekšlikumus par attiecīgajai nozarei nepieciešamām profesijām un atbilstošām specializācijām.

Revīzijā konstatēts, ka kultūras un radošo industriju izglītības jomā notiek sadarbība ar NEP, kas pārstāv dizaina jomas (drukas un mediju tehnoloģiju, būvniecības, tekstilizstrādājumu, apģērba, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas, kokrūpniecības). Taču kultūras un radošo industriju izglītība ietver arī tādas jomas, kas neiekļaujas jau izveidotajās NEP un kam nav izveidota atsevišķa NEP, – tās ir mūzikas, vizuāli plastiskās mākslas un dejas joma.

KM 2015.gadā izveidoja Kultūrizglītības padomi, lai nodrošinātu starpnozarisku un starpsektoriālu pārstāvniecību un sadarbību⁶⁰. Kultūrizglītības padomes sastāvā ir pārstāvji no valsts un pašvaldību institūcijām un ar kultūrizglītības nozari saistītām biedrībām un nodibinājumiem, kā arī darba devējiem, darba devēju organizācijām un to apvienībām. Tās darbības mērķis ir izvērtēt un sagatavot priekšlikumus par kultūrizglītības attīstību un tās tendencēm Latvijā, kā arī sekmēt valsts institūciju un nozares profesionālu sadarbību stratēģiskos jautājumos, kas saistīti ar kultūrizglītības jomu⁶¹.

Taču, salīdzinot tiesību aktos⁶² noteiktās NEP un Kultūrizglītības padomes kompetences, konstatēts, ka Kultūrizglītības padomes uzdevumi ir vairāk konsultatīva rakstura un nenosaka iesaisti profesionālās izglītības kvalitātes un efektivitātes jautājumu risināšanā, lai nodrošinātu tās sasaisti ar darba tirgus prasībām un ar nodarbinātību nozarē saistītu jautājumu risināšanā.

Nozares kvalifikāciju struktūra un profesiju standarti

Nozares kvalifikāciju struktūra ir nozares profesiju vispārīgs raksturojums, kā arī nozares profesijās ietilpstošo specializāciju un saistīto profesiju pārskats, kurā norādīti profesionālās kvalifikācijas līmeņi profesijām un specializācijām⁶³.

Nozares kvalifikācijas struktūra atspoguļo nozares pamatprofesijas un specializācijas. Nozares pamatprofesijas ir visaptverošas, tās nodrošina noteiktu nozares procesu īstenošanu un ir plaši pārstāvētas nozarē nodarbināto vidū. Specializācijas ir no pamatprofesijas atvasināmas profesijas, kur pamatdarbības ir līdzīgas, bet nepieciešamas papildu prasmes un zināšanas, lai īstenotu profesijas, t.i., specializācijas, uzdevumu kvalitatīvu izpildi⁶⁴.

Profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde izriet no nozares kvalifikāciju struktūras. Profesiju standarts nosaka profesijai atbilstošus profesionālās darbības pamatuzdevumus un pienākumus, profesionālās kvalifikācijas pamatprasības, to izpildei nepieciešamās vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes, attieksmes un kompetences⁶⁵. Ja profesijai netiek izstrādāts atsevišķs standarts, tad tiek noteiktas profesionālās kvalifikācijas prasības, kas iekļauj zināšanas, prasmes, attieksmes, profesionālās kompetences, kas nepieciešamas darba uzdevumu veikšanai attiecīgās nozares saistītajās profesijās un specializācijās⁶⁶.

Profesijas standarts vai profesijas klasifikācijas prasības ir viens no nepieciešamajiem dokumentiem, sagatavojot profesionālās izglītības programmas saturu⁶⁷. Profesionālās izglītības programma ir dokuments, kas atbilstoši attiecīgās izglītības pakāpes valsts profesionālās izglītības standartam un profesijas standartam vai profesionālās kvalifikācijas prasībām nosaka izglītības programmas mērķi un sasniedzamos rezultātus, saturu, īstenošanas plānu, prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību, nepieciešamo personālu, finanšu un materiālos līdzekļus⁶⁸.

MK noteikumi⁶⁹ paredz, ka profesijas standartu, profesionālās kvalifikācijas prasību vai nozaru kvalifikāciju struktūras aktualizācijas nepieciešamību izvērtē ne retāk kā reizi piecos gados. Izvērtējumu veic NEP vai attiecīgā nozares ministrija, ja attiecīgā nozares ekspertu padome nav izveidota.

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam paredz nepieciešamo profesionālās izglītības programmu noteikšanu un izstrādi atbilstoši veiktajai un plānotajai nozaru izpētei un noteiktajām pamatprofesijām un kvalifikācijām, nepieciešamo profesiju standartu un programmu noteikšanu un izstrādi, iekļaujot mācību programmā profesionālās izglītības prakses vietas sadarbībā ar nozaru uzņēmējiem.

Māra Kučinska Valdības rīcības plānā⁷⁰ (2016.–2019.gads) šī pasākuma īstenošanai bija noteikts uzdevums veikt profesionālās izglītības satura reformu un izveidot patstāvīgi strādājošu, kvalitatīvu, tautsaimniecības nozaru attīstības vajadzībām atbilstošu un darba vidē balstītu mācību attīstošu profesionālās izglītības satura nodrošināšanas sistēmu, kas spēj ātri reaģēt uz darba tirgus pieprasījumu, regulāri izvērtējot un atjaunojot profesionālās izglītības saturu atbilstoši regulāri aktualizētajai nozaru kvalifikāciju struktūrai. Tā rezultātā bija plānots pabeigt profesionālās izglītības satura reformu, izstrādāt 160 profesiju standartus un profesionālās kvalifikācijas prasības.

Arī Kultūrizglītības stratēģijā laika periodā no 2018.gada līdz 2020.gadam LNKC noteikts uzdevums: sadarbībā ar IZM nodrošināt profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādi.

Laika periodā no 16.12.2016. līdz 31.12.2021. VISC darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2. SAM “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai” ietvaros īsteno ES struktūrfondu finansētu projektu “Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai”, kurā tiek veikta:

- nozaru kvalifikāciju sistēmas pilnveide, veicot nozaru izpēti un pilnveidojot to kvalifikāciju struktūru;
- profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde, lai nodrošinātu vienoto Eiropas profesionālās izglītības kvalitātes rādītāju ieviešanu un atzīšanu, u.c.

Atbilstoši PINSTA pieņemtajiem lēmumiem⁷¹ 2018.gadā ir saskaņotas 15 nozaru kvalifikāciju struktūru izstrādes un viena nozares kvalifikāciju struktūras aktualizācija, 2019.gadā saskaņotas piecas nozaru kvalifikācijas struktūru aktualizācijas.

Daļa no kultūras un radošo industriju izglītības kvalifikācijām ir iekļauta Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektora nozares kvalifikāciju struktūrā jeb profesiju kartē (turpmāk – Mākslas profesiju karte), kuru 11.04.2018. ir apstiprinājusi PINTSA.

Mākslas profesiju kartē⁷² ir iekļautas šādas jomas – “Restaurācija”, “Dizains”, “Foto, video, televīzija un kino”, tās aptver 20 pamatprofesijas un specializācijas, kas atbilst trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim (skatīt 3.pielikumu). Mākslas profesiju kartē iekļautajām pamatprofesijām un specializācijām PINTSA 2017. un 2018.gadā ir saskaņojusi profesiju standartus vai profesionālās kvalifikācijas prasības.

Salīdzinot mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās iegūstamās kvalifikācijas ar Mākslas profesiju kartē iekļautajām kvalifikācijām, konstatēts, ka tās nav identiskas, jo, izstrādājot profesiju standartus un profesionālās kvalifikācijas prasības, tika pārskatīti un aktualizēti kultūras un radošo industriju izglītības sektora kvalifikāciju nosaukumi⁷³. Piemēram, konstatētas šādas atšķirības starp kvalifikācijām Mākslas profesiju kartē un profesionālās vidējās izglītības programmās:

	Mākslas profesiju karte:	Mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas ⁷⁴ :
Kvalifikācijas	▪ skaņu operators ⁷⁵	▪ mūziķis, mūzikas tehnoloģiju speciālists ar specializāciju skaņu operators vai gaismotājs
	▪ gaismošanas operators ⁷⁶	
	▪ apģērbu dizainera asistents ⁷⁷	▪ apģērbu dizaina speciālists
	▪ restaurācijas tehniķis ⁷⁸	▪ restauratora asistents

LNKC norāda:

Tā kā šīm kvalifikācijām vēl tiek izstrādāts modulāro izglītības programmu saturs un vēl nav uzsāktas programmu īstenošana, pagaidām pastāv atšķirības. 2020./2021. mācību gadā tiks uzsāktas īstenot izglītības programma ar kvalifikāciju “Apģērbu dizainera asistents” un citas izstrādātās modulārās izglītības programmas (“Interjera dizaina asistents”, “Fotogrāfs”, “Video operators”)⁷⁹.

Diskusija par turpmāko kultūras un radošo industriju nozaru profesiju padziļinātu izpēti, kā arī likumsakarīgu sasaisti ar izglītības jomu un nozares kvalifikāciju struktūru ir atvērta. Tāpēc nozares kvalifikāciju struktūra papildināma atbilstoši nozares vajadzībām⁸⁰.

Profesijas “skaņu operators” un “gaismošanas operators” ir vienīgās profesijas no izglītības programmu grupas “Mūzika un skatuves māksla”, kuras ir iekļautas Mākslas profesiju kartē. Pārējās mūzikas jomas un dejas jomas profesijas nav iekļautas nevienā no nozaru kvalifikāciju struktūrām.

No izglītības programmu grupas “Vizuāli plastiskā māksla” Mākslas profesiju kartē ir pārstāvēta tikai restaurācijas joma, taču profesija “ilustrators” nav nevienā no nozaru kvalifikāciju struktūrām. Jānorāda, ka šai profesijai 2004.gadā ir izstrādāts profesijas standarts⁸¹, tomēr kopš tā laika tas nav aktualizēts.

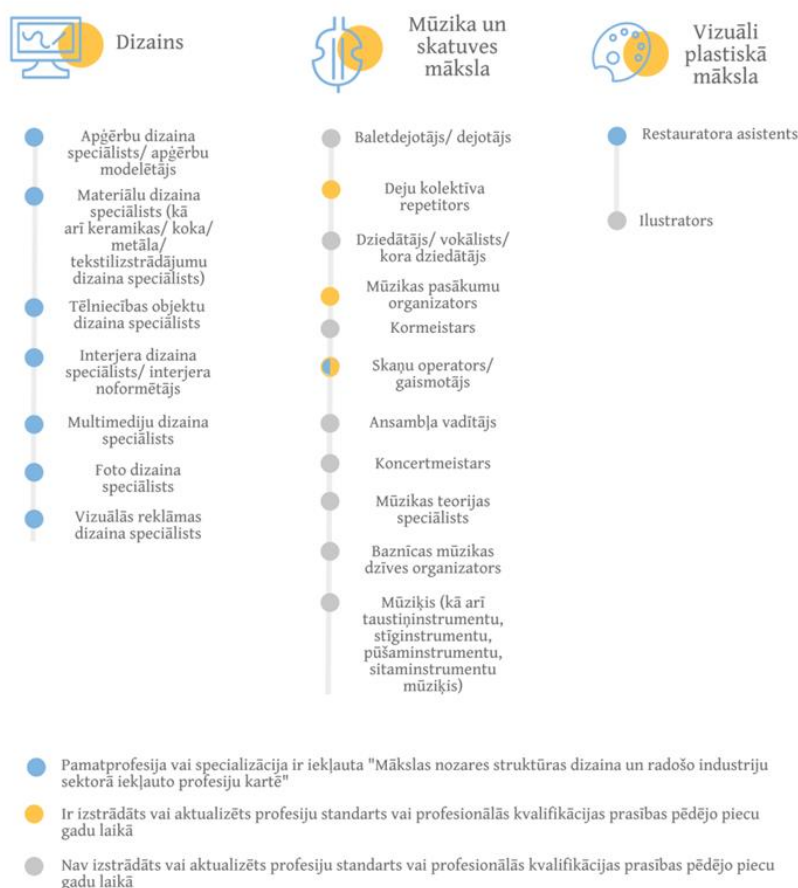
Nozaru kvalifikāciju struktūru izveidē piedalās NEP, saskaņojot to ar darba tirgus prasībām un sniedzot priekšlikumus par attiecīgai nozarei nepieciešamām profesijām. Savukārt mūzikas un dejas jomai nav izveidota atsevišķa NEP⁸². LNKC norāda, ka tā pārstāvji bija iesaistīti Mākslas profesiju kartes izstrādē kā eksperti⁸³:

NEP izveides mērķis bija izveidot patstāvīgus sadarbības mehānismus ar sociālajiem partneriem un nozares organizācijām, attīstīt NEP darbu, kas nodrošinātu profesionālās izglītības satura atbilstību nozaru vajadzībām, ņemot vērā reģionu specifiku un vajadzības attiecīgajā nozarē. Šīs funkcijas kultūrizglītībā zināmā mērā pilda LNKC, sadarbojoties ar darba devējiem, profesionālajām organizācijām, regulāri pārbaudot izglītības tematiskās jomas “Mākslas” programmu īstenošanu un to atbilstību nozaru prasībām. Tā kā mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas īsteno tikai KM dibinātās izglītības iestādes, LNKC sazinā ar potenciālajiem darba devējiem,

regulāri aktualizē jautājumus par izglītības programmu saturu un audzēkņu sasniegumiem. Ne uz vienu no esošajām nozaru kvalifikāciju struktūrām nav attiecināmas mūzikas un dejas nozares pamatprofesijas.

KM izglītības iestādēs var apgūt 34 profesijas.

Lai arī kultūrizglītības programmās iegūstamo kvalifikāciju nosaukumi nav identiski ar Mākslas profesiju kartē iekļautajām kvalifikācijām, tomēr atsevišķām kvalifikācijām ir iespējams identificēt pamatprofesiju vai specializāciju Mākslas profesiju kartē. Tas nozīmē, ka šīm kvalifikācijām ir pieejamas vadlīnijas par speciālistam nepieciešamajām zināšanām un kompetencēm, ko no konkrētā speciālista sagaida darba devējs. Piemēram, izglītības programmu grupas “Dizains” kvalifikācijas attiecas uz kādu no profesiju kartē iekļautajiem sektoriem (skatīt 12.attēlu).

12.attēls. Profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde/aktualizācija pa izglītības programmu grupām un to esamība nozaru kvalifikācijas struktūrā (2020.gada aprīlī).

Dizaina jomā atbilstoši nozares kvalifikāciju struktūrai 2020.gada jūnijā ir izstrādāti trīs profesiju standarti un piecas kvalifikācijas prasības. Izstrādes procesā ir profesionālās kvalifikācijas prasības: “materiālu dizainera asistents” un “interjera objektu dizainera asistents”.

Savukārt sliktāka situācija ir profesijās, kuras nav iekļautas Mākslas profesiju kartē:

- ne profesiju standarts, ne profesionālās kvalifikācijas prasības nav izstrādātas sešām profesijām: “baletdejojātājs”, “dejojātājs”, “baznīcas mūzikas dzīves organizators”, “kora dziedātājs”, “ansambļa vadītājs”, “koncertmeistars”. LNKC norāda⁸⁴, ka 2020.gadā ir plānots izstrādāt profesijas “baletdejojātājs” standartu;
- izmaiņas profesijas standartā kopš 2013.gada nav veiktas profesijām: “kormeistars”, “mūzikas teorijas speciālists”, “mūziķis”, “vokālists”;
- izmaiņas profesijas standartā kopš 2004.gada nav veiktas profesijai “ilustrators”.

Lai arī MK noteikumu⁸⁵ sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) ir norādīts, ka profesionālās izglītības satura reformas kontekstā viens no galvenajiem uzdevumiem ir izstrādāt nozaru kvalifikāciju struktūru, valstī joprojām ir profesijas, kuras ir ārpus nozaru kvalifikāciju struktūras un, atbildīgās institūcijas ieskatā, tās nav attiecināmas ne uz vienu no esošajām nozaru kvalifikāciju struktūrām. Šāda situācija neveicina izveidotās nozaru kvalifikācijas struktūras mērķa sasniegšanu – ilgtermiņā nodrošināt profesionālās izglītības satura atbilstību nozaru vajadzībām, ņemot vērā reģionu specifiku un vajadzības attiecīgajā nozarē⁸⁶.

KM par situāciju, ka vairākām tās atbildībā esošām profesijām nav izstrādāti profesijas standarts vai profesionālās kvalifikācijas prasības, vai arī tās nav iekļautas Mākslas profesiju kartē, norāda⁸⁷:

Lēmumu par nozarēm, kurās tiks izveidotas nozaru kvalifikāciju struktūras, pieņēma PINTSA⁸⁸. Kā arī vēršam uzmanību, ka šim projektam, kurš noslēdzās 2015.gadā, bija piešķirts Eiropas Sociālā fonda projekta finansējums. Arī par turpmāko lēmumu, pilnveidojot nozaru kvalifikāciju struktūru, nozaru izpētē tikai daļēji iekļaut kultūras un radošo industriju nozari un veikt izpēti tikai par to sektoru (profesionālajām kvalifikācijām), kuras tiek īstenotas arī IZM dibinātajās izglītības iestādēs, atbildība ir saistāma ar projekta⁸⁹ īstenotājiem. Šim finanšu un laika resursu ietilpīgajam un apjomīgajam darbam tika piešķirts Eiropas Savienības fondu finansējums un to īsteno VISC, savukārt LNKC eksperti piedalās šajā darbā savu pienākumu ietvaros.

Viens no iemesliem šādai situācijai ir arī tas, ka mūzikas un dejas jomā nav NEP, kas piedalās nozares kvalifikāciju struktūras izveidē, sniedz priekšlikumus par attiecīgajai nozarei nepieciešamām profesijām un atbilstošām specializācijām, izvērtē profesiju standartus un izstrādā priekšlikumus profesionālās kvalifikācijas prasībām. Valsts kontrole neuzskata, ka katrai jomai būtu jāizveido NEP, bet vērš uzmanību uz to, ka kādai no esošajām institūcijām NEP uzdevumu izpilde mūzikas un dejas jomā ir jānodrošina.

Līdz šim KM un tās izveidotās struktūras veiktās darbības nenosedz NEP uzdevumus, tādēļ tas būtu nākotnē risināms jautājums (skatīt 3.tabulu).

3.tabula

NEP uzdevumi un KM izveidotās struktūras darbības NEP uzdevumu izpildei.

NEP uzdevumi:	KM struktūras veiktās darbības:
Piedalās nozares kvalifikāciju struktūras izveidē, saskaņojot to ar darba tirgus prasībām, un sniedz priekšlikumus par attiecīgajai nozarei nepieciešamām profesijām un atbilstošām specializācijām.	LNKC bija iesaistīts darba grupā, kas izstrādāja Mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektora nozares kvalifikāciju struktūru.
Piedalās profesionālās izglītības iestāžu tīkla attīstības un profesionālās izglītības programmu plānošanā.	Kultūrizglītības padomes uzdevums ir vērtēt un prognozēt kultūrizglītības attīstības perspektīvas kultūrpolitikas, izglītības un sociālekonomiskās attīstības kontekstā un sniegt KM argumentētus priekšlikumus kultūrizglītības attīstībai. Laika periodā no 2015.gada līdz 2019.gadam Kultūrizglītības padomes sēdēs ir izskatītas KM dibinātu PIKC attīstības un investīciju stratēģijas laika periodam no 2015.gada līdz 2020.gadam un to īstenošana. Jautājumi par kultūrizglītības tīklu, profesionāls vidējās izglītības programmu īstenošanu pārkļūšanu un izglītojamo skaitu Kultūrizglītības padomē nav skatīti.
Izvērtē, sniedz atzinumu par profesiju standartiem, izstrādā priekšlikumus profesionālās kvalifikācijas prasībām.	LNKC pārstāvi ir iesaistījušies dizaina un radošo industriju sektora profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādē un saskaņošanā, tie kā eksperti ir bijuši iesaistīti profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādes darba grupās. Taču laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam LNKC nav ierosinājis nevienu profesionālā standarta vai profesionālās kvalifikācijas prasības izstrādi vai aktualizāciju.

Iegūstamās kvalifikācijas

Izstrādājot Mākslas profesiju karti, tika pārskatīti un aktualizēti kvalifikāciju nosaukumi. Piemēram, kvalifikācija “apģērbu dizaina speciālists” tika pārdēvēts par “apģērbu dizaina asistentu”. Šāda kvalifikācijas nosaukuma maiņa tika veikta, lai precīzāk atspoguļotu šajā kvalifikācijas līmenī veicamo darbu, pamatprasmju un pamatkompetenču būtību, t.i., “darītājs”, bet neizslēdzot arī mākslas, kompozīcijas u.c. dizaina nozares profesijām būtiskas komponentes⁹⁰.

Joprojām lielākā daļa KM profesionālās vidējās izglītības iestādēs restaurācijas un dizaina jomā tiek lietots kvalifikācijas nosaukums “speciālists”, kaut arī šo profesiju standarti paredz kvalifikāciju “tehniķis” (restaurācijas joma), “asistents” (dizaina joma).

LNKC norāda⁹¹, ka diskusija par turpmāko kultūras un radošo industriju nozares profesiju padziļinātu izpēti, kā arī likumsakarīgu sasaisti ar izglītības jomu un nozares kvalifikāciju struktūru ir atvērta. Pēc Mākslas profesiju kartē iekļauto profesionālo kvalifikāciju modulāro programmu izstrādes un aprobācijas uzsākšanas un izvērtēšanas, iespējams turpināt pārskatīt gan esošās izstrādātās modulārās programmas, gan citas kultūrizglītības kvalifikācijas.

Viens no izglītības programmu kvalitātes un lietderības noteikšanas instrumentiem ir īstenojamo programmu salīdzināšana, lai identificētu iespējamo dublēšanos vai iegūstamās izglītības atšķirības. Taču to aprūstina kultūrizglītības klasifikācijas īpatnības: programmām ar vienādu kodu var būt gan atšķirīgi nosaukumi, gan atšķirīgas iegūstamās kvalifikācijas⁹².

Salīdzinot kultūrizglītības programmu ietvaros iegūstamās kvalifikācijas starp profesionālās vidējās izglītības iestādēm, konstatētas atšķirības, līdz ar to potenciālajiem audzēkņiem, izvēloties izglītības iestādi, jāņem vērā, ka izglītības programmas nosaukums, kas atbilst Latvijas izglītības klasifikatorā⁹³ noteiktajam, vēl neraksturo iegūstamo kvalifikāciju. Mākslas jomas izglītības programmas, kurās atšķirīgās izglītības iestādēs iegūstamas dažādas kvalifikācijas, ir apkopotas 4.pielikumā (situācija 01.10.2019.).

Izglītības programmā “Apģērbu dizains” lielākā daļa izglītības iestāžu nodrošina apģērbu dizaina speciālista kvalifikācijas iegūšanu, taču pašvaldības dibinātā izglītības iestādē šīs pašas izglītības programmas ietvaros var iegūt apģērba modeļtāja kvalifikāciju. Izglītības programmā “Interjera dizains” iegūstamās kvalifikācijas – “interjera dizaina speciālists” un “interjera noformētājs”, ir atšķirīgas⁹⁴.

Sarežģītāka situācija ir izglītības programmu grupā “Mūzikas un skatuves māksla” (skatīt 4.pielikumu). Izvēloties kādu no izglītības programmām, kas piedāvā apgūt instrumenta spēli, ir jāņem vērā, ka daļa izglītības iestāžu piedāvā apgūt arī ansambļa vadītāja kvalifikāciju. Piemēram, tas nozīmē, ka izglītības programmā “Pūšaminstrumentu spēle” vienā izglītības iestādē var iegūt kvalifikāciju – mūziķis trombonists, bet citā izglītības iestādē – mūziķis trombonists, ansambļa vadītājs.

Izvēloties izglītības programmu “Diriģēšana”, ir jāņem vērā, ka ir iespējamās divas kvalifikācijas – kormeistars, kora dziedātājs un baznīcas mūzikas dzīves organizators, kormeistars. Arī izglītības programmā “Vokālā mūzika” ir līdzīga situācija, ir iespējamās trīs kvalifikācijas.

Izglītības programma “Mūzika” aptver visplašāko kvalifikāciju klāstu. Iegūstamās kvalifikācijas pārklājas ar citu izglītības programmu grupas “Mūzikas un skatuves māksla” izglītību programmu kvalifikācijām. Piemēram, izglītības programmā “Sītaminstrumentu spēle” var iegūt kvalifikāciju – mūziķis, sītaminstrumentālists, ansambļa vadītājs. Šādu kvalifikāciju var iegūt arī izglītības programmā “Mūzika”.

Revīzijā izglītības iestāžu pārstāvji sniedza skaidrojumu, ka izglītības programma “Mūzika” aptver dzeza un mūsdienu ritma mūziku. Atsevišķas izglītības iestādes specializāciju ir norādījušas Valsts izglītības informācijas sistēmā (turpmāk – VIIS) sadaļā “Grupās nosaukums”. Taču jānorāda, ka šādu specializāciju neatspoguļo ne izglītības programmas nosaukums, ne iegūstamā kvalifikācija.

Izglītības programmā “Mūzika” var iegūt arī tradicionālās mūzikas speciālista kvalifikāciju, mūziķa, mūzikas tehnoloģiju speciālista ar specializāciju “skaņu operators vai gaismotājs” kvalifikāciju.

Tāpat potenciālajiem audzēkņiem ir jāņem vērā, ka vienu un to pašu kvalifikāciju var iegūt izglītības programmās ar dažādiem nosaukumiem. Piemēram, izglītības programmā “Vizuālās saziņas līdzekļu māksla” KM dibinātā izglītības iestādē var iegūt foto dizaina un multimediju dizaina kvalifikāciju, savukārt kvalifikāciju “foto dizaina speciālists” var iegūt arī izglītības programmā “Foto dizains” un kvalifikāciju “multimediju dizaina speciālists” var iegūt izglītības programmā “Multimediju dizains”.

Bez tam izglītības programmas ar identiskiem kodiem piešķir atšķirīgas kvalifikācijas, piemēram, programmu kopā “Vides dizains” iespējamās kvalifikācijas ir tēlniecības objektu dizaina speciālists, vides dizaina speciālists, vides labiekārtojuma un objektu dizaina speciālists. Nav šaubu, ka šīs kvalifikācijas nav identiskas, taču, cik būtiska ir to atšķirība, var novērtēt tikai nozares eksperti. Līdzīga situācija ir praktiski visās programmu kopās⁹⁵.

Audzēkņa vēlmēm atbilstošas karjeras izvēlē ļoti svarīga ir pilnīgas un skaidras informācijas par visām profesionālās vidējās kultūras un radošo industriju izglītības iespējām un iegūstamajām kvalifikācijām visos avotos, kur informācija tiek sniegta.

Ieteikumi

KM nodrošināt kultūras un radošo industriju jomas profesiju iekļaušanos kopējā nozaru klasifikācijas struktūrā vai nodrošināt alternatīvu sistēmu, kas apkopo jomas attīstības tendencēm nepieciešamās profesijas, profesionālās kvalifikācijas līmeņus, to raksturojumus, profesiju aptverošās specializācijas un saistītās profesijas.

LNKC rosināt kultūras un radošo industriju profesiju standartu un/vai profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādi tām profesijām, kurām tās nav izstrādātas. LNKC izvērtēt profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību aktualizācijas nepieciešamību atbilstoši darba tirgus prasībām.

2. Vai ir skaidrs, kam un cik daudz speciālistu kultūras un radošo industriju profesionālā izglītība sagatavo?

Gan sabiedrības, gan valsts interesēs ir nodrošināt izglītotu jaunatni, sasaistot to ar kultūras vērtībām un izkopjot radošumu. Cilvēka vēlme ir iegūt izglītību tajā jomā, kas viņam patīk un interesē. Viens no profesionālās vidējās izglītības galvenajiem uzdevumiem ir sagatavot izglītojamo darba tirgum, un to pamatā finansē no valsts budžeta. Līdz ar to valstij ir tiesības regulēt, kādi un cik daudz speciālistu tautsaimniecības nozarēm ir nepieciešami, lai nodrošinātu ieguldīto līdzekļu efektīvu izmantošanu un to, ka apgūtajās profesijās jauniešiem ir apmaksāts darbs – tie ir ekonomiski aktīvi.

KM nav izveidojusi kultūras un radošo industriju jomu uzskaites un apzināšanas mehānismu, ko varētu izmantot, lai noskaidrotu iespējami pilnīgas darba tirgus vajadzības un prognozēto situāciju tirgū. Valsts izglītības sistēmā ir izveidotas nozaru ekspertu padomes, lai veicinātu profesionālās vidējās izglītības saikni ar darba devējiem, taču kultūras un radošo industriju jomā šīs iespējas netiek pilnvērtīgi izmantotas, sadarbība ar tām ir vienpusēja – KM sniedz informāciju vienā virzienā, nevis pieprasa nepieciešamo informāciju politikas plānošanai un īstenošanai.

KM vēl nav izdevies pēc būtības izpildīt valdības uzdevumu – definēt nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā. Ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaitu kultūras un radošo industriju izglītības programmās KM un IZM nosaka atsevišķi, katra savām izglītības iestādēm, šajā procesā nesadarbojoties.

KM uzņemamo izglītojamo skaitu nosaka, izmantojot izglītības iestāžu plānus par uzņemamo izglītojamo skaitu nākamajam mācību gadam. Uzņemto izglītojamo skaits KM dibinātajās izglītības iestādēs un to sadalījums pa specialitātēm lielā mērā ir atkarīgs no jauniešu vēlmēm konkrētajā mācību gadā, jo pēc uzsākšanas KM plāni par uzņemamo izglītojamo skaitu tiek grozīti atbilstoši faktiskajai situācijai.

KM ieviestajai kārtībai ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanā nav sasaistes ar darba tirgus vajadzībām, un tajā netiek iesaistīta KM izveidotā Kultūrizglītības padome, kuras uzdevums ir sniegt priekšlikumus valsts pasūtījuma definēšanai kultūrizglītības jomā, ņemot vērā darba tirgus prasības.

Ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanā netiek izmantotas vidēja termiņa un ilgtermiņa darba tirgus prognozes. Rezultātā mākslas profesionālās vidējās izglītības

programmās uzņemto izglītojamo skaita dinamika neatbilst vidēja termiņa un ilgtermiņa darba tirgus prognozēm – veidojas darbaspēka pārpalikums. Turpinot pieaugt mākslas profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemto izglītojamo skaitam, darbaspēka pārpalikums var veidoties vēl lielāks. Rezultātā daļai no jaunajiem kultūras un radošo industriju speciālistiem var neizdoties atrast darbu savā specialitātē.

Lai arī KM ir norādījusi, ka mācību saturam kultūrizglītības programmās ir nepietiekama saikne ar mūsdienīgu praksi un ir jāveic izglītības programmu aktualizācija atbilstoši mūsdienu darba tirgus prasībām, secināms, ka koordinēta visaptveroša kultūrizglītības satura pārskatīšana un aktualizēšana no KM puses nav organizēta. Šis jautājums tiek atstāts izglītības iestāžu un par izglītības programmu īstenošanu atbildīgo pedagogu ziņā.

Lai iegūtu informāciju par īstenoto kultūrizglītības programmu kvalitāti, LNKČ apkopo ikgadējo profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijas novērojumus un par tiem informē izglītības iestādes. Taču jāatzīst, ka arī šī prakse nav pietiekami efektīva, jo profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijās ne vienmēr ir iekļauti darba tirgus pārstāvji, bet komisijās tiek iekļauti izglītības iestāžu pārstāvji.

Pirmās modulārās izglītības programmas profesionālās vidējās izglītības līmenī sāka īstenot jau 2016./2017.mācību gadā, taču izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” 2019./2020.mācību gadā šādu izglītības programmu apguvi vēl nepiedāvāja, jo nebija uzsākta modulāro izglītības programmu satura izstrāde.

KM dibinātajās izglītības iestādēs netiek īstenotas darba vidē balstītas izglītības programmas, lai gan atbilstoši Valsts izglītības informācijas sistēmā norādītajam citu dibinātāju izglītības iestādes šādas izglītības programmas īsteno.

Normatīvais regulējums izglītojamā profesionālās kvalifikācijas prakses nodrošināšanai valstī ir viens, taču KM resorā valdošie uzskati un izpratne par prakses nodrošināšanu, dokumentēšanu ir dažādi un ne vienmēr atbilstoši normatīvajam aktam⁹⁶. Ne visās izglītības iestādēs profesionālās kvalifikācijas prakses programmas izpilde ir izsekojama prakses dokumentācijā, līdz ar to prakses uzskaitē ne vienmēr sniedz pārlicību par prakses programmas izpildi.

Kultūras un radošo industriju darba tirgus

Periodiski par kultūras un radošo industriju izglītības jomu ir veikti vairāki pētījumi. Kopš 2016.gada pēc LNKC pasūtījuma ir veikti divi secīgi padziļinātas ekspertīzes pētījumi par kultūrizglītību Latvijā:

2017.gadā I kārtā “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām”⁹⁷;

2018.gadā II kārtā “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”⁹⁸.

Viens no pētījuma I kārtas⁹⁹ mērķiem bija definēt kultūras nozares un radošo industriju darba tirgu, raksturot šī Latvijas darba tirgus specifiku un attīstību, ņemot vērā kultūras attīstības tendences.

Pētījuma rezultātus plānoja izmantot kā argumentāciju, nosakot prioritātes kultūrizglītībā, definējot nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā un plānojot valsts budžeta finansējumu KM padotībā un pārvaldībā esošajās izglītības iestādēs visos izglītības līmeņos.

Pētījuma¹⁰⁰ rezultātā secināts, ka kultūras un radošo industriju darba tirgus pētījumu rezultāti un politikas plānošana lielā mērā izriet no izpratnes par to, kuras tautsaimniecības nozares, profesiju grupas un institucionālās struktūras ir vai nav attiecināmas uz šo darba tirgus segmentu. Jānorāda, ka nepastāv viennozīmīgs kultūras un radošo industriju definējums.

Pētījuma¹⁰¹ autori ir snieguši arī šādus ieteikumus:

- attīstīt vienotu kultūras un radošo industriju nozaru statistiskās uzskaites veidošanas metodoloģiju un ieviest šo uzskaites sistēmu, ņemot vērā NACE kodu sistēmas īpatnības;
- statistiskās uzskaites sistēmas izveidē ņemt vērā daudzveidīgos darba attiecību (darba līgumu veidi, autoratļauzības, pašnodarbinātie u.c.) un nodarbinātības (darbs vairākās darba vietās, projektu darbs u.c.) modeļus kultūras un radošo industriju sektorā;
- kultūras un radošo industriju darba tirgus mēroga definēšanā kā atskaites punktu pieņemt nevis nozaru klasifikāciju, bet gan darbaspēka kompetenču (zināšanu un prasmju sistēmu) pieprasījumu dažādās profesiju grupās;
- pētot izglītības programmu piedāvājuma atbilstību kultūrizglītības darba tirgum, ņemt vērā fiksētās darba tirgus pazīmes un tendences, kā arī definētās zināšanas, prasmes un kompetences kultūrizglītības un saistītajos sektoros.

Revīzijas laikā netika identificētas pazīmes, kas liecinātu, ka KM būtu veikusi vai uzsākusi darbības, lai īstenotu pētnieku sniegtās rekomendācijas, kā rezultātā būtu nosakāms kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus, uzlabota nozares darba tirgus statistiskās uzskaites un prognozēšanas sistēma.

2018.gadā ir organizēts nākamais pētījums¹⁰² pēc LNKC pasūtījuma, kurā jau padziļināti ir analizēta kultūrizglītības katra līmeņa esošā situācija, attīstības tendences un būtiskākie izaicinājumi. Arī šī pētījuma rezultātā tiek sniegtas vairākas rekomendācijas saistībā ar darba tirgu vidējās profesionālās izglītības līmenī. Piemēram:

- precizēt “darbs nozarē” interpretāciju profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu datu uzkrāšanā;
- monitorēt datus par profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu absolventiem un viņu turpmākajām profesionālajām un izglītības gaitām. Turpināt apspriest nozares profesionāļu skaita un kvalitātes jautājumus ar nozares augstskolām un nozīmīgākajiem darba devējiem.

Atbildot uz jautājumu, kādam darba tirgus segmentam tiek sagatavoti speciālisti profesionālās vidējās

kultūrizglītības līmenī, KM norāda¹⁰³:

Profesionālās vidējās kultūrizglītības absolventi tiek sagatavoti plašam darba tirgus segmentam kultūras un radošajās nozarēs. Kā piemēru speciālistu sagatavošanai profesionālās vidējās kultūrizglītības līmenī var minēt baletdejoņus. Šie jaunie speciālisti ir gatavi strādāt savā specialitātē pēc vidusskolas diploma iegūšanas. Arī restauratori tūlīt ir gatavi iekļauties darba tirgū. Vairāku t.s. reto mūzikas instrumentu specialitāšu absolventi saņem darba piedāvājumus no orķestriem tūlīt pēc mūzikas vidusskolas absolvēšanas. Vienlaikus vērā ņemams tas, ka pēc mūzikas vai mākslas vidusskolas absolvēšanas, apgūstot pedagoģijas pamatkursu, jaunieši var uzsākt darbu izglītības iestādēs kā mūzikas vai mākslas skolotāji vai koncertmeistari. Arī apgūstot dizaina jomas programmas absolventiem ir visas iespējas ne vien turpināt mācības augstākās izglītības līmenī, bet arī uzsākt uzņēmējdarbību, jo apgūtās prasmes attiecīgajā dizaina jomā un uzņēmējdarbības pamatos ir pietiekamas, lai kļūtu gan par uzņēmējiem, gan pašnodarbinātajiem vai uzsāktu darba gaitas kādā uzņēmumā.

Lielai daļai no KM norādītajām specialitātēm darba devējs ir valsts vai pašvaldības institūcija:

- baletdejoņi – valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas Nacionālā opera un balets”;
- mūziķi – septiņas valsts mūzikas organizācijas¹⁰⁴, 10 pašvaldību mūzikas organizācijas¹⁰⁵;
- mūzikas vai mākslas pedagogi, koncertmeistari – valsts un pašvaldību dibinātās izglītības iestādes, kas nodrošina kultūrizglītības īstenošanu.

Līdz ar to daļa no profesionālās vidējās kultūras un radošo industriju izglītības darba tirgus “nav tālu jāmeklē”, kā arī tā vajadzības un prognozes būtu nosakāmas, izmantojot vienotu, periodisku informācijas apmaiņas modeli gan par institūcijām nepieciešamajiem speciālistiem, gan par aktuālo izglītojamo skaitu attiecīgajās izglītības programmās.

Kultūrpolitikas pamatnostādņēs radošo industriju jomā definēta problēma, ka Latvijas četrpāru NACE¹⁰⁶ uzskaites sistēma neļauj atsevišķi izdalīt tikai radošos uzņēmumus, tāpēc sadarbībā ar Centrālās statistikas pārvaldi ir jāmeklē risinājumi, kas pilnveidotu radošo uzņēmumu uzskaiti un sektora attīstības monitoringu.

Kultūrpolitikas pamatnostādņēs norādītās problēmas risināšanai tiek plānots pilnveidot statistikas datu apkopošanas mehānismu, īstenot sistemātisku radošo industriju sektora un nozaru kartēšanu un monitoringu¹⁰⁷. Tomēr, kā norādīts Kultūrpolitikas pamatnostādņu starpposma ietekmes novērtējumā¹⁰⁸, līdz 2016.gadam nav publiski pieejamas informācijas par izmaiņām statistikas datu apkopošanas mehānismos un regulārs radošo industriju sektora monitorings netiek īstenots.

Arī 2017.gada pētījumā¹⁰⁹ ir norādīts, ka līdz šim nav definēts, kuri NACE klasifikatora kodi atbilst kultūras un radošo industriju nozarei, un tas apgrūtina nozares statistisko analīzi. Būtiskākā problēma atbilstības definēšanai ir NACE klasifikatora nepietiekama detalizācija. Klasifikators iekļauj konkrētu tautsaimniecības nozaru, sektoru un jomu definējumus, bet nav pietiekami detalizēts, lai konkrētu jomu ietvaros identificētu tieši kultūras un radošo industriju “daļu”. Piemēram, klasifikatora kodi “apavu ražošana”, “datorprogrammēšana”, “izklaides un atpūtas darbība” un daudzi citi neļauj noteikt, cik liela daļa no konkrētās jomas būtu attiecināma uz radošo industriju nozari.

Jānorāda, ka šāda NACE uzskaites sistēma darbojas visā ES saimniecisko darbību statistiskajā klasifikācijā, līdz ar to šo klasifikāciju izmanto gan citas nozares, gan citas ES valstis. Izmaiņas, kas paredzētu detalizētāku klasifikatora dalījumu, nav paredzētas, un arī kultūras nozarei ir jāmeklē risinājumi, kā piemērot NACE klasifikatoru.

Turklāt, veicot padziļinātu NACE klasifikatora kodu analīzi, ir iespējams identificēt tās institucionālās

vienības, kurās koncentrējas kultūras un radošo industriju izglītības absolventi. NACE klasifikatoriem ir pieejami apraksti¹¹⁰, kuros norādīts, kādas darbības tajos ir iekļautas un kādas – nav.

Valsts kontroles ieskatā, kultūras un radošo industriju darba tirgus noteikšanai KM ir iespējas izmantot EM un IZM sadarbības rezultātā izveidoto rīku “Profesijas – izglītības atbilstība”, kurā profesiju kodi tiek sasaistīti ar izglītības programmu kodiem. Izmantojot šo rīku, ir iespējams noteikt, kuras profesiju grupas aptver katra mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programma.

Izglītojamo skaita noteikšana

Profesionālā vidējā izglītība tiek finansēta no valsts budžeta, līdz ar to valsts līmenī ir nosakāms, kāds rezultāts no ieguldītajiem līdzekļiem ir sagaidāms. KM kā atbildīgajai institūcijai par kultūras un radošo industriju jomu ir jāuzņemas vadošā loma, lai rastu līdzsvaru starp valsts budžeta resursiem, kas atvēlēti šai profesionālajai vidējai izglītībai un tautsaimniecības vajadzībām, t.i., darba tirgus pieprasījumu.

Arī Profesionālās izglītības likums paredz, ka IZM un nozaru ministrijas var noteikt valsts finansēto vietu skaitu izglītības iestāžu akreditētajās profesionālās izglītības programmās¹¹¹.

Tā kā valsts budžeta resursi ir ierobežoti un izglītības iestādes var nodrošināt ierobežota skaita izglītojamo uzņemšanu, šādu iespēju izmanto arī KM. KM dibinātajām izglītības iestādēm katru gadu ar rīkojumu nosaka uzņemamo izglītojamo skaitu. KM rīkojumos tiek norādīts kopējais uzņemamo izglītojamo skaits un to sadalījums pa izglītības programmām.

KM kā vienu no prioritātēm Kultūrizglītības nozares stratēģijā ir izvirzījusi izglītojamo un studējošo skaita sabalansēšanu kultūras un radošo industriju izglītībā un speciālistu sagatavošanā, tostarp atbilstoši kultūras nozares un darba tirgus tendencēm¹¹².

Atbilstoši LNKC nolikumam¹¹³ tam ir jāsniedz priekšlikumi KM par valsts finansēto vietu skaitu valsts, pašvaldību un privātpersonu profesionālās izglītības iestāžu licencētajās mākslas, mūzikas un dejas profesionālās izglītības programmās.

LNKC ir izstrādāta kārtība¹¹⁴, kā tiek sniegti priekšlikumi KM par KM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu. Laika periodā no 2014.gada līdz 2019.gadam valsts budžeta finansēto vietu skaits tika noteikts šādi:

1. LNKC no izglītības iestādēm pieprasa informāciju par:	2. LNKC izvērtē katras izglītības iestādes izglītības programmu rezultativitāti, apkopojot:	3. LNKC izveido Ekspertu komisiju, iekļaujot tajā pārstāvjus no:	4. Ekspertu komisija:
- plānoto izglītojamo skaitu uzņemšanai nākamajā mācību gadā pirmajā kursā, norādot sadalījumu pa kvalifikācijām - iepriekšējā mācību gada absolventu skaitu, iestāšanos augstskolā un iekļaušanos darba tirgū	- iepriekšējā mācību gada izglītojamo sasniegumus valsts pārbaudes darbos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos; - izglītības iestāžu sniegto informāciju par absolventiem	- kultūras un radošās industrijas jomas darba tirgus - augstskolām - KM	- izvērtē LNKC sagatavoto informāciju - sniedz priekšlikumus par valsts finansēto vietu skaitu

Iepazīstoties ar kārtību, kādā tiek noteikts valsts finansēto vietu skaits KM dibinātajās izglītības iestādēs, nav saskatāma saikne ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaitam ar katras jomas vajadzībām, t.i., sasaiste ar darba tirgus vajadzībām. Valsts finansēto vietu skaita noteikšanas pamatā ir izglītības iestāžu plāni par uzņemamo izglītojamo skaitu nākamajā mācību gadā.

Ikgadējā KM dotācijas pieprasījumā profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu vadītāji cenšas prognozēt uzņemamo izglītojamo skaitu specialitātēs. Tomēr šajā jautājumā profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes drīzāk vadās pēc iepriekšējo gadu pieredzes, nevis kādiem citiem apsvērumiem¹¹⁵. Izglītības iestāžu vadītāji norāda, ka viņiem kā vadītājiem nav pieejamas ziņas no nozares, ka tiek gaidīts kāds konkrēts speciālistu skaits¹¹⁶. Arī Valsts kontroles pārstāvjiem, tiekoties ar izglītības iestāžu vadītājiem tika norādīts, ka no valsts puses izglītības iestādēm netiek sniegta informācija, kādi speciālisti būtu vajadzīgi.

Atbilstoši KM rīkojumiem izglītības iestādēm KM ir jāsniedz informācija par uzņemšanas rezultātiem valsts budžeta finansētajās vietās, kad izglītojamo uzņemšana ir noslēgusies. Pēc izglītības iestāžu sniegtās informācijas, KM sākotnēji izdotie rīkojumi par izglītojamo uzņemšanu 1.kursā tiek precizēti – izglītojamo skaita sadalījums pa izglītības programmām.

LNKC veidotā Ekspertu komisija valsts finansēto vietu noteikšanai ir iespēja, kā izveidotajā kārtībā iesaistīt darba tirgus pārstāvjus. Ekspertu komisijas sastāvs katru gadu tiek apstiprināts ar LNKC rīkojumu. Taču, iepazīstoties ar Ekspertu komisijas sastāvu laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam¹¹⁷, konstatēts, ka tās sastāvā nemainīgi tiek iekļauti tikai divi darba tirgus pārstāvji – no Latvijas Dizaineru savienības un VSIA “Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris”, tajā pašā laikā no KM un LNKC kopā tiek iesaistīti seši pārstāvji (skatīt 4.tabulu).

4.tabula

Ekspertu komisiju, kas sniedz priekšlikumus KM par valsts finansēto vietu skaitu, locekļu sadalījums pēc pārstāvētās institūcijas laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam.

Mācību gads	KM	LNKC	Augstskolas	Darba tirgus
2016./2017.	2	5	2	2
2017./2018.	2	4	2	2
2018./2019.	2	4	2	2
2019./2020.	2	4	3	2

Profesionālās izglītības sistēmā ir izveidotas NEP, kuras sniedz priekšlikumus par attiecīgajai nozarei nepieciešamām profesijām un atbilstošām specializācijām¹¹⁸. Arī LNKC darba plānā iekļauts uzdevums: pārstāvēt kultūrizglītības jomu NEP, sniedzot priekšlikumus par norisēm dizaina izglītības jomā, sekmējot sadarbību ar darba devējiem. LNKC pārstāvis ir iekļauts šādu NEP personālsastāvā:

- Drukas un mediju tehnoloģiju nozares ekspertu padome;
- Būvniecības nozares ekspertu padome;
- Tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošanas nozares ekspertu padome;
- Kokrūpniecības nozares ekspertu padome¹¹⁹.

LNKC NEP sanāsmēs ir informējis par valsts pasūtījumu izglītojamo uzņemšanā KM izglītības iestādēs dizaina kvalifikācijās, kā arī pēc pieprasījuma sniedzis dažāda veida citu informāciju par aktualitātēm mākslas un dizaina jomas izglītības programmu īstenošanā¹²⁰. Tomēr ieviestā sistēma nodrošina sadarbību vienā virzienā – LNKC sniedz informāciju NEP, bet sadarbība ar NEP netiek izmantota kultūras un radošo industriju darba tirgus noteikšanai, darba tirgus vajadzību identificēšanai un valstī ikgadēji mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanā.

Piemēram, IZM kārtība valsts finansēto vietu skaita noteikšanai izglītojamo uzņemšanai paredz, ka izvērtē NEP sniegto vietu skaita pieprasījumu izglītības iestādēs atbilstoši tautsaimniecības vajadzībām un citu institūciju iesniegtajiem pieprasījumiem speciālistu sagatavošanai nākamajam budžeta gadam. PINTSA saskaņo IZM dibināto izglītības iestāžu izglītojamo uzņemšanas plānus. Savukārt KM valsts finansēto vietu skaita noteikšanas kārtība neparedz NEP un PINTSA iesaisti, kas būtu viens no veidiem, kā nodrošināt kultūras un radošo industriju izglītības piedāvājuma sasaisti ar darba tirgu.

Arī Kultūrizglītības padome netiek pietiekami iesaistīta sasaistei ar darba tirgu, lai noteiktu ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaitu kultūras un radošo industriju izglītībā.

KM informē¹²¹, ka sadarbība ar darba devējiem šajās jomās tiek nodrošināta un sekmēta šādi:

Katru gadu LNKC organizē valsts konkursus gan profesionālās ievirzes audzēkņiem, gan vidējās profesionālās izglītības audzēkņiem. Valsts konkursu vērtēšanas komisijās ir darba tirgus pārstāvji, kas sniedz atgriezenisko saikni mācību procesa izvērtēšanai.

Komentējot KM sniegto informāciju, jānorāda, ka revīzijā konstatēts, ka atgriezeniskā saite tiek nodrošināta par izglītības kvalitāti, nevis par to, kādus speciālistus un cik daudz, konkrētā institūcija sagaida no kultūras un radošo industriju izglītības sistēmas.

Viens no instrumentiem, kas ļauj laicīgi paredzēt darba tirgus neatbilstību veidošanos nākotnē, lai sagatavotos un pielāgotos strukturālām izmaiņām tautsaimniecībā, ir EM darba tirgus prognozes. Tās parāda iespējamās darba tirgus attīstības tendences un iespējamos riskus, līdz ar to tās izmantojamas kā pamats rīcībpolitikas plānošanā¹²².

EM reizi divos gados izstrādā darba tirgus vidēja termiņa un ilgtermiņa prognozes. 2018.gada izdotajā ziņojumā¹²³ ir raksturota esošā situācija darba tirgū, kā arī iekļautas EM aktualizētās darba tirgus vidēja termiņa prognozes laika periodam līdz 2025.gadam un darba tirgus ilgtermiņa prognozes līdz 2035.gadam. EM izstrādātās vidēja termiņa un ilgtermiņa prognozes ir datus balstīti paredzējumi – kvantitatīvi nākotnes scenāriji, kurus veidojot izmantoti Centrālās statistikas pārvaldes dati, Latvijas stratēģiskajos plānošanas dokumentos noteiktie mērķi un statistikas dati, kas iegūti veidojot apsekojumu un izglītības statistiku¹²⁴.

Taču KM, nosakot valsts finansēto vietu skaitu KM izglītības iestādēs, ne izmanto, ne atsaucas uz EM sagatavotām darba tirgus prognozēm, jo EM izmanto NACE klasifikatoru, pēc kura atbilstoši pētījumā¹²⁵ secinātajam nevar identificēt kultūrizglītības darba tirgu. Kā argumentu KM izmanto 2017.gada pētījumā norādīto¹²⁶: profesijās nodarbināto datu detaļa analīze liecina, ka pieejamos datus var izmantot kā nozari raksturojošus tikai attiecībā uz tām jomām, kurās radošo profesiju pārstāvji tiek nodarbināti pamatdarbā, bet tie neļauj gūt priekšstatu un veikt analīzi par tām profesijām un jomām, kur nodarbinātie strādā uz autorlīgumu pamata, kā arī šie dati neļauj identificēt pašnodarbinātos.

EM jaunākās prognozes¹²⁷ norāda, ka izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”, kurā mācās vidēji 97% no visiem KM dibināto izglītības iestāžu izglītojamajiem profesionālās vidējās izglītības programmās, paredzams darbaspēka pārpalikums – 2025.gadā 13%, 2035.gadā 32% (skatīt 5.abulu).

5.tabula

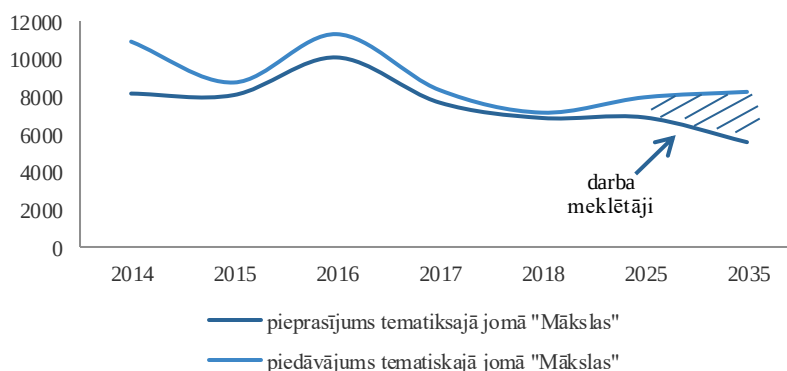
Darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma atbilstība un prognozes izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”, tūkstošos¹²⁸.

	2014 izpilde	2015 izpilde	2016 izpilde	2017 izpilde	2018 izpilde	2025 prognoze	2035 prognoze
pieprasījums (darba devējs)	8164	8083	10 083	7692	6868	6896	5582
piedāvājums (darba ņēmējs)	10 923	8752	11 319	8360	7152	7965	8254
darbaspēka pārpalikums	2759	669	1236	668	284	1069	2672
darbaspēka pārpalikums (%)	25 %	8 %	11 %	8 %	4 %	13 %	32 %

Lai arī izglītības tematiskajai jomai “Mākslas” ir salīdzinoši neliels īpatsvars kopējā darba tirgus pieprasījuma un piedāvājuma struktūrā un, vērtējot absolūtā izteiksmē, darbaspēka pārpalikums ir skaitliski neliels, tomēr atbilstoši EM prognozēm var secināt, ka laika periodā no 2014.gada līdz 2018.gadam veidojās darbaspēka pārpalikums.

Piemēram, 2014.gadā 25% jeb 2759 speciālistiem ar izglītību tematiskajā jomā “Mākslas” nebija iespējas atrast darbu savā specialitātē, jo atbilstošās kvalifikācijas speciālisti bija vairāk nekā atbilstošo brīvo darbavietu skaits.

No 2015.gada līdz 2018.gadam situācija uzlabojās un darbaspēka pārpalikums ir tikai vidēji 8%, bet vidējā termiņā un ilgtermiņā EM prognozes norāda uz iespējamu darbaspēka pārpalikuma pieaugumu – 2035.gadā 32% jeb 2672 no speciālistiem ar izglītību tematiskajā jomā “Mākslas”, iespējams, nevarēs atrast darbu savā specialitātē, jo ar izglītību tematiskajā jomā “Mākslas” būs par 48% vairāk speciālistu, nekā pieprasa darba tirgus. Darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma atbilstību grafiski skatīt 13.attēlā.

13.attēls. Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstība izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”¹²⁹.

KM norāda¹³⁰:

“Darba tirgus” nevar kalpot kā vienīgais rādītājs izglītojamo skaita prognozēšanā. Jāņem vērā izglītības tematiskās jomas “Mākslas” specifiku, kas liecina, ka daudzi tematiskās jomas “Mākslas” absolventi nevēlas kļūt par darba ņēmējiem pie kāda darba devēja, tā vietā izvēloties kļūt par pašnodarbinātajiem vai uzsākot komercdarbību u.c. Tematisko jomu “Mākslas” speciālistu kompetences ir plašas - universālas, tādēļ šie speciālisti izglītības rezultātā iegūtās kompetences var izmantot gan iegūtajā specialitātē, gan citās radniecīgās nozarēs un specialitātēs.

Vērtējot EM prognozēto situāciju, var secināt – ja darba tirgus attīstīsies atbilstoši ekonomikas izaugsmes scenārijiem un mērķiem, turpmākajos gados nebūtu vēlams palielināt izglītojamo skaitu tematiskajā jomā “Mākslas”.

Izglītības tematiskās jomas “Mākslas” izglītības programmas īsteno ne tikai KM dibinātās izglītības iestādes, bet arī IZM, pašvaldību un privātpersonas dibinātās izglītības iestādes. 2019.gadā profesionālās vidējās izglītības programmu grupās kopā mācījās 4242 izglītojamie, no tiem 1820 jeb 43% izglītojamo mācījās KM dibinātajās izglītības iestādēs, savukārt 2422 jeb 57% izglītojamo mācījās IZM, pašvaldību un privātpersonas dibinātajās izglītības iestādēs (skatīt 6.tabulu).

6.tabula

Izglītojamo skaits 01.10.2019. izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” ietilpstošajās izglītības programmu grupās¹³¹.

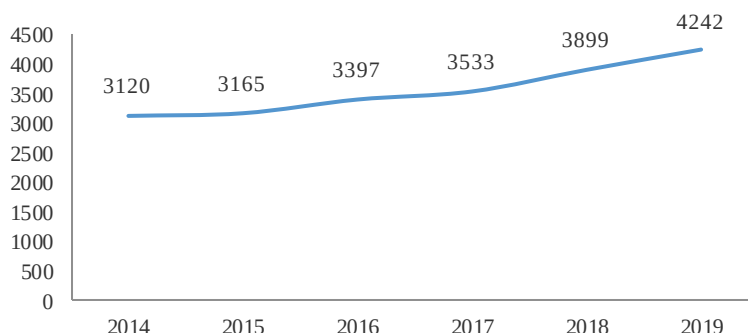
Izglītības programmu grupas nosaukums:	KM	IZM	Pašvaldību	Privātpersonas	Kopā:
Lietiskā māksla	-	180	-	-	180
Dizains	866	1574	250	77	2767
Audiovizuālā māksla un mediju māksla	81	153	-	77	311
Mūzika un skatuves māksla	779	-	-	-	779
Vizuāli plastiskā māksla	94	73	38	-	205
Kopā:	1820	1980	288	154	4242

Lai nodrošinātu, ka kultūras un radošo industriju izglītībā neveidojas darba tirgus neatbilstības, KM kā par kultūras un radošo industriju izglītību atbildīgajai ministrijai valstī būtu jāvērtē kopējā situācija – apzinot un kopā ar IZM un pašvaldībām regulējot uzņemamo izglītojamo skaitu izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”.

Nosakot valsts finansēto vietu skaitu KM dibinātajās izglītības iestādēs, netiek ņemta vērā situācija mākslas izglītības programmās citu dibinātāju izglītības iestādēs. 2019.gadā LNKC ir veicis izmaiņas kārtībā, kādā tiek noteikts valsts finansēto vietu skaits¹³², iekļaujot punktu, ka Ekspertu komisija vērtē LNKC sniegto informāciju par izglītības programmu īstenošanu citu dibinātāju izglītības iestādēs. Taču LNKC darba dokumentos, kas izmantoti, nosakot uzņemamo izglītojamo skaitu 2019./2020.mācību gadam, šāda informācija nav iekļauta un nav izsekojams, vai un kā šāda informācija ir ietekmējusi Ekspertu komisijas lēmumu.

Jānorāda, ka valsts finansēto vietu skaitu IZM dibinātajās izglītības iestādēs nākamajam mācību gadam apstiprina jau kārtējā gada decembrī¹³³, savukārt KM dibinātajām izglītības iestādēm – iepriekšējā mācību gada beigās, t.i., uzņemamo izglītojamo skaits 2019./2020.mācību gadam tika noteikts 2019.gada jūnijā. Savstarpējas izglītības iestāžu dibinātāju diskusijas par to, kādas mākslas, mūzikas un dejas profesionālās izglītības programmas katra izglītības iestāde īsteno un cik daudz izglītojamo katru gadu valstī kopumā būtu jāuzņem sadalījumā pa specialitātēm, nenotiek.

Izvērtējot izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” kopējo izglītojamo skaitu pēc VIIS datiem laika periodā no 2014.gada līdz 2019.gadam KM, IZM, pašvaldības un privātpersonas izglītības iestādēs, vērojams, ka tas ir pieaugošs (skatīt 14.attēlu).

14.attēls. Izglītojamo skaits 1.oktobrī laika periodā no 2014.gada līdz 2019.gadam izglītības tematiskajā jomā “Mākslas”¹³⁴.

Nemot vērā, ka EM darbaspēka prognozes norāda, ka vidējā termiņā un ilgtermiņā darbaspēka pārpalikums varētu pieaugt, var secināt, ka nebūtu vēlams palielināt uzņemamo izglītojamo skaitu izglītības iestādēs, tādā veidā, iespējams, palielinot darbaspēka pārpalikuma veidošanos.

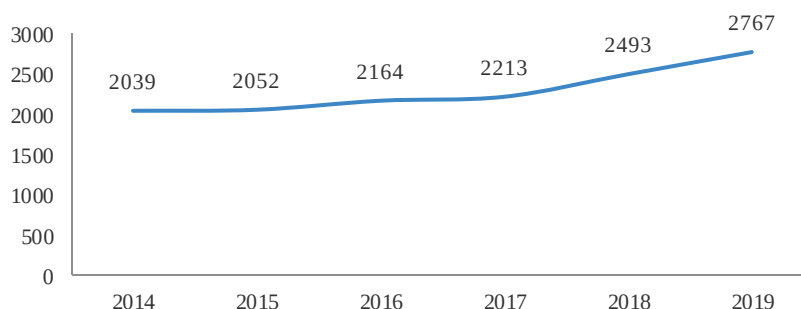
Vērtējot izglītības tematiskās jomas “Mākslas” izglītības programmu grupās prognozēto darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstību, vērojams, ka izteiktākais darbaspēka pārpalikums prognozēts tieši izglītības programmu grupā “Dizains” – 2025.gadā 994 atbilstošās kvalifikācijas speciālisti, iespējams, nevarēs atrast darbu savā specialitātē un 2035.gadā – jau 2320 speciālisti (skatīt 7.tabulu).

7.tabula

Darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma atbilstība un prognozes izglītības programmu grupā “Dizains”, tūkstošos¹³⁵.

	2014 izpilde	2015 izpilde	2016 izpilde	2017 izpilde	2018 izpilde	2025 prognoze	2035 prognoze
pieprasījums (darba devējs)	2359	2494	2253	1539	1288	1322	930
piedāvājums (darba ņēmējs)	2984	2591	2585	1778	1377	2316	3250
darbaspēka pārpalikums	625	97	332	239	89	994	2320
darbaspēka pārpalikums (%)	21%	4%	13%	13%	7%	43%	71%

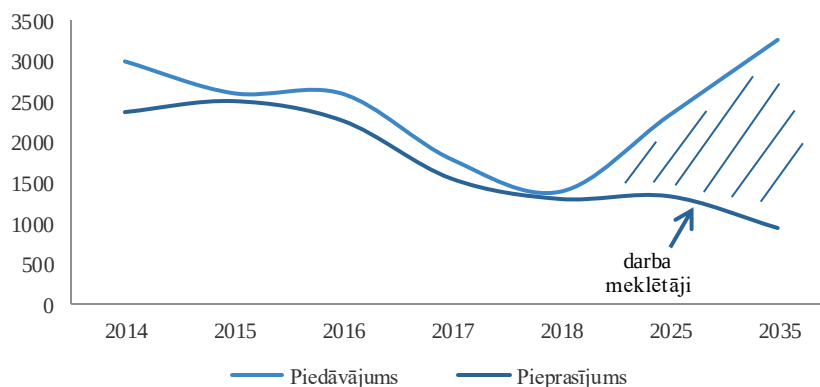
Vienlaikus kopējais izglītojamo skaits izglītības programmu grupā “Dizains” ar katru gadu pieaug – 2019.gadā uzņemts par 274 izglītojamajiem jeb 11% vairāk nekā iepriekšējā gadā (skatīt 15.attēlu).

15.attēls. Izglītojamo skaits 1.oktobrī laika periodā no 2014.gada līdz 2019.gadam izglītības programmu grupā “Dizains”¹³⁶.

Lai arī EM darba tirgus prognožu zemākais agregācijas līmenis izglītības griezumā ir izglītību programmu grupas, EM sniedza informāciju, ka šādā detalizācijas pakāpē pieaug prognožu nenoteiktība, līdz ar to detalizācija izglītības programmu grupu griezumā analizējama kopā ar citiem rādītājiem.

Vienlaikus var secināt, ka darba tirgus neatbilstība izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” galvenokārt skaidrojama ar neatbilstību izglītības programmu grupā “Dizains”, jo šajā grupā veidojas vislielākais darbaspēka pārpalikums (skatīt 16.attēlu) un uzņemto izglītojamo skaits ar katru gadu būtiski pieaug.

16.attēls. Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atbilstība izglītības programmu grupā “Dizains”¹³⁷.

KM Ministrija norāda¹³⁸:

Minētās prognozes ir vispārīgas, tās ne vienmēr ir pilnvērtīgi pielietojamas, plānojot konkrētu nepieciešamo speciālistu skaitu, īpaši sazarotajā kultūras nozarē, dažādās mākslas jomās un radošajās industrijās. LNK pasūtītie pētījumi¹³⁹ parāda, ka, piemēram, mākslu jomas darba tirgū pastāv raksturīgs mainīgs pieprasījums pēc atsevišķām specifiskām prasmēm, interese par augstas kvalitātes cilvēkresursiem, bet specifiskās apakšnozaru vajadzības ir pietiekami atšķirīgas, lai būtu iespējams formulēt vienotu prasību kopumu visam daudzveidīgajam kultūras un radošo industriju darba tirgum. Tāpēc eksperti norāda uz nepieciešamību saglabāt zināšanu bāzi arī ļoti nelielās specializācijās, lai saglabātu kompetenču kopumu¹⁴⁰. KM uzsver, ka tas ir arī nozīmīgi kultūras kapitāla, kultūras identitātes saglabāšanā un attīstībā.

Kultūras un mākslas sektora darba tirgus izpēti specifiku nosaka tas, ka definējot sektoram piederīgos darba tirgus segmentus, redzams, ka tajā ietilpst ļoti daudzveidīgu profesiju pārstāvji, kas arī norāda uz starpdisciplināru sadarbību sektorā.

KM uzskata, ka darba tirgus prognozi ietver pētījumi¹⁴¹:

Kultūras un mākslas nozaru, kultūras mantojuma, radošo industriju, dizaina, radošuma un inovāciju, kā arī kultūras patēriņa un cilvēku līdzdalības kultūras aktivitātēs nodrošināšanai nepieciešamā darba tirgus attīstības un nodarbinātības prognoze ir iekļauta 2017.gada pētījumā, proti, kultūras nozares un radošo industriju darba devēju aptaujas secinājumos. Tie liecina, ka “43% aptaujāto novērtē, ka tuvāko 3 – 5 gadu laikā kopējais nodarbināto skaits viņu pārstāvētajā jomā palielināsies, un tikai 14% – ka samazināsies. Samazināšanos biežāk paredzējuši valsts sektora pārstāvji (19%), bet palielināšanos – privātā sektora pārstāvji (52%). Līdzīgi tiek vērtētas arī tieši radošo profesiju

pārstāvju kā darbinieku skaita sagaidāmās izmaiņas – 40% paredz, ka tas palielināsies, bet 13%, ka samazināsies. Arī šajā gadījumā palielināšanos biežāk paredzējuši privātā sektora pārstāvji (53%).”

Valsts kontrole uzskata, ka pētījumā ir aptverts ievērojami šaurāks potenciālo darba devēju loks, tā secinājumi ir balstīti uz kultūras institūciju pārstāvju intervijām, un informantu viedoklis ir atspoguļots īsākam laika periodam nekā EM darba tirgus prognozēs.

Jāņem vērā, ka EM darba tirgus prognozes ir tikai viens no posmiem darbaspēka piedāvājuma pielāgošanās procesā – tās nodrošina kvantitatīvo bāzi tālākām diskusijām starp izglītības piedāvājuma veidošanā iesaistītajām pusēm par darba tirgū nākotnē nepieciešamajiem speciālistiem, tomēr būtiskākā loma precīzu un detalizētu profesionālās izglītības vajadzību definēšanā joprojām saglabājas NEP un PINTSA kompetencē¹⁴².

Paralēli ieviestajai kārtībai, kādā KM nosaka valsts finansēto vietu skaitu KM dibinātajās izglītības iestādēs, kopš 2015.gada tā strādā pie valdības plānā noteikta uzdevuma izpildes: definēt nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos, ņemot vērā Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzības¹⁴³. Darbības rezultāts tika plānots, pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, atbilstoši Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzībām noteikt prioritātes kultūrizglītībā, plānojot valsts budžeta dotāciju kultūrizglītības iestādēm un nepieciešamās budžeta vietas.

Atbilstoši kultūrpolitikas pamatnostādņu¹⁴⁴ uzdevumam – izveidot Kultūrizglītības padomi, nodrošinot starpnozaru un starpsektoriālu pārstāvēniecību un sadarbību, 2015.gadā tika izveidota Kultūrizglītības padome. Viens no tās uzdevumiem ir sniegt priekšlikumus valsts pasūtījuma definēšanai kultūrizglītības jomā, ņemot vērā darba tirgus prasības un demogrāfisko situāciju.

Kultūrizglītības padomes sastāvā ir pārstāvji no valsts un pašvaldību institūcijām un ar kultūrizglītības nozari saistītām biedrībām un nodibinājumiem, kā arī darba devējiem, darba devēju organizācijām un to apvienībām.

KM darba plānos uzdevums saistībā ar valsts pasūtījuma kultūrizglītībā noteikšanu ir iekļauts jau kopš 2016.gada. KM darba plānā iekļautais uzdevums un to izpilde par nacionālā pasūtījuma definēšanu kultūrizglītībā laika periodā no 2016.gada līdz 2020.gadam ir apkopota 8.tabulā.

8.tabula

KM darba plānā iekļautais uzdevums un tā izpilde par nacionālā pasūtījuma definēšanu kultūrizglītībā laika periodā no 2016.gada līdz 2020.gadam.

Uzdevums	Informācija par uzdevuma izpildi	Valsts kontroles komentārs
2016	Sadarbībā ar LNKCC un Kultūrizglītības padomi izstrādāt priekšlikumus par nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā.	Uzdevuma izpilde pārcelta uz nākamā gadu. Priekšlikumi par valsts pasūtījumu tiks izstrādāti pēc pētījuma par darba tirgus pieprasījumu un kultūrizglītībā iesaistīto izglītojamo skaitu, kultūrizglītības saturs pēctecību un vajadzībām vidējā un augstākajā izglītībā atbilstoši darba tirgus tendencēm izstrādes.
2017	Definēt nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos.	Uzdevuma izpilde pārcelta uz nākamā gadu. Notikusi tehniskās specifikācijas izstrāde pētījuma pasūtīšanai, sadarbojoties KM, LNKCC un Kultūrizglītības padomes darba grupai. Notikusi visu priekšlikumu apkopošana un precizēšana, tehniskās specifikācijas sagatavošana un saskaņošana starp iesaistītajām pusēm. Uzsākta kultūrizglītības pētījuma I kārtā, Kultūrizglītības padomē notikusi pētījuma gaitas prezentācija.
2018	Definēt nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos.	Uzdevuma izpilde turpinās. Kultūrizglītības pētījuma II kārtā prezentēta Kultūrizglītības padomē un iesniegts pētījuma nodevums LNKCC un KM. Pētījums iezīmē Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzības, prioritātes kultūrizglītībā un kultūrizglītības attīstības virzienus, definējot nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā. 2019.gadā turpināt darbu pie nacionālā pasūtījuma definēšanas kultūrizglītībā, lai definētu kultūrizglītības politikas pilnveidi visos izglītības līmeņos, tai skaitā pieaugušo mūziklītībā kultūras nozarē strādājošajiem.
2019	Uzsākt īstenot nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos, ņemot vērā Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzības.	Uzdevuma izpilde turpinās arī 2020.gadā. Izpilde turpināsies arī nākamajos gados. Ar KM 05.08.2019. rīkojumu Nr.2.5-1-125 izveidota KM darba grupa jaunas profesionālās ievirzes kultūrizglītības finansēšanas kārtības izstrādei. Notikušas 5 sanāksmes.
2020	Īstenot nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā visos izglītības līmeņos, ņemot vērā Latvijas kultūras attīstības un darba tirgus vajadzības.	Nav iespējas uzdevumu īstenot pēc būtības, jo nav noteikts darba tirgus un apzinātas tā vajadzības. KM turpina noteikt valsts finansēto vietu skaitu profesionālajā vidējā kultūrizglītībā, izmantojot izglītības iestāžu prognozes par uzņemamo izglītojamo skaitu nākamajā mācību gadā. Ir uzsākts darbs, lai nodrošinātu profesionālās ievirzes izglītības līmeņa attīstību – notika darbs pie izglītības programmu satura pilnveides, 2020.gadā notika sabiedriskā apspriešana, turpinās darbs pie finansēšanas mehānisma.

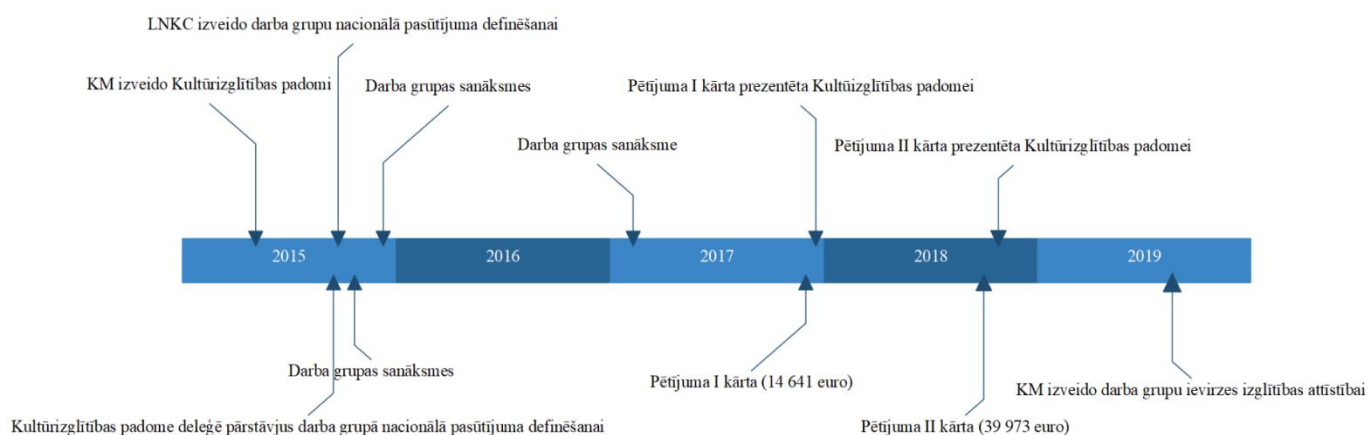
2015.gadā LNKCC izveidoja darba grupu nacionālā pasūtījuma definēšanai kultūrizglītībā¹⁴⁷. Darba grupu varētu raksturot kā Kultūrizglītības padomes šaurāku sastāvu, jo darba grupā kopā ir 13 dalībnieki, no tiem 11 ir Kultūrizglītības padomes locekļi. Tās uzdevums bija līdz 15.03.2016. sagatavot priekšlikumus nacionālajam pasūtījumam profesionālās vidējās izglītības līmenī.

Darba grupai tika organizētas un protokolētas trīs sanāksmes. Pirmajās divās sanāksmēs¹⁴⁸ apsprieda profesionālās ievirzes izglītības finansēšanas modeļus. Pēdējā darba grupas sanāksmē¹⁴⁹ apsprieda darba uzdevumu pētījuma I kārtas veikšanai – *Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām.*

Kultūrizglītības padomē jautājumi saistībā ar nacionālā pasūtījuma noteikšanu profesionālās vidējās izglītības līmenī skatīti:

- 25.10.2016. – prezentēta informācija par plānoto pētījumu¹⁵⁰ kultūrizglītības jomā attiecībā uz darba tirgus vajadzībām;
- 18.12.2017. – Kultūrizglītības padome iepazīstināta ar pētījuma¹⁵¹ rezultātiem. Priekšlikumi turpmākai rīcībai netiek izteikti;
- 26.10.2018. – prezentēta pētījuma II kārtā¹⁵². Kultūrizglītības padome pieņem informāciju zināšanai.

Lai arī iesaistītās institūcijas ir veikušas virkni pasākumu, joprojām nacionālais pasūtījums kultūrizglītības jomā, tajā skaitā profesionālās vidējās izglītības līmenī, pēc būtības nav noteikts (skatīt 17.attēlu). Šajā sākuma posmā ir organizēti divi pētījumi, kas finansēti no valsts budžeta līdzekļiem 54 614 euro apmērā¹⁵³. 2019.gadā ir uzsākts darbs, lai nodrošinātu profesionālās ievirzes izglītības līmeņa attīstību. Ir izveidota darba grupa¹⁵⁴ valdības rīcības plāna¹⁵⁵ uzdevuma izpildei: saskaņot kultūrizglītības profesionālās ievirzes nacionālo pasūtījumu ar valsts administratīvi teritoriālo reformu un kultūras darba tirgus un kvalitātes prasībām, pilnveidojot kultūrizglītības sistēmu un izveidojot jaunu tās finansēšanas kārtību.

17.attēls. Valsts pasūtījuma kultūrizglītības jomā noteikšanā iesaistīto institūciju darbības laika periodā no 2015.gada līdz 2019.gadam.

Valdības rīcības plāna¹⁵⁶ izpildē norādīts, ka tiek veikts pētījums divās kārtās un izdoti KM rīkojumi par KM padotībā esošo mākslas un mūzikas vidusskolu uzņemamo izglītojamo kopskaitu, īstenojot valsts pasūtījumu. Taču kā jau iepriekš tika norādīts, KM rīkojumu pamatā ir izglītības iestāžu prognozes uzņemamo izglītojamo skaitam nākamajā mācību gadā.

Jāatzīmē, ka KM aktivitātē “Definēsim nacionālo pasūtījumu kultūrizglītības jomā”¹⁵⁷ kopš 2017.gada tiek iekļauts arī uzdevums: profesionālajā kultūrizglītībā nodrošināt piecu PIKC izveidi, modernizācijas projektu īstenošanu, piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus.

Atbildot uz jautājumu, kā piecu PIKC izveide ir saistīta ar nacionālo pasūtījumu kultūrizglītībā, KM norāda¹⁵⁸:

PIKC veido specializētas izglītības programmas un koncentrē resursus atsevišķos virzienos, īstenojot konkrēta reģiona vai valstī pieprasītas kvalifikācijas, tādējādi arī padarot efektīvāku finanšu un cilvēkresursu ieguldīšanu izglītībā, kas nozīmē koncentrētāku sadarbību ar potenciālajiem darba devējiem un darba tirgu, bet tas savukārt ļauj KM un LNK katru gadu

regulēt valsts pasūtījumu kultūrizglītībā pa specializācijām.

Taču KM ieviestā kārtība ikgadēji uzņemamo izglītojamo skaita noteikšanai izglītības iestādēs un sadalījumā pa izglītības programmām neietver mehānismu, kas nodrošinātu saikni ar darba tirgus vajadzībām, līdz ar to tā nesniedz pārliecību, ka kvalificēti speciālisti tiek sagatavoti atbilstošā daudzumā sadalījumā pa reģioniem un ka valsts budžeta resursi tiek izmantoti visefektīvākajā veidā.

Izglītības satura aktualitāte

Profesionālās izglītības programmu izstrādā izglītības iestāde¹⁵⁹. Lai profesionālās izglītības iestāde varētu uzsākt izglītības programmas īstenošanu, tai ir jāveic izglītības programmas licencēšana – tiesību piešķiršana profesionālās izglītības iestādei īstenot noteiktu izglītības programmu¹⁶⁰. Izglītības programmu licencēšanu veic IZM padotības iestāde – Izglītības kvalitātes valsts dienests¹⁶¹.

Izglītības programmas izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” pirms iesniegšanas licencēšanai Izglītības kvalitātes valsts dienestam ir jāiesniedz saskaņošanai LNK¹⁶². Saskaņā ar LNK Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļas reglamentu nodaļas atbildīgie darbinieki izvērtē un saskaņo licencēšanai iesniegtās profesionālās izglītības programmas mūzikas, mākslas un dejas jomā, sniedz atzinumus, kā arī saskaņo citu dibinātāju izglītības iestāžu īstenotās mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas¹⁶³.

Lai sniegtu saskaņojumu, LNK veic izglītības programmas saturisko izvērtējumu, vai ar izglītības programmas saturu ir iespējams nodrošināt profesiju standartos vai kvalifikācijas prasībās noteiktās iemaņas un prasmes. Taču, kā jau iepriekš norādīts, atsevišķās profesijās nav izstrādāti profesiju standarti vai kvalifikācijas prasības. LNK sniedz šādu skaidrojumu¹⁶⁴:

Licencējot programmas, kurām nav izstrādāts profesijas standarts, kā pamatojums šo programmu licencēšanai tika uzrādīts darba tirgus pieprasījums attiecīgās jomas speciālistiem. Licencējot programmas, normatīvais regulējums paredzēja to, ka, iesniedzot programmu licencēšanai, bija iesniedzams profesionālās apvienības atzinums par izglītības programmas atbilstību darba tirgus prasībām, kā arī vienlaikus tika ņemti vērā Profesiju klasifikatorā definētie Profesionālās darbības pamatzdevumi. Laika periodā, kad licencētas šīs programmas (līdz 2017.gadam), Profesionālās izglītības likuma 22.pants noteica, ka Profesionālās izglītības saturu reglamentējošais pamatdokuments var būt profesionālās izglītības programma.

KM, raksturojot galvenās jomas problēmas, ir norādījusi, ka esošās profesionālās vidējās izglītības programmas mūzikā, mākslā, dizainā un dejā ir saturiski piesātinātas un laika ziņā ļoti noslogotas. Izglītojamie apgūst daudz teorētisku zināšanu, bet izglītības saturā vērojama nepietiekama saikne ar mūsdienīgu praksi, savukārt tas apgrūtina mākslas un mūzikas vidusskolu absolventu ātrāku iekļaušanos darba tirgū un nenodrošina pastāvīgas profesionālo prasmju un zināšanu pilnveidošanas iespējas. Tādēļ ir jāveic izglītības programma, kā arī atsevišķu mācību priekšmetu programmu satura aktualizāciju atbilstoši mūsdienu darba tirgus prasībām visās ar kultūrizglītību saistītajās nozarēs, kā arī jāveido mūsdienīgs izglītības satura piedāvājums, īpašu uzmanību pievēršot jaunu un inovatīvu, arī digitālu mācību līdzekļu izstrādei un izmantošanai¹⁶⁵.

Arī citos attīstības plānošanas dokumentos izglītības programmu pārskatīšana un aktualizēšana ir iekļauta uzdevumu sarakstā:

Plānošanas dokuments	Uzdevums ¹⁶⁶	Izpilde ¹⁶⁷
Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014–2020. gadam “Radošā Latvija”	Izstrādāt un ieviest diferencētas izglītības programmas apdāvināto un talantīgo bērnu un jauniešu attīstības nodrošināšanai profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās un augstākās izglītības sistēmā.	Uzsākts darbs pie diferencētu izglītības programmu nepieciešamības izvērtēšanas kultūrizglītības ievirzes līmenī.
	Attīstīt jauniešu karjeras izvēles procesu, sekmējot jaunu kultūrizglītības programmu izstrādi un ieviešanu atbilstoši darba tirgus prasībām.	Izveidotas jaunas kultūrizglītības programmas: “Mūzika”, kvalifikācija – tradicionālās mūzikas speciālists, ansamblja vadītājs; “Mūziķis, mūzikas tehnoloģiju speciālists” – kvalifikācijas skaņu operators un gaismotājs; “Mūzikas projektu vadība”.
Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020. gadam	Profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības programmu satura aktualizēšana un saskaņošana .	LNKC saskaņo ikvienu jaunu vai aktualizētu izglītības programmu. Gadā tiek saskaņotas aptuveni no 150 līdz 370 izglītības programmu mākslā, dizainā, mūzikā un dejā.
	Kultūrizglītības satura un mācību metožu pilnveide , cieši sadarbojoties ar nozaru profesionālajām asociācijām un iestāžu vadītājiem, panākot to sasaisti ar valsts attīstības un kultūrpolitikā noteiktajām vajadzībām, kā arī nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas aktivitātēm.	Lai regulāri aktualizētu un pilnveidotu izglītības programmu īstenošanā izmantotās mācību metodes, ikgadējo LNKC organizēto valsts konkursu un kvalifikācijas eksāmenu vērtēšanā piedalās nozaru profesionāļi, kas arī pārstāv profesionālās asociācijas. To sniegtais izglītojamo sasniegumu izvērtējums un ieteikumi satura un metožu pilnveidei ir nozīmīgi izglītības iestāžu darbā, kā arī tas ir informācijas avots LNKC, izvērtējot izglītības programmu saturu un atbilstību darba tirgus prasībām, saskaņošanas procesā pirms iesniegšanas licencēšanai.
	Kultūrizglītībai piemērotu modulāro izglītības programmu izveide profesionālās vidējās un augstākās izglītības iestādēs.	Notiek saskaņošana profesionālajām kvalifikācijām: produktu dizainera asistents, apģērba dizainera asistents, vides dizainera asistents, interjera dizainera asistents, fotogrāfs, video operators, skaņu operators, gaismošanas operators. 2020.gada martā uzsākta modulāro programmu izstrāde profesionālajām kvalifikācijām: komunikācijas dizainera asistents, restaurācijas tehniķis.

Atbilstoši KM sniegtajai informācijai par attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu izpildi darbs pie jaunu izglītības programmu izstrādes tiek veikts, izstrādājot modulārās izglītības programmas atbilstoši jaunajiem profesiju standartiem vai profesionālās kvalifikācijas prasībām¹⁶⁸. Taču jau esošo izglītības programmu saturiska pārskatīšana, lai tās aktualizētu atbilstoši nozaru kvalifikāciju struktūrai, jaunajiem profesiju standartiem vai profesionālās kvalifikācijas prasībām un nodrošinātu saikni ar aktuālām nozaru prasībām, no KM vai LNKC puses netiek organizēta un koordinēta. Jautājums, cik izglītības programmas saturs ir aktuāls un atbilstošs situācijai nozarē, tiek atstāts katras izglītības iestādes ziņā, un izglītības programmu satura aktualizācijas process ir atkarīgs no katras izglītības iestādes iniciatīvas un aktivitātes šajā jautājumā.

Revīzijā tika iegūta informācija par 23 izglītības programmām, kuras ir izstrādātas un licencētas laika periodā no 2015.gada līdz 2019.gadam. No 23 kultūrizglītības programmām tikai par četrām izglītības programmām ir saņemts attiecīgās nozares pārstāvju viedoklis/atzinums. Šādu prasību līdz 2019.gada

maijam paredzēja vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība¹⁶⁹. Pārējām izglītības programmām kā pamatojums to īstenošanas uzsākšanai ir pieprasījums no potenciālo izglītojamo puses vai pedagogu trūkums profesionālās ievirzes izglītības programmās.

LNKC uzdevums¹⁷⁰ ir izstrādāt profesionālās kvalifikācijas eksāmenu programmas un saskaņot profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvu mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmās. Komisijas sastāvu veido izglītības iestāde, tajā iekļaujot attiecīgajā tautsaimniecības nozarē strādājošas personas¹⁷¹.

Pozitīvi ir vērtējama LNKC ieviestā kārtība pēc profesionālās kvalifikācijas eksāmeniem apkopot profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas vērtējumus par novērojumiem eksāmenu laikā. Tiek organizēta tikšanās izglītības iestāžu pārstāvjiem, kurā pārrunā profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas norādījumus. Savukārt izglītības iestādes revīzijā norādīja, ka pēc eksaminācijas komisijas norādījumiem tiek pārskatītas un pilnveidotas izglītības programmu mācību priekšmetu programmas.

Valsts kontrole iepazinās arī ar 2018./2019.mācību gada profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijas sastāvu šādās izglītības programmās: “Apģērbu dizains”, “Interjera dizains”, “Reklāmas dizains”, “Pūšaminstrumentu spēle”, “Sītaaminstrumentu spēle”, “Klavierspēle”.

Izglītības programmu “Reklāmas dizains” un “Interjera dizains” eksaminācijas komisijās tiek iekļauts gan akadēmiskais personāls, gan jomas pārstāvji no darba tirgus, bet izglītības programmā “Apģērbu dizains” – komisiju sastāvā pārsvarā ir akadēmiskais personāls. KM dibināto izglītības iestāžu pārstāvji arī ir iekļauti citu KM izglītības iestāžu profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvā. Kā skaidro KM, izglītības iestāžu pārstāvji var tikt iekļauti citu izglītības iestāžu profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvā, ja paralēli darbam izglītības iestādē tie strādā kā jomas speciālisti vai darbojas profesionālās organizācijās¹⁷².

Savukārt mūzikas jomā profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijās pārsvarā ir iekļauts tikai akadēmiskais personāls. Komisiju sastāvā ir iekļauti arī konkrētās izglītības iestādes pedagogi un izglītības programmu vadītāji – to gan neaizliedz normatīvais akts¹⁷³, taču tā nebūtu pieņemama kā labā prakse. Normatīvais akts nosaka, ka komisijas sastāvā iekļautā persona nevar būt eksaminējamā pedagogs¹⁷⁴.

KM informē¹⁷⁵:

Akadēmiskā personāla, kuri arī ir darba tirgus pārstāvji, iekļaušana profesionālās vidējās izglītības programmu kvalifikācijas eksāmenu komisiju sastāvā veicina izglītības līmeņu pēctecību un profesionālās vidējās izglītības programmu noslēguma prasību saskaņošanu ar uzņemšanas prasībām augstskolās, kas īpaši būtiski ir mūzikas programmās, jo profesionāla un konkurētspējīga mūziķa izglītībā īpaša loma ir augstākās izglītības ieguvei.

Modulārā profesionālās izglītības programma ir profesionālās izglītības programma, kuras profesionālo saturu atkarībā no izglītības programmai izvirzītā mērķa veido moduļu kopums un kuras apguves rezultātā var iegūt profesionālo kvalifikāciju¹⁷⁶. KM Kultūrizglītības attīstības stratēģijā kā vienu no veicamajiem uzdevumiem ir izvirzījusi kultūrizglītībai piemērotu modulāro izglītības programmu izstrādi.

Modulāro izglītības programmu īstenošana profesionālās vidējās izglītības iestādēs ir uzsākta jau 2016./2017.mācību gadā¹⁷⁷. 2020.gada janvārī valstī kopumā bija licencētas 234 modulārās profesionālās izglītības programmas. Izglītības tematiskajā jomā “Mākslas” vēl nebija licencētas modulārās izglītības programmas, jo tās vēl bija izstrādes stadijā.

LNKC informē¹⁷⁸:

Šobrīd pēc ekspertu izvērtēšanas modulāro izglītības programmu saskaņošana notiek šādām profesionālajām kvalifikācijām: “Produktu dizainera asistents”, “Apģērbu dizainera asistents”, “Vides dizainera asistents”, “Interjera dizainera asistents”, “Fotogrāfs”, “Video operators”, “Skaņu operators”, “Gaismošanas operators”, kā arī 2020.gada martā uzsākta modulāro programmu izstrāde profesionālajām kvalifikācijām “Komunikācijas dizainera asistents”, “Restaurācijas tehniķis”.

Valsts kontrole vērs uzmanību, ka norādītās profesijas, kurām modulārās izglītības programmas ir saskaņošanas procesā, ir profesijas, kuras ir iekļautas Mākslas profesiju kartē.

LNKC arī norāda¹⁷⁹, ka modulārās programmas izstrādes metodikā iekļautie principi, piemēram, programmu moduļu veidošanas princips, lai katrs modulis būtu ar skaidru sākumu un noslēgumu, būtu saistīts ar nākamo moduli, kā rezultātā sasniegtu konkrēto mērķi, ne vienmēr pilnībā attiecināmi uz visām kultūrizglītības jomām. Mākslas un mūzikas izglītības iegūšana ir nepārtraukts process, kas caurvij visu izglītības programmu un vislabāk īstenojams “priekšmetiskā pieejā”.

Kā valsts prioritāte profesionālās izglītības jomā ir izvirzītas darba vidē balstītas mācības¹⁸⁰. Darba vidē balstītas mācības ir viena no profesionālās izglītības ieguves formām¹⁸¹, saskaņā ar kuru noteikts, ka vismaz 25% no kopējā izglītības programmas apjoma arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās izglītojamajam ir jāapgūst uzņēmumā¹⁸².

KM dibinātās izglītības iestādes neīsteno darba vidē balstītas izglītības programmas. KM norāda¹⁸³, ka mākslu jomā atbilstoši profesiju standartos izvirzītajām augstajām prasībām nav iespējams apgūt kvalifikācijas darba vidē balstītās mācībās. Iemaņas praktiskam darbam uzņēmumos izglītojamie apgūst mācību prakses ietvaros, kas paredzēta gan uzņēmumā, gan daļēji – izglītības iestādē un uzņēmumā.

LNKC pasūtītā pētījuma¹⁸⁴ ietvaros ir veikta profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu izglītojamo apmierinātības aptauja. Lai gan lielākā daļa izglītojamo ir izteikti apmierināti ar savu izglītību, vairāk nekā puse uzskata, ka viņu izglītības iestādē būtu veicami uzlabojumi. Visbiežāk vēlamie pilnveidojumi attiecas uz mācību procesu un saturu (53%). Salīdzinoši biežāk izglītojamie norāda uz tādiem vēlamiem uzlabojumiem kā: modernāku, mūsdienīgāku mācību saturu, praktiskāku mācību saturu, mazāku slodzi, vairāk prakses iespēju un specialitātei atbilstošāku mācību saturu.

Taču jānorāda, ka saskaņā ar VIIS datiem¹⁸⁵ citu dibinātāju izglītības iestādes, kuras arī īsteno mākslas profesionālās vidējās izglītības programmas, ir licencējušas darba vidē balstītas izglītības programmas, piemēram, “Multimediju dizains” un “Foto dizains”.

Pieeja prakses nodrošināšanai

Profesionālās kvalifikācijas līmenis sniedz izglītojamajam teorētisko un praktisko sagatavotību¹⁸⁶, tātad profesionālās vidējās izglītības saturu veido šādas izglītības programmu pamatdaļas: (1) teorija – vispārizglītojošais un (vai) profesionālais izglītības saturs un tam atbilstošie mācību priekšmeti un (2) prakse.

Prakse tiek izdalīta mācību praksē un kvalifikācijas praksē. Izglītības programmu grupai “33” prakses nodrošināšanai paredzētas 960 stundas, izglītības programmu grupa “35b” – 560 stundas¹⁸⁷.

Mācību prakse

! Attiecīgās profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas apguve izglītības iestādē vai ārpus tās:

- vispārizglītojošās un (vai) profesionālās izglītības saturs un tam atbilstošie praktiskie un laboratorijas darbi;
- praktiskās mācības.

Kvalifikācijas prakse

! Attiecīgās profesionālās izglītības programmas praktiskās daļas (profesionālo iemaņu un prasmju) apguves noslēdzošā daļa pirms valsts pārbaudījuma profesionālās kvalifikācijas iegūšana.

Lai novērtētu izglītojamā praksi, mācību prakses organizācijai nepieciešami šādi dokumenti:

- prakses programma;
- prakses dienasgrāmata vai pārskats;
- praktikanta raksturojums;
- līgums par mācību praksi starp praktikantu, profesionālās izglītības iestādi un prakses vietu¹⁸⁸.

Taču revīzijā konstatēts, ka kultūrizglītības iestādēm ir atšķirīga izpratne par mācību un profesionālās kvalifikācijas praksi pēc būtības, par praksi kultūrizglītības programmās, normatīvo aktu prasību piemērošanu, tās uzskaiti un dokumentēšanu. Piemēri pa izglītības jomām “Māksla” un “Mūzika” ir apkopoti 9.tabulā.

9.tabula

Prakses organizēšanas piemēri izglītības jomās “Māksla” un “Mūzika”.

Māksla:

- pārsvarā izglītības programmu grupās “Dizains” kvalifikācijas prakse tiek nodrošināta, kā to paredz normatīvais akts¹⁸⁹ un prakses programma. Dažas izglītības iestādes nodrošina kvalifikācijas prakses pie darba devēja visiem izglītojamajiem;
- gadījumos, kad izglītojamajam nav izdevies atrast prakses vietu pie darba devēja, tā tiek organizēta izglītības iestādē;
- “klasiskās mākslas” specialitātēm retos gadījumos kvalifikācijas prakse tiek nodrošināta pie darba devēja, pārsvarā tā tiek organizēta izglītības iestādē uz vietas;
- ir izglītības programmas, kurās nav izstrādāta prakses programma, to katru gadu nosaka prakses vadītājs, netiek veikta uzskaitē par kopējo stundu skaitu. Kvalifikācijas praksē tiek ieskaitīts: ievads internetā, darba vērtējums, pieredzes uzklaušana, ievads foto;
- faktiskais stundu skaits kvalifikācijas prakses īstenošanai pa prakses saturā paredzētajām tēmām prakses pārskatos netiek izdalīts, vai netiek veikta uzskaitē par kopējo stundu skaitu.

Mūzika:

- ļoti retos gadījumos tiek slēgts līgums izglītojamajam ar darba devēju. Izglītības iestādes slēdz līgumus ar pasākumu organizatoriem, kuros piedalās izglītojamie;
- kvalifikācijas prakse tiek noteikta izglītības iestādes kolektīvos. Kā kvalifikācijas prakse tiek ieskaitītas pavadītās stundas kolektīvos ārpus izglītības iestādes;
- kvalifikācijas prakse – gatavošanās kvalifikācijas eksāmenam, sagatavo koncertu sadarbībā ar skolas kolektīviem;
- tiek ieskaitīta aktīvā prakse un pasīvā prakse. Pasīvā prakse ir pasākumu apmeklēšana, koncertu noklausīšanās, aktīvā prakse – dalība koncertos;
- par kvalifikācijas praksi uzskata tikai mūzikas instrumenta spēli (piedalīšanās starptautiskos konkursos, valsts mēroga konkursos, dalība festivālos, pilsētas, novada pasākumos, dalība izglītības iestāžu kolektīvos, dalība ārpus skolas mūzikas kolektīvos);
- izglītības iestādei ir izstrādāta metodika, atbilstoši kurai nosaka prakses stundas katram pasākuma veidam;
- faktiskais stundu skaits kvalifikācijas prakses īstenošanai pa prakses saturā paredzētajām tēmām prakses pārskatos netiek izdalīts, vai netiek veikta uzskaitē par kopējo stundu skaitu.

Nenoliedzami, kultūrizglītība aptver profesijas, kuras nevar apgūt bez praktiskām nodarbībām ikdienā, taču normatīvajos aktos¹⁹⁰, kas nosaka kvalifikācijas prakses organizāciju, kultūrizglītība netiek atsevišķi izdalīta – visai profesionālajai vidējam izglītībai prasības ir vienādas. Revīzijā konstatēts, ka ne vienmēr prakses dokumentācija sniedz pārlicību par prakses izpildi, kā tas ir noteikts prakses programmā, vai rada priekšstatu par formālu pieeju prakses izpildē.

Izglītības iestādes kompetencē ir izstrādāt prakses īstenošanas programmu, līdz ar to programmās ir pieļaujamas atšķirības. Tikai jautājums, cik lielā mērā? Vai ir pieļaujama situācija, ka vienas kvalifikācijas ietvaros viena izglītības iestāde par praksi nosaka muzicēšanu, dalību pasākumos, savukārt otra izglītības iestāde kā praksi ieskaita arī pasākumu apmeklējumu? Vai vienas izglītības iestādes izglītojamajam ir uzdevums pašam atrast prakses vietu, tā attīstot prasmes un iemaņas, kas būs nepieciešamas darba tirgū, bet citas izglītības iestādes izglītojamajam praksi nodrošina izglītības iestādē sadarbībā ar pedagogu.

LNKC pasūtītā pētījuma¹⁹¹ ietvaros tika organizēta kultūras sektora un radošo industriju pārstāvju aptauja, lai noskaidrotu viedokli par darba tirgus attīstības tendencēm. Atbildot uz jautājumu, kādi uzlabojumi būtu veicami radošo profesiju pārstāvju izglītības ieguves procesā un izglītības saturā, lielākā daļa respondentu norāda, ka vairāk nepieciešams likt akcentu tieši uz praktiskajām iemaņām.

Revīzijā tika izvēlētas divas dizaina jomas izglītības programmas “Interjera dizains” un “Reklāmas dizains”, kuru prakses programmas salīdzinātas starp dažādu dibinātāju izglītības iestādēm, t.i., KM¹⁹², IZM¹⁹³ un pašvaldības¹⁹⁴ dibinātām izglītības iestādēm.

Rezultātā tika konstatētas atšķirības starp izglītības programmu prakses programmu tēmām un to sadalījumu:

- KM un pašvaldības dibinātajās izglītības iestādēs praksei paredzētās stundas tiek sadalītas tēmās: darbs pēc pasūtījuma vai uzņēmumā, plenēra prakse, specializācijas prakse un kvalifikācijas darba izstrāde;
- IZM dibinātajās izglītības iestādēs visas praksei paredzētās stundas tiek atvēlētas dizaina projekta izstrādei.

Konstatētais liecina, ka prakses nodrošināšanā var būt atšķirības starp izglītības iestādēm atkarībā no to dibinātāja. Prakses tēmu sadalījums liecina, ka KM un pašvaldības dibinātajās izglītības iestādēs uzsvars tiek likts arī uz zīmēšanas, gleznošanas, skiciu izpildes iemaņu nostiprināšanu, veicot praktisko darbu plenēra praksē. Savukārt IZM izglītības iestādēs prakses projekta izstrāde ietver, piemēram, izglītības programmā “Interjera dizains” tādas apakštēmas kā elektrības plānu, elektrisko slēdžu, rozešu specifikāciju un apgaismojuma specifikāciju.

Rezultātā visi izglītības programmas “Interjera dizains” absolventi iegūst vienu kvalifikāciju – interjera dizaina speciālists. Taču novērotās atšķirības prakses programmu nodrošināšanā liecina par izglītības iestāžu specializācijas jomu – mākslas vai tehniskajā jomā. Līdz ar to tas būtu vērtējams no kontrolējošās institūcijas – LNKC puses, kas sniedz saskaņojumu izglītības programmai pirms tās licencēšanas, vai šāda specializācija var ietekmēt iegūstamo kvalifikāciju.

Minētā izglītojamo specializācija vairāk mākslas vai tehnisko zinātņu jomā ir svarīga gan no izglītojamā, gan no darba devēja viedokļa. Izglītojamajam, izdarot savu izvēli par labu vienai vai otrai izglītības iestādei, ir būtiski nonākt tā prasmēm un interesēm atbilstošā izglītības iestādē. Izglītības programmu nosaukumi un iegūstamās kvalifikācijas ir vienādas, līdz ar to jaunieši ar mākslinieciskām dotībām var nonākt tehniskā vidē vai otrādi.

IZM norāda¹⁹⁵, ka IZM dibinātā PIKC “Rīgas Mākslas un mediju tehnikums” īstenotās profesionālās kvalifikācijas vairāk ir vērstas uz ražošanas pielietojumu un darba tirgu, savukārt KM PIKC īstenotās profesionālās kvalifikācijas vairāk attiecas “uz tīrās mākslas un dizaina jomu”, gatavojot studentus

mākslas un mūzikas augstskolām.

Salīdzinot IZM PIKC “Rīgas Mākslas un mediju tehnikums” un KM PIKC “Rīgas Mākslas un mediju tehnikums” īstenotās izglītības programmas, konstatēts, ka abas izglītības iestādes īsteno gan atšķirīgas, gan vienādas izglītības programmas pēc izglītības programmas numura un nosaukuma. Savukārt, salīdzinot iegūstamās kvalifikācijas tajās izglītības programmās, kas abās izglītības iestādēs ir vienādas, konstatēts, ka iegūstamās kvalifikācijas ir identiskas.

KM, komentējot minēto situāciju, norāda¹⁹⁶:

Tās izglītības programmas, kuras ir identiskas starp profesionālās vidējās izglītības iestādēm, arī tiek apgūtas ar vienādiem nosacījumiem un prasībām kvalifikācijas darbiem un audzēkņi izglītības programmas apguvē sasniedz vienādus rezultātus, piemēram, kvalifikācijās “Interjera dizaina speciālists” vai “Apģērbu dizaina speciālists”.

Ieteikumi

KM, ņemot vērā pētījumos sniegtos ieteikumus, izmantojot visu pieejamo informāciju, kā arī nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar EM:

- apzināt un noteikt darba tirgu, kuram pēc profesionālās vidējās izglītības iegūšanas tiek sagatavoti kultūras un radošo industriju izglītības speciālisti;
- ieviest mehānismu, kas nodrošinātu periodisku informācijas apkopošanu un pārskatīšanu par darba tirgus vajadzībām, ko izmantot, plānojot kultūras un radošo industriju izglītības piedāvājumu.

KM noteikt valsts vidēja termiņa (ilgtermiņa) pasūtījumu kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības līmenī un pārskatīt valsts finansēto vietu noteikšanas kārtību profesionālās vidējās izglītības iestādēs, nodrošinot, ka tā ir sasaistīta ar valsts pasūtījumu kultūras un radošo industriju izglītības jomā, un ietverot sadarbību ar citu izglītības iestāžu dibinātājiem, kas nodrošina kultūras un radošo industriju izglītības īstenošanu.

LNKC organizēt un koordinēt KM dibināto izglītības iestāžu kultūrizglītības programmu pārskatīšanu un nepieciešamības gadījumā aktualizēšanu atbilstoši profesiju standartiem vai kvalifikācijas prasībām.

LNKC izvērtēt normatīvo aktu¹⁹⁷, kas nosaka profesionālās kvalifikācijas prakses nodrošināšanu, piemērošanas iespējas kultūrizglītības iestādēs un nodrošināt KM dibinātajās profesionālās vidējās izglītības iestādēs vienotu izpratni par kvalifikācijas prakses nodrošināšanu un tās dokumentēšanu atbilstoši prakses programmā noteiktajam.

Lai nodrošinātu skaidru priekšstatu par mūzikas un dizaina jomas profesionālās vidējās izglītības programmās iegūstamo specializāciju, KM sadarbībā ar IZM, nodrošināt, ka iegūstamā kvalifikācija un tās nosaukums atklāj iegūstamo specializāciju.

3. Vai profesionālās izglītības kompetences centra statuss nozīmē augstāku izglītības kvalitāti?

Lai uzlabotu darbaspēka piedāvājumu Latvijā, viens no pasākumiem ir profesionālās izglītības kompetences centru (PIKC) izveide profesionālajā vidējā izglītībā. Kultūrpolitikas pamatnostādnes¹⁹⁸ paredz veidot mūsdienu darba tirgus prasībām atbilstošus PIKC kā bāzi izcilības attīstīšanai.

Lai izglītības iestādes iegūtu un saglabātu PIKC statusu, tām ir jāizpilda kritēriji, ko paredz MK noteikumi. Valsts kontroles ieskatā, noteiktie kritēriji un to vērtēšanas kārtība nav piemērojama PIKC attīstības un darbības kvalitātes novērtēšanai, jo:

- daļa izvirzīto kritēriju ir noteikti bez sasniedzamām vērtībām;
- nav skaidri un nepārprotami noteikts, kas no izglītības iestādēm tiek sagaidīts katra kritērija izpildē;
- nav pieejami patiesi dati par atskaitītajiem izglītojamiem nepietiekama mācību sasniegumu, neattaisnotu kavējumu vai nepareizas karjeras izvēles dēļ, kas tiek izmantots kā viens no PIKC statusa kritērijiem;
- KM un IZM tiek piemērota atšķirīga pieeja kritēriju vērtēšanā.

Vidējās profesionālās kultūrizglītības ietvaros bija plānots apvienot izglītības iestādes un izveidot PIKC, tādējādi veicot arī administratīvo resursu optimizāciju. Taču visas plānotās apvienošanas nav īstenotas – Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola neapvienojās. Savukārt apvienotajās izglītības iestādēs veiktās administratīvo amatu strukturālās izmaiņas nav rezultējušās ar plānoto resursu optimizāciju noteiktās amatu vienībās.

Izveidojot kultūrizglītības PIKC, KM plānoja stiprināt metodisko darbību, taču pasākumi, kā to panākt, nav noteikti. Jau vēsturiski visas KM dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādes veic metodisko centru darbu. Izglītības iestādei, iegūstot PIKC statusu, ir izvirzīta prasība metodiskos materiālus publiskot izglītības iestādes mājaslapā, taču tas vēl neliecina par metodiskā darba kvalitātes pieaugumu.

Nav skaidri apsvērumi, kādēļ metodiskā centra pienākumi mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā ir uzticēti IZM dibinātiem PIKC, nevis kādam no KM PIKC,

ņemot vērā, ka KM ir atbildīgā institūcija par kultūras un radošo industriju izglītību. Paralēli metodisko darbu veic gan KM, gan IZM dibinātās izglītības iestādes, kas veicina vēl tālāku kultūras un radošo industriju izglītības sadrumstalotību starp divām ministrijām un izglītības īstenotājiem.

Lai nodrošinātu mūsdienīgas mācību metodes un celtu profesionālās izglītības kvalitāti, izšķiroša loma ir pedagogu profesionālajai pilnveidei un tālākizglītībai. Arī KM šo jautājumu atzīst par būtisku kultūrizglītības iestāžu attīstībai. Pedagogu profesionālā tālākizglītība un pilnveide ir viens no PIKC uzdevumiem. Taču revīzijā konstatētais liek secināt, ka pamats aktīvai un efektīvai pedagogu tālākizglītības un pilnveides nodrošināšanai nav izveidots:

- tikai viens KM PIKC īsteno vienu profesionālās pilnveides izglītības programmu. Visi KM PIKC organizē seminārus, lekcijas, meistarklases pedagogu profesionālajai pilnveidei;
- LNKC organizētie profesionālās pilnveides kursi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem triju gadu laika periodā neaptver dejas jomu;
- izlases veidā novērtējot 24 pedagogu profesionālo pilnveidi, 11 gadījumos konstatēta neatbilstība MK noteikumiem;
- tālākizglītībai un profesionālajai pilnveidei pedagogi izmanto KM dibināto izglītības iestāžu piedāvātās profesionālās vidējās izglītības programmas, kuras paredzētas izglītojamajiem ar iegūto vidējo izglītību.

Iegūstot PIKC statusu, profesionālās vidējās izglītības iestādes varēja pretendēt uz ES struktūrfondu finansējumu.

Vēl pirms Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas un PIKC statusa piešķiršanas kritēriju apstiprināšanas, KM piešķir augstāko prioritāti Ventpils Mūzikas vidusskolai ES struktūrfondu finansējuma saņemšanai jaunas izglītības iestādes ēkas un koncertzāles būvniecībai un aprīkojuma iegādei. Pārējiem PIKC tika iedalīta ievērojami mazāka finansējuma daļa, kaut arī tajos ir ilgstoši neatrisinātas infrastruktūras problēmas. Piemēram, PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola” ES struktūrfondu finansējums uz vienu izglītojamo veido 22 000 *euro*, savukārt PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” nedaudz vairāk par 6000 *euro*. Šāda rīcība rada nevienlīdzīgus nosacījumus kultūrizglītības PIKC attīstībai. Ventpils Mūzikas vidusskolas koncertzālē iebūvētajām ērģelēm tika atvēlēti ievērojami līdzekļi – 1,3 milj. *euro* apmērā, kuras izmanto ne tikai mācībām. Atbalstot tik lielas investīcijas Ventpils

Mūzikas vidusskolas ērģeļspēles izglītības programmas attīstībai, nepārdomāta ir bijusi KM rīcība, vienlaikus ieguldot vēl 76 500 *euro* instrumentu iegādei citās KM dibinātajās izglītības iestādēs, lai atvērtu ērģeļspēles izglītības programmas, kaut gan tajās kopš 2014.gada ērģeļspēli ir apguvuši tikai divi izglītojamie.

PIKC izveide paredzēja resursu un kompetences koncentrēšanu, lai sniegtu atbalstu citām kultūrizglītības iestādēm un sekmētu izglītības kvalitātes pieaugumu. Jāsecina, ka ne vienmēr izglītības iestādes ar PIKC statusu sasniedz labākus rezultātus nekā izglītības iestādes bez PIKC statusa. Izglītības iestāžu, kurām nav PIKC statusa, izglītojamie valsts eksāmenos sasniedz līdzvērtīgus vai pat labākus rezultātus, un PIKC statusa kritērijus, kas klasificējami kā kvalitātes kritēriji, pārsvarā izpilda visas izglītības iestādes, kuras nav saņēmušas PIKC statusu. PIKC pievilcīgākus izglītojamajiem padara modernizētā infrastruktūra, ko nodrošina ES struktūrfondu finansējuma pieejamība. Vienlaikus rodas jautājums, vai arī nākotnē izglītības iestādes bez PIKC statusa nesaņems līdzekļus infrastruktūras attīstībai un to potenciālajiem audzēkņiem jāērķinās ar ne tik modernu mācību vidi kā PIKC?

PIKC izveidošana

Lai uzlabotu darbaspēka piedāvājumu, atbilstoši Latvijas nacionālās reformu programmas “Eiropa 2020” īstenošanas stratēģijai tika plānotas strukturālās izmaiņas profesionālajā izglītībā, tajā skaitā profesionālajā kultūrizglītībā, izveidojot PIKC. Mērķis ir paaugstināt profesionālās izglītības kvalitāti, nodrošinot tās atbilstību darba tirgus prasībām, kā arī sekmēt pieejamo resursu efektīvāku izmantošanu.

2010.gadā MK apstiprināja Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015.gadam¹⁹⁹ profesionālās vidējās izglītības jomā, un to mērķis bija nodrošināt turpmāku profesionālās izglītības sistēmas strukturālo reformu īstenošanu, optimizējot profesionālās izglītības iestāžu skaitu un izvietojumu reģionos, kā arī, veicot to diferenciāciju, izveidot modernu, mūsdienu prasībām atbilstošu profesionālās izglītības materiāli tehnisko nodrošinājumu, sekmēt visu veidu resursu efektīvāku izmantošanu, paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību. Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015.gadam paredzēja PIKC izveidi tikai IZM izglītības iestādēm, neaptverot visu profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīklu valstī.

Arī Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam²⁰⁰ paredz pasākumu: izveidot konkurētspējīgus, mūsdienu darba tirgus prasībām atbilstošus PIKC kā bāzi izcilības attīstīšanai. Kultūrizglītības stratēģijā ir plānots attīstīt piecus konkurētspējīgus un mūsdienu darba tirgus prasībām atbilstošus PIKC, kā arī nodrošināt PIKC modernizācijas pasākumus.

2015.gadā KM ir izstrādājusi un MK ir atbalstījis²⁰¹ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju (turpmāk – Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija) ar mērķi pilnveidot kvalitatīvu vidi Latvijas kultūras kapitāla bagātināšanai, izkopt jaunos talantus mākslās un mūzikā, īpaši sekmējot radošo izcilību reģionos, stimulēt radošo daudzveidību un

radīt priekšnoteikumus starptautiski konkurētspējīgu radošo industriju attīstībai.

Mērķa sasniegšanai izvirzīti četri uzdevumi:

- optimizēt profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu tīklu, izveidojot sešus PIKC un trīs nacionālas nozīmes profesionālās izglītības vidusskolas;
- piesaistot ES fondu finansējumu, risināt infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes modernizācijas jautājumu;
- sekmēt jaunu un starpnozaru programmu izveidi atbilstoši darba tirgus prasībām;
- stiprināt metodisko darbību un pedagogu tālākizglītību²⁰².

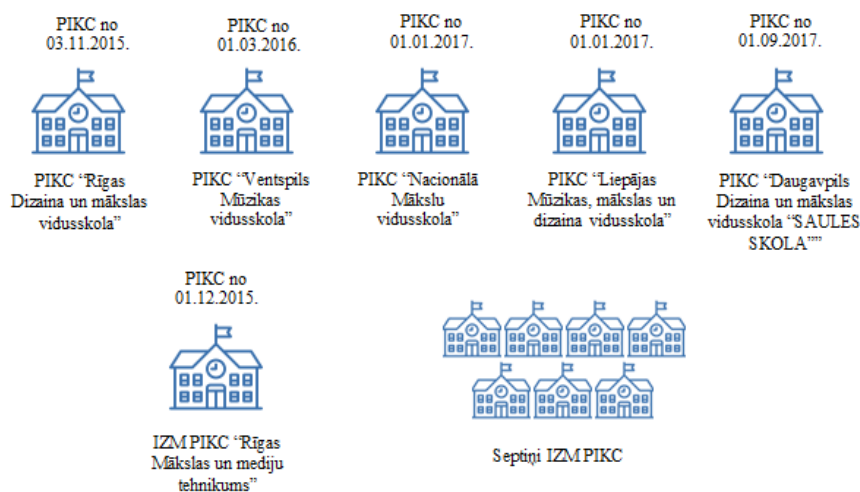
Atbilstoši KM sniegtajai informācijai līdz 2018.gadam bija plānots izveidot sešus PIKC – “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”, “Nacionālā Mākslu vidusskola”, “Ventspils Mūzikas vidusskola”, “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”, Rēzeknes Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola un Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola.

Iegūstot PIKC statusu izglītības iestāde:

- var pretendēt uz ES fondu investīciju 2014.–2020.gada plānošanas perioda 8.1.3. SAM “Modernizēt profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību” finansējumu;
- atbilstoši MK noteikumiem²⁰³ pedagogiem nodrošina 10% piemaksu no mēnešalgas;
- iegūst priekšrocības valsts budžeta finansējuma saņemšanā, kas paredzēts materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanai.

Rezultātā četras KM dibinātās skolas ir ieguvušas PIKC statusu, kā arī PIKC statusu ir ieguvusi Daugavpils pašvaldības dibinātā skola, kura īsteno kultūrizglītību, Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola” (skatīt 18.attēlu).

Kopš 2015.gada PIKC statuss ir arī IZM dibinātajai izglītības iestādei – Rīgas Mākslas un mediju tehnikumam, kura specializācija ir mākslas jomas izglītības programmas²⁰⁴. Atsevišķas mākslas jomas izglītības programmas līdztekus citu jomu izglītības programmām īsteno vēl septiņi IZM dibināti PIKC. Nekāda koordinācija PIKC statusa piešķiršanā starp IZM un KM dibinātajām iestādēm netika veikta.

18.attēls. Profesionālās kultūrizglītības iestādes, kuras ieguvušas PIKC statusu²⁰⁵.

Lai risinātu profesionālās kultūrizglītības sadrumstalotību, atsevišķas KM dibinātās skolas tika apvienotas:

- 2016.gadā Rīgas Doma kora skola un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskola tika apvienotas un tika izveidota Nacionālā Mākslu vidusskola²⁰⁶, 2017.gada sākumā Nacionālā Mākslu vidusskola ieguva PIKC statusu un tai pievienoja arī Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolu un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolu²⁰⁷;
- 2016.gadā Liepājas Dizaina un mākslas vidusskola un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskola tika reorganizētas un apvienotas Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolā²⁰⁸, un kopš 2017.gada tai ir PIKC statuss.

Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola netika apvienotas, bet katra atsevišķi neizpildīja PIKC kritērijus²⁰⁹, un tām netika piešķirts PIKC statuss. Arī Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola netika pie plānotā PIKC statusa, jo neizpildīja PIKC kritērijus.

Laikā no 2015.gada līdz 2017.gadam pēc realizētajām reorganizācijām no 14 KM dibinātajām izglītības iestādēm tika izveidotas 10 un četrām no tām ir PIKC statuss. Bet kopumā no 24 izglītības iestādēm, kas īsteno kādu profesionālās vidējās izglītības programmu kultūrizglītības jomā PIKC statuss ir 13 izglītības iestādēm, sešām no tām kultūrizglītība ir pamatā vienīgā specializācijas joma.

Kritēriji PIKC statusa saņemšanai

MK noteikumi²¹⁰ nosaka kārtību un kritērijus, kurus izpildot profesionālās izglītības iestāde, kas īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas un ievirzes izglītības programmas, var iegūt PIKC statusu (skatīt 5.pielikumu).

Iesniegumu PIKC statusa iegūšanai un PIKC kritēriju sasniegšanas apliecināšanos dokumentus izglītības iestādes iesniedza KM. Savukārt dokumentācijas izskatīšanu un atzinuma sniegšanu veica LNKC speciāli izveidota komisija²¹¹.

PIKC katru gadu iesniedz ministrijā informāciju, kas apliecina PIKC atbilstību normatīvajā aktā noteiktajiem kritērijiem attiecīgā gada 1.oktobrī²¹². Arī ikgadēji iesniegtās dokumentācijas izskatīšanu un atzinuma sniegšanu par atbilstību PIKC kritērijiem veic LNKC izveidotā komisija.

MK noteikumos ir iekļauti 17 kritēriji, viens kvantitatīvi raksturojošs kritērijs (izglītojamo skaits) un 16 izglītības procesa kvalitāti raksturojoši kritēriji (vērtējumi profesionālās kvalifikācijas un centralizētajos eksāmenos, dalība starptautiskos konkursos un festivālos, atskaitīto izglītojamo īpatsvars u.c. (skatīt 5.pielikumā)). Šie kritēriji tiek izmantoti tikai KM dibinātajām izglītības iestādēm un pašvaldības izglītības iestādei "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"".

IZM profesionālās izglītības iestādēm noteiktie kritēriji PIKC statusa ieguvei ir atšķirīgi un tie noteikti citos MK noteikumos²¹³. Kvantitatīvais kritērijs (izglītojamo skaits) KM kultūrizglītības iestādēm ir noteikts ievērojami zemāks nekā IZM iestādēm. Taču kvalitātes kritēriji KM kultūrizglītības iestādēm ir noteikti augstāki nekā kritēriji, kas attiecināmi uz IZM profesionālās izglītības iestādēm, tajā skaitā tām, kuras īsteno mākslas, mūzikas un dejas profesionālās vidējās izglītības programmas.

MK noteikumos²¹⁴ ir iekļauti 16 izglītības procesa kvalitāti raksturojoši kritēriji, bet tikai trim no tiem ir noteiktas sasniedzamās vērtības. Līdz ar to šie kritēriji nav izmērāmi un salīdzināmi. Laika gaitā, izmantojot PIKC kritērijus, nav iespējams novērtēt, vai PIKC darbība ir vērsta uz attīstību.

LNKC norāda²¹⁵:

LNKC var izveidot salīdzinājumu vienīgi tajos kritērijos, kuros pastāv skaitliskās vērtības (audzēkņu skaits, audzēkņu atbirums, centralizēto eksāmenu un profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti). LNKC regulāri apkopo statistisko informāciju par kultūrizglītības iestāžu darbību, t.sk. audzēkņu skaita dinamiku pa klasēm, izglītības programmām u.c., absolventu skaitu, atbirumu un citus datus, ņemot tos no VIIS.

PIKC kritēriju un to izpildes novērtējums

✓ Izglītojamo skaits attiecīgā mācību gada 1.oktobrī.

Izglītības iestāžu kvantitatīvie kritēriji izglītojamo skaitam sadalījumā pa jomām un kritērija izpilde PIKC statusa piešķiršanas brīdī atbilstoši izglītības iestādes sniegtajai informācijai ir apkopota 10.tabulā.

10.tabula

Izglītības iestāžu sniegtā informācija kvantitatīvo kritēriju izpildē, piešķirot PIKC statusu.

Izglītības iestāde	Kopējais izglītojamo skaits*	Izglītojamo skaits profesionālās vidējās izglītības programmās
<i>mākslā un dizainā ne mazāk kā 400 izglītojamo, t.sk. 90 profesionālās vidējās izglītības programmās</i>		
PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	470	470
PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola""	410	133
<i>mūzikā vai dejā ne mazāk kā 300 izglītojamo, t.sk. 90 profesionālās vidējās izglītības programmās</i>		
PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola"	478	91
<i>divās vai vairākās nozarēs (mākslā, dizainā, mūzikā, dejā) ne mazāk kā 500 izglītojamo, t.sk. 190 profesionālās vidējās izglītības programmās</i>		
PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	798	262
PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	538	200

* Izglītojamo skaits kopā profesionālās vidējās izglītības programmās un profesionālās ievirzes izglītības programmās.

PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola", iegūstot PIKC statusu, kvantitatīvais kritērijs par izglītojamo skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās tikai par vienu audzēkni pārsniedza noteikto robežu, lai kvalificētos PIKC statusa iegūšanai. Tas nozīmē, ka, lai saglabātu PIKC statusu, izglītības iestādei katru gadu ir jānodrošina, ka profesionālās vidējās izglītības programmās mācās vismaz 90 izglītojamie.

PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola" 01.10.2019. izglītojamo skaits profesionālās vidējās izglītības programmās bija 110, līdz ar to PIKC kritērijs tiek izpildīts. Atlasot datus VIIS par izglītojamo skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2015., kad tika vērtēta PIKC statusa piešķiršana PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola", izglītojamo skaits gan pārskatā "Izglītojamie", gan pārskatā "Izglītojamo skaits pa grupām profesionālās izglītības programmās" uzrādīts 87. Savukārt Ventpils Mūzikas vidusskolas iesniegtā informācija par izglītojamo skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2015. bija 91 izglītojama.

Izglītojamo skaita neatbilstību 01.10.2015. starp VIIS datiem un izglītības iestādes sniegto informāciju

veido četri izglītojamie. Iepazīstoties ar informāciju VIIS par šiem izglītojamiem, konstatēts, ka 01.10.2015. šiem izglītojamiem izglītības iestādē nebija reģistrēta neviena grupas piederība, lai gan atbilstoši MK noteikumiem²¹⁶ izglītības iestādei par izglītojamo VIIS ir jāievada: klase, grupa vai kurss, profesionālās ievirzes klase (grupa) atbilstoši izglītības programmai, kuru izglītojamais apgūst.

KM norāda²¹⁷:

Iesniedzot MK rīkojuma projektu “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Ventspils Mūzikas vidusskolai”, to saskaņoja bez iebildumiem visas atbildīgās ministrijas un tas tika apstiprināts MK 19.01.2016. sēdē.

- ✓ Pēdējo divu mācību gadu laikā izglītības iestādē ir ne mazāk kā 70% izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju un kuru vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav zemāks par septiņām ballēm.
- ✓ Pēdējo divu mācību gadu laikā izglītības iestādē izglītojamo centralizēto eksāmenu rezultātu vērtējums vispārizglītojošos priekšmetos vidēji izglītības iestādē nav bijis zemāks par 50%.

Izvērtējot KM dibināto skolu iesniegtos iesniegumus un kritēriju izpildes apliecinātos dokumentus, Valsts kontroles ieskatā, kritēriji nav pietiekami skaidri un nepārprotami definēti.

PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti²¹⁸: 2013./2014.mācību gadā virs 7 ballēm eksāmenu nokārtojuši 53% izglītojamo un 2014./2015.mācību gadā – 96%. Vērtējot PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” sasniegtos rādītājus par katru mācību gadu atsevišķi pret noteikto kritēriju, ir konstatējama kritērija neizpilde, jo 2013./2014. mācību gadā izglītojamo skaits, kuri profesionālās kvalifikācijas eksāmenu ir nokārtojuši virs 7 ballēm, ir zem 70%. Taču, vērtējot vidēji divu gadu periodā izglītojamo skaita īpatsvaru, kuri profesionālās kvalifikācijas eksāmenu ir nokārtojuši virs 7 ballēm, rādītājs ir 75% un PIKC kritērijs tiek izpildīts. Tāda pati situācija ir novērojama, vērtējot kritēriju par centralizēto eksāmenu rezultātiem. Arī šo kritēriju PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” sasniedz tikai vidēji divu gadu periodā, nevis katrā mācību gadā.

Iepazīstoties ar LNKC PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas sanāksmes protokolu²¹⁹, konstatēts, ka komisijas viedoklis par minētā kritērija izpildi PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” arī nav viennozīmīgs. Tiek diskutēts, kā būtu vērtējama kritērija izpilde, jo LNKC PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas nolikumā²²⁰ norādīts, ka vērtēšanas kritērijos, kuros atbilstoši noteikumos²²¹ minētajam izglītības iestādei jānodrošina kvalitātes kritēriji pēdējo divu mācību gadu laikā, rādītāji tiek summēti pa abiem mācību gadiem un izdalīti ar divi, savukārt IZM dibinātajām izglītības iestādēm izmanto identisku kritēriju²²², taču vērtē kritērija izpildi katrā gadā, nevis vidēji divu gadu periodā.

Jānorāda, ka LNKC PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas nolikumā²²³ norādījumi par to, kā vērtējami kritēriji, kuri izglītības iestādei jānodrošina pēdējo divu mācību gadu laikā, 2017.gadā ir dzēsti.

Lai arī IZM dibināto izglītības iestāžu un kultūrizglītības jomas izglītības iestāžu PIKC kritēriju vērtības ir noteiktas atšķirīgas, atbildīgo institūciju pieejai to vērtēšanas kārtībai vajadzētu būt vienotai.

- ✓ Pēdējo divu mācību gadu laikā izglītības iestādē netiek atskaitīti vairāk par astoņiem procentiem no izglītojamajiem, kuri mācības pametuši nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma dēļ, neattaisnotu kavējumu dēļ vai nepareizas karjeras izvēles dēļ.

Izglītības iestādēm informācija par atskaitītajiem izglītojamajiem ir jāievada VIIS sistēmā, norādot atskaitīšanas datumu un iemeslu²²⁴. VIIS ievadītā informācija par izglītojamajiem, kuri ir atskaitīti no izglītības iestādes, tiek izmantota izglītības iestāžu atskaišu un statistikas gatavošanai.

Ja izglītojamais no izglītības iestādes tiek atskaitīts nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma dēļ vai neattaisnotu kavējumu dēļ, tad VIIS ir nodrošināta iespēja norādīt atskaitīšanas iemeslu “Nav mācību sasniegumu vērtējuma vai tas ir nepietiekams” un “Par izglītības iestādes neapmeklēšanu”. Savukārt par atskaitīšanas iemeslu “Nepareizas karjeras izvēles dēļ” VIIS nav iespējams norādīt.

Revīzijā konstatēts, ka par šī kritērija izpildi nav iespējams pārliecināties, jo izglītības iestādes, atskaitot izglītojamo, ne vienmēr norāda patieso izglītojamā atskaitīšanas iemeslu. Piemēram, ja izglītojamajam ir neapmierinošs vērtējums, ilgstoši neattaisnoti kavējumi, tiek ziņots vecākiem, situācija pārrunāta ar izglītojamo, taču rezultātā izglītojamais no izglītības iestādes tiek atskaitīts, par atskaitīšanas iemeslu norādot “Cits iemesls” vai “Izglītības iestādes maiņa”.

11.tabulā ir apkopots Valsts kontroles pārbaudīto gadījumu skaits sadalījumā pa mācību gadiem un konstatēto gadījumu skaits, kad nav norādīts patiesais izglītojamā atskaitīšanas iemesls, kad tas būtu klasificējams kā “Nav mācību sasniegumu vērtējuma vai tas ir nepietiekams” vai “Par izglītības iestādes neapmeklēšanu”.

11.tabula

Valsts kontroles pārbaudīto gadījumu skaits sadalījumā pa mācību gadiem un konstatēto neatbilstību skaits.

	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
Pārbaudīto gadījumu skaits	47	42	45
Nav norādīts patiesais izglītojamā atskaitīšanas iemesls	31	32	23
<i>Īpatsvars no pārbaudīto skaita</i>	66%	76%	51%

Revīzijā konstatētais liecina, ka izglītojamo skaits, kuri ir no izglītības iestādes atskaitīti nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma vai neattaisnotu mācību kavējumu dēļ, ir lielāks, nekā tas tiek norādīts VIIS datos.

Taču PIKC kritēriju sasniedzamo vērtību neesamība normatīvajā aktā²²⁵ neierobežo LNKC tās noteikt kultūrizglītības PIKC, lai nodrošinātu PIKC attīstības izvērtējumu ilgākā laika periodā atbilstoši PIKC kritērijiem un atvieglotu informācijas salīdzināšanas un izvērtēšanas procesu.

- ✓ Izglītības iestāde atbilstoši īstenotajām izglītības programmām sadarbojas ar darba devējiem, t.sk. nodrošina mācību prakses vietas mūzikas un skatuves mākslas, dizaina un mākslas nozares profesionālās vidējās izglītības programmu izglītojamajiem atbilstoši licencētajai profesionālās izglītības programmai.

Iepazīstoties ar izglītības iestāžu sniegto informāciju, konstatēta atšķirīga to pieeja norādītā kritērija izpildē. Gan iesniedzot iesniegumu PIKC statusa saņemšanai, gan ikgadējās atskaites par PIKC kritēriju izpildi, par šī kritērija izpildi izglītības iestādes informāciju norāda atšķirīgi:

- vispār nesniedz informāciju par šī kritērija izpildi;
- iekļauj to pie kritērija “Izglītības iestāde atbilstoši īstenotajām izglītības programmām sadarbojas ar darba devējiem, t.sk. ir saņēmusi darba devēju apstiprinošu rakstisku viedokli par īstenoto sadarbību”, atsevišķi to neizdalot;
- pievieno sarakstu ar prakses vietām un trīspusējā sadarbības līgumu kopijas.

Atbilstoši LNKC PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas protokoliem, konstatēts, ka minētais kritērijs atsevišķi pie PIKC statusa piešķiršanas nav vērtēts. Arī ikgadējās atskaitēs šo kritēriju komisija atsevišķi nevērtē.

LNKC sniedz skaidrojumu²²⁶:

Minētie kritēriji ir skatāmi kopsakarā un papildina viens otru. PIKC iesniegtajos sadarbības apliecinājumos redzams, ka darba devēji un attiecīgā nozare nodrošina prakses vietas attiecīgajam PIKC, piemēram, topošie mūziķi, vokālisti vai baletdejojotāji sadarbojas ar orķestriem vai teātri jau mācību laikā, bez šādas skatuves prakses viņi nemaz nevarētu pilnvērtīgi sagatavoties savai iegūstamajai profesijai.

- ✓ Sadarbībā ar nozares organizācijām un komersantiem veic reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas funkcijas, t.sk. izstrādā profesionālās izglītības programmu saturu atbilstošo nozaru profesijās.

Valsts kontroles izpratne par šo kritēriju ir tāda, ka izglītības iestāde veic reģionālā vai nozares metodiskā centra funkcijas, sadarbībā ar nozares organizācijām un komersantiem izstrādājot atbilstošo nozaru izglītības programmas.

Izglītības iestādes kritērija izpildei iesniedz īstenoto izglītības programmu sarakstu. Taču jānorāda, ka jebkura izglītības iestāde, lai nodrošinātu izglītojamo apmācību kādā no nozares profesijām, izstrādā izglītības programmu un iesniedz to licencēšanai. Līdz ar to īstenoto izglītības programmu saraksts vēl neliecina par to, ka izglītības programmas ir izstrādātas sadarbībā ar nozares organizācijām un komersantiem, tās ir aktuālas, atbilstošas nozares prasībām un pieejamas kā paraugi citām izglītības iestādēm.

- ✓ Sadarbībā ar nozares organizācijām un komersantiem veic reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas funkcijas,

t.sk. izstrādā mācību un metodiskos materiālus izglītojamajiem un pedagogiem un publicē tos izglītības iestādes tīmekļvietnē.

Visas KM padotībā esošās profesionālās vidējās izglītības iestādes veic metodisko darbu, tajā skaitā izstrādā metodiskos materiālus. Atšķirība ir tāda, vai metodiskie materiāli ir publicēti izglītības iestādes mājaslapā vai nav. Līdz ar to nav skaidrs, kas no izglītības iestādēm kā metodiskiem centriem ik gadu tiek sagaidīts metodiskajā jomā, vai kritērijs ir uzskatāms par izpildītu, ja metodiskie materiāli ir publicēti, vai būtisks ir arī to saturs, vai kāda nozīme ir metodisko materiālu skaitam.

Izglītības iestāde var izstrādāt un publicēt vienu metodisko materiālu vai piecus metodiskos materiālus, bet kritērijs vienalga būs izpildīts. Izglītības iestādes, sniedzot atskaiti par PIKC kritēriju izpildi, norāda izstrādātos metodiskos materiālus, taču ne vienmēr ir identificējams tas, vai konkrētais metodiskais materiāls ir no jauna izstrādāts vai aktualizēts, jo tāds ir norādīts jau iepriekšējā atskaitē.

Neprecizējot un nekonkretizējot PIKC kritērijus normatīvajā aktā²²⁷, lai nodrošinātu izveidotās sistēmas attīstību, būtu nepieciešams izstrādāt vadlīnijas / skaidrojošo materiālu PIKC par to, kas no izglītības iestādēm katra PIKC kritērija izpildei tiek sagaidīts, kā arī noteikt sasniedzamās vērtības, līmeni, lai būtu vērtējama PIKC attīstība un salīdzināma to darbības efektivitāte, lai veicinātu attīstības plānošanas dokumentos noteikto, ka PIKC tiecas uz izcilību un konkurētspēju.

Izglītības iestāžu tīkla un izdevumu optimizācija

Viens no Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas mērķiem ir profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu tīkla optimizācija. Taču ne tikai izglītības iestāžu apvienošana, lai risinātu profesionālās kultūrizglītības sadrumstalotību, bet arī lai panāktu administratīvo resursu optimizāciju.

Kopumā skaitliskā ziņā nav izdevies ieplānotais – no KM dibinātajām izglītības iestādēm izveidot sešus PIKC. Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola netika apvienotas, un arī katra atsevišķi nespēja izpildīt PIKC kritērijus²²⁸, tāpēc administratīvo resursu optimizācija nenotika. Arī Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola nespēja izpildīt PIKC kritērijus un PIKC statusu neieguva.

Tomēr dažās izglītības iestādes tika apvienotas, no 14 KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm izveidotas 10:

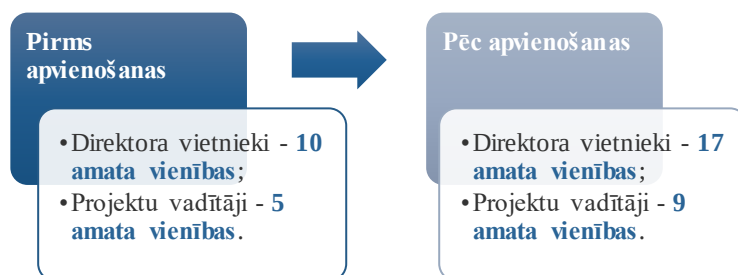
- PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”²²⁹ izveidota, 2016.gadā apvienojot Rīgas Doma kora skolu un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolu un 2017.gadā pievienojot Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolu un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolu²³⁰;
- PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”²³¹ izveidota, 2016.gadā apvienojot Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolu un Emīļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolu.

Izveidojot PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”, KM ir norādījusi²³², ka profesionālās izglītības iestāžu apvienošana būs vērsta uz iekšējās darba efektivitātes uzlabošanu, samazinot administratīvo personālu, direktora vietnieku un projektu vadītāju skaitu, veidojot vienotu izglītības iestādes pārvaldību un novēršot funkciju dublēšanu. Tāpat ir iespējams, ka skolas spēs optimizēt esošās tehnisko darbinieku vietas, bet

nākotnē, atsakoties no kādas ēkas, var samazināt apkopēju, ēkas uzraugu skaitu. Vienlaikus ir norādīts, ka no izglītības iestāžu apvienošanas ir iespējama resursu optimizācija 58 800 *euro* gadā.

PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” tika izveidotas četras struktūrvienības, t.i., apvienotās izglītības iestādes darbību veic kā atsevišķas struktūrvienības. Izvērtējot PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” četru struktūrvienību darbinieku amatu sarakstus²³³ pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas, vērojams, ka kopumā administratīvi pedagoģisko un administratīvi tehnisko darbinieku amata vienību skaits pēc apvienošanās ir samazinājies par piecām amata vienībām, t.sk. samazināts grāmatvežu un ēkas dežurantu amata vienību skaits.

Tomēr, izvērtējot direktoru vietnieku un projektu vadītāju amata vienību skaitu PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” četras struktūrvienībās pirms un pēc skolu apvienošanas, vērojams, ka gan direktoru vietnieku, gan projektu vadītāju amata vienību skaits pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir palielinājies, nevis samazinājies.

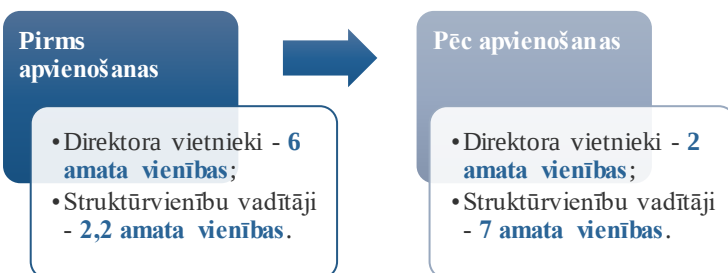
Direktora vietnieku skaits pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir palielinājies par septiņām amata vienībām, savukārt projektu vadītāju skaits palielinājies par četrām amata vienībām.

Izvērtējot PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” darbinieku mēneša pamata darba algas kopējo fondu²³⁴ pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas, konstatēts, ka tas ir palielinājies par 21 331 *euro* mēnesī, kas veido 255 972 *euro* gadā. Līdz ar to plānoto ietaupījumu pēc izglītības iestāžu apvienošanas nav izdevies sasniegt.

Apvienojot Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolu un Emiļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolu, KM norāda²³⁵, ka izglītības iestāžu reorganizācija varētu skart administratīvā personāla apjoma samazināšanu, kas vērsta uz iekšējās darba efektivitātes uzlabošanu, veidojot vienotu izveidojamās izglītības iestādes pārvaldību un novēršot funkciju dublēšanu. Optimizācija ir iespējama, samazinot grāmatvežu un direktora vietnieku skaitu, tāpat ir iespējams, ka izglītības iestāde spēs optimizēt remontstrādnieku un tehnisko darbinieku vietas, bet nākotnē, atsakoties no kādas ēkas, varēs samazināt apkopēju skaitu. Izglītības un organizatoriskā darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošanai tiks izvērtēta iespēja papildināt personālu ar tādām amata vienībām kā psihologs/sociālais pedagogs, jurists/iepirkumu speciālists, ārējo sakaru un komunikācijas speciālists. Norādīts, ka no izglītības iestāžu apvienošanas ir iespējama resursu optimizācija 58 200 *euro* gadā.

Izvērtējot PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” darbinieku amatu sarakstus²³⁶ pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas, vērojams, ka kopumā administratīvi pedagoģisko un administratīvi tehnisko darbinieku amata vienību skaits pēc apvienošanās ir samazinājies par sešām amata vienībām, t.sk. samazināts grāmatvežu, direktora vietnieku un tehnisko darbinieku skaits.

Tomēr, lai arī direktoru vietnieku amata vienību skaits PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir samazinājies par četrām amata vienībām, vērojams, ka tā vietā par piecām amata vienībām pieaudzis struktūrvienību vadītāju amata vienību skaits.

Izvērtējot PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” darbinieku mēneša pamata darba algas kopējo fondu²³⁷ pirms un pēc izglītības iestāžu apvienošanas, konstatēts, ka tas ir palielinājies par 11 081 euro mēnesī, kas veido 132 972 euro gadā. Līdz ar to plānoto ietaupījumu pēc izglītības iestāžu apvienošanas nav izdevies sasniegt.

Atbildot uz jautājumu, vai pēc izglītības iestāžu apvienošanas ir vērtēts, kā ir izdevies optimizēt izglītības iestāžu organizatorisko struktūru, LNKC norāda²³⁸:

Skolas pēc apvienošanās joprojām atsevišķos gadījumos saskaras ar sarežģījumiem skolu iekšējās dzīves organizācijā, bet tie ir vairāk tīri psiholoģiski un cilvēciski aspekti, kad cilvēkiem ir pagrūti mainīt pat gadu desmitos ierasto darba ritmu un piemēroties pārmaiņām. Tomēr kopumā LNKC saskata produktīvas izmaiņas, sākot ar personāliju maiņu vai pārbīdi uz citu amata vietu un beidzot ar izmaiņām skolu darbā gan lielos projektos, gan detaļās (jaunas, mūsdienīgas mājaslapas, virzība uz vienotu dokumentāciju, skolu infrastruktūras modernizācijas projektu īstenošana, struktūrvienību sadarbība, veidojot iekšējus radošus starpnozaru projektus (bieži vien audzēkņu un pedagogu pašiniciatīva) u.c.). Šobrīd LNKC novērojums, ka līdz šim rezultāti apvienoto izglītības iestāžu administrāciju funkcionēšanai ir labi, tomēr joprojām saredzami nepieciešamie uzlabojumi un papildinājumi, piemēram, jurista amata vietas nepieciešamība ne vien PIKC, bet visās KM padotības vidusskolās.

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā ir noteikts, ka PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”, sākot ar 2019.gadu, plānotais izglītojamo pieaugums mūzikas programmās būs 36 izglītojamie, un, ņemot vērā izmaksu minimumu mūzikā uz vienu izglītojamo, kas veido 9840 euro, PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” būs nepieciešams papildu finansējums 354 240 euro apmērā. Nevienai citai KM dibinātajai profesionālās izglītības iestādei nebija plānots tik liels izglītojamo skaita pieaugums mūzikas programmās, līdz ar to arī aprēķinātais nepieciešamais papildu finansējums pārējām profesionālās izglītības iestādēm, kas ir ieguvušas PIKC statusu un kas īsteno mūzikas izglītības programmas, ir vairākkārt mazāks (PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” sešas reizes mazāks un PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” četras reizes mazāks) nekā PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”.

Revīzijā konstatēts, ka nepieciešamais papildus finansējums ir saistīts nevis ar izglītojamo skaita pieaugumu, bet gan ar nepieciešamību nodrošināt PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” ēkas ar koncertzāles funkciju uzturēšanu, kurai ik gadu ir nepieciešami 354 309 euro, tajā skaitā:

- ēku un telpu uzturēšanas izdevumi (remonti, apkopes, materiāli) – 182 898 euro;
- komunālie izdevumi – 81 156 euro;
- kārtējie remontdarbi – 33 500 euro;
- telpu noma – 28 089 euro u.c.

Metodiskais darbs

Lai sasniegtu Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas mērķi, ir plānots stiprināt metodisko darbību un pedagoģisko tālākizglītību.

Profesionālās izglītības likums²³⁹ paredz, ka profesionālās vidējās izglītības iestādēm ir tiesības papildus veikt reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas iegūtās profesionālās kompetences novērtēšanas funkcijas. Savukārt, ja izglītības iestāde veic šādas funkcijas, tā var pretendēt uz PIKC statusu²⁴⁰.

Visiem PIKC nolikumā²⁴¹ ir iekļauta funkcija veikt reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas iegūtās profesionālās kompetences novērtēšanu.

Taču vēsturiski ir izveidojusies situācija, ka visas KM padotības profesionālās vidējās izglītības iestādes īsteno metodisko centru darbu pēc reģionālā principa. KM padotības profesionālās izglītības iestādes (gan PIKC, gan vidusskolas) veic metodisko darbu, ņemot vērā īstenojamās izglītības programmas, jomas (mūzika, māksla, dizains, deja) un izveidoto teritoriālo sadalījumu, kas ir būtiski, nodrošinot izglītības pēctecību un pedagogu sadarbību, virzot profesionālās ievirzes izglītības iestāžu izglītojamās mācību turpināšanai profesionālās vidējās izglītības iestādēs²⁴².

Izglītības iestādes sadarbībā ar LNKC vai arī pēc pašu iniciatīvas, nodrošinot karjeras pasākumus, profesionālās ievirzes izglītības iestādēm organizē:

- metodiskos pasākumus, nodrošinot pedagogu pieredzes apmaiņu reģionālā līmenī;
- izglītojamo konkursus un dažādus pasākumus, iepazīstinot ar iespējām turpināt mācības profesionālās vidējās izglītības līmenī, sniedzot informāciju par turpmākām karjeras gaitām;
- pasākumus, lai apzinātu vajadzību loku un potenciālos izglītojamās savos darbības reģionos²⁴³.

Vienlaikus arī LNKC organizē mākslas, mūzikas un dejas profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo mācību un metodisko materiālu izstrādi un izdošanu²⁴⁴. LNKC koordinē digitālo mācību līdzekļu izstrādi un nodrošina to pieejamību mājaslapā.

Līdz ar to nav skaidrs, kas no izglītības iestādēm, kuras ir ieguvušas PIKC statusu, tiek sagaidīts metodiskā darba jomā – tās turpina pildīt metodiskā darba uzdevumus kā līdz PIKC statusa saņemšanai, vai, iegūstot PIKC statusu, no tām tiek sagaidīts kas vairāk. Lai sasniegtu Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā noteikto mērķi, kā viens no uzdevumiem ir noteikts – stiprināt metodisko darbību, taču nav noteikts, kā stiprināt, kādi konkrēti uzdevumi tajā ir PIKC un kā to novērtēt.

Iepazīstoties ar izglītības iestāžu mājaslapās publicētajiem metodiskajiem materiāliem, jāatzīst, ka tie būtiski atšķiras gan pēc apjoma, gan pēc satura. Piemēram, ir pieejami arī tādi metodiskie materiāli, kuros ir iekļauti tikai attēli bez aprakstošās daļas, līdz ar to nav skaidrs, kā šo materiālu izmantot un kam tas ir paredzēts.

LNKC norāda²⁴⁵:

LNKC vērtē PIKC ieguldījumu mācību metodisko līdzekļu izveidē, tai skaitā ņemot vērā mājaslapās publicēto digitālo mācību līdzekļu apjomu un saturu, atbilstoši savām profesionālajām zināšanām un savas kompetences ietvaros. Taču kopumā šādi materiāli vērtējami kā autordarbs un šādu materiālu saturs ir PIKC un katra autora atbildība. Kā rādītājs varētu būt audzēkņu un citu skolu pedagogu vērtējums izstrādāto materiālu izmantošanā, tomēr jāņem vērā, ka šāda informācija nav iegūstama.

Kamēr KM profesionālās izglītības iestādes veic metodisko darbu pēc vēsturiski veidotiem principiem, IZM ir noteikusi²⁴⁶ metodisko darba jomu sadalījumu starp tās padotībā esošajiem PIKC, tajā skaitā mākslas nozarē un radošo industriju sektorā:

- restaurācijas, dizaina (vizuāli plastiskā māksla) jomā kā atbildīgais noteikts PIKC “Kuldfīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums”;
- lietīšķās mākslas, dizaina un materiālu māksliniecīskās apstrādes jomā kā atbildīgais noteikts Rīgas Mākslas un mediju tehnikums.

Taču jānorāda, ka saskaņā ar MK rīkojumu²⁴⁷, kas paredz PIKC statusu piešķirt Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai, kas ir KM padotības iestāde, un Rīgas Mākslas un mediju tehnikumam, kas ir IZM padotības iestāde, anotācijās noteikto abas izglītības iestādes veic reģionālā (Rīgas pilsētas un novada) un nozares (mākslas un dizaina nozarēs) metodiskā centra funkcijas.

Lai arī par kultūras un radošo industriju izglītības jomu atbildīgā ir noteikta KM, metodiskā darba joma mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā ir uzticēta IZM dibinātai izglītības iestādei. Paralēli tam KM padotības profesionālās izglītības iestādes, kuras īsteno mākslas izglītības programmas, veic metodisko darbu, ņemot vērā izveidoto teritoriālo sadalījumu.

LNKC norāda²⁴⁸:

KM padotības un pārraudzības izglītības iestādēm ir noteikts reģionālais sadalījums, kurš vēsturiski tiek ievērots, jo ir abpusēja ieinteresētība sadarbībai gan profesionālās ievirzes izglītības iestādēm, gūstot metodisko atbalstu, gan profesionālās vidējās izglītības iestādēm, izmantojot iespēju ietekmēt izglītības kvalitāti atbilstoši sagaidāmajam rezultātam. Savukārt, par IZM izglītības iestādi, kuras pamatprofils ir dizaina jomas izglītība – PIKC “Rīgas Mākslas un mediju tehnikums”, LNKC ir informēts. Arī par IZM rīkojumā noteiktajiem metodiskā darba uzdevumiem un veiksmīgi sadarbojas, tos īstenojot.

Pedagogu tālākizglītība

Atbilstoši Profesionālās izglītības likumam²⁴⁹ KM sadarbībā ar IZM, citām valsts institūcijām un pašvaldībām organizē savā padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu pedagogu tālākizglītību.

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā, raksturojot esošo situāciju, ir norādīts, ka mūzikas, mākslas un dejas profesionālo priekšmetu pedagogiem netiek organizēti mācību kursi, kas būtu tieši paredzēti kultūrizglītības pedagogu nepieciešamo prasmju un zināšanu apguvei. Pieredze rāda, ka privātais sektors šo tālākizglītības kursu jomu nespēj nodrošināt pilnībā, jo potenciālais kursu apmeklētāju skaits nav pietiekams, tādējādi apmācību organizēšana nav rentabla. Turklāt Latvijā ir ierobežots pasniedzēju skaits, kuri būtu attiecīgo datorprogrammu, kā arī to didaktiskā izmantojuma speciālisti, kuri piedāvātu gan pietiekami inovatīvu pedagoģisko pieeju, gan starptautisko pieredzi²⁵⁰.

Arī kultūrpolitikas pamatnostādņēs un kultūrizglītības attīstības stratēģijā KM paredz pasākumus kultūrizglītības iestāžu vadītāju, pedagogu un prakses vadītāju profesionālajai pilnveidei un tālākizglītībai, lai nodrošinātu kompetences pilnveidi un konkurētspējas paaugstināšanu atbilstoši darba tirgus tendencēm.

Atbilstoši LNKC nolikumam²⁵¹ LNKC koordinē un organizē tālākizglītības un mūžizglītības projektus kultūras jomas speciālistiem un pedagogiem. Revīzijā tika vērtēts LNKC profesionālās pilnveides kursu piedāvājums profesionālās vidējās izglītības pedagogiem laika periodā no 2016.gada līdz 2018.gadam. Kursu skaits, kas attiecināms uz profesionālās izglītības priekšmetiem, sadalījumā pa jomām ir apkopots 12.tabulā.

12.tabula

LNKC piedāvāto profesionālās pilnveides kursu skaits profesionālās vidējās izglītības pedagogiem laika periodā no 2016.gada līdz 2018.gadam

	Mūzika	Māksla	Deja
2016	1	5	-
2017	5	15	-
2018	4	10	-

Apkopotā informācija liecina, ka triju gadu periodā profesionālās pilnveides kursi profesionālā vidējā līmeņa pedagogiem nav organizēti dejas jomā. Mākslas jomā kursu skaits ir salīdzinoši lielāks atbilstoši mākslas pedagogu daudzumam un reģioniem, kurās programmas tiek īstenotas, līdz ar to tiek organizēti vienas tēmas kursi dažādās vietās. Piemēram, kursi “Datorgrafikas pamati” organizēti Daugavpilī, Rīgā, Valmierā, Liepājā, Siguldā.

Arī izglītības iestāžu, kuras ir ieguvušas PIKC statusu, funkcija ir pedagogu tālākizglītības centra nodrošināšana. KM padotības PIKC, pildot mūzikas, mākslas un dizaina jomu metodisko centru uzdevumus, īsteno pedagogu profesionālās kompetences kursus (semināri, meistarklases, kursi, lekcijas). KM padotības vidusskolas un PIKC sadarbībā ar LNKC aktīvi iesaistās valsts konkursu mūzikā un mākslā organizēšanā un sagatavošanā, kā arī konkursu norises īstenošanā, kuru ietvaros PIKC arī organizē reģionu profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pedagogiem dažādus tālākizglītības un profesionālās pilnveides seminārus un meistarklases, dažādus reģionālos izglītības un kultūras pasākumus saistībā ar savu nozari. Pēc valsts konkursiem organizē seminārus sava reģiona profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pedagogiem, diskutējot par valsts konkursa norisi, rezultātiem u.c. aspektiem²⁵².

Taču neviena no KM dibinātajām izglītības iestādēm neīsteno profesionālās tālākizglītības programmas. Tikai viena no profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādēm – PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” īsteno profesionālās pilnveides programmu “Mūsdienu ritma mūzika (džeza mūzikas)”, kas īstenojama pēc pilnīgas vai daļējas pamatprogrammas apguves (skatīt 6.pielikumu).

Pedagogs ir atbildīgs par savas profesionālās kompetences pilnveidi, profesionālo kompetenci pilnveido, triju gadu laikā apgūstot programmu vismaz 36 stundu apjomā, un to plāno sadarbībā ar izglītības iestādes vadītāju²⁵³. Iegūstot dokumentu par profesionālo pilnveidi, VIIS tiek iekļauta informācija – profesionālās pilnveides kursu nosaukums un kursu apjoms stundās²⁵⁴.

Revīzijā Valsts kontrole no katras profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes nejaušas izlases veidā atlasīja divus profesionālās vidējās izglītības pedagogus, lai iepazītos ar VIIS norādīto informāciju par pēdējo triju gadu laikā profesionālās kompetences pilnveidē ieskaitītiem kursiem. Uzmanība tika vērsta uz to, lai apmeklētie kursi būtu saistīti ar konkrēto profesiju, kuru pedagogs pasniedz, un vai ir apmeklēti LNKC organizētie kursi. Rezultātā konstatēts, ka no 24 pedagogiem²⁵⁵:

- viens pedagogs pēdējo triju gadu laikā vispār nav apmeklējis profesionālās kompetences pilnveides kursus, lai gan to paredz MK noteikumi²⁵⁶;
- deviņi pedagogi, triju gadu laikā pilnveidojot savu profesionālo kompetenci, nav sasnieguši prasīto 36 stundu apmēru;
- vienam pedagogam, kurš pēdējo triju gadu laikā ir pilnveidojis savu profesionālo kompetenci vismaz 36 stundu apmērā, būtiskāko daļu no ieskaitītajām stundām veido izglītības iestādes

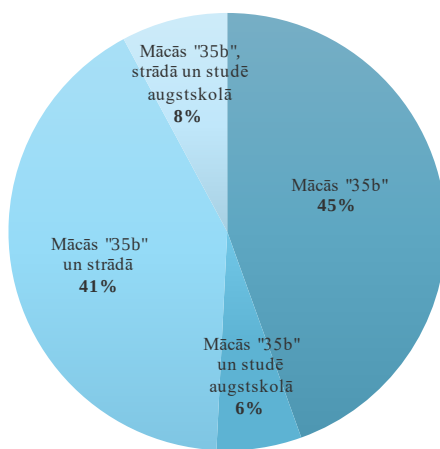
vadītāja ieskaitītās stundas, lai gan MK noteikumi paredz²⁵⁷, ka izglītības iestādes vadītājs pedagoga profesionālās kompetences pilnveidē ārpus tiešajiem pedagoģiskajiem darba uzdevumiem apgūtās tēmas triju gadu laikā ieskaita ne vairāk kā 12 stundu apjomā;

- pieci pedagogi pēdējo triju gadu laikā ir apmeklējuši profesionālās kompetences pilnveides kursus, bet kursi nav bijuši tieši saistīti ar profesiju, kuru pedagogs māca izglītojamajiem;
- septiņi no izlasē iekļautajiem pedagogiem ir apmeklējuši LNKC piedāvātos kursus, nodrošinot visu prasību izpildi.

Profesionālās pilnveides un profesionālās tālākizglītības pazīmes revīzijā ir konstatētas izglītības programmu grupas “35b” ietvaros. Revīzijā tika iegūti dati par izglītības programmu grupas “35b” izglītojamo nodarbinātību līdztekus mācībām izglītības iestādē²⁵⁸, jo izglītības programmu grupu “35b” īsteno pēc vispārējās vidējās izglītības apguves, izglītojamie apgūst tikai profesionālās izglītības priekšmetus un izglītības programmas apguves laiks ir īsāks.

Informācija tika apkopota par 2019./2020.mācību gada izglītojamajiem izglītības programmu grupā “35b”, un konstatēts, ka 31.12.2019. no 191 izglītojamā 55% paralēli mācībām ir nodarbināti pie darba devēja un/vai studē augstākās izglītības iestādēs (skatīt 19.attēlu):

- 79 jeb 41% strādā;
- 15 jeb 8% studē augstākās izglītības iestādē un strādā;
- 12 jeb 6% studē augstākās izglītības iestādē.

19.attēls. 2019./2020.mācību gada izglītības programmu grupas “35b” izglītojamo nodarbinātība līdztekus mācībām izglītības iestādē²⁵⁹.

Izglītojamo skaits 31.12.2019., kas strādā, ir 94 no 191 jeb 49%. Izglītojamo nodarbošanās veidi ir ļoti dažādi, taču kā visbiežāk pārstāvētas profesijas, kas saistītas ar pedagoģiju: profesionālās ievirzes skolotājs (6%), interešu izglītības skolotājs (4%), profesionālās izglītības skolotājs (3%). Tas liecina, ka pedagogi profesionālo pilnveidi un tālākizglītību nodrošina, izmantojot profesionālās vidējās izglītības programmu grupu “35b”. Piemēram, konstatēti šādi gadījumi, kur izglītības programmu grupas “35b” izglītojama is:

- jau ir apguvis klavierspēli profesionālās vidējās izglītības iestādē izglītības programmu grupā “33”, pēc tam ieguvis bakaura grādu izglītības programmā “Instrumentālā mūzika”, 2019./2020.mācību gadā apgūst ērģelispēli profesionālās vidējās izglītības iestādē;

- ir profesionālās vidējās izglītības iestādes pedagogs, kam jau ir iegūts doktora grāds;
- ir profesionālās vidējās izglītības iestādes pedagogs izglītības programmā “Foto dizains”, kam ir vairāki kvalifikācijas celšanas dokumenti foto dizaina jomā, taču 2019./2020.mācību gadā iegūst izglītību izglītības programmā “Foto dizains”.

Vērtējot izglītības programmu grupas “35b” izglītojamo studijas augstskolās paralēli mācībām profesionālās vidējās izglītības iestādē, konstatēts, ka lielākajai daļai izglītojamo izglītības programmu grupā “35b” izvēlētajai izglītības programmai nav saistības ar augstākās izglītības iestādē izvēlēto izglītības programmu. Piemēram, izglītības programmu grupā “35b” apgūst izglītības programmas “Pūšaminstrumentu spēle”, “Mūzika” un vienlaikus studē augstākās izglītības iestādes programmā “Datorzinātnes”, “Apģērbu dizains”, “Ārstnieciskā masāža”.

Nemot vērā konstatēto, Valsts kontroles ieskatā, ir jāvērtē, vai izglītības programmu grupas “35b” mērķis atbilst profesionālās vidējās izglītības mērķim²⁶⁰ – sagatavot izglītojamo darbībai noteiktā profesijā un veicināt zināšanu un prasmju apguvi, kas izglītojamajam nodrošina trešā līmeņa profesionālās kvalifikācijas iegūvi, – vai profesionālās pilnveides vai profesionālās tālākizglītības mērķim.

ES fondu finansējuma sadalījums izglītības iestādēm

ES fondu investīciju plānošanas periodā no 2014.gada līdz 2020.gadam 8.1.3. SAM “Modernizēt profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību vides atbilstību tautsaimniecības nozaru attīstībai un uzlabojot profesionālās izglītības pieejamību” ietvaros ir paredzēts atbalstīt PIKC infrastruktūras, tostarp sporta un dienesta viesnīcu, izveidi un sakārtošanu, mācību līdzekļu un aprīkojuma iegādi. Tāpat ir paredzēts atbalsts infrastruktūras attīstībai jaunu profesionālās izglītības programmu īstenošanai prioritārajās izglītības tematiskajās jomās vai programmu grupās. Bija paredzēts, ka konkrētus atbalsta mērķus, uz kuriem domāts pretendēt, izvēlēsies katrs jaunveidojamais PIKC pats²⁶¹.

Diskusijas par PIKC izveidi KM dibināto izglītības iestāžu lokā tika uzsāktas 2013.gadā. Bija izveidota KM darba grupa, KM un LNKC pārstāvji tikās ar izglītības iestāžu pārstāvjiem. Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas izstrādes procesā katra izglītības iestāde izteica savu viedokli. Līdz ar to var secināt, ka PIKC tīkla attīstība ir balstīta esošā resursa un tā attīstības potenciāla izvērtēšanā²⁶².

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā ir norādīti KM kultūrizglītības iestāžu infrastruktūras uzlabojumi, kā arī veiktie pasākumi mācību aprīkojuma uzlabošanā iepriekšējā ES fondu investīciju plānošanas periodā no 2007.gada līdz 2013.gadam, norādītas arī vēl neatrisinātās infrastruktūras problēmas. Apkopojumu par KM izglītības iestāžu ieguldījumiem infrastruktūras uzlabošanā laika periodā no 2007.gada līdz 2013.gadam un neatrisinātās infrastruktūras problēmas skatīt 7.pielikumā.

KM Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijas konteksts iekļauj arī divas pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, kuras ir mākslas profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanas – Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola un PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””. Arī šīm izglītības iestādēm tika plānots finansējums 8.1.3. SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” ietvaros.

Izglītības iestādēm piešķirtais finansējums 8.1.3. SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanai un tā proporcionālais sadalījums ir apkopots 13.tabulā. Sākotnēji plānoto finansējuma apmēru, projektu mērķi un noslēgto līgumu izpildi skatīt 8.pielikumā.

13.tabula

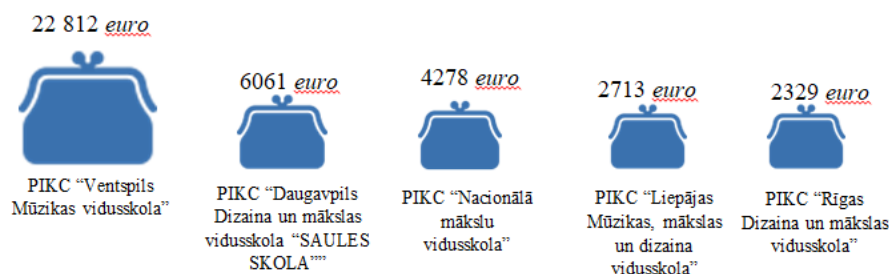
8.1.3. SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanai piešķirtā finansējuma sadalījums.

Izglītības iestāde	Finansējums, euro ²⁶³	Īpatsvars no SAM kopējā finansējuma, %
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	10 949 856	45
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	5 729 916	24
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	3 908 839	16
PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””	2 497 325	10
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	1 145 983	5
Kopā:	24 231 919	100

ERAF projekta īstenošanai nepieciešamo finansējumu KM dibinātajām skolām 85% apmērā piešķir no ES fondu līdzekļiem un 15% finansē no valsts budžeta līdzekļiem. Citāda finansējuma proporcija ir izveidota PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””, kur finansējuma daļu 15,68% apmērā nodrošina Daugavpils pašvaldība un 4,5% tiek segti no valsts budžeta dotācijas, papildu 3,2 milj. euro piešķir Daugavpils pašvaldība neattiecināmo izmaksu segšanai – skolas būvniecībai ievirzes izglītības programmu īstenošanai.

PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” kopējais attiecināmais finansējums veido 45% no visa kultūrizglītībai piešķirtā finansējuma specifiskā atbalsta mērķa ietvaros, savukārt kopējais attiecināmais finansējums veido 50% no visa KM padotībā esošo iestāžu piešķirtā finansējuma.

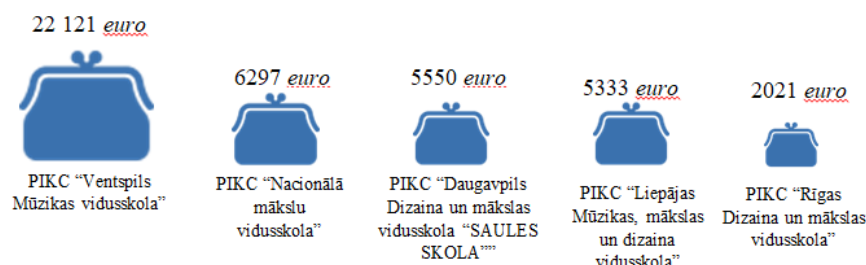
Sākotnēji ERAF piešķirtā finansējuma apmērs uz vienu izglītojamo, aprēķinā izmantojot kopējo izglītojamo skaitu (gan profesionālās vidējās izglītības, gan profesionālās ievirzes izglītojamo skaits), salīdzinājumā pa KM izglītības iestādēm ir krasi atšķirīgs (skatīt 20.attēlu). PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” tas veido 22 812 euro uz vienu izglītojamo, savukārt mazākā daļa ir piešķirta PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” un PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”.

20.attēls. Sākotnējais ERAF finansējuma sadalījums kultūrizglītības skolām uz vienu izglītojamo²⁶⁴.

Arī pēc veiktajiem grozījumiem²⁶⁵ finansējuma sadalījumā, kur finansējums tika palielināts PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” un PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”, ERAF

piešķirtā finansējuma sadalījuma neproporcionalitāte saglabājusies līdzīga (skatīt 21.attēlu). Lielāko finansējumu uz vienu izglītojamo ir saņēmis PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” (aprēķinātā summa uz vienu izglītojamo ir mazāka, salīdzinot ar sākotnēji piešķirto, jo izglītības iestādē ir pieaudzis izglītojamo skaits).

21.attēls. ERAF finansējuma sadalījums kultūrizglītības skolām uz vienu izglītojamo²⁶⁶.

2014.gada novembrī KM, Ventspils pilsētas dome un Ventspils Mūzikas vidusskola parakstīja nodomu protokolu²⁶⁷, kura mērķis bija sadarbība Ventspils Mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju būvprojekta tehniskās dokumentācijas izstrādei un būvdarbu veikšanai. Ventspils Mūzikas vidusskola apņēmas līdz 01.09.2015. nodrošināt atbilstību kompetences centra statusam. Jānorāda, ka nodomu protokola parakstīšanas brīdī spēkā bija IZM izstrādātie MK noteikumi²⁶⁸ par PIKC statusa piešķiršanu, kur viens no statusa saņemšanas kritērijiem ir izglītojamo skaits ne mazāks kā 500 izglītojamo, taču to Ventspils Mūzikas vidusskolai nebija iespējams izpildīt.

Publiski pieejamā informācija²⁶⁹ liecina, ka 10.02.2015. Ventspils pilsētas pašvaldības iestāde “Komunālā pārvalde” parakstīja līgumu par projekta “Ventspils Mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju attīstība, I kārtā” īstenošanu. Projekta mērķis ir būvprojekta tehniskās dokumentācijas izstrāde, kas nepieciešama, lai varētu īstenot Ventspils Mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju būvniecību Lielajā laukumā Ventspilī. Kopējais projekta finansējums – 3 492 635 euro, no tā ERAF līdzfinansējums – 85% jeb 2 968 740 euro, valsts budžeta dotācija – 3% jeb 104 779 euro, pašvaldības finansējums – 12% jeb 419 116 euro.

Neilgi pēc līguma parakstīšanas, 04.03.2015., MK ir apstiprināta Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija²⁷⁰, kur tiek norādīts par nepieciešamību piešķirt visaugstāko prioritāti 2014.–2020.gada plānošanas perioda ES finansējuma saņemšanai Ventspils Mūzikas vidusskolas infrastruktūras nodrošināšanai.

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā ir norādīts, ka reģionos kritisks infrastruktūras stāvoklis ir Ventspils Mūzikas vidusskolai, jo esošās ēkas Pils ielā 38 un Kuģinieku ielā 2 ir avārijas stāvoklī. Tām ir nepieciešama kompleksā renovācija, un ir piešķirti līdzekļi izglītības iestādes pārvietošanai uz citām pašvaldībai piederošām telpām. No 2014.gada marta Ventspils Mūzikas vidusskolas darbība tiek nodrošināta astoņās dažādās ēkās pagaidu telpās. Ventspils Mūzikas vidusskolas funkciju nodrošināšana pagaidu telpās nenodrošina pilnvērtīgu un mūsdienu kvalitātes prasībām atbilstošu mācību procesu, kura plānošanā būtu ievērota skolas darbības specifika. Turklāt pagaidu risinājuma gadījumā nav iespējams nodrošināt netraucētu mācību procesu ne Ventspils Mūzikas vidusskolas izglītojamajiem un pedagogiem, ne arī iestādei, kurā Ventspils Mūzikas vidusskola tiek izvietota.

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija paredz arī sagatavot atsevišķus MK noteikumus PIKC statusa piešķiršanai un anulēšanai, nosakot piemērotus kritērijus PIKC izveidei KM padotības profesionālās vidējās izglītības iestādēs, jo kultūrizglītības segmenta specifika ir tāda, ka ir mazs izglītojamo skaits.

MK noteikumi²⁷¹ par PIKC statusa piešķiršanu un anulēšanu mākslas, mūzikas un dejas jomā stājās spēkā 03.09.2015. Jānorāda, ka PIKC kritērijs izglītojamo skaitam profesionālās vidējās izglītības programmās mūzikas vai dejas jomā ir noteikts ne mazāks kā 90 izglītojamo. Ventspils Mūzikas vidusskolā izglītojamo skaits profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2015. atbilstoši izglītības iestādes sniegtajai informācijai bija 91.

Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā plānots sadarbībā ar Ventspils domi esošo struktūrfondu finansējuma ietvaros izstrādāt tehnisko projektu jaunas vidusskolas ēkas un akustiskās koncertzāles celtniecībai Ventspilī, kā arī jaunās ēkas tehnisko projektu. Jauna mūzikas vidusskolas ēka ar atbilstošu mūsdienīgu tehnisko aprīkojumu un labiekārtotu dienesta viesnīcu ir pamats mūsdienīgas kultūrizglītības iestādes izveidei Ventspilī, kas nodrošinās profesionālo vidējo kultūrizglītību reģionā un vienlaikus cieši sadarbosies ar potenciālajām prakses vietām un radošo industriju pārstāvjiem²⁷². Ventspils Mūzikas vidusskolai PIKC statuss tika piešķirts 01.03.2016.²⁷³

PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” ir vienīgā KM izglītības iestāde, kuras infrastruktūras problēmu risināšanai tika parakstīts nodomu protokols, skolas attīstībā iesaistot arī pašvaldību.

Problēmas ar infrastruktūras sadrumstalotību un tās neatbilstību mācību procesam pastāvēja un joprojām pastāv PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”.

Lai arī KM ir izstrādājusi Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju, kurā iekļauts profesionālās vidējās kultūrizglītības raksturojums, analizētas problēmas, izklāstīti risinājuma varianti, tās pamatā jau ir bijusi “iezmēta” līdzekļu daļa Ventspils Mūzikas vidusskolas ēkas un koncertzāles būvniecībai. Rezultātā gandrīz puse pieejamā finansējuma 8.1.3. SAM “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanai ir ieguldīta vienas izglītības iestādes attīstībai, pārējo izglītības iestāžu gadiem ieilgušās infrastruktūras problēmas atstājot neatrisinātas.

Piemēram, PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” zāles atjaunošanai līdzekļus plānoja iegūt, organizējot absolventu koncertu. Atbilstoši publiski sniegtajai informācijai²⁷⁴ 2019./2020.mācību gads bija PIKC “Nacionālās Mākslu vidusskola” struktūrvienības Emīla Dārziņa mūzikas skolas 75.jubilejas sezona. Jubilejas sezonā skolas pārstāvji bija iecerējuši vairākus pasākumus, tajā skaitā koncertu “Izlaidums ‘89’”, kas būtu kādreizējo absolventu atkal satikšanās un dāvana savai skolai, jo visi koncerta ienākumi tiktu ziedoti Emīla Dārziņa mūzikas skolas Lielās zāles atjaunošanai.

PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” attīstības un investīciju stratēģijā 2015.–2020.gadam²⁷⁵ norādīts, ka Ventspils Mūzikas vidusskola turpinās funkcionēt ne tikai kā Ziemeļkurzemes metodiskais centrs, bet arī kā reģionālais un nozares metodiskais centrs Baltijas mērogā – īpaši jaunajās izglītības programmās, kuras tiks veidotas mūzikas tehnoloģiju un ērģeļspēles jomā.

Vēl četras KM dibinātās izglītības iestādes bez PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” ir licencējušas izglītības programmu “Taustiņinstrumentu spēle” ar iegūstamo kvalifikāciju – mūziķis ērģelnieks. Visas izglītības iestādes programmas īstenošanai ir iegādājušās ērģeles, taču, kā liecina absolventu un izglītojamo skaits šajās izglītības programmās, interese par ērģeļspēles kvalifikāciju ir neliela (skatīt 22.attēlu).

	Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola"	Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	Jāzepa Medīna Rīgas Mūzikas vidusskola
					
	15.08.2012.	03.12.2014.	05.10.2015.	15.05.2019.	14.04.2020.
					
	4185 euro	12 818 euro	1 331 453 euro	36 999 euro	22 500 euro
absolventi	nav	nav	3 absolventi	nav	nav
izglītojamie	nav	1 izglītojams	4 izglītojamie	1 izglītojams	nav

22.attēls. KM dibinātās izglītības iestādes, kurās var iegūt kvalifikāciju – mūzikas ērģelnieks, izglītības programmas licencēšanas datums, instrumentu iegādes vērtība un absolventu/izglītojamo skaits 01.01.2020.

Jāatzīst, ka citas mūzikas vidusskolas ērģeļspēles apguvei ir iegādājušās krietni lētākus mūzikas instrumentus nekā PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola". PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" rīcībā ir 2015.gadā iegādātas ērģeles 13 868 euro vērtībā un 2019.gadā ERAF projekta ietvaros izgatavotās ērģeles 1 317 585 euro vērtībā. Izgatavotās ērģeles ir iebūvētas izglītības iestādes koncertzālē, un tās ir vienīgās ērģeles Baltijas valstīs ar diviem spēles galdiem (viens iebūvēts ērģelēs ar mehānisko traktūru tradicionālajiem manuāliem, otrs – pārvietojams uz skatuves) un mūsdienīgu kombinēšanas sistēmu, kas sniedz ērģelniekiem pilnu pārvaldību pār instrumentu²⁷⁶. Valsts kontrole vērs uzmanību, ka saskaņā ar sadarbības līgumu²⁷⁷, kas noslēgts starp KM, Ventspils pilsētas domi un PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola", mācību vajadzībām iegādātas ērģeles tiks izmantotas tikai 40% gadījumu, savukārt 60% gadījumu ērģeles tiks izmantotas pašizklaides funkcijai jeb koncertzālē organizētajiem pasākumiem.

KM norāda, ka diskusijas par PIKC izveidi KM dibināto izglītības iestāžu lokā notiek jau kopš 2013.gada, kā arī 2015.gadā ir apstiprināta Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija²⁷⁸, kurā PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" piešķirta visaugstākā prioritāte 2014.–2020.gada plānošanas periodā ES finansējuma saņemšanai. Taču vienlaikus ērģeļspēles izglītības programmu ieviešana, tajā skaitā mūzikas instrumentu iegāde 76 502 euro vērtībā, ir atbalstīta vēl četrās KM dibinātajās izglītības iestādēs. Līdz ar to ir vērtējama šādas rīcības lietderība, ņemot vērā izglītojamo un absolventu skaitu šajā izglītības programmā (skatīt 22.attēlu).

Attīstot PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" reģionālo specializāciju – pēctecīgs un novatorisks profesionālās izglītības programmu piedāvājums estrādes un džeza mūzikas un skaņu apstrādes jomā²⁷⁹, likumsakarīgs ir izglītojamo skaita pieaugums izglītības iestādē, tajā skaitā izglītojamo skaita pieaugums no citiem Latvijas reģioniem, kurus ir nepieciešams nodrošināt ar dzīves vietu. PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" attīstības un investīciju stratēģijā 2015.–2020.gadam²⁸⁰ ir aktualizēta problēmsituācija, kas saistīta ar dienesta viesnīcas telpu nepietiekamību un neapmierinošo tehnisko stāvokli, taču šim jautājumam joprojām nav rasts risinājums. Lai arī PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" ir veiktas tik nozīmīgas investīcijas, dienesta viesnīcā vietas nepietiek visiem izglītojamajiem un izglītības iestāde šo jautājumu pati nevar atrisināt, jo dienesta viesnīcas telpas pieder VAS "Valsts nekustamie īpašumi".

PIKC – izcilības centri

PIKC izveidošana paredz resursu un kompetences koncentrēšanu, lai sniegtu atbalstu citām kultūrizglītības iestādēm, sekmētu profesionālās vidējās kultūrizglītības kvalitātes pieaugumu²⁸¹.

Revīzijā Valsts kontrole izglītības iestādēm, kuras nav ieguvušas PIKC statusu, lūdza norādīt informāciju par 2018./2019.mācību gadu atbilstoši MK noteikumos noteiktajiem PIKC kritērijiem²⁸². Izglītības iestāžu sniegtā informācija par PIKC kritēriju izpildi 2018./2019.mācību gadā ir apkopota 14.tabulā. Konstatēts, ka šīs izglītības iestādes izpilda lielāko daļu no PIKC kritērijiem.

14.tabula

Kultūrizglītība iestāžu, kuras nav ieguvušas PIKC statusu, atbilstība PIKC kritērijiem 2018./2019.mācību gadā (PIKC kritēriju atšifrējumu skatīt 5.pielikumā)²⁸³.

PIKC kritēriji Nr.p.k. atbilstoši 5.pielikumam	Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	Jelgavas Mūzikas vidusskola	Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola
1.	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✗
2.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
4.*							
5.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13.	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✗
14.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16.	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓
17.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

*Kritērijs 4. – *pēdējo divu mācību gadu laikā nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma vai neattaisnotu mācību kavējumu, vai nepareizas karjeras izvēles dēļ ir atskaitīti ne vairāk kā 8% no izglītojamajiem* - netiek vērtēts, skatīt revīzijas ziņojuma 63.lpp.

Trīs no sešām izglītības iestādēm, kurām nav piešķirts PIKC statuss, neizpilda tikai viena kritērija prasības. No tām divas (Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola) neizpilda vienīgo kvantitatīvo kritēriju – izglītojamo skaits, bet pārējos PIKC kritērijus izpilda. Vienīgais kritērijs, ko neizpilda Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola, ir *pēdējo divu mācību gadu laikā izglītojamo centralizēto eksāmenu rezultātu vērtējums vispārizglītojošos priekšmetos vidēji izglītības iestādē nav bijis zemāks par 50%*.

Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola un Jelgavas Mūzikas vidusskola neizpilda gan izglītojamo skaita kritēriju, gan divus no kvalitatīvajiem kritērijiem – *nodrošināt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu un piedāvāt iespējas izglītojamo dalībai starptautiskajās apmaiņas programmās, kā arī praksi ES programmu ietvaros*.

Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola izpilda izglītojamo skaita rādītāju, bet neizpilda kritēriju, kas nosaka, ka *pēdējo divu mācību gadu laikā izglītojamo centralizēto eksāmenu rezultātu*

vērtējums vispārīzglītojošos priekšmetos vidēji izglītības iestādē nav bijis zemāks par 50%, kā arī tā neveic ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu, bet sniedz informāciju²⁸⁴, ka pēc nepieciešamības to var nodrošināt.

PIKC kritērijs, kas raksturo kvalitāti, lielā mērā sasniedz arī pārējās izglītības iestādes, kurām nav piešķirts PIKC statuss, līdz ar to pagaidām nevar apgalvot, ka izglītības iestādes ar PIKC statusu būtiski atšķiras no pārējām izglītības iestādēm un ir vairāk vērstas uz izcilības veidošanu nekā pārējās izglītības iestādes.

Izglītojamo sasniegumi valsts centralizētajos eksāmenos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos ir būtisks izglītības iestādes darba rezultāta raksturojošs rādītājs. Tādēļ Valsts kontrole apkopoja datus par profesionālās vidējās kultūrizglītības izglītojamo sasniegumiem valsts centralizētajos eksāmenos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos 2017./2018. un 2018./2019.mācību gadā, sarindojot izglītības iestādes dilstošā secībā (pirmā izglītības iestāde – vislabākie rezultāti, skatīt 15.tabulu).

15.tabula

Kultūrizglītības iestādes sarindotas pēc centralizēto eksāmenu un profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultātiem 2017./2018. un 2018./2019.mācību gadā.

2017./2018.	2018./2019
1 PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	1 PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"
2 Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	2 Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola
3 Jelgavas Mūzikas vidusskola	3 Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola
4 PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	4 Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola
5 PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	5 Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola
6 PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola""	6 Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola
7 PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola"	7 PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"
8 Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	8 PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola"
9 Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	9 PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"
10 Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	10 Jelgavas Mūzikas vidusskola
11 Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola	11 Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola
12 Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	12 PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola""

Izglītības iestādes, kuras nav ieguvušas PIKC statusu, valsts centralizētajos eksāmenos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos uzrāda līdzvērtīgus vai pat labākus rezultātus nekā izglītības iestādes, kurām ir PIKC statuss.

Vienīgā priekšrocība, kas izglītojamiem PIKC padara pievilcīgāku, ir infrastruktūras modernizēšanas iespējas, ko sniedz ES struktūrfondu finansējums. Pagaidām iegūtajā rezultātā nav būtiskas atšķirības, vai izglītība tiek iegūta izglītības iestādē ar PIKC statusu vai bez tā, jo visu izglītības iestāžu darbības kvalitāti raksturojošie rādītāji tiek sasniegti vienlīdz labi.

Ministrija nepiekrīt Valsts kontroles secinājumam, norādot²⁸⁵:

Izcilības centrus plāno attīstīt gan kā izglītības iestādes ar augstiem rezultātiem mācībās un konkursos, gan arī kā mācību vidi, kas atbilst mūsdienu prasībām par labiekārtotu un iekļaujošu telpu, mūsdienīgiem mācību līdzekļiem un aprīkojumu, kā arī kvalificētiem pedagogiem, kas kopumā ir priekšnoteikums starptautiskai konkurētspējai un radošo industriju attīstībai. Izcilības centru attīstības un darbības patiesos rezultātus varēs daudzpusīgi vērtēt pēc tam, kad būs pilnībā ieguldīts Eiropas Savienības fondu finansējums ar mērķi modernizēt PIKC infrastruktūru, savukārt izglītības

iestādēs, kurās noticis reorganizācijas process, pilnībā izveidota vienota funkcionējoša izglītības iestāde gan izglītības procesa, gan administratīvajā ziņā.

Ieteikumi

KM sadarbībā ar IZM pārskatīt PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritērijus un to izvērtēšanas kārtību, lai nodrošinātu jēgpilnu PIKC attīstības un darbības kvalitātes novērtēšanu.

KM veikt darbības, lai PIKC, kuri izveidoti, apvienojot vairākas izglītības iestādes, tiktu pārskatīta struktūra personāla optimizēšanai.

KM pārskatīt metodiskā darba sadalījumu KM dibinātajām izglītības iestādēm:

- nosakot, kas tiek sagaidīts no PIKC metodiskā darba veikšanā; izvērtējot iespēju izglītības iestādēm, kurām nav PIKC statusa, mazināt iesaisti metodiskajā darbā;
- sadarbībā ar IZM noteikt atbildīgās izglītības iestādes metodiskā centra pienākumu veikšanai mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā.

4. Kāda ir rīcība ar kultūrizglītībai paredzēto valsts budžeta finansējumu?

Kultūrizglītība pamatā tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem. Četros gados – laikā no 2016.gada līdz 2019.gadam – KM padotībā esošo profesionālo izglītības iestāžu rīcībā ir bijuši 108 miljoni *euro*, tajā skaitā 15 miljoni *euro* ES struktūrfondu finansējums. Būtiskāko izglītības iestāžu finansējuma daļu veido valsts budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” dotācija – četrus gados no šīs valsts budžeta programmas KM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm piešķirti 90 miljoni *euro*.

KM izmantotā tradicionālā valsts iestāžu finansēšanas pieeja, kas balstās uz bāzes izdevumiem, nosakot katras KM profesionālās vidējās izglītības iestādes valsts budžeta dotācijas apmēru, nenodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret iestādēm. Bāzes apmērs ir vēsturiski veidojies, tā pamats nav pārskatīts, līdz ar to sadale nav caurskatāma un pamatota ar izglītības iestāžu konkrētām vajadzībām. KM nav izstrādāta un noteikta kārtība, kādā tiek sadalīts valsts budžeta finansējums tās dibinātajām izglītības iestādēm. Ne visas spēkā esošās normatīvo aktu²⁸⁶ prasības tiek piemērotas. Šāda pieeja nesniedz pārliecību par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu visefektīvākajā veidā.

KM pieļauj situāciju, ka tās dibinātajās izglītības iestādēs pedagogu atalgojums par līdzvērtīgu darbu ir atšķirīgs, jo pedagogu atlīdzības apmērs ir atkarīgs no izglītības iestādei vēsturiski iedalītā bāzes finansējuma.

Lai akcentētu PIKC kā izcilības centru veidošanos, pedagogiem, kas strādā izglītības iestādēs, kurām ir piešķirts PIKC statuss, tiek piešķirta papildus piemaksa 10% apmērā no mēnešalgas, tomēr ne visos gadījumos šiem pedagogiem ir lielāks atalgojums nekā pedagogiem, kas strādā tādās izglītības iestādēs, kurām nav piešķirts PIKC statuss.

Ne visas KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes, nosakot pedagogiem paaugstinātu darba algas likmi, veic pietiekamu pedagoga personiskā ieguldījuma iestādes attīstībā un darba intensitātes izvērtējumu.

Izglītības iestādēm piešķirtais valsts budžeta finansējums mācību līdzekļu iegādei nav izglītības iestāžu konkrētās vajadzībās balstīts – LNKC aprēķinam izmanto kritērijus, kas nav saistīti ne ar izglītojamo skaitu izglītības iestādē, ne ar īstenoto izglītības programmu daudzveidību. Nav noteikti skaidri principi, kā tiek izvērtēti izglītības iestāžu pieprasījumi un kādi apsvērumi ņemti vērā, kādu no izglītības iestādēm atbalstot vairāk nekā citas, tai

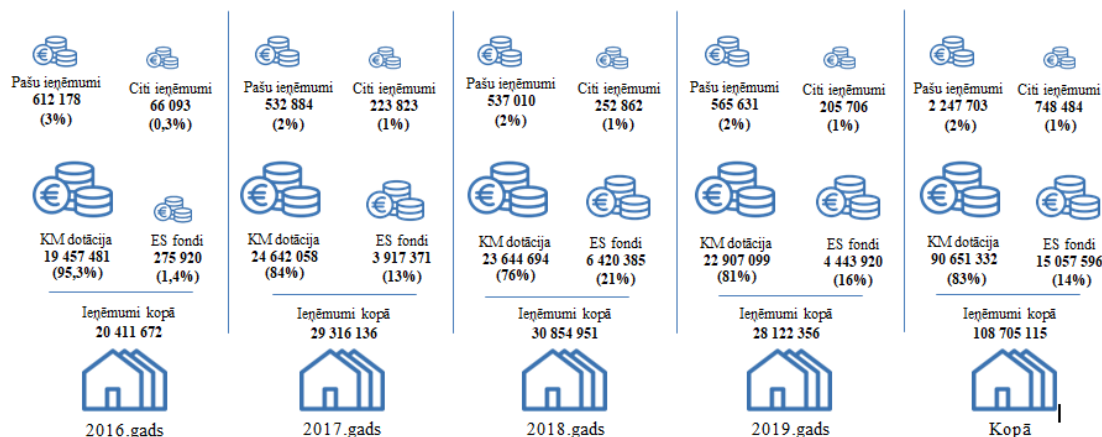
skaitā kalendārā gada nogalē, slēdzot papildus finansēšanas līgumus, atsevišķām izglītības iestādēm piešķirot papildu finansējumu mācību līdzekļu iegādei.

KM piešķirtais valsts budžeta finansējums mācību līdzekļu iegādei KM dibinātajām izglītības iestādēm nav pietiekams, jo daļu no mācību līdzekļiem nepieciešamā finansējuma izglītības iestādes piesaista no Valsts kultūrkapitāla fonda projektu ietvaros. Šādu finansējuma piesaistes modeli nevar uzskatīt par efektīvu, jo nelietderīgi tiek izmantoti gan izglītības iestāžu resursi, gan Valsts kultūrkapitāla fonda resursi. Jāuzsver, ka Valsts kultūrkapitāla fonds, tai skaitā tā administrēšana, arī tiek finansēts no KM piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.

KM kā dibinātājs nespēj nodrošināt visus ar izglītības iestāžu infrastruktūras uzturēšanu saistītos izdevumus. Izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošana galvenokārt ir atkarīga no ES struktūrfondu līdzekļu piesaistes un izglītības iestādes vadītāja iniciatīvas un aktīvas iesaistes. KM finansējumu ēku un telpu uzlabošanai novirza tikai PIKC statusu ieguvušām izglītības iestādēm.

Lai arī 2018.gadā KM tika piešķirts papildu finansējums ar mērķi KM dibināto izglītības iestāžu izglītojamajiem nodrošināt stipendijas vienlīdzīgā apmērā ar IZM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm, joprojām KM nav atrisinājusi šo jautājumu – izglītojamo skaitam pieaugot, izglītības iestādes nespēj izglītojamajiem nodrošināt stipendiju izmaksu tādā apmērā kā IZM izglītības iestādēs.

2019.gadā KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu kopējie ieņēmumi veidoja 28,1 milj. *euro*. Četrus gadu periodā KM izglītības iestāžu ieņēmumi veidoja 108,7 milj. *euro*. Lielāko daļu jeb vidēji 83% veidoja KM piešķirtā valsts budžeta dotācija (detalizētu ieņēmumu struktūru skatīt 23.attēlā). Valsts budžeta dotācija KM izglītības iestādēm četrus gadu periodā veidoja 90,7 milj. *euro*. Tomēr jāņem vērā, ka šo izglītības iestāžu izdevumi nav saistīti tikai ar profesionālās vidējās izglītības nodrošināšanu, jo tikai divas KM dibinātās izglītības iestādes nodrošina vienīgi profesionālo vidējo izglītību, bet pārējās atstājas arī cita veida izglītību – pamatzglītību, profesionālās ievirzes, interešu izglītību, profesionālās pilnveides programmas. Profesionālās vidējās izglītības programmas audzēkņu īpatsvars šajās atstājas skolās ir no 13% līdz 39% (skatīt 6.pielikumu).

23.attēls. KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu ieņēmumu struktūra no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*²⁸⁷.

Ne KM, ne izglītības iestādes valsts budžeta finansējumu atsevišķi pa izglītības līmeņiem nespēj nodalīt. Vienlaikus KM gada publiskajā pārskatā kopš 2016.gada norāda viena profesionālās vidējās izglītības izglītojamā mūzikas, mākslas un dejas jomā izmaksas gadā²⁸⁸: 2016.gadā tās bija 10 602 *euro*²⁸⁹, 2017.gadā – 11 626 *euro*²⁹⁰, 2018.gadā – 11 340 *euro*²⁹¹, 2019.gadā – 11 203 *euro*²⁹².

KM dibinātajām profesionālās vidējās izglītības iestādēm finansējums pamatā tiek plānots KM budžeta programmā 20.00.00 “Kultūrizglītība”, kas vidēji veido 99% no kopējā KM izglītības iestādēm piešķirtā finansējuma bez ES struktūrfondu finansējuma. Atsevišķiem projektiem un vienreizējiem izdevumiem finansējums izglītības iestādēm tiek plānots arī citās KM budžeta programmās un apakšprogrammās (skatīt 16.tabulu).

16.tabula

Valsts budžeta dotācijas sadalījums pa budžeta programmām un apakšprogrammām no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*²⁹³.

Valsts budžeta programma/apakšprogramma	2016	2017	2018	2019	Kopā:
19.07.00 Māksla un literatūra	24 984	24 999	15 507	18 178	83 668
20.00.00 Kultūrizglītība	19 341 348	24 229 079	23 303 829	22 712 381	89 586 637
21.00.00 Kultūras mantojums	5810	3629	4968	5362	19 769
22.02.00 Kultūras pasākumi, sadarbības līgumi un programmas	21 958	58 941	30 289	35 460	146 648
22.12.00 Latvijas valsts simtgades programma	-	-	15 347	29 550	44 897
25.02.00 Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi	63 381	84 804	84 734	63 872	296 791
99.00.00 Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem	-	240 606	190 020	42 296	472 922
Kopā:	19 457 481	24 642 058	23 644 694	22 907 099	90 651 332

KM dibinātajām profesionālās vidējās izglītības iestādēm no KM budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam piešķirtais finansējums 89,6 milj. *euro* apmērā galvenokārt paredzēts pedagogu darba samaksas, materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanas un profesionālās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumu segšanai (skatīt 17.tabulu).

17.tabula

No valsts budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” piešķirtais finansējums no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*²⁹⁴.

KM profesionālās izglītības iestāde	2016	2017	2018	2019	KOPĀ
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	5 062 596	6 185 358	6 019 639	6 161 499	23 429 092
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	2 708 571	3 504 232	3 467 131	3 250 948	12 930 882
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	1 883 169	3 626 517	2 940 635	2 116 107	10 566 428
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	2 137 033	2 598 714	2 303 016	2 397 113	9 435 876
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	1 726 852	2 051 707	2 083 898	2 163 557	8 026 014
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	1 665 517	1 748 035	1 858 098	1 853 628	7 125 278
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	1 100 755	1 261 518	1 290 572	1 331 283	4 984 128
Jelgavas Mūzikas vidusskola	1 133 881	1 179 299	1 222 805	1 258 619	4 794 604
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	989 670	1 020 587	1 058 411	1 079 561	4 148 229
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	933 304	1 053 112	1 059 624	1 100 066	4 146 106
KOPĀ:	19 341 348	24 229 079	23 303 829	22 712 381	89 586 637

Atbilstoši KM skaidrojumam²⁹⁵ KM tās padotībā esošās profesionālās vidējās izglītības iestādes finansē atbilstoši saistošajai normatīvo aktu bāzei, kas nosaka izglītības iestāžu finansēšanu, valsts budžeta plānošanu tiešās valsts pārvaldes iestādēm, budžetu izstrādāšanas, apstiprināšanas un izpildes kārtību un citu saistošo normatīvo aktu bāzi.

Likums²⁹⁶ nosaka, ka izglītības iestāžu dibinātāji nodrošina izglītības iestāžu finansēšanu, ievērojot:

- MK noteikto izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo;
- izglītības iestāžu uzturēšanas un saimnieciskos izdevumus, tai skaitā saimnieciskā personāla darba algas, kā arī ar starptautisko sadarbību saistītos izdevumus;
- izglītojamo uzturēšanas izdevumus izglītības iestādē.

MK noteiktais izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimums uz vienu izglītojamo²⁹⁷ nosaka, ka izglītības programmas izmaksas veido:

- normējamās izmaksas – komandējumu un darba braucienu izdevumi, samaksa par pakalpojumiem, energoresursiem un ūdeni, kā arī mācību līdzekļu, materiālu, inventāra un iekārtu iegādes un iekārtu modernizēšanas izdevumi;
- nenormējamās izmaksas – stipendijas, dienesta viesnīcas uzturēšanas izmaksas, rehabilitācijas pasākumi un ēdināšanas pakalpojumi personām ar invaliditāti, kvalifikācijas prakses organizēšanas izmaksas, izmaksas par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem kvalifikācijas prakses laikā, izdevumi kultūrizglītībai un sportam, kā arī darbinieku darba samaksa.

MK noteikumi²⁹⁸ nenosaka izglītības iestāžu finansēšanas kārtību un finansējuma aprēķina kārtību iestādei kopumā, tie nosaka tikai konkrēta veida izglītības programmu izmaksu minimumu, kuru KM ir pienākums nodrošināt tās dibinātajām izglītības iestādēm.

Vienlaikus KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes īsteno arī profesionālās ievirzes, interešu izglītības un pamatzglītības programmas, kuru īstenošana jāfinansē KM, taču MK noteikumi²⁹⁹ nenosaka izglītības programmu izmaksu minimumu šo izglītības programmu īstenošanai. Ir atsevišķi MK noteikumi, kas nosaka pamatzglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo³⁰⁰.

Ārējie normatīvie akti nenosaka konkrētu finansējuma aprēķināšanas kārtību KM dibinātajām izglītības iestādēm. Tāpat KM nav izstrādāts iekšējais tiesību akts, kas noteiktu profesionālās izglītības līmeņiem paredzētā valsts budžeta finansējuma aprēķināšanas kārtību (skatīt 18.tabulu).

18.tabula

Valsts budžeta dotācijas aprēķināšanas kārtība ārējos un KM iekšējos tiesību aktos
profesionālās izglītības līmeņiem.

	Ārējie tiesību akti	Iekšējie tiesību akti ³⁰¹
profesionālā vidējā izglītība	izmaksu minimums ³⁰²	-
ievirzes izglītība	-	-
interesu izglītība	-	-
pamatizglītība	izmaksu minimums ³⁰³	-

Izglītības likums³⁰⁴ paredz, ka izglītības iestādes dibinātājam ir pienākums nodrošināt visus ar izglītības iestādes uzturēšanu saistītos izdevumus. Līdz ar to KM ir jānodrošina vienlīdzīga un caurskatāma valsts budžeta finansējuma sadale tās dibinātajām izglītības iestādēm, profesionālās vidējās izglītības finansēšanā ievērojot noteikto³⁰⁵ izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo.

Revīzijas laikā KM dibinātajām profesionālās vidējās izglītības iestādēm Valsts kontrole uzdeva jautājumu: *Vai ir skaidri kritēriji, principi, pēc kuriem KM piešķir finansējumu izglītības iestādei no valsts budžeta programmas 20.00.00 "Kultūrizglītība"?*

Atbilstoši izglītības iestāžu sniegtajai informācijai³⁰⁶ pusei no izglītības iestādēm nav skaidri vai daļēji ir skaidri kritēriji, principi, pēc kuriem KM piešķir finansējumu no valsts budžeta programmas 20.00.00 "Kultūrizglītība". Savukārt pārējās piecas izglītības iestādes apgalvo, ka principi, kritēriji ir skaidri, taču norādītie kritēriji vai nu pēc būtības nav kritēriji, vai tie ir nepilnīgi un nevieš pārliecību, ka izglītības iestādēm ir skaidri principi, pēc kuriem KM piešķir finansējumu.

Atbilstoši KM sniegtajai informācijai KM valsts budžeta dotāciju tās dibinātajām izglītības iestādēm piešķir, pamatojoties uz pieejamo bāzes finansējumu, kas tiek koriģēts atbilstoši apstiprinātajām izmaiņām valsts budžeta veidošanas procesā. Bāzes izdevumiem tiek pieskaitīts papildus piešķirtais finansējums vienreizējiem pasākumiem un citiem gada laikā nepieciešamiem izdevumiem, piemēram, mācību līdzekļu, mūzikas instrumentu iegādei, stipendijām un citiem izdevumiem³⁰⁷.

KM informatīviem mērķiem aprēķina arī izmaksu minimumu profesionālās vidējās izglītības programmām, taču tiešā veidā kopējā finansējuma sadalījuma aprēķinam un izdevumu sadalījumam pa izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem MK noteikumus³⁰⁸ nepiemēro, jo KM jāfinansē arī ievirzes, interešu un pamatzglītības programmu īstenošana³⁰⁹.

Atbilstoši KM sniegtajai informācijai³¹⁰ 2020.gadā izmaksu minimums vienam profesionālās vidējās izglītības izglītojamajam izglītības iestādē ar dienesta viesnīcu un PIKC statusu mākslas izglītības programmu grupā ir 6050 euro, savukārt mūzikas izglītības programmu grupā – 10 623 euro. 2019.gadā mākslā – 5944 euro un mūzikā – 10 378 euro. 2018.gadā mākslā – 5778 euro un mūzikā – 10 024 euro.

Lai pārliecinātos, ka KM piešķirtais valsts budžeta finansējums tās dibinātajām izglītības iestādēm sedz MK noteikumos³¹¹ noteikto izmaksu minimumu, Valsts kontrole veica 2018. un 2019.gada normējamo izmaksu minimuma modelēšanu profesionālās vidējās izglītības izglītojamajiem. Iegūtais rezultāts tika salīdzināts ar KM piešķirto finansējumu attiecīgo izdevumu segšanai.

Tika konstatēts, ka PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” netiek piešķirts pietiekams finansējums normējamo izmaksu segšanai. 2019.gadā KM finansēšanas plānā iekļautais finansējums normējamo un nenormējamo izmaksu segšanai PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” ir par 661 060 euro mazāks, nekā tas būtu pēc izmaksu minimuma aprēķina atbilstoši MK noteikumiem³¹².

KM sniedz skaidrojumu³¹³:

Pēc aprēķiniem par izmaksu minimuma piemērošanu divās izglītības iestādēs, kurās tiek īstenotas tikai profesionālās vidējās izglītības programmas, situācijas ir dažādas. PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” piešķirtais finansējums ir mazāks, nekā tas būtu pēc izmaksu minimuma. Savukārt Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolai piešķirtais finansējums ir lielāks nekā pēc izmaksu minimuma aprēķinātais, jo skola atrodas privātpersonai piederošās telpās un nomas maksas apmēru nav iespējams segt no tiem izdevumiem, kurus paredz izmaksu minimums.

Minētais ļauj izdarīt secinājumu, ka katras izglītības iestādes finansējuma pietiekamība, salīdzinot ar izmaksu minimumu, ir atkarīga no vairāku faktoru kopuma – no katras iestādes īstenotajām programmām, mācību procesa organizācijas, telpām un to uzturēšanas izdevumiem u.c. objektīviem faktoriem, kas ietekmē konkrētās iestādes izdevumu apjomu.

Saskaņā ar Valsts kontroles aprēķiniem 2019.gadā viena izglītojamā izmaksas PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” bija 4239 euro, Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā – 12 698 euro.

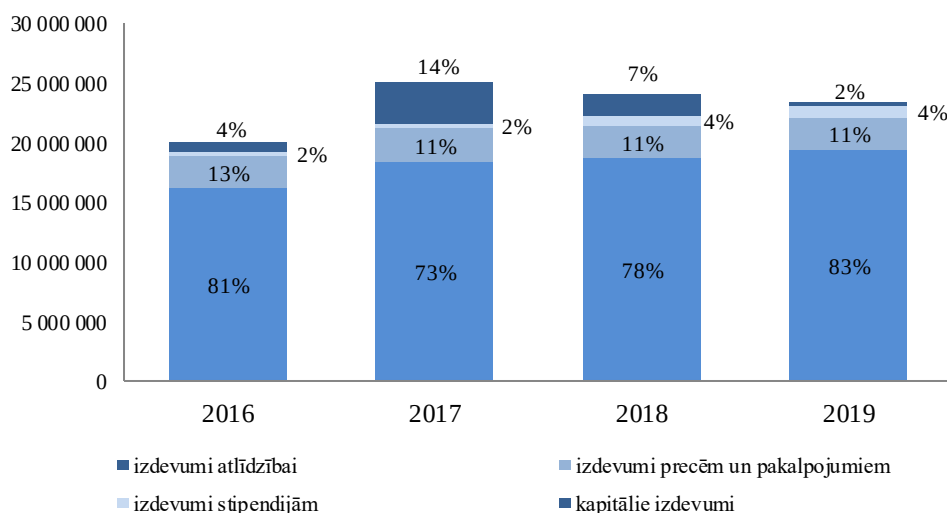
Līdz ar to var secināt, ka KM MK noteikumus³¹⁴ pilnībā piemērot nevar, jo katra izglītības iestāde ir specifiska un izdevumi noteiktās pozīcijās var būtiski atšķirties. Turklāt astoņas no 10 KM profesionālās vidējās izglītības iestādēm īsteno arī ievirzes, interešu un pamatzglītības programmas, kuras KM ir pienākums finansēt.

KM nav informācijas, kādas ir faktiskās izmaksas vienam izglītojamajam katrā profesionālās izglītības līmenī, jo:

Izdevumi par izglītības iestāžu (ēku, administrācijas, un citu fiksēto izmaksu pozīcijām) uzturēšanu – ir problemātiski nodalīt, uz kuru izglītības programmu tie būtu attiecināmi. Pārāk detalizēta izdevumu uzskaitē, nodalot visus iespējamus izdevumus pēc tā, uz kuru programmu veidu tie ir attiecināmi, būtiski un vērā ņemami palielinātu iestādes administratīvo slogu un darba noslodzi finanšu darbiniekiem un administrācijai, kas varētu radīt nepieciešamību pēc papildu resursiem. Turklāt, lai nodrošinātu vienotu pieeju izdevumu nodalīšanai, ir nepieciešams veidot vienotu metodiku par to, kā ir nodalāmi un uzskaitāmi izdevumi.

Valsts kontrole neuzstāj uz precīzu izmaksu aprēķinu izglītības iestāžu dažādiem izglītības līmeņiem, bet uzskata, ka izglītības iestādes vadībai jāspēj veikt aplēses par galveno darbības virzienu izmaksām, tai skaitā par netiešo izdevumu daļām, kas būtu attiecināmas uz konkrētiem izglītības līmeņiem un programmām.

KM izglītības iestāžu izdevumu struktūra laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam valsts budžeta programmā 20.00.00 “Kultūrizglītība” ir atainota 24.attēlā.

24.attēls. Izglītības iestāžu izdevumu struktūra laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam budžeta programmā 20.00.00 “Kultūrizglītība”, euro³¹⁵.

Valsts budžeta līdzekļi atlīdzībai

Izglītības iestāžu būtiskāko izdevumu daļu veido izdevumi atlīdzībai, vidēji 78% no kopējiem izdevumiem laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam. Izdevumi precēm un pakalpojumiem veido vidēji 12%, kapitālie izdevumi – vidēji 7% un izdevumi stipendijām – vidēji 3% (skatīt 24.attēlu).

Pedagogu atlīdzību regulē MK noteikumi³¹⁶. Tajos ir noteikta pedagogu zemākā mēneša darba algas likme jeb atlīdzības apmērs par slodzē paredzēto darba laiku. No 01.09.2019. tas ir 750 euro³¹⁷.

Slodze, kas atbilst vienai darba algas likmei, profesionālās vidējās izglītības pedagogam ir 30 stundas nedēļā, 1320 stundas gadā³¹⁸ un pedagoga darba slodze – kopējais tarificēto stundu skaits nedēļā – nedrīkst pārsniegt 40 stundas nedēļā³¹⁹ (izņemot pedagogus baleta māksliniekus, kuriem pedagoga darba slodze, kas atbilst vienai mēneša darba algas likmei, ir 924 stundas gadā jeb 23 stundas nedēļā³²⁰).

Katra pedagoga slodzē ietilpstošo darba veidu un apjomu nosaka izglītības iestādes vadītājs, tas ir, mācību stundas un fakultatīvās nodarbības, to sagatavošana, skolēnu rakstu darbu labošana, konsultācijas un darbs ar izglītojamajiem, klases audzināšana, metodiskais darbs, projektu vadība un citas ar skolas attīstību saistītas darbības.

Taču samaksa pedagogiem par slodzē ietilpstošo darbu ir atkarīga no izglītības iestādei apstiprinātā atlīdzības fonda valsts budžeta ietvaros, kā arī ievērojot MK noteikumos³²¹ noteiktos ierobežojumus pedagogu mēneša darba algas likmes noteikšanai³²².

Atlīdzības izdevumus Valsts kontrole vērtēja ne tikai KM dibinātajās profesionālās vidējās izglītības iestādēs, bet arī divās pašvaldības dibinātās izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās vidējās kultūrizglītības programmas, jo KM piešķir šīm izglītības iestādēm valsts budžeta dotāciju pedagogu darba algas samaksai.

Pedagogu mēneša darba algas likmi izglītības iestādēs nosaka izglītības iestādes vadītājs saskaņā ar izglītības iestādē apstiprinātiem kritērijiem, kas saskaņoti ar dibinātāju. Izglītības iestādes vadītājam, izvērtējot pedagoga darba intensitāti un personīgo ieguldījumu izglītības iestādes attīstībā, apstiprinātā valsts budžeta finansējuma ietvaros ir tiesības noteikt līdz 50 procentiem augstāku pedagoga mēneša

darba algas likmi par noteikumos noteikto zemāko pedagoga mēneša darba algas likmi.³²³ Līdz ar to pedagoga mēneša darba algas likme 2019./2020.mācību gadā ir no 750 līdz 1125 euro.

Valsts kontrole, salīdzinot izglītības iestāžu 2019./2020.mācību gadā noteiktās mēneša darba algas likmes profesionālās vidējās izglītības pedagogiem, konstatēja, ka pedagogiem piemērotās likmes ir noteiktas normatīvā akta robežās, t.i., tā nav zemāka par 750 euro un nav augstāka par 1125 euro.

Izglītības iestādēs ir atšķirīga pieeja darba algas likmes noteikšanai. Astonās no 10 KM dibinātajām izglītības iestādēm un vienā no pašvaldības dibinātām izglītības iestādēm darba algas likme profesionālās vidējās izglītības pedagogiem noteikta diferencēta. Savukārt pārējās izglītības iestādēs darba algas likme noteikta paaugstināta un vienāda visiem profesionālās vidējās izglītības pedagogiem³²⁴ (skatīt 19.tabulu).

19.tabula

Pedagogu paaugstinātās darba algas likmes noteikšana KM dibinātajās izglītības iestādēs, PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola"" un Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolā.

	PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola"	Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	Jelgavas Mūzikas vidusskola	Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	Stanislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	PIKC "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola""	Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola
noteiktās algas likmes	813-1125	750-920	900	750-850	800-1043	800-1032	875	783-985	750-770	820-940	800-840	890
ir noteikti kritēriji paaugstinātai algas likmei	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
nav kritēriji, kas nosaka labumu vispārējo vai profesionālo priekšmetu pedagogu grupai	●	●	n/a	●	●	●	n/a	●	●	●	●	●
ir veikts katra pedagoga darba izvērtējums	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

● - izpildās ● - neizpildās ● - izpildās daļēji

Izvērtējot VIIS pieejamās izglītības iestāžu tarifikācijas jeb darba slodzes un samaksas aprēķinus un izglītības iestāžu iesniegtos pedagogu darba samaksu reglamentējošos dokumentus, vērojams, ka divās izglītības iestādēs – Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā un PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola" – nav noteikti konkrēti kritēriji paaugstinātas darba algas likmes piemērošanai.

Izvērtējot izglītības iestādēs noteiktos kritērijus paaugstinātas darba algas likmes noteikšanai, sešās izglītības iestādēs konstatēti kritēriji, kas nosaka vienādas paaugstinātas likmes konkrētai pedagogu grupai, piemēram, augstākas darba algas likmes visiem vispārīgizglītojošo priekšmetu pedagogiem, tādējādi pazeminot noteiktu darbinieku grupu darba vērtību salīdzinājumā ar citām.

Vienādas paaugstinātas likmes noteikšana vairākiem pedagogiem bez personificēta izvērtējuma nav atbilstoši normatīvajam regulējumam, ar ko izglītības iestādei noteikts pienākums izvērtēt katra pedagoga personisko ieguldījumu iestādes attīstībā un darba intensitāti³²⁵.

Vienlaikus izglītības iestādēs noteiktie kritēriji paaugstinātai algas likmes piemērošanai ir ļoti atšķirīgi. Atsevišķās izglītības iestādēs noteikts vairāku daudzveidīgu kritēriju kopums, kurus noteiktā punktu skalā vērtē izveidota darba kvalitātes izvērtēšanas komisija, katram punktu apmēram nosakot piemērojamo

algas likmi, savukārt citās izglītības iestādēs tiek izmantots tikai viens kritērijs – pedagogu darba stāžs vai iegūtās izglītības grāds.

Lai nodrošinātu KM resorā vienotu pieeju un vienlīdzīgu valsts budžeta līdzekļu sadalījumu, KM dibinātajās izglītības iestādēs būtu jāpiemēro vienoti principi paaugstinātās darba algas likmes noteikšanai.

Trijās izglītības iestādēs – Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā, PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” un Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolā visiem vispārējās vidējās izglītības pedagogiem noteikta vienāda paaugstināta darba algas likme.

Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā netiek vērtēta katra pedagoga darba intensitāte un personīgais ieguldījums, atbilstoši sniegtajai informācijai³²⁶ visiem vidējās izglītības pedagogiem tiek noteiktas vienādas darba algas likmes, jo tiek ievērots vienlīdzības princips.

Atbilstoši PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” sniegtajai informācijai³²⁷ pedagogu mēneša algas likme tiek noteikta, ņemot vērā izglītības iestādes pedagogu ieguldījumu izglītojamo mācību sasniegumos, eksāmenu rezultātus, pedagogu iesaisti izglītības iestādes PIKC kritēriju sasniegšanā un tēla popularizēšanā. Tomēr pedagogu darba samaksu reglamentējošos dokumentos nav noteiktas kritēriju vērtību skalas, kas ļautu kritērijus novērtēt, kā arī netika iesniegti dokumenti, kas apliecinātu, ka šāda veida izvērtējums tiek veikts.

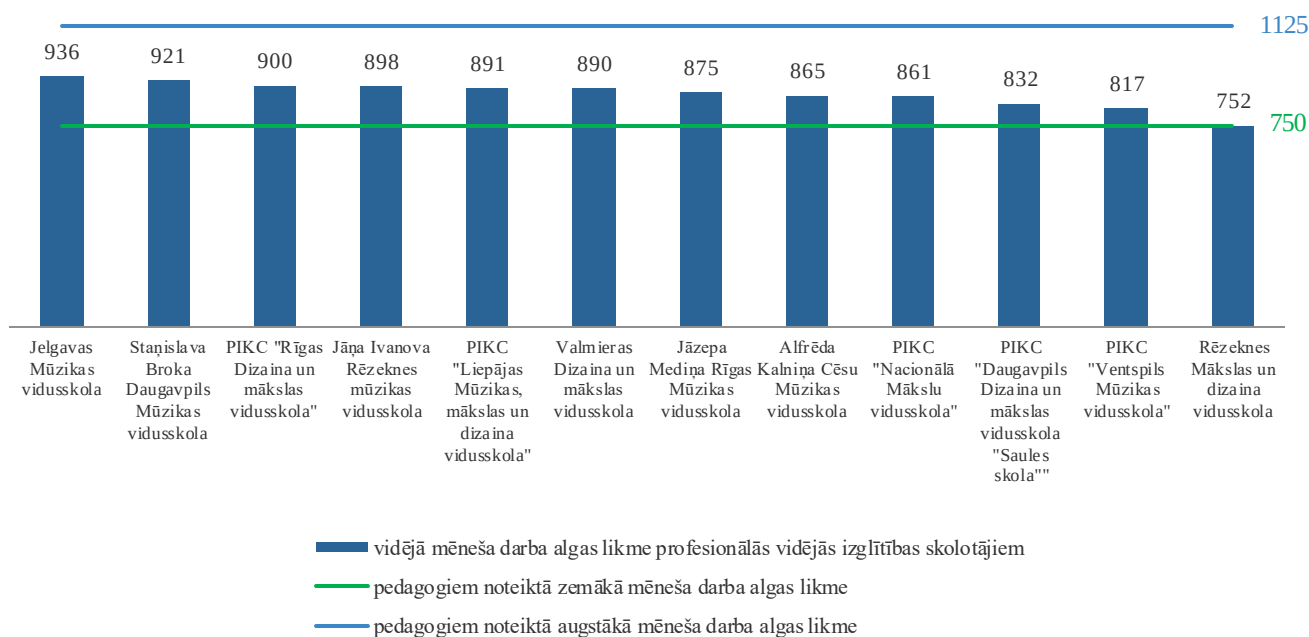
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolā tiek veikts katra pedagoga darba intensitātes un personīgā ieguldījuma izvērtējums, bet atbilstoši izglītības iestādes iesniegtajam skaidrojumam³²⁸, ņemot vērā izglītības iestādei pieejamos līdzekļus, neatkarīgi no izvērtējuma visiem pedagogiem mēneša darba algas likme tiek noteikta vienādā paaugstinātā apmērā.

Ne visās izglītības iestādēs, kurās ir noteikti kritēriji paaugstinātas darba algas noteikšanai, tiek veikta katra pedagoga darba izvērtējums vai arī tas tiek veikts formāli – nav sasaistē ar noteikto algas likmes apmēru. Tādējādi neievērojot normatīvajā aktā³²⁹ noteikto, ka paaugstinātas darba algas likmes noteikšanai izvērtē katra pedagoga darba intensitāti un personīgo ieguldījumu iestādes attīstībā.

PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” izveidota pedagogu darba kvalitātes izvērtēšanas komisija, kas, izvērtējot pedagogu darba kvalitātes pašnovērtējumā iekļauto daudzveidīgo kritēriju kopumu un iegūto punktu skaitu, nosaka punktu skaitam atbilstošo līmeni un līmenim atbilstošo pedagoga darba algas likmi. Šajā iestādē netiek noteikta paaugstināta darba algas likme vispārējo vai profesionālo priekšmetu pedagogiem – visi pedagogi tiek vērtēti pēc vienādiem kritērijiem. Likme 920 *euro* noteikta tikai tiem pedagogiem, kuri pēc izvērtējuma ieguvuši augstāko novērtējuma līmeni.

Taču šāda kārtība netiek piemērota visās PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” struktūrvienībās. Struktūrvienībā “Rīgas Horeogrāfijas skola” visiem vidējās izglītības pedagogiem noteikta vienāda darba algas likme 920 *euro*, neveicot pedagogu darba izvērtējumu.

Aprēķinot KM dibinātajās izglītības iestādēs 2019./2020.mācību gadā vidēji noteiktās mēneša darba algas likmes profesionālās vidējās izglītības pedagogiem, novērojams, ka lielākajā daļā izglītības iestāžu tās būtiski pārsniedz noteikto zemāko pedagoga mēneša darba algas likmi – 750 *euro*, bet nesasniedz augstāko iespējamo darba algas likmi – 1125 *euro* (skatīt 25.attēlu).

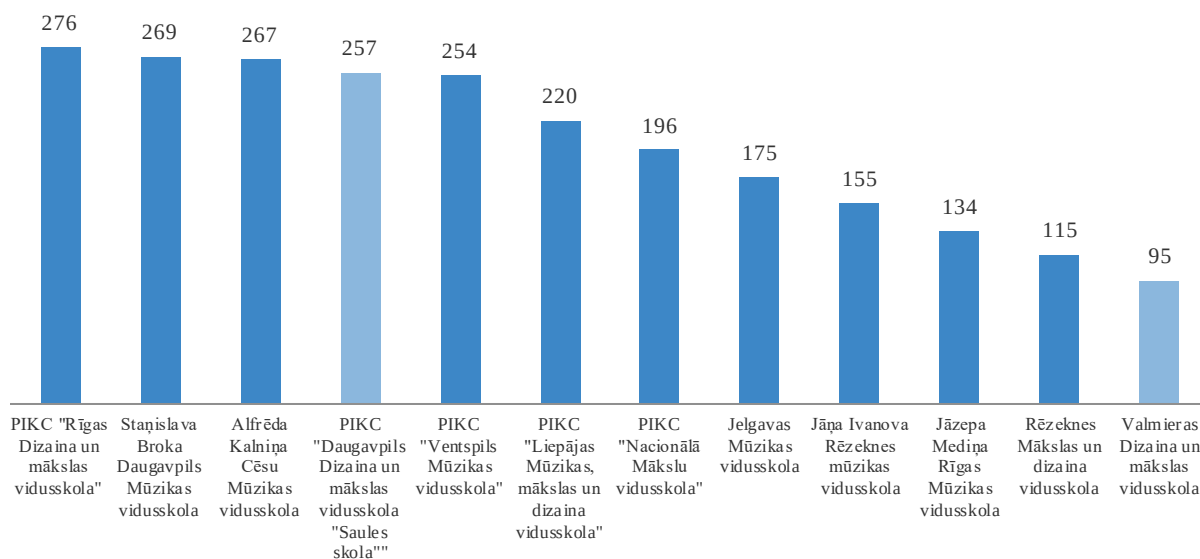
25.attēls. Vidējās mēneša darba algas likmes par vienu slodzi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem 2019./2020.mācību gadā³³⁰.

Vidēji visaugstākā noteiktā mēneša darba algas likme profesionālās vidējās izglītības pedagogiem 2019./2020. mācību gadā bija Jelgavas Mūzikas vidusskolā – 936 euro. Vidēji viszemākā likme noteikta Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolā – 752 euro, kur 84% no profesionālās vidējās izglītības pedagogiem noteikta pedagogu zemākā mēneša darba algas likme 750 euro.

Jāņem vērā, ka būtisku daļu no pedagogu atlīdzības veido piemaksas. Saskaņā ar normatīvo regulējumu³³¹ profesionālās izglītības iestādēs noteikta 10% piemaksa pedagogiem, kuri strādā PIKC, un līdz 20% piemaksa profesionālo mācību priekšmetu pedagogiem.

Vienlaikus pedagogiem var noteikt piemaksas par³³² profesionālās darbības kvalitātes pakāpi, darbu īpašos apstākļos – speciālajās klasēs un grupās –, papildu pedagogisko darbu, prombūtnē esoša pedagoga aizvietošanu.

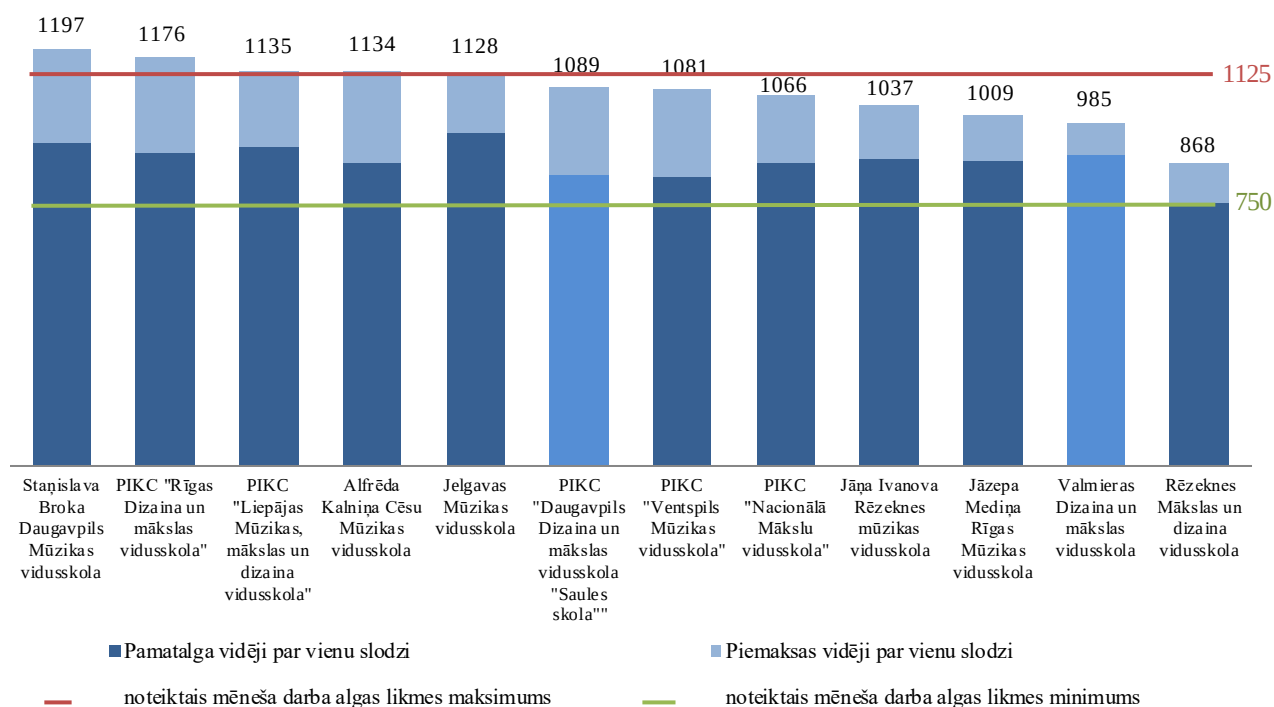
Izvērtējot izglītības iestāžu 2019./2020.mācību gada tarifkācijās iekļauto piemaksu apmēru vidēji par vienu slodzi, vērojams, ka vislielākais piemaksu fonds par vienu slodzi ir PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola" – 276 euro, savukārt viszemākais – pašvaldības dibinātajā Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolā – 95 euro par vienu slodzi (skatīt 26.attēlu).

26.attēls. Vidējais piemaksu fonds par vienu slodzi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem 2019./2020.mācību gadā³³³.

Izglītības iestādēm, kuras ieguvušas PIKC statusu, ir paredzēts papildus finansējums no valsts budžeta algu fonda palielinājumam 10% apmērā. Tas tiek piešķirts kā papildu motivācija pedagogiem par darbu PIKC, kā arī lai piesaistītu augstas kvalifikācijas pedagogus³³⁴. Taču jānorāda, ka tikai viena no piecām izglītības iestādēm, kura ir ieguvusi PIKC statusu un kurai piešķirts papildu finansējums 10% piemaksu noteikšanai, ir ar augstāko piemaksu apmēru par vienu slodzi. Augstāks piemaksu apmērs ir Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolai un Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskolai, kurām nav piešķirts PIKC statuss.

Vērtējot KM izglītības iestādēs 2019./2020.mācību gadā aprēķināto kopējo mēnešalgu vidēji par vienu slodzi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem, iekļaujot gan pamatalgu, gan piemaksas, vērojams, ka vidēji visvairāk par vienu slodzi pedagogi var saņemt Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolā, savukārt vismazāk – Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolā (skatīt 27.attēlu).

27.attēls. Tarificētā mēnešalga vidēji par vienu slodzi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem 2019./2020.mācību gadā³³⁵.

Kopējā mēnešalga vidēji par vienu slodzi profesionālās vidējās izglītības pedagogiem būtiski atšķiras kultūrizglītības iestādēs, līdz pat 329 euro.

KM, nenosakot vienotus principus pedagogu atlīdzības noteikšanai tās dibinātajās izglītības iestādēs, rada situāciju, ka profesionālās vidējās izglītības pedagogiem par vienlīdzīgu darbu atalgojuma apmērs ir noteikts atšķirīgi.

KM šo situāciju skaidro:

Atšķiras mācību procesa organizēšana un mācību stundu plānošana, kā arī "motivācijas fondam" paredzēto finansējumu iestāžu vadītāji var izmantot gan pedagogu darba algas likmes palielināšanai, gan piemaksām un citām darba samaksas izmaksām, kas paredzētas MK noteikumos Nr.445, kā arī iestādes vadītājam ir jāņem vērā ārēji faktori – piemēram, faktori, kas ietekmē pedagogu darba samaksu reģionā, konkrētajā administratīvajā teritorijā, kā arī pedagogu kvalifikācija un pieredze.

Nemot vērā gan izglītības programmu specifiku (piemēram, ievērojami atšķiras dizaina izglītības programmu un mūzikas izglītības programmu mācību procesa nodrošināšana³³⁶), gan izglītojamo skaita atšķirības izglītības iestādēs, grupās, nodarbībās, atšķirīgi ir personāla, tai skaitā, pedagogu, atlīdzības izdevumi uz vienu izglītojamo profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās. Piemēram, divās KM izglītības iestādēs, kas īsteno vienīgi profesionālo vidējo izglītību izdevumi atlīdzībai uz vienu izglītojamo 2019.gadā bija šādas: PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola" – 3204 euro, Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola – 9585 euro. IZM dibinātai izglītības iestādei, Rīgas Mākslas un mediju tehnikums, kas arī īsteno vienīgi profesionālās vidējās kultūras un radošo industriju izglītības programmas – 2198 euro.

Valsts budžeta līdzekļi mācību līdzekļu iegādei

Gan profesionālās vidējās izglītības kvalitāti, gan tās pievilcību ietekmē izglītības iestāžu nodrošinājums ar mācību līdzekļiem un to atbilstība mūsdienu aktualitātēm. Arī Kultūrizglītības stratēģijā ir iekļauti šādi uzdevumi:

- izglītības procesā nepieciešamo mācību līdzekļu nodrošinājums, izvērtējot nepieciešamos mācību līdzekļus nākamajam plānošanas periodam;
- materiāli tehniskās bāzes uzlabošana mūzikas, mākslas un dejas vidējās izglītības iestādēs atbilstoši īstenojamām izglītības programmām darba tirgus attīstības tendenču kontekstā.

Katru gadu KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes sagatavo un iesniedz LNKC finansējuma pieprasījumus mācību līdzekļu iegādei. LNKC apkopo izglītības iestāžu pieprasījumus, saturiski izvērtē un vēstules formā sniedz KM priekšlikumus valsts budžeta dotācijas sadalījumam mācību līdzekļu iegādei.

Saistībā ar Kultūrizglītības stratēģijas uzdevumu izpildi KM norāda³³⁷:

KM vidusskolas katru gadu aktualizē pieprasījumus mācību līdzekļu un mūzikas instrumentu iegādei, izvērtēšanas procesā ņem vērā gan kultūrizglītības prioritātes, gan izglītības iestādēs īstenojās izglītības programmas, t.sk. to aktualitāti. Ņemot vērā faktu, ka izglītības iestāžu kopējā pieprasījuma apjoms ik gadu pārsniedz valsts budžeta kopējo finansējuma mācību līdzekļu iegādei apmēru, uzmanība tiek vērsta arī uz noteiktu, finansiāli ietilpīgāku mācību līdzekļu vai instrumentu (piemēram, koncertflēģelis) iegādi, vienlaikus ņemot vērā kopējo valsts budžeta finansējuma mācību līdzekļu iegādei apmēru.

Atbilstoši LNKC sniegtajai informācijai nav izstrādāts iekšējais tiesību akts, kas noteiktu finansējuma aprēķināšanas un piešķiršanas kārtību izglītības iestādēm mācību līdzekļu iegādei³³⁸. LNKC valsts budžeta finansējuma sadalīšanai starp KM dibinātajām profesionālās vidējās izglītības iestādēm laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam izmantoja 20.tabulā norādītos principus. 2016.gadā finansējums mācību līdzekļu iegādei tika sadalīts atbilstoši diviem kritērijiem – PIKC statusa iegūšanas laiks un izglītības iestāžu iesniegtie finansējuma pieprasījumi.

20.tabula

LNKC piemērotie kritēriji valsts budžeta finansējuma sadalīšanai mācību līdzekļu iegādei laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam (euro)³³⁹.

Gads	Bāzes finansējums par katru struktūrvienību, euro	1.kritērijs. Ir piešķirts PIKC statuss.	2.kritērijs. Ir vairāk par 80 izglītojamajiem.	3.kritērijs. Ir izglītojamie pamatzglītības programmās.	4.kritērijs. Kādam no izglītības iestādēm atbilstoši tās kopējam pieprasījumam.
2017	21 000	20 000 – ir PIKC statuss 9000 – PIKC statusu iegūs 2017.gadā 4500 – PIKC statusu iegūs 2018.gadā	10 000	5002	17 000
2018	20 000	20 000	2000	2004	65 000
2019	20 000	12 500	1000	1392	18 900

Atbilstoši LNKC sniegtajai informācijai³⁴⁰ finansējuma apmērs ir noteikts, pamatojoties uz pieejamo valsts budžeta finansējuma apmēru mācību līdzekļu iegādei, kas 2018.gadā ir attiecīgi sadalīts: 55% – bāzes finansējumam, 25% – finansiāli ietilpīgāku mācību līdzekļu/instrumentu iegādei, atbilstoši izglītības iestāžu pieprasījumam, savukārt 20% – PIKC statusa un izglītojamo skaita kritēriju atbilstības izpildei, ņemot vērā to nozīmīgumu.

Izglītības iestādēm ir noteikts bāzes finansējums, par kritēriju izmantojot izglītības iestādē esošo struktūrvienību skaitu – par katru struktūrvienību piešķirot 20 000 *euro*. 2018. un 2019.gadā vidēji 65% no kopējā finansējuma, kas paredzēts mācību līdzekļu iegādei, sadalīti atbilstoši struktūrvienību skaitam izglītības iestādēs. Taču struktūrvienību skaitam nav tiešas sasaistes ar izglītības iestāžu vajadzībām pēc mācību līdzekļiem, jo izglītojamo un īstenoto izglītības programmu skaits izglītības iestāžu struktūrvienībās var būtiski atšķirties. Piemēram, 2018./2019.mācību gadā³⁴¹:

- Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolā bija viena struktūrvienība un 43 izglītojamie, savukārt PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” arī bija viena struktūrvienība, taču izglītojamo – divas reizes vairāk – 94. Katra no minētajām izglītības iestādēm bāzes finansējumā saņēma 20 000 *euro*;
- PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” bija viena struktūrvienība un 520 izglītojamie, līdz ar to kā bāzes finansējumu saņēma 20 000 *euro*. Savukārt PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”, kurā bija divas struktūrvienības, taču izglītojamo salīdzinoši mazāk – 287, kā bāzes finansējumu saņēma 40 000 *euro*;
- PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” bija četras struktūrvienības un 292 izglītojamie visās struktūrvienībās kopā. Bāzes finansējumu tā saņēma 80 000 *euro* apmērā.

Atbilstoši pirmajam kritērijam – PIKC statusa esamība 2018. un 2019.gadā sadalīti vidēji 15% no kopējā finansējuma, kas paredzēts mācību līdzekļu iegādei. Arī PIKC statusa esamībai nav tiešas sasaistes ar izglītības iestāžu nepieciešamo mācību līdzekļu apjomu, jo arī izglītības iestādes ar PIKC statusu ir atšķirīgas izglītojamo skaita un īstenoto izglītības programmu ziņā. Piemēram, 2018./2019.mācību gadā PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” mācījās 94 profesionālās vidējās izglītības izglītojamie, savukārt PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” – 292 izglītojamie.

Atbilstoši LNKC sniegtajam skaidrojumam šāds kritērijs izvēlēts, lai akcentētu PIKC kā izcilības centra veidošanos un PIKC funkciju nodrošināšanas nozīmīgumu³⁴².

Otrais kritērijs pamato noteikta finansējuma piešķiršanu atbilstoši izglītojamo skaitam – finansējumu piešķir, ja profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaits ir lielāks par 80. Kā jau iepriekš norādīts, izglītojamo skaits profesionālās vidējās izglītības programmās starp skolām ir būtiski atšķirīgs. Piemēram, 2018./2019.mācību gadā vienādu finansējuma apmēru saņem PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” ar 520 vidusskolas izglītojamajiem un Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola ar 85 vidusskolas izglītojamajiem.

Salīdzinoši mazs svars finansējuma noteikšanā ir izglītojamo skaita kritērijiem, 2018. un 2019.gadā vidēji 2,5% no kopējā piešķirtā finansējuma, lai arī nepieciešamais mācību līdzekļu un instrumentu skaits ir tieši saistīts ar izglītojamo skaitu izglītības iestādē.

Trešais kritērijs attiecas tikai uz PIKC “Nacionālā Mākslas vidusskola”, jo citas KM dibinātās skolas neīsteno pamatzglītības programmas.

LNKC izvirzītais ceturtais kritērijs pēc būtības nav kritērijs, jo netiek definēta pazīme, pazīmju kopums, pēc kura būtu veikts izvērtējums, kā arī nav skaidrs, tieši kādu mācību līdzekļu iegādei finansējums ir paredzēts. Kritērijs paredz piešķirt noteiktu finansējuma apmēru kādām no KM izglītības iestādēm atbilstoši izglītības iestāžu kopējam pieprasījumam. Piemēram, 2018.gadā divām izglītības iestādēm – PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” un Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola –, katrai tika

piešķirts finansējums 65 000 *euro* apmērā, lai gan šo izglītības iestāžu pieprasītais finansējuma apmērs bija lielāks par piešķirto. Arī citas izglītības iestādes iesniedza finansējuma pieprasījumus, kas bija līdzvērtīgi vai pat apjoma ziņā lielāki.

Atbilstoši LNKC sniegtajam skaidrojumam kritērijs paredz izglītības iestādēm secīgi saņemt papildu finansējumu noteiktu, finansiāli ietilpīgāku mācību līdzekļu iegādei. 2018.gadā finansējuma apmērs ir noteikts, ņemot vērā izglītības iestāžu pieprasījumu – ērģeles PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”, koncertflīģelis Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolai.³⁴³

Vienlaikus 2018.gadā arī citas izglītības iestādes norāda uz nepieciešamību iegādāties finansiāli ietilpīgus mācību līdzekļus. Piemēram, Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola un Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola savos finansējuma pieprasījumos norādīja nepieciešamību pēc finansējuma koncertflīģeļa iegādei, bet finansējums netika piešķirts. Nav skaidri LNKC izvērtējuma apsvērumi par to, kurai skolai piešķir finansējumu ietilpīgāku mācību līdzekļu, instrumentu iegādei.

Izvērtējot atbilstoši ceturtajam kritērijam piešķirto finansējumu 2018. un 2019.gadā, vērojams, ka arī 2019.gadā PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” izvēlēta kā vienīgā skola, kurai piešķirts papildu finansējums – tas nepamato LNKC sniegto informāciju, ka papildu finansējums tiek piešķirts izglītības iestādēm secīgā kārtībā.

Laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam KM dibinātajām izglītības iestādēm mācību līdzekļu un instrumentu iegādei kopumā piešķirti gandrīz 1,9 milj. *euro*. Finansējuma sadalījumu starp KM izglītības iestādēm skatīt 21.tabulā.

21.tabula

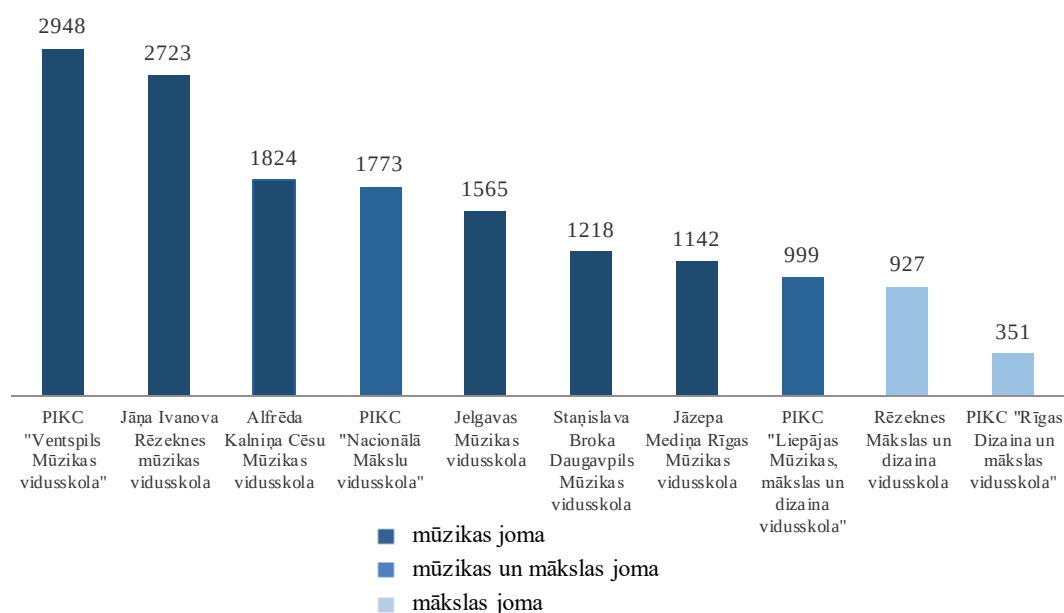
No valsts budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” piešķirtais finansējums mācību līdzekļu iegādei no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*³⁴⁴.

KM profesionālās izglītības iestāde	2016	2017	2018	2019	KOPĀ	Īpatsvars no kopējā finansējuma
Mūzika un māksla						
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	75 000	72 000	60 000	53 500	260 500	14%
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	135 000	142 005	102 005	94 892	473 902	26%
Mūzika						
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	65 000	51 000	105 000	52 400	273 400	15%
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	33 005	25 500	20 000	20 000	98 505	5%
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	35 000	38 000	20 000	20 000	113 000	6%
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	30 000	31 000	87 000	21 000	169 000	9%
Jelgavas Mūzikas vidusskola	20 000	21 000	20 000	20 000	81 000	5%
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	25 000	31 000	22 000	21 000	99 000	5%
Dizains un māksla						
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	45 000	51 000	40 000	33 500	169 500	9%
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	35 000	35 500	22 000	21 000	113 500	6%
KOPĀ	498 005	498 005	498 005	357 292	1 851 307	100%

Vislielākais finansējums mācību līdzekļu iegādei, vērtējot četru gadu periodā, piešķirts visām PIKC statusu ieguvušajām skolām, PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” novirzīta viena ceturta daļa no kopējā

KM piešķirtā finansējuma mācību līdzekļu iegādei. Vismazākā finansējuma daļa piešķirta Jelgavas Mūzikas vidusskolai.

Ņemot vērā, ka izglītojamo skaits ir tieši saistīts ar izglītības iestādes vajadzību apjomu pēc mācību līdzekļiem un KM izglītības iestādes ir būtiski atšķirīgas pēc izglītojamo skaita, piešķirtais finansējums mācību līdzekļu iegādei ir salīdzināms, vērtējot uz vienu izglītojamo (skatīt 28.attēlu).

28.attēls. No valsts budžeta apakšprogrammas 20.00.00 "Kulturizglītība" piešķirtais finansējums mācību līdzekļu iegādei laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam vidēji uz vienu profesionālās vidējās izglītības izglītojamo, euro.

Vērtējot piešķirtā finansējuma apmēru mācību līdzekļiem uz vienu profesionālās vidējās izglītības izglītojamo, konstatēts, ka lielākais finansējuma apmērs ir piešķirts PIKC "Ventspils Mūzikas vidusskola" un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolai, būtiski mazāks piešķirts abām mākslas izglītības iestādēm – Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolai un PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola".

Jāņem vērā, ka lielākā daļa KM izglītības iestāžu īsteno arī ievirzes izglītības programmas, kuru nodrošināšanai arī ir nepieciešami mācību līdzekļi. Taču LNKC finansējuma sadalīšanas principos nav iekļauts kritērijs, kas būtu saistīts ar ievirzes izglītības programmu finansēšanu. Vienlaikus profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai ir noteikta izglītojamo vecāku līdzfinansējuma daļa, līdz ar to arī izglītības iestāžu pašu ieņēmumi var tikt novirzīti mācību līdzekļu iegādei ievirzes programmu īstenošanai.

Saistībā ar ievirzes izglītības programmu finansēšanu LNKC skaidro:

Izglītības iestāžu pieprasījuma apmērs ietver nepieciešamo mūzikas instrumentu un aprīkojuma iegādi, kas tiek izmantots mācību procesa vajadzībām gan profesionālās ievirzes, gan profesionālās vidējās izglītības programmās, piemēram, klavieres. Ņemot vērā, ka nereti mūzikas instrumenti un aprīkojums nav nodalāms pa izglītības programmu veidiem, jo tiek izmantots gan ievirzes programmās, gan profesionālās vidējās izglītības programmās, detalizēta uzskaitē, nodalot, uz kuru programmu veidu tie ir attiecināmi, būtiski un vērā ņemami palielinātu LNKC administratīvo slogu un darba noslodzi, kas savukārt radītu nepieciešamību pēc papildu resursiem.

Atbilstoši KM izglītības iestāžu sniegtajai informācijai³⁴⁵ pusei no tām nav skaidri vai daļēji ir skaidri kritēriji, principi pēc kādiem LNKC izvērtē, sadala un KM piešķir finansējumu mācību līdzekļu iegādei. Savukārt otra puse izglītības iestāžu apgalvo, ka kritēriji ir skaidri, taču norādītie kritēriji vai nu pēc būtības nav kritēriji vai norādīti neskaidri un nepilnīgi, kas nevieš pārliecību par skaidrības esamību.

Finansējuma sadalījumam starp izglītības iestādēm lielākais svars ir bāzes finansējumam un kritērijiem, kas nav tieši saistīti ar izglītojamo skaitu un īstenotajām izglītības programmās izglītības iestādē, kā rezultātā piešķirtais finansējums uz vienu izglītojamo ir būtiski atšķirīgs. Līdz ar to LNKC piemērotā kārtība finansējuma sadalei mācību līdzekļu iegādei nenodrošina vienlīdzīgu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu KM dibinātajām profesionālās vidējās izglītības iestādēm. Pastāvošā finansējuma aprēķināšanas kārtība nenodrošina profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešamo mācību līdzekļu aktuālo izmaksu segšanu, un šāds modelis nav vērsts uz mērķtiecīgu valsts budžeta resursu izlietojumu.

Piemēram, Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola finansējuma pieprasījumā mācību līdzekļu iegādei 2018.gadā norādīja nepieciešamo finansējumu grāmatu un burtnīcu iegādei 3755 *euro* un koncertflīģeļa iegādei 130 000 *euro*. LNKC priekšlikums un KM piešķirtais finansējums Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolai 2018.gadā bija 20 000 *euro*. Ar piešķirto finansējumu izglītības iestāde varēja iegādāties grāmatas un darba burtnīcas 3755 *euro* apmērā, bet atlikušais finansējums nebija pietiekams koncertflīģeļa iegādei, līdz ar to nav skaidrs, kādam mērķim izglītības iestādei ir piešķirts atlikušais finansējums 16 245 *euro* apmērā.

Līdz ar to veidojas situācija, ka par KM piešķirtajiem 16 245 *euro* Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola koncertflīģeli iegādāties nevar. Finansējuma pieprasījumā izglītības iestāde netika norādījusi citus nepieciešamos mācību līdzekļus, instrumentus, un KM, piešķirot šo finansējumu, netika norādījusi, kādu konkrētu mācību līdzekļu iegādei finansējums 16 245 *euro* apmērā paredzēts. Ņemot vērā, ka izglītības iestādei 2018.gada beigās nav veidojies līdzekļu atlikums, var secināt, ka finansējums izlietots vai nu citu, finansējuma pieprasījumā nenorādītu mācību līdzekļu iegādei vai cita veida izdevumu segšanai.

Likumā par valsts budžeta un finanšu vadību noteiktā kārtība paredz, ka valsts budžeta dotācijas neizlietotā daļa saimnieciskā gada beigās ir jāatgriež valsts budžetā, kas savukārt mudina valsts pārvaldes iestādes finanšu līdzekļus iztērēt, jo nākamajā gadā uz tiem vairs nevarēs pretendēt. Līdz ar to, rūpīgi neplānojot izglītības iestāžu vajadzības, kā arī piešķirot finansējumu, nenorādot konkrētu mērķi, pastāv risks, ka valsts budžeta līdzekļi tiks izmantoti nelietderīgi.

Vienlaikus bez LNKC izvērtējuma izglītības iestādēm KM piešķir papildu finansējums mācību līdzekļu iegādei no apropriāciju pārdalēm. Finansējums piešķirts PIKC statusa izglītības iestādēm no 2016.gada līdz 2019.gadam 2,6 milj. *euro* apmērā (skatīt 22.tabulu).

22.tabula

Papildus no valsts budžeta apakšprogrammas 20.00.00 “Kultūrizglītība” piešķirtais finansējums mācību līdzekļu un mūzikas instrumentu iegādei no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*³⁴⁶

KM profesionālās izglītības iestāde	2016.gads	2017.gads*	2018.gads**	2019.gads	Kopā
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	-	519 739	792 320	13 548	1 325 607
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	-	537 731	158 958	-	696 689
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	-	355 251	-	-	355 251
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	-	253 930	-	-	253 930
Kopā		1 666 651	951 278	13 548	2 631 477

* t.sk. PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” 355 251 *euro*, PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” 515 739 *euro*, PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” 253 930 *euro*, PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” 398 330 *euro* piešķirts ar MK 11.10.2017. rīkojumu Nr.565 “Par apropriācijas pārdali”

**t.sk. PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” 690 315 *euro* piešķirts ar MK 23.11.2018. rīkojumu Nr.542 “Par apropriācijas pārdali”

KM dibinātās profesionālās izglītības iestādes saņem papildus valsts budžeta finansējumu arī Valsts kultūrkapitāla fonda organizēto kultūras projektu ietvaros. Laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam no valsts budžeta apakšprogrammas 25.02.00 “Valsts kultūrkapitāla fonda programmu un projektu konkursi” KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm piešķirti gandrīz 0,3 milj. *euro* (skatīt 23.tabulu).

23.tabula

KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm piešķirtais Valsts kultūrkapitāla fonda finansējums laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam, *euro*³⁴⁷.

KM profesionālās izglītības iestāde	2016	2017	2018	2019	KOPĀ
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	21 300	41 190	30 000	21 427	113 917
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	18 484	9474	5704	17 775	51 437
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	12 297	10 770	10 525	10 805	44 397
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	-	6000	27 000	-	33 000
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	5500	4565	5105	4140	19 310
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	3000	5192	3000	3126	14 318
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	2800	800	2900	2100	8600
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	-	3000	-	4500	7500
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	-	3900	3000	-	6900
Jelgavas Mūzikas vidusskola	-	-	-	-	-
KOPĀ	63 381	84 891	87 234	63 873	299 379

Izvērtējot divas Valsts kultūrkapitāla fonda finansētās kultūras nozares “Mūzikas izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošana” un “Vizuālās mākslas izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošana”, konstatēts, ka KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm tiek piešķirta būtiska daļa no nozares finansējuma (skatīt 24.tabulu). Piemēram, 2017.gadā KM profesionālās izglītības iestādes no kultūras nozares “Mūzikas izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošana” bija saņēmušas finansējumu par kopējo summu 59 540 *euro* jeb 42% no visa šai nozarei pieejamā finansējuma, 2018.gadā – 62 400 *euro* jeb 48% un 2019.gadā – 40 880 *euro* jeb 33% no visa šai nozarei pieejamā finansējuma.

24.tabula

KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm piešķirtais Valsts kultūrkapitāla fonda finansējums laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam un tā īpatsvars kopējā nozares finansējumā³⁴⁸.

	2016		2017		2018		2019	
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
Mūzikas izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošana	31 300	31	59 540	42	62 400	48	40 880	33
Vizuālās mākslas izglītības iestāžu materiāltehniskās bāzes uzlabošana	17 096	21	11 354	14	4304	11	11 153	19

Lai arī KM kultūrizglītības iestādes jau saņem valsts budžeta dotāciju materiāltehniskās bāzes nodrošināšanai, visas KM dibinātās skolas, izņemot Jelgavas Mūzikas vidusskolu, sniedz pieteikumus arī Valsts kultūrkapitāla fonda projektu konkursiem materiāltehniskās bāzes uzlabošanai, tādējādi konkurējot ar citām kultūrizglītības iestādēm Valsts kultūrkapitāla fonda projektos.

Vienam un tam pašam mērķim tiek piešķirts valsts budžeta finansējums no diviem avotiem, tā lieki tērējot institūciju resursus, jo, lai pretendētu uz Valsts kultūrkapitāla fonda līdzekļiem, profesionālās izglītības iestādēm ir nepieciešami resursi projektu izstrādei, savukārt Valsts kultūrkapitāla fonds iegulda savus resursus projektu izvērtēšanā un uzraudzības nodrošināšanā.

Atbilstoši skolu sniegtajai informācijai projektu pieteikumu, finansējuma pieprasījumu sagatavošana un nosūtīšana Valsts kultūrkapitāla fondam ir laikietilpīgs process, vairākas skolas norādīja, ka viena projekta sagatavošanai nepieciešamais laiks ir aptuveni divas nedēļas. Turklāt ne visi skolu pieteiktie projekti tiek atbalstīti.

Piemēram, 2019.gadā no Valsts kultūrkapitāla fonda tika piešķirti 14 700 euro pianīna iegādei PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”, 2018.gadā piešķirti 27 000 euro flīģeļa iegādei Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolai, tie faktiski ir mācību līdzekļi, kuru finansēšana būtu jānodrošina KM no valsts budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība”.

KM komentārs par finansējuma piešķiršanu izglītības iestādēm mācību līdzekļu iegādei³⁴⁹:

KM izvērtē mācību līdzekļu finansēšanu atbilstoši vienotai metodikai atbilstoši vajadzībām, ko nosaka mācību programmas īstenošana. Kaut arī nav izstrādāts iekšējais tiesību akts, kas noteiktu finansējuma aprēķināšanas kārtību izglītības iestādēm mācību līdzekļu iegādei, finansējums tiek aprēķināts pēc vienotiem, papildinoši saistītiem principiem, kas sniedz vienādu pieeju finansējuma sadalei izglītības iestādēm un kuros ir ietverta gan izglītības iestāžu programmu specifika – struktūrvienību (jomu – māksla, mūzika, deja) skaits, gan akcentēta KM padoībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā noteiktais – PIKC kā izcilības centru un PIKC funkciju nodrošināšanas nozīmība (t.sk. PIKC statusa izglītojamo skaita kritēriju atbilstības izpildei, kā arī minimālais audzēkņu skaits (optimālais kurss/grupas piepildījums) efektīvām programmas izmaksām), gan pamatzglītības programmas īstenošana u.c.

Stipendiju apmērs izglītojamiem

Normatīvais akts³⁵⁰ nosaka profesionālās izglītības iestādēs minimālo plānojamo stipendijas apmēru 14,23 *euro* mēnesī vienam izglītojamam.

Lai nodrošinātu Tiesībsarga atzinumā³⁵¹ konstatētās nevienlīdzības novēršanu, 2018.gadā tika atbalstīts prioritārais pasākums, kas paredzēja stipendiju fonda izlīdzināšanu ar IZM padotībā esošajām izglītības iestādēm. KM tika piešķirts finansējums 513 277 *euro* apmērā, palielinot plānojamo stipendiju fondu līdz 51,35 *euro* mēnesī vienam izglītojamam³⁵².

2018.gadā piešķirtais finansējums tika attiecīgi sadalīts starp izglītības iestādēm, pamatojoties uz tajās esošo izglītojamo skaitu³⁵³.

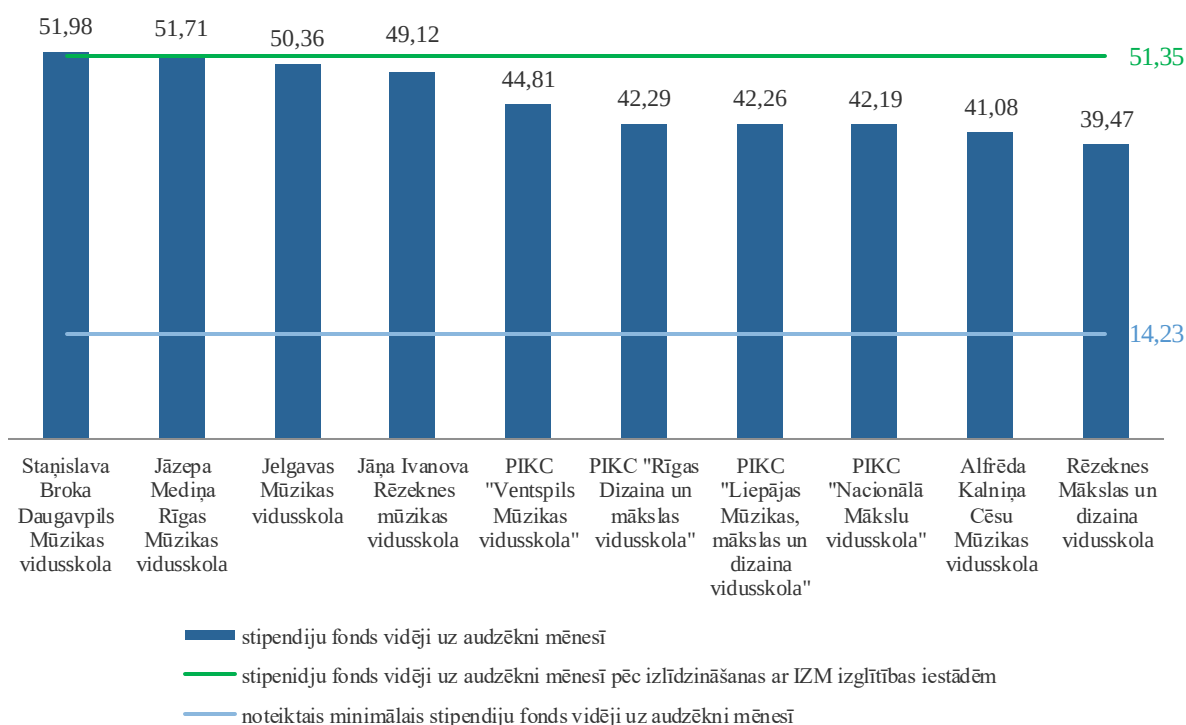
Izglītojamo skaits izglītības iestādēs katru gadu ir mainīgs, bet izglītības iestāžu stipendiju fonds tiek saglabāts budžeta bāzes finansējumā paredzētajā apmērā, t.i., nemainīgs katrai izglītības iestādei tādā apmērā kā 2018.gadā aprēķinātais. Stipendiju fonds uz vienu izglītojamo tiek aprēķināts dalot attiecīgajā gadā kopējo izglītības iestādei plānoto stipendiju apmēru ar attiecīgā gada izglītojamo skaitu³⁵⁴ (skatīt 25.tabulu).

25.tabula

Izglītības iestāžu stipendiju fonds vidēji uz vienu izglītojamo mēnesī laika periodā no 2017.gada līdz 2020.gadam³⁵⁵.

Izglītības iestādes nosaukums	2017	2018	2019	2020
PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	22,77	48,82	44,91	42,26
PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	22,66	46,16	45,84	42,19
PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	24,42	49,96	46,12	42,29
PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola"	24,70	53,58	52,44	44,81
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	19,05	51,35	46,38	41,08
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	38,43	48,07	51,35	49,12
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	24,53	47,10	48,97	51,71
Jelgavas Mūzikas vidusskola	23,25	46,45	46,76	50,36
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	27,07	43,63	42,35	39,47
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	25,23	52,63	49,54	51,98

Tā kā izglītojamo skaits pa gadiem ir mainīgs, tad vidējā uz vienu izglītojamo aprēķinātā stipendija ir mainīga. Lielākajai daļai KM izglītības iestāžu, kopš 2018.gada, kad veikts fonda izlīdzināšanas aprēķins, izglītojamo skaits ir pieaudzis, līdz ar to stipendiju fonds uz vienu izglītojamo ir zemāks par noteiktajiem 51,35 *euro* mēnesī un atšķirīgs starp KM skolām (skatīt 29.attēlu).

29.attēls. Izglītības iestāžu stipendiju fonds vidēji uz vienu izglītojamo mēnesī 2020.gadā³⁵⁶.

Salīdzinot 2020.gada stipendiju fondu uz vienu izglītojamo sadalījumā pa KM izglītības iestādēm, vērojams, ka Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolai un Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolai stipendiju fonds uz vienu izglītojamo pārsniedz 2018.gadā noteikto izlīdzināto stipendiju fonda apmēru, bet pārējām izglītības iestādēm apmērs ir zem noteiktā. Stipendiju fonds starp KM izglītības iestādēm atšķiras līdz pat 12,51 euro uz vienu izglītojamo mēnesī.

Tas nozīmē, ka 2018.gadā atbalstītā prioritārā pasākuma efekts ir bijis īstermiņa un nevienlīdzīga izglītojamo stipendijas apmērā ir atgriezušies.

KM uzsver³⁵⁷:

Stipendiju fonda palielināšana visās ministrijas padotības izglītības iestādes ir būtiski palielinājusi audzēkņu stipendijām pieejamo finansējumu, tādējādi veicinot profesionālās izglītības pieejamību un pievilcību arī ministrijas padotībā esošajās mūzikas un mākslas vidusskolās, kā arī ir veicinājusi izglītojamo motivāciju. Taču tā kā KM padotībā esošajām izglītības iestādēm nav piešķirts papildu finansējums stipendiju fonda palielināšanai saistībā ar audzēkņu skaita pieaugumu, tad izglītības iestādes nodrošina stipendiju izmaksu esošā stipendiju fonda ietvaros, kas rada objektīvas vidējās stipendijas apmēra izmaiņas.

Ieguldījumi izglītības iestāžu infrastruktūrā

Izglītības iestāžu dibinātājam ir jānodrošina visi ar iestādes uzturēšanu saistītie izdevumi³⁵⁸, t.sk. skolu ēku un telpu uzturēšana un atjaunošana.

Divas KM dibinātās izglītības iestādes atrodas telpās, kas nav valsts īpašumā. Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola atrodas privātpersonai piederošās telpās, un Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas

vidusskola atrodas pašvaldības telpās, līdz ar to KM kapitālos ieguldījumus ēku un telpu uzturēšanā neveic.

Savukārt trīs KM izglītības iestādes nomā telpas no pašvaldību koncertzālēm:

- PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” no Liepājas pašvaldības kapitālsabiedrības SIA “Lielais Dzintars”;
- Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola no Cēsu pašvaldības kapitālsabiedrības SIA “Vidzemes koncertzāle”;
- PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola” no Ventpils pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrības SIA “Kurzemes filharmonija”.

Tas nozīmē, ka KM izglītības iestādes nodrošina pašvaldību kapitālsabiedrībām stabilu ieņēmumu daļu, piemēram, Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola 2019.gadā SIA “Vidzemes koncertzāle” ir veikusi maksājumus vismaz 86 000 *euro* apmērā.

Izvērtējot KM piešķirto finansējumu ēku un telpu kapitālajiem ieguldījumiem tās dibinātajām izglītības iestādēm no programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība”, vērojams, ka kopumā laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam piešķirts finansējums gandrīz triju miljonu *euro* apmērā, t.sk. finansējums 99,9% apmērā piešķirts četrām PIKC statusu ieguvušām izglītības iestādēm (skatīt 26.tabulu).

26.tabula

Piešķirtais finansējums no valsts budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” ēku un telpu uzlabošanai laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam³⁵⁹.

Izglītības iestādes nosaukums	2016	2017	2018	2019	Kopā
PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola”	-	1 500 150	-	-	1 500 150
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	-	89 999	314 600	687 076	1 091 675
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	104 719	4840	156 501	22 627	288 687
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”		109 912			109 912
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	-	3713	-	-	3713
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	-	-	-	-	-
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	-	-	-	-	-
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	-	-	-	-	-
Jelgavas Mūzikas vidusskola	-	-	-	-	-
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	-	-	-	-	-
Kopā	104 719	1 708 614	471 101	709 703	2 994 137

Lielākais finansējuma apjoms 1 101 820 *euro* apmērā jeb 42% no kopējā finansējuma piešķirts PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola” akustiskās koncertzāles elektroakustikas, apgaismojuma videoaprīkojuma un skatuves mehānismu izmaksu segšanai. Valsts kontrole vērš uzmanību, ka saskaņā ar sadarbības līgumu³⁶⁰, kas noslēgts starp KM, Ventpils pilsētas domi un PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola”, mācību vajadzībām tiks izmantoti tikai 40% no akustiskās koncertzāles Lielās zāles telpām un tās aprīkojuma. Tas savukārt rada risku, ka finansējums ir izlietots neatbilstoši budžeta programmas 20.00.00 “Kultūrizglītība” mērķiem, t.i., nodrošināt sabiedrības vajadzībām un darba tirgus prasībām atbilstošas kultūrizglītības ieguves iespējas.

Arī PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” ir piešķirts finansējums 1 091 675 *euro* apmērā jeb 42% no kopējā finansējuma mācību telpu un dienesta viesnīcas infrastruktūras uzlabošanai, mācību ēkas steidzamu pārbūves un atjaunošanas darbu veikšanai un mācību ēkas 1.kārtas būvdarbu veikšanai pilnā apmērā.

PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” finansējums piešķirts galvenokārt neatliekamam remontdarbu veikšanai un būvprojektu izstrādei, PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” finansējums paredzēts mācību telpu un dienesta viesnīcas infrastruktūras uzlabošanai.

Atbilstoši KM sniegtajai informācijai, ja tās dibinātajām izglītības iestādēm ir nepieciešams finansējums ēku un telpu uzlabošanai, izglītības iestādes sagatavo un nosūta KM finansējuma pieprasījuma vēstules. Par visiem papildus piešķirtajiem finansējumiem tiek noslēgti līgumi ar izglītības iestādēm, un finansējums tiek nodalīts atsevišķos finansēšanas plānos³⁶¹.

Izvērtējot izglītības iestāžu pašnovērtējuma ziņojumos par 2018./2019.mācību gadu norādīto informāciju, vērojams, ka arī izglītības iestādes, kuras nav saņēmušas KM finansējumu ēku un telpu uzturēšanai, norāda uz problēmām infrastruktūrā.

Piemēram, Jelgavas Mūzikas vidusskola norāda, ka nepieciešama izglītības iestādes vecā korpusa telpu atjaunošana un izglītības iestādes iekšpagalma pārbūve³⁶². Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolai nepieciešama dienesta viesnīcas ēkas siltināšana³⁶³, un Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskolai vajadzīgi izglītības iestādes telpu remontdarbi.

PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam ēku un telpu uzlabošanai no KM ir saņēmusi finansējumu 288 687 *euro* apmērā, taču tas neatrisina izglītības iestādes ilggadēji uzkrātās problēmas. Atbilstoši PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” sniegtajai informācijai pašnovērtējuma ziņojumā³⁶⁴ izglītības iestāde ir izvietota četrās atsevišķās ēkās un ēku komplekss, kurā atrodas Rīgas Doma kora skolas, Rīgas Horeogrāfijas skolas un Emīla Dārziņa mūzikas skolas struktūrvienības ir uzcelts laikā no 1972.gada līdz 1976.gadam, un kopš uzcelšanas brīža ēkās nav veikti būtiski remontu un uzlabojumi. Ēkas kopumā ir fiziski un morāli novecojušas, tās nav estētiski pievilcīgas un tajās nepieciešams remonts. Novecojušas un pirms avārijas stāvoklī atrodas inženierkomunikāciju sistēmas un visām struktūrvienībām trūkst telpu mācību procesa nodrošināšanai vispārizglītošajos un profesionālajos mācību priekšmetos. Daļa no nepieciešamajiem uzlabojumiem tiks veikti ERAF projekta ietvaros, tomēr ar šo finansējumu nav iespējams segt visas infrastruktūras attīstības vajadzības.

Sešas no 10 izglītības iestādēm, kas sniedza informāciju, ka, viņuprāt, KM piešķirtais finansējums ir nepietiekams nepieciešamo izdevumu segšanai, norādīja, ka trūkst finansējuma infrastruktūras un mācību telpu atjaunošanai³⁶⁵.

Finansējumu neparedzētos un steidzamos gadījumos ēku un telpu atjaunošanai piešķir arī no valsts budžeta programmas 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”.

Laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam finansējumu no valsts budžeta programmas 99.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” saņēmušas divas KM dibinātās izglītības iestādes. 2017.gadā PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” tika piešķirti 240 606 *euro*, lai veiktu izglītības iestādes ēkas fasādes atjaunošanu un ēkas jumta konstrukciju un seguma nomaiņu³⁶⁶. 2019.gadā PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” tika piešķirti 44 770 *euro*, lai nodrošinātu izdevumu segšanu saistībā ar izglītības iestādes zāles atjaunošanas projektēšanu³⁶⁷.

Ieteikumi

KM izstrādāt un ieviest valsts budžeta dotācijas sadalījuma starp KM padotībā esošajām profesionālās izglītības iestādēm aprēķināšanas kārtību, lai nodrošinātu vienotu, vienlīdzīgu, caurskatāmu un iesaistītajām pusēm saprotamu valsts budžeta līdzekļu sadali starp šīm iestādēm, ievērojot MK noteikumu prasības³⁶⁸.

KM nodrošināt, lai tās dibinātajās profesionālās vidējās izglītības iestādēs pedagogiem paaugstinātās darba samaksas likmes tiek noteiktas, izvērtējot katra pedagoga personisko ieguldījumu iestādes attīstībā un darba intensitāti³⁶⁹.

KM veikt darbības, lai nodrošinātu, ka tās padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamiem stipendijas būtu nodrošinātas tādā pašā apmērā kā IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs.

KM pārskatīt valsts budžeta finansējuma, kas paredzēts mācību līdzekļu iegādei, piešķiršanas procesus, lai efektīvi tiktu izmantoti izglītības iestādēm piešķirtie valsts budžeta līdzekļi un Valsts kultūrkapitāla fonda resursi.

5. Kā novērtēt kultūras un radošo industriju izglītības īstenošanu?

Laikā no 2016.gada līdz 2019.gadam, KM savā padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu darbības nodrošināšanai ir ieguldījusi 108 miljoni *euro*, kas vidēji gadā veido 27 miljonus *euro*.

Ar KM noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem, kas iekļauti attīstības plānošanas dokumentos, nebūs iespējams novērtēt, vai ir izdevies sasniegt izvirzītos mērķus kultūrizglītības jomā, jo rezultatīvie rādītāji neraksturo mērķu sasniegšanas pakāpi.

Lai KM varētu vērtēt profesionālās vidējās izglītības sistēmas un ieguldīto līdzekļu efektivitāti, tai būtu jānosaka arī atbilstoši rezultatīvie rādītāji. Valsts kontroles ieskatā, rādītāji, kas varētu raksturot profesionālās vidējās izglītības efektivitāti, ir mācības pārtraukušo izglītojamo īpatsvars un absolventu gaitas pēc izglītības iestādes pabeigšanas. Līdz ar to Valsts kontrole revīzijā vērtēja izglītojamo, kuri pārtraukuši mācības, īpatsvara tendences un mācību pārtraukšanas iemeslus, un absolventu tālākās gaitas – studijas un nodarbinātību.

Rezultātā secināms, ka ne visos gadījumos, izvēloties mācības profesionālajā vidējā kultūras un radošo industriju izglītībā, tas nozīmēs turpināt nodarbinātību izvēlētajā specialitātē, jo mācības tiek izmantotas, lai apgūtu vispārējo vidējo izglītību, attīstītu talantu un mākslinieciskās dotības, ko var nodrošināt arī interešu izglītības ietvaros. Līdz ar to KM, plānojot kultūras un radošo industriju izglītības piedāvājumu, pastiprināta vērība būtu jāpievērš izglītojamo apsvērumiem un motivācijai profesionālās vidējās izglītības līmeņa izvēlei.

Valsts kontrole vērš uzmanību uz to, ka KM izglītības iestādēm nepieciešams attīstīt pieaugušo izglītības piedāvājumu. Par to liecina profesionālās vidējās izglītības programmu, kas paredzētas izglītojamajiem pēc vidusskolas absolvēšanas, izglītojamo struktūra. Samērā liela daļa izglītojamo šajās programmās ir vecuma grupā virs 25 gadiem, viņiem jau ir iegūta profesionālā vai pat augstākā izglītība, un viņi paralēli mācībām strādā. Mācības ar darbu ir problemātiski savienot, jo tās notiek darba laikā, līdz ar to būtisks skaits izglītojamo mācības pārtrauc.

Vērtējot profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību, tajā skaitā arī pašnodarbinātās personas, konstatēts, ka ap 80% absolventu turpina profesionālās attīstības gaitas kādā no augstākās izglītības iestādēm vai ir iekļāvušies darba tirgū. Savukārt savā

specialitātē strādā vai studijas savā specialitātē turpina vidēji vien 38% no absolventiem. Jāsecina, ka absolventu nodarbinātībai savā specialitātē arī nav tiešas saistības ar izciliem mācību sasniegumiem, jo, apskatot nodarbinātību absolventiem ar augstākiem vērtējumiem, arī minētā tendence saglabājas.

Savukārt, vērtējot savā specialitātē nodarbināto absolventu izvēlētajās profesijās, konstatēts, ka gandrīz puse šo absolventu ir izvēlējušies pedagogiju, kas ir atzīstams kā pozitīvs aspekts, ņemot vērā pedagogu novecošanās un ataudzes problemātiku. Tomēr minētais raksturo KM izveidoto sistēmu – KM finansē profesionālo izglītību, kura nodrošina izglītības iestādēm pedagogus, t.i., absolventi atgriežas kultūrizglītības sistēmā kā pedagogi, kas turpina profesionālās izglītības nodrošināšanu. Savukārt darba tirgus ārpus kultūrizglītības sistēmas saņem vien vidēji 19% sagatavoto speciālistu.

Iemesli, kādēļ lielākā daļa izglītības iestāžu absolventu neizvēlas nodarbinātību izvēlētajā specialitātē, var būt dažādi, taču Valsts kontrole vērš uzmanību uz šādiem:

- iespējams, darba tirgū veidojas noteiktu speciālistu pārpalikums, par ko liecina absolventu nodarbinātība no izglītojamo puses pieprasītākajās dizains izglītības programmās – tā ir salīdzinoši zemāka nekā citu jomu izglītības programmās;
- īstenotajai izglītībai nav pietiekamas sasaistes ar darba tirgus prasībām un attīstības tendencēm.

Rezultatīvie rādītāji politikas novērtēšanai

Izglītības attīstības politikas pamatprincipus, mērķus, rīcības virzienus un sasniedzamos rezultātos rādītājus nosaka Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam³⁷⁰, kas ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments. Lai gan Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam ir noteikti galvenie veicamie uzdevumi un sasniedzamie rezultatīvie rādītāji profesionālās vidējās izglītības jomā, KM kultūrizglītības jomā veicamos uzdevumus un sasniedzamos rezultātos rādītājus ir iekļāvusi Kultūrpolitikas pamatnostādņēs un Kultūrizglītības stratēģijā³⁷¹.

Kultūrpolitikas pamatnostādņēs un Kultūrizglītības stratēģijā ietvertajās prioritātēs un veicamajos pasākumos ir ievērota sasaiste ar Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam. Taču KM izstrādātajos attīstības plānošanas dokumentos iekļautajiem sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem sasaiste ar IZM noteiktajiem rezultatīvajiem rādītājiem nav konstatēta. Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam noteiktos rezultātos rādītājus skatīt 10.pielikumā.

Kultūrizglītības stratēģiskais mērķis 2014.–2020.gadam un kultūrizglītības politikas rezultatīvie rādītāji ir norādīti 27.tabulā.

27.tabula

Kultūrizglītības politikas mērķis un mērķa sasniegšanai noteiktie rezultatīvie rādītāji³⁷².

Esošās kultūrizglītības sistēmas saglabāšana un attīstība, nodrošinot iespēju saņemt kvalitatīvu izglītību mūzikā, dejā, mākslā un dizainā profesionālās ievirzes, vidējās un augstākās izglītības līmenī, sagatavojot profesionālus un konkurētspējīgus mūzikas un dejas izpildītājus, diriģentus, mākslas un dizaina nozares speciālistus, kā arī citus kultūras un radošo industriju speciālistus, kā arī kultūrizglītības pedagogus³⁷³.

Kultūrizglītības politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība (2008)	2014	2017	2020
Nodrošināta kvalitāte un izcilība profesionālajā kultūrizglītībā	Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības iestādēs uz 1000 iedzīvotājiem	11,8	12,7	14	15
	No valsts budžeta dotācijas apmaksāto pedagoģisko likmju un amatu skaits pašvaldības izglītības iestādēs	1608	2100	1539	1539
Personību attīstoša mūzikā, īpaši radošuma attīstīšana bērnu un jauniešu vispārējā formālajā izglītībā un neformālajā izglītībā	Audzēkņu ar speciālajām vajadzībām skaits kopējā izglītojamo skaitā profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības iestādēs	80	80	80	80
Darba tirgum pielāgota profesionālā tālākizglītība	Īstenoto radošo partnerību (uzņēmēju/skolas, RaPaPro) skaits	0	14	20	50
	Izglītoto kultūras darbinieku un kultūrizglītības pedagogu skaits	400	1300	1300	1300

Noteiktie rezultatīvie rādītāji ir raksturojami kā kvantitatīvi – skolēnu skaits, pedagogu skaits, bet nav rādītāju, kas raksturotu profesionālās kultūrizglītības absolventu izglītības kvalitāti. Piemēram, skolēnu sekmju līmenis, sasniegumi konkursos, absolventu sekmju līmenis eksāmenos, absolventu darba vietas un sasniegumi, kas savukārt raksturotu sagatavoto profesionāļu konkurētspēju.

Rezultatīvais rādītājs – audzēkņu skaits – ir noteikts profesionālās ievirzes un vidējās izglītības programmām kopā, kas neraksturo situāciju ne ievirzes izglītības līmenī, ne vidējās izglītības līmenī. Rādītājam būtu augstāka pievienotā vērtība, ja tas būtu izteikts, piemēram, kā:

- profesionālās ievirzes audzēkņu īpatsvars, kuri turpina mācības profesionālās vidējās izglītības iestādē;
- audzēkņu skaits profesionālās vidējās izglītības iestādē.

2017.gadā pēc KM pasūtījuma tika veikts Kultūrpolicies pamatnostādņu starpposma ietekmes izvērtējums par laika periodu no 2014.gada līdz 2016.gadam³⁷⁴. Tajā norādīts, ka Kultūrpolicies pamatnostādnes raksturojamas kā nozares vajadzību un attīstības perspektīvu fiksējošs dokuments, ar kura palīdzību tiek piešķirta stratēģiska nozīme noteiktām kultūrpolicies prioritātēm un formalizēti nozares attīstības mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Pamatnostādnes izmanto kā politikas argumentācijas instrumentu, tām raksturīga izteikta lēmumu leģitimācijas funkcija, mazāk pievēršot uzmanību pasākumu izpildes rezultātu precīzai fiksēšanai. Tādējādi tiek mazināta Kultūrpolicies pamatnostādņu kā attīstības dokumenta kontroles funkcijas nozīme.

KM tika sniegta rekomendācija precizēt Kultūrpolicies pamatnostādņu rezultatīvos rādītājus, jo rezultatīvie rādītāji tikai daļēji atspoguļo plānotos un veiktos pasākumus rezultātu sasniegšanai, jo novērtējuma gaitā iegūtā informācija liecina, ka periodā no 2014.gada līdz 2016.gadam nozarē veikto

pasākumu un iniciatīvu apjoms tikai daļēji atspoguļojas rezultatīvajos rādītājos un rezultātos. Nozīmīgs neidentificējamo un neanalizējamo rādītāju īpatsvars liecina par būtiskām nepilnībām rādītāju izstrādes gaitā izmantotajai pieejai. Daļa no rādītājiem pēc būtības nekalpo par politikas rezultātu indikatoriem, jo norāda uz pasākumiem, kas būtu jāīsteno, nevis uz rezultātiem³⁷⁵.

Lai noteiktu attīstības virzienus kultūrizglītības jomā nākamajam periodam, t.i., laika periodam no 2021.gada līdz 2027.gadam, KM būs jāveic kultūrpolitikas pamatnostādņu īstenošanas rezultātu novērtējums par laika periodu no 2014.gada līdz 2020.gadam. Līdz ar to KM būtu jāizvērtē visa tās rīcībā esošā informācija un dati, lai visaptveroši novērtētu līdzšinējās politikas īstenošanu, jo, izmantojot noteiktos kultūrizglītības politikas rezultātīvos rādītājus, nevarēs raksturot kultūrpolitikas mērķu sasniegšanas pakāpi.

Valsts kontroles ieskatā revīzijā konstatētais apliecina to, ka KM nav pilnībā izdevies īstenot attīstības plānošanas dokumentos laika periodam no 2014.gada līdz 2020.gadam noteiktās prioritātes, jo darbs, kas saistīts gan ar nacionālā pasūtījuma izstrādi kultūrizglītībā, gan ar izglītības satura pilnveidi, gan ar tālākizglītības nodrošināšanu kultūras un radošo industriju jomas speciālistiem vēl tiek turpināts.

Revīzijas laikā KM tika uzdots jautājums, kādus politikas un darbības raksturojošos rādītājus tā izmantos, lai izvērtētu kultūrizglītības mērķa sasniegšanu. KM norāda³⁷⁶:

Šajā plānošana periodā no 2014. līdz 2020. gadam sasniegtā izvērtēšanai tiek izmantoti rādītāji, kas ir noteikti kultūrpolitikas pamatnostādņēs un kultūrizglītības stratēģijā.

Izglītības kvalitātes rādītāju sistēma nākamajam plānošanas periodam tiks noteikta saskaņā ar izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu, kas tiek veidota IZM, tostarp ar rādītājiem, kas raksturo kultūrizglītības sistēmas kvalitāti. Sadarbībā ar IZM un IKVD izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas ietvaros plānots noteikt specifiskus kultūrizglītību raksturojošus rādītājus, kā arī aktualizēt akreditācijas metodiku, ņemot vērā mūzikas, mākslas un dizaina jomas specifiku, izvērtējot iepriekšējā akreditācijas periodā gūto pieredzi un iespējas VIIS datu ievadei un analīzei. Tā kā VIIS funkcionalitātes pilnveide atbilstoši šiem uzdevumiem vēl ir procesā, jautājums par iespējamiem rādītājiem, kas būtu iegūstami vienotas VIIS ietvaros, tiek risināts.

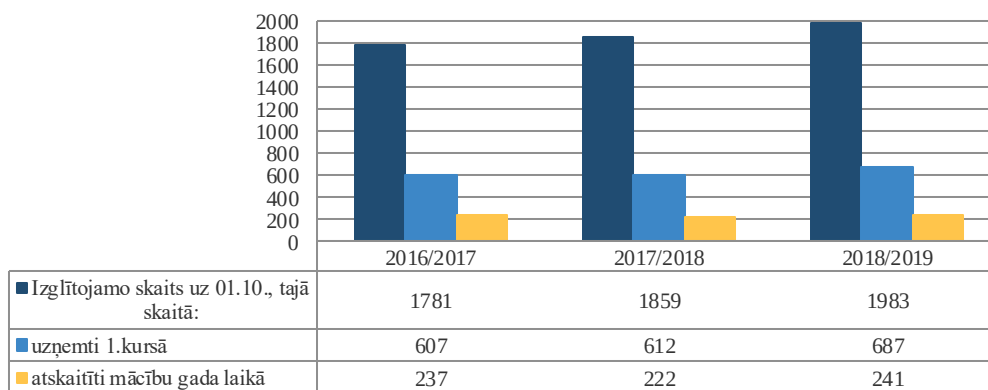
Valsts kontrole vērš uzmanību, ka KM ir atbildīga par kultūras un radošo industriju izglītības jomu, kurai ir plašāks tvērums nekā kultūrizglītībai, līdz ar to, plānojot šīs izglītības attīstību no 2021.gada līdz 2027.gadam, KM sadarbībā ar IZM būtu jānosaka gan sasniedzamie mērķi, gan veicamie pasākumi, gan sasniedzamie rezultātīvie rādītāji.

Valsts kontroles ieskatā, kā rādītājus profesionālās izglītības īstenošanas efektivitātei var izmantot mācību procesu pārtraukumu izglītojamo īpatsvaru un absolventu nodarbinātības tendences pēc izglītības iestādes absolvēšanas.

KM un divās pašvaldību dibinātajās izglītības iestādēs profesionālās vidējās izglītības programmās katru mācību gadu uzņem ap 600 izglītojamo. Laikā no 2016.gada līdz 2018.gadam uzņemto izglītojamo skaits ir pieaudzis par 11%.

Mācību pārtraukšana – izmaksas valsts budžetam

Aplūkojot KM un pašvaldību izglītības iestāžu atskaitīto izglītojamo skaitu 2016./2017., 2017./2018. un 2018./2019.mācību gadā, konstatēts, ka ik gadu no izglītības iestādēm tiek atskaitīti vidēji 12% izglītojamo (skatīt 30.attēlu).

30.attēls. Izglītojamo skaits KM un pašvaldību izglītības iestādēs laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam³⁷⁷.

Visaugstākais atskaitīto izglītojamo īpatsvars visos aplūkotajos mācību gados ir pirmajā kursā. Pirmajā kursā atskaitīto izglītojamo proporcija no visiem izglītojamajiem ir vidēji no 20% līdz 23% (skatīt 28.tabulu). Šī tendence samazinās ar katru kursu, otrajā kursā atskaitīto izglītojamo īpatsvars ir no 10% līdz 12%, trešajā kursā tie ir no 8% līdz 9%, savukārt ceturtajā kursā – no 2% līdz 4%.

28.tabula

No KM un pašvaldību izglītības iestādēm atskaitīto izglītojamo īpatsvars laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam sadalījumā pa kursiem.

Mācību gads/ kurss	1	2	3	4
2016./2017.	23%	12%	8%	3%
2017./2018.	20%	11%	9%	2%
2018./2019.	20%	10%	8%	4%

Revīzijā no izglītības iestādēm atskaitīto izglītojamo īpatsvars tika apskatīts arī kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmās ar vislielāko audzēkņu skaitu 01.10.2019.³⁷⁸ visās profesionālās vidējās izglītības iestādēs, t.i., gan KM, gan IZM, gan pašvaldību dibinātās iestādēs – “Interjera dizains” (599 izglītojamie) un “Multimediju dizains” (539 izglītojamie).

Lielākā daļa izglītojamo šajās izglītības programmās mācās IZM padotībā esošajās izglītības iestādēs, attiecīgi no 77% līdz 81% izglītojamo. Salīdzinot izglītojamo īpatsvaru, kuri atskaitīti no IZM izglītības iestādēm un KM un pašvaldību izglītības iestādēm, konstatēts, ka atskaitīto izglītojamo īpatsvars IZM izglītības iestādēs ir augstāks, t.i., no 12% līdz 14% (skatīt 29.tabulu). KM un pašvaldību izglītības iestādēm atskaitīto izglītojamo īpatsvars veido no 8% līdz 10%.

29.tabula

No izglītības iestādes atskaitīto izglītojamo īpatsvars izglītības programmās “Interjera dizains” un “Multimediju dizains”.

Mācību gads/ kurss	1.kurss	2.kurss	3.kurss	4.kurss	Kopā
IZM					
2016./2017.	16%	5%	11%	10%	12%
2017./2018.	11%	11%	17%	11%	12%
2018./2019.	14%	14%	14%	15%	14%
KM un pašvaldība					
2016./2017.	14%	5%	12%	0%	8%
2017./2018.	16%	8%	11%	4%	10%
2018./2019.	15%	8%	6%	6%	10%

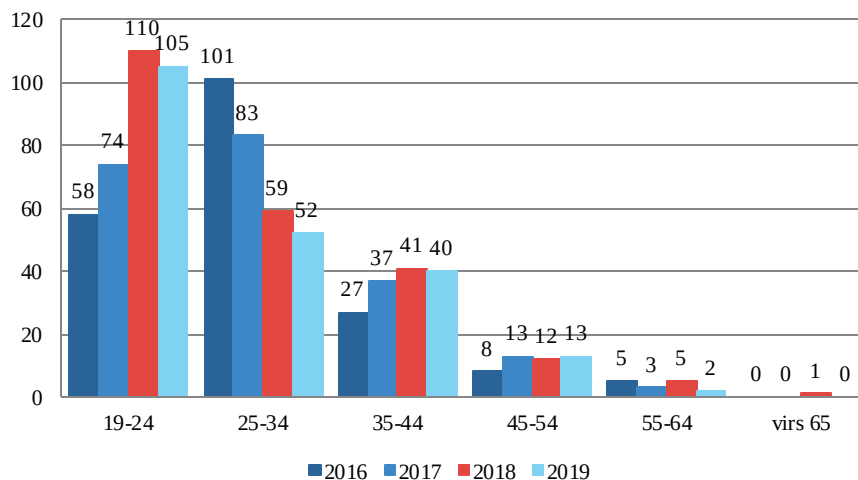
Novērojama ir arī tendence, ka KM un pašvaldību izglītības iestādēs pēdējā kursā atskaitīto izglītojamo skaitam ir tendence samazināties, savukārt IZM izglītības iestādēs atskaitīto izglītojamo skaits ir līdzīgs visosursos. Jānorāda, ka atskaitīto izglītojamo īpatsvaram ir tendence ar katru gadu pieaugt.

Valsts kontrole šajā revīzijā nevērtēja mācību pārtraukšanas iemeslus, jo 2018.gadā atbilstoši LNKC pasūtījumam tika veikts pētījums “Kulturizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”³⁷⁹, kura ietvaros tika vērtēti mācību pārtraukšanas iemesli, un pētnieki bija nonākuši līdz šādiem secinājumiem:

- mācību pārtraukšanas iemesli var būt dažādi. Izglītojamie saprot, ka izvēlēta specialitāte nepatīk, iepriekš par to nav bijis pietiekami skaidrs priekšstats, līdz ar to mācības pārtrauc jau pirmajā kursā;
- kopumā dati parāda, ka mūzikas programmās un klasiskajā dejā mācības pārtrauc relatīvi mazāks audzēkņu skaits. Iespējams, tas skaidrojams ar to, ka audzēkņi parasti jau ir mācījušies konkrētajā jomā, ieguldījuši šajā izglītībā daudzus gadus un labāk zina, kas sagaidāms izvēlētajā programmā;
- savukārt dizaina specialitātēs saturs var būt audzēknim nezināms vai sākotnējais priekšstats neatbilst reālajam mācību procesam;
- profesionālās vidējās izglītības programmās mācību slodze salīdzinājumā ar vispārējās vidējās izglītības programmām ir augstāka, jo apgūstot profesiju, ir jāapgūst arī vispārējās izglītības priekšmeti, un tas arī ir kā viens no mācību pārtraukšanas iemesliem. Ir atsevišķi posmi, kad risks neizturēt slodzi ir īpaši liels, un to saista ar mācību uzsākšanas posmu un ar trešo kursu, kad ir centralizēti eksāmeni vispārīzglītojošajos priekšmetos.

KM un pašvaldību izglītības iestādēs, vērtējot atskaitīto izglītojamo skaitu pa izglītības programmu grupām, konstatēts, ka izglītības programmu grupā “35b” (pēc vispārējās vidējās izglītības iegūšanas) atskaitīto izglītojamo īpatsvars ir trīs reizes lielāks nekā izglītības programmu grupā “33”. No izglītības programmu grupas “33” (pēc pamatzglītības iegūšanas) vidēji ir atskaitīti no 9% līdz 11% izglītojamo gadā, bet no izglītības programmu grupas “35b” vidēji ir atskaitīti no 29% līdz 34% izglītojamo gadā. Tas nozīmē – ja 01.10.2017. izglītības programmu grupā “35b” mācījās 210 izglītojamie, tad mācību gada laikā no izglītības iestādes atskaitīts 71 izglītojamais.

Izglītojamo sadalījums pa vecuma grupām izglītības programmu grupā “35b” ir apkopots 31.attēlā. Lielākais izglītojamo skaits izglītības programmu grupā “35b” ir vecuma grupā no 19 līdz 24 gadiem un vecuma grupā no 25 līdz 34 gadiem. Revīzijā, iepazīstoties ar izglītojamo personas lietām un pieejamo informāciju VIIS, konstatēts, ka lielai daļai izglītojamo izglītības programmu grupā “35b” ir jau iegūta profesionālā vidējā vai pat augstākā izglītība.

31.attēls. Izglītojamo skaits izglītības programmu grupā “35b” sadalījumā pa vecuma grupām.

Minētie fakti atkārtoti norāda uz pazīmēm, ka profesionālās vidējās izglītības līmenis tiek izmantots pieaugušo izglītībai, kas ietver tālākizglītību un profesionālo pilnveidi. Cilvēkiem ir interese un pieprasījums pēc izglītošanās un pilnveides visa mūža garumā, taču, neesot tālākizglītības programmu piedāvājumam, tie nonāk vidusskolas programmās, kurās ir pilna laika klātienes mācības, ko nav iespējams savienot ar darbu, un mācības nākas pārtraukt.

Kultūrizglītības īstenošanas kontekstā būtiska ir ne tikai kultūrizglītībā iesaistīto pedagogu tālākizglītība, bet arī tālākizglītība un profesionālā pilnveide kultūras nozarē nodarbinātajiem. Jānorāda, ka Kultūrizglītības stratēģija paredz arī rīcības virzienu: identificēt kultūras nozarē strādājošo izglītības vajadzības un nodarbināto tālākizglītības un profesionālās pilnveides virzienus. Tā ietvaros PIKC ir jānodrošina pasākumi mūžizglītībā un tālākizglītībā³⁸⁰.

No izglītības iestādes atskaitītie izglītojamie arī ir radījuši izmaksas valsts budžetam, rezultātā profesionālās vidējās izglītības kvalifikācijas dokumentu neiegūstot. Atbilstoši KM sniegtajai informācijai³⁸¹ 2020.gadā izmaksu minimums vienam profesionālās vidējās izglītības audzēknim izglītības iestādē ar dienesta viesnīcu un PIKC statusu:

- mākslas izglītības programmu grupā – 6050 euro;
- mūzikas izglītības programmu grupā – 10 623 euro.

Tas nozīmē – jo tuvāk absolvēšanas brīdim izglītojamais tiek atskaitīts no izglītības iestādes, jo lielākas ir radītās izmaksas. Piemēram, izglītojamais, kurš pārtrauc mācības mūzikas izglītības programmu grupā trešajā kursā, valstij ir izmaksājis vismaz 21 246 euro, savukārt ceturtajā kursā jau vismaz 31 869 euro.

Profesionālās vidējās izglītības sistēmas, tajā skaitā izglītības programmu, pilnveidei svarīgi ir saprast izglītojamo apsvērumus mācību pārtraukšanai. Šādas informācijas apkopošanu un analīzi apgrūtina jau iepriekš norādītais, ka izglītības iestādes, atskaitot izglītojamo no izglītības iestādes, VIIS visos gadījumos nenorāda patieso izglītojamā atskaitīšanas iemeslu.

2018.gadā veiktā pētījuma³⁸² ietvaros organizētās izglītojamo aptaujas rezultāti atklāj apsvērumus, kas nosaka kultūrizglītības pieprasījumu:

- par būtiskāko iemeslu, kādēļ izglītojamie ir izvēlējušies apgūt kultūrizglītību, 71% gadījumu tiek minēta vēlme izkopt savas mākslinieciskās spējas un talantus;

- tāpat salīdzinoši bieži par iemesliem konkrētās izglītības un iestādes izvēlei tiek norādīti: labi pasniedzēji (42%), labas atsauksmes par izglītības iestādi (40%), interesants mācību programmu saturs (39%);
- aptuveni katrs trešais izglītojamais kultūrizglītību izvēlēties, jo uzskata, ka šajā jomā ir interesants darbs (35%), kā arī vadījušies pēc draugu vai ģimenes ieteikumiem (32%);
- jāuzsver, ka tikai pavisam neliela daļa audzēkņu novērtē, ka pēc konkrētās specialitātes ir pieprasījums darba tirgū (9%) vai ka tajā ir iespējams iegūt labi apmaksātu darbu (6%).

Šie dati liecina, ka kultūrizglītības izvēle ir galvenokārt saistīta ar personīgo spēju un talantu izkopšanu un tikai neliela daļa audzēkņu šo savu izvēli izdara, domājot par darba tirgu un savu turpmāko nodarbinātību³⁸³.

Līdz ar to valstiskā līmenī rūpīgi jāplāno uzņemamo izglītojamo skaits pa izglītības programmām un specializācijām, uzmanību pievēršot izglītojamo motivācijai izvēlēties kultūrizglītību – pilnveidot talantu vai redzēt sevi darbojamies kultūras jomā.

Absolventu turpmākās gaitas

Kopumā absolventu īpatsvars no uzņemto izglītojamo skaita KM un divās pašvaldību dibinātās profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādēs ir virs 60%:

- 2017.gadā absolvēja 65% no uzņemtajiem izglītojamajiem;
- 2018.gadā absolvēja 68% no uzņemtajiem izglītojamajiem;
- 2019.gadā absolvēja 66% no uzņemtajiem izglītojamajiem.

Eiropas Komisijas 2019.gadā sagatavotajā ziņojumā³⁸⁴ par Latviju, kurā iekļauts novērtējums par progresu strukturālo reformu īstenošanā, norādīts, ka Latvijai ir panākts neliels progress profesionālās izglītības un apmācības atbilstības darba tirgus prasībām palielināšanā, tomēr neskatoties uz veiktajām būtiskajām reformām, daļība profesionālās izglītība attīstībā joprojām ir zema. Lai gan ir paātrinājies profesionālās izglītības attīstības temps un tiek izvērstas mācīšanās darbavietā, tomēr rezultāti attiecībā uz profesionālās izglītības skolēnu īpatsvaru un nesenu absolventu nodarbinātību joprojām ir zemāki nekā vidēji ES.

Pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas izglītojamajiem ir divas iespējas – turpināt akadēmiskās gaitas kādā no augstskolām, vai uzsākt profesionālās gaitas, kļūstot par darba ņēmēju vai par saimnieciskās darbības veicēju.

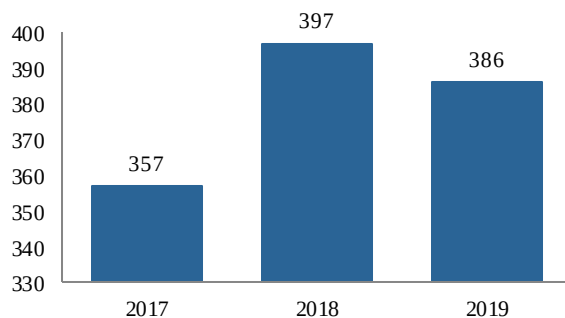
KM vērš uzmanību³⁸⁵:

Kultūrizglītības specifika ir tā, ka profesionālā vidējā izglītība ir starpposms starp profesionālās ievirzes izglītību un augstāko izglītību, un tikai visu izglītības posmu apguves rezultātā, piemēram, mūziķis kļūst par Eiropas mēroga konkurētspējīgu profesionāli.

Atbilstoši KM sniegtajiem datiem studējošo īpatsvars KM padotībā esošajās trīs augstākās izglītības iestādēs, kuri iepriekš ir mācījušies profesionālās vidējās izglītības programmās mākslu jomā, 2019./2020.mācību gadā ir 33%.

Drošu un ticamu datu par profesionālās vidējās kultūrizglītības absolventu turpmākajām gaitām izglītībā vai/un nodarbinātībā KM rīcībā nav³⁸⁶. Informāciju par absolventu turpmākajām gaitām apkopo izglītības iestādes, un datus iesniedz LNKCC.

KM un divu pašvaldību dibinātajās izglītības iestādēs profesionālās vidējās izglītības programmas ik gadu vidēji absolvē 380 izglītojamie. Laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam KM un pašvaldību izglītības iestādēs kopā absolvēja 1140 izglītojamie, tajā skaitā pieci absolventi ieguva atkārtotu profesionālo vidējo izglītību (skatīt 32.attēlu). Lielākais absolventu skaits bija 2018.gadā – 397 absolventi. Absolventu skaits no 2017.gada līdz 2019.gadam pieauga par 29 jeb 8%.

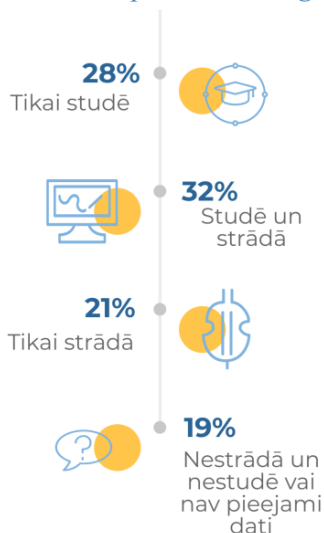
32.attēls. Absolventu skaits KM un pašvaldību profesionālās vidējās izglītības iestādēs laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam.

Salīdzinot absolventu skaitu pa izglītības programmu grupām laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam, konstatēts, ka izglītības programmu grupu “Dizains” apguva 569 absolventi, savukārt “Mūzikas un skatuves mākslas” – 436 absolventi, kas kopā veido 88% no visu absolventu skaita. Izglītības programmu grupu “Vizuāli plastiskās mākslas” apguva 71 absolvents jeb 6%, “Audiovizuālā māksla un mediju māksla” – 41 absolvents jeb 4%. Savukārt pārējo izglītības programmu grupu iedalījums nepārsniedz 3% robežu no kopējā absolventu skaita.

Lai noskaidrotu absolventu turpmākās gaitas pēc profesionālās vidējās izglītības absolvēšanas, Valsts kontrole ieguva datus no:

- IZM par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2017., 31.12.2018. un 31.12.2019. no VIIS ietvertās informācijas;
- VID par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019. no pārskatos *Ziņas par darba ņēmējiem*³⁸⁷ ietvertās informācijas. Datus tika iekļauta informācija arī par pašnodarbinātām personām.

KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventu nodarbinātība

Vērtējot KM un divu pašvaldību profesionālās vidējās kultūrizglītības absolventu nodarbinātību, absolventu skaits laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam ir 1135, jo pieci izglītojamie šajā laika periodā izglītības iestādē absolvēja divas reizes.

Apkopojot iegūtos datus ar absolventu sarakstu laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam, 31.12.2019. iegūti šādi rezultāti:

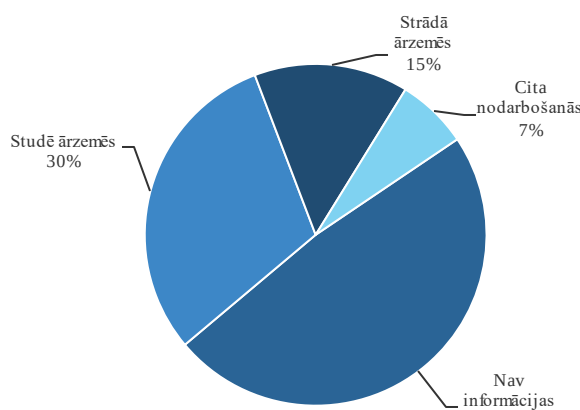
- 316 jeb 28% absolventu tikai studē;
- 367 jeb 32% absolventu studē un strādā;
- 238 jeb 21% absolventu tikai strādā;
- 214 jeb 19% absolventu neturpina studijas augstākās izglītības iestādē un nestrādā.

No 214 absolventiem, kuri neturpina studijas augstākās izglītības iestādē un nestrādā:

- 89 absolventi nav identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos par nodarbinātību. Tas nozīmē, ka absolventi Latvijā nav uzsākuši ne studijas, ne darba gaitas;
- 125 absolventi pēc izglītības iestādes absolvēšanas ir iestājušies augstskolā, taču studijas neturpina vai kādu laiku ir bijuši nodarbināti. 31.12.2019. šīs personas ne studē, ne ir nodarbinātas.

Tā kā pastāv iespēja, ka absolventi turpina izglītības iegūšanu ārzemēs vai ir nodarbināti ārzemēs, par 89 absolventiem, kuri nebija identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos, Valsts kontrole meklēja informāciju izglītības iestāžu sagatavotajā informācijā par absolventu turpmākajām gaitām. Jāatzīmē, ka izglītības iestāžu sagatavotajiem apkopojumiem ir būtiski trūkumi, jo katra izglītības iestāde tos apkopo pēc saviem principiem, nav informācijas, kurā brīdī ziņas par absolventiem ir fiksētas, kā arī faktiskā situācija var atšķirties no plānotās (piemēram, absolvents tikai plāno iestāties kādā no ārzemju augstskolām, bet vēl nav imatrikulēts).

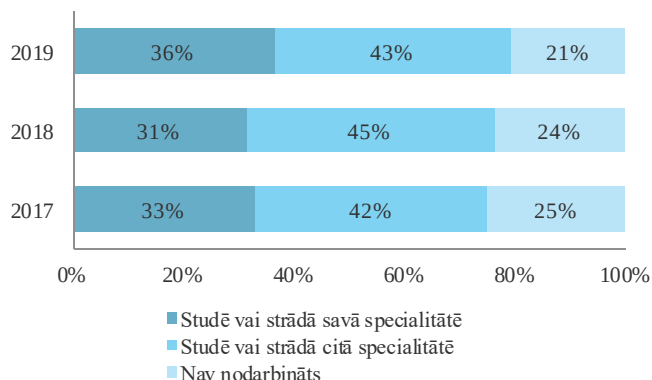
Izmantojot minētos apkopojumus, tika iegūta 33.attēlā atainotā informācija. Par lielāko daļu absolventu, t.i., par 48% (no 89), arī izglītības iestāžu apkopojumos nav norādīta informācija. Ārzemēs studē vai strādā 40 absolventi jeb 45%, par sešiem absolventiem jeb 7% ir norādīta kāda cita nodarbošanās (piemēram, atkārtoti tiek iegūta profesionālā vidējā izglītība).

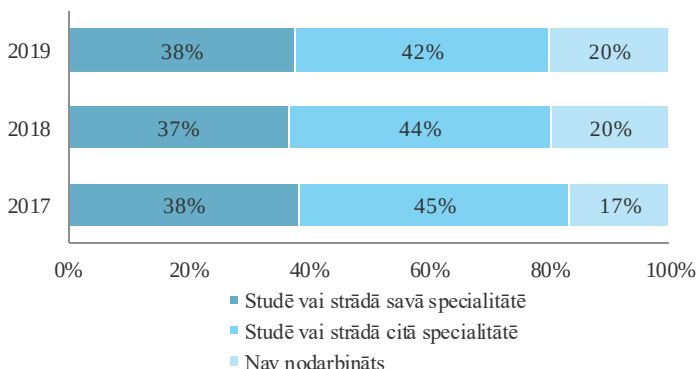
33.attēls. Izglītības iestāžu apkopotā informācija par absolventiem, kuri nebija identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos.

Absolventu nodarbošanās pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas, izmantojot studējošo reģistra un VID datus par absolventu nodarbinātību, tika vērtēta, izmantojot divas pieejas: (1) sešus mēnešus pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas (34.attēlu) un (2) 31.12.2019. (35.attēls). Tā kā absolvēšanas laiks visiem absolventiem nav vienāds, tad tika pieņemts, ka attiecīgā gada 1.jūlijā visi audzēkņi izglītības iestādē ir pabeiguši. Līdz ar to attiecīgā gada 31.decembris ir uzskatāms par laiku – seši mēneši pēc absolvēšanas.

Izmantojot gan vienu, gan otru pieeju, iegūtais rezultāts par KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventiem ir visai līdzīgs. Konstatēts, ka ap 80% absolventu turpina profesionālās attīstības gaitas kādā no augstākās izglītības iestādēm vai ir iekļāvušies darba tirgū.

34.attēls. KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri studē vai strādā sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas.

35.attēls. KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri studē vai strādā 31.12.2019.

Nedaudz tendence atšķiras starp datiem, kas analizēti sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas un 31.12.2019., jo, paejot ilgākam laika periodam, absolventu nodarbinātības īpatsvars palielinās. Piemēram, 2017.gada absolventu īpatsvars, kuri sešus mēnešus pēc izglītības iestādes absolvēšanas strādāja vai studēja kādā augstākās izglītības iestādē, ir 75%, tomēr šo pašu absolventu īpatsvars 31.12.2019. jau veido 83%. Līdzīgi rādītāji ir par 2018. un 2019.gada absolventiem.

Taču kopumā dati (34. un 35.attēls) liecina vienu tendenci – vairāk nekā puse absolventu neturpina studijas vai darba gaitas apgūtajā specialitātē pēc profesionālās vidējās izglītības iestādes absolvēšanas. Savā specialitātē studijas vai nodarbinātību izvēlas apmēram trešā daļa absolventu, t.i., vidēji no 37% līdz 38% absolventu. Piemēram, 31.12.2019. no 2017.gada 357 absolventiem savā profesijā studē vai strādā 137, no 2018.gada 397 absolventiem – 145 un no 2019.gada 386 absolventiem – 145.

Aptuveni piektā daļa absolventu nav ne studējošo ne nodarbināto vidū. Taču, kā norādīts jau iepriekš, aptuveni 45% no šiem absolventiem, iespējams, studē vai strādā ārzemēs.

Pieprasītāko izglītības programmu absolventu nodarbinātība

Absolventu nodarbinātība tika apskatīta arī kultūras un radošo industriju izglītības programmās ar vislielāko audzēkņu skaitu 01.10.2019.³⁸⁸ visās profesionālās vidējās izglītības iestādēs, t.i., gan KM, gan IZM, gan pašvaldību dibinātajās iestādēs – “Interjera dizains” un “Multimediju dizains”. Konstatēts, ka KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu rādītāji būtiski neatšķiras no kopējiem šo izglītības iestāžu absolventu nodarbinātības rādītājiem. Savukārt atšķirības ir konstatētas ar IZM izglītības iestāžu absolventu nodarbinātības rādītājiem (skatīt 30.tabulu).

30.tabula

Izglītības programmu “Interjera dizains” un “Multimediju dizains” absolventu nodarbinātība 31.12.2019. KM, divu pašvaldību un IZM profesionālās izglītības iestādēs.

	KM un pašvaldības	IZM
Tikai studē	32%	12%
Studē un strādā	29%	14%
Tikai strādā	23%	46%
Nestrādā un nestudē, vai nav pieejami dati	16%	29%

Laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam izglītības programmas “Interjera dizains” un “Multimediju dizains” absolvēja 340 audzēkņi (67% IZM izglītības iestādēs, 33% KM un pašvaldību izglītības iestādēs).

Apkopotie dati 30.tabulā liecina, ka IZM izglītības iestāžu absolventi vairāk ir tendēti iesaistīties darba tirgū, nevis iegūt augstāko izglītību, bet KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventi vairāk pievēršas augstākās izglītības ieguvei. Absolventu īpatsvars, kuri tikai studē KM un divu pašvaldību izglītības iestādēs ir gandrīz trīs reizes augstāks nekā IZM absolventu īpatsvars. Arī absolventu īpatsvars, kas studē un strādā KM un divu pašvaldību izglītības iestādēs, ir divas reizes augstāks nekā IZM izglītības iestādēs.

Savukārt tādu absolventu īpatsvars, kuri tikai strādā, IZM izglītības iestādēs ir divas reizes augstāks. Absolventu īpatsvars, kuri 31.12.2019. nav identificējami ne studējošo reģistrā, ne VID datos par nodarbinātību, arī IZM izglītības iestādēm ir augstāks nekā KM un pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm.

Vērtējot izglītības programmu “Interjera dizains” un “Multimediju dizains” absolventu nodarbinātību savā specialitātē 31.12.2019., konstatēts, ka šo izglītības programmu absolventi labprāt izvēlas strādāt vai studēt ar iepriekš iegūto profesionālo vidējo izglītību nesaistītās profesijās. Tā, piemēram, KM un pašvaldību izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri strādā vai turpina akadēmiskās gaitas jau iegūtajā profesijā, ir tikai 16%. Savukārt IZM profesionālās izglītības iestāžu rādītājs ir vēl zemāks – vien 6% absolventu strādā vai studē savā specialitātē.

Absolventu ar augstākiem vērtējumiem nodarbinātība

Nemot vērā kultūrizglītības uzdevumu – talantu izkopšana, izcilības veidošana, uzturot Latvijas profesionālās mākslas tradīciju nepārtrauktību un kvalitāti³⁸⁹ –, atsevišķi tika apskatīta 2018./2019.mācību gada izglītības programmu grupas “33” absolventu ar augstākiem vērtējumiem nodarbinātība pēc izglītības iestādes absolvēšanas.

2019.gadā KM un divu pašvaldību profesionālās vidējās izglītības iestādes izglītības programmu grupu “33” bija jāabsolvē 460 izglītojamajiem, ko veido 2015./2016. un 2016./2017.mācību gadā uzņemtie audzēkņi (skatīt 9.pielikumu). Taču profesionālās kvalifikācijas eksāmenu ir kārtājuši 328 audzēkņi, jo četru mācību gadu laikā no izglītības iestādēm ir atskaitīts 161 izglītojamais jeb 36% no kopā uzņemtajiem, trīs izglītojamie joprojām turpina mācības izglītības iestādē un 32 izglītojamie ir uzsākuši mācības vēlāk, t.i., mainījuši izglītības iestādi vai atgriezušies no akadēmiskā atvaļinājuma.

Būtiskāko absolventu daļu, 88% jeb 289 absolventi, veido divas izglītības programmu grupas – “Dizains” (160) un “Mūzika un skatuves māksla” (129). Populārākās izglītības programmas bija

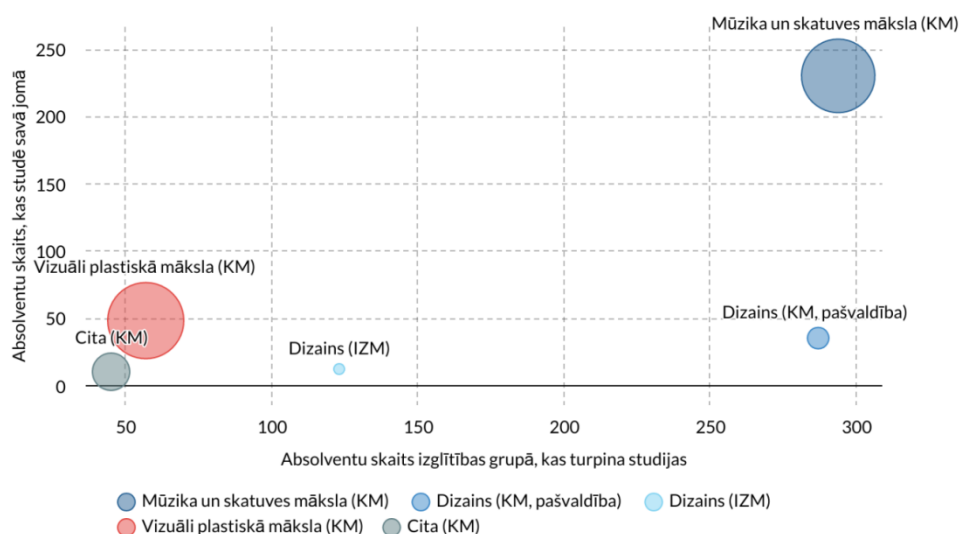
“Reklāmas dizains” – 34 absolventi, “Interjera dizains” – 26 absolventi, “Apģērbu dizains” – 25 absolventi, “Pūšaminstrumentu spēle” – 24 absolventi, “Stīgu instrumentu spēle” – 23 absolventi.

Profesionālās kvalifikācijas eksāmenus ar augstu apguves līmeni, t.i., 9 un 10 balles, ir nokārtojuši 46% jeb 151 absolvents no kopējā 2019.gada absolventu skaita izglītības programmu grupā “33”. Vērtējot šo absolventu nodarbinātību 31.12.2019., konstatēts, ka 37% strādā un/vai studē savā profesijā, savukārt 35% strādā un/vai studē citā profesijā. Par 21% jeb 32 absolventiem ar augstākiem sasniegumiem profesionālās kvalifikācijas eksāmenos ne VID datos, ne studējošo reģistrā nav datu. Atbilstoši izglītības iestāžu norādītajai informācijai septiņi no šiem absolventiem studē ārzemēs.

Nemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka kopējā tendence kultūrizglītības absolventu nodarbinātībā saglabājas, datus vērtējot arī viena gada absolventu ietvaros, kā arī būtiski nemainās to absolventu nodarbinātība, kuri izglītības iestādi ir absolvējuši ar augstāko apguves līmeni.

Nodarbinātība atkarībā no izglītības programmu grupas

Detalizēti apskatot absolventu nodarbošanos atkarībā no absolvētās izglītības programmas, konstatēts, ka izglītības programmu grupā “Mūzika un skatuves māksla” ir liels absolventu skaits, kuri turpināja izglītības iegūšanu augstākās izglītības iestādē izvēlētajā profesijā (skatīt 36.attēlu). No 294 absolventiem 230 jeb 78% turpināja studijas, kas saistītas ar jau iegūto izglītību profesionālās vidējās izglītības iestādē.

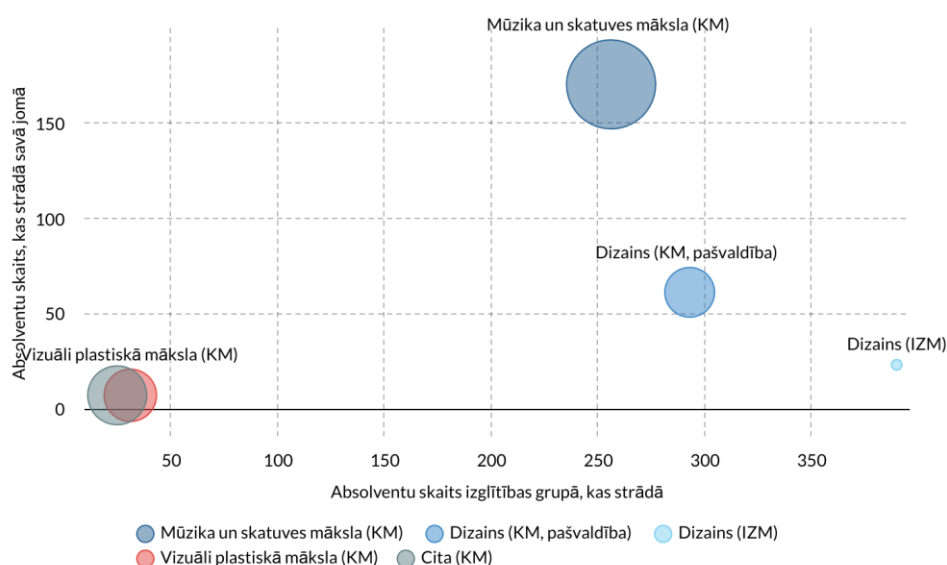
36.attēls. Absolventu skaits, kuri turpina studijas augstākās izglītības iestādēs, studiju turpināšana savā izvēlētajā profesijā 31.12.2019.

Izglītības programmu grupā “Vizuāli plastiskā māksla” ir 57 absolventi, kas, salīdzinot ar citām izglītības grupām, ir mazs, tomēr to absolventu īpatsvars, kuri turpināja studijas savā profesijā, ir augsts – 84% jeb 48 absolventi.

Augsts arī bija KM un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu absolventu skaits izglītības programmu grupā “Dizains”, kuri turpināja studijas augstākās izglītības iestādēs, taču studijas savā profesijā turpināja vien 35 absolventi no 287 jeb 12%.

Salīdzinot datus par izglītības programmu grupu “Dizains” ar IZM profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu turpmākajām gaitām, konstatēts, ka IZM dibinātajās izglītības iestādēs šis rādītājs ir zemāks. Izglītības programmu grupu “Dizains” ir absolvējuši 464 absolventi, no kuriem 27% jeb 123 turpina studijas augstākās izglītības iestādē, taču saistībā jau ar iegūto profesiju studijas turpina vien 10% jeb 12 absolventi.

Līdzīga situācija ir vērojama absolventu nodarbinātībā darba tirgū (skatīt 37.attēlu). Saglabājas liels izglītības programmu grupas “Mūzika un skatuves māksla” absolventu skaits, kuri ir iekļāvušies darba tirgū un ir nodarbināti savā profesijā.

37.attēls. Absolventi, kuri uzsāka darba gaitas, to nodarbinātība savā profesijā 31.12.2019.

Savukārt izglītības programmu grupā “Dizains” liels ir absolventu skaits, kas ir nodarbināti, taču ne savā profesijā. Jāatzīmē, ka laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam izglītības programmu grupā “Dizains” ir lielākais absolventu skaits, taču no 293 absolventiem savā profesijā ir nodarbināts 61 jeb 21%.

Salīdzinot izglītības programmu grupas “Dizains” KM un pašvaldību dibināto izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību ar IZM izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību, konstatēts, ka IZM izglītības iestāžu absolventu nodarbinātība savā profesijā ir vēl zemāka – no 464 absolventiem savā profesijā ir nodarbināti tikai 23 jeb 6%.

Šī tendence saglabājas, arī apskatot absolventu nodarbinātību pieprasītāko izglītības programmu griezumā – “Interjera dizains” un “Multimediju dizains”. Šo izglītības programmu absolventi ir izvēlējušies strādāt vai studēt ar iepriekš iegūto profesionālo vidējo izglītību nesaistītās profesijās. Piemēram, KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri strādā vai turpina akadēmiskās gaitas jau iegūtajā profesijā, ir tikai 16%, lai gan kopējais vidējais rādītājs ir 38%. Līdzīgi ir IZM profesionālās izglītības iestādēs, kur savā specialitātē strādā vai studē tikai 6%, lai gan kopējais vidējais rādītājs ir 23%.

Absolventu profesijas

Apkopojot informāciju par profesijām, kurās 31.12.2019. bija nodarbināti KM un divu pašvaldību dibinātu profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu absolventi, konstatēts, ka daļa absolventu izvēlējis pašnodarbinātas personas statusu, t.i., 84 jeb 7% no 1135 absolventiem. Par 45 absolventiem jeb 4% nodarbināto absolventu darba devējs nav norādījis profesiju. Informācija par pārējo absolventu visbiežāk izvēlētajām profesijām 31.12.2019. ir apkopota 31.tabulā.

31.tabula

Visbiežāk sastopamās absolventu profesijas 31.12.2019.

Profesijas nosaukums ³⁹⁰	Ieņemamo amata vietu skaits	Proporcionāli no kopējā amata vietu skaita
Profesionālās ievirzes izglītības SKOLOTĀJS	75	11%
Mazumtirdzniecības veikala PĀRDEVĒJS	50	7%
VIESMĪLIS	33	5%
PĀRDEVĒJS KONSULTANTS	25	4%
Profesionālās izglītības SKOLOTĀJS	23	4%
Interesu izglītības SKOLOTĀJS	20	3%
BĀRMENIS	18	3%
KONCERTMEISTARS	15	2%
MŪZIĶIS	13	2%
Informācijas ievadīšanas OPERATORS	12	2%
Klientu apkalpošanas OPERATORS	12	2%
Vispārējās pamatizglītības SKOLOTĀJS	12	2%
Pirmsskolas izglītības SKOLOTĀJS	11	2%
Kafijas dzērienu BĀRMENIS	10	2%
Vispārējās vidējās izglītības SKOLOTĀJS	9	1%

Visbiežāk izvēlētas ir ar pedagoģiju saistītās profesijas. Neatkarīgi no izglītības līmeņa profesijā “skolotājs” ir nodrošinātas 173 amata vietas, kuras aizpilda 149 absolventi.

Profesionālās vidējās kultūrizglītības līmenis ir izglītības līmenis, kurā jau daļēji tiek sagatavoti kultūrizglītības pedagogi. Lai strādātu par pedagogu, pēc profesionālās vidējās izglītības absolvēšanas pedagoģisko izglītību var iegūt augstskolā vai apgūstot izglītības programmu, kuras apjoms ir vismaz 72 stundas un pēc kuras apguves pedagogs iegūst sertifikātu pedagoģijā vai tiesības īstenot profesionālās izglītības mācību priekšmeta moduli³⁹¹.

No visiem 2017., 2018. un 2019.gada KM un divu pašvaldību izglītības iestāžu absolventiem 31.12.2019. strādāja par pedagogu (vai saistīto profesiju) vai/un ieguva pedagoga izglītību – 180, no tiem:

- 31 studē pedagoģiju;
- 103 strādā par pedagogu (vai saistīto profesiju);
- 46 gan studē, gan strādā par pedagogu.

Absolventi, kuri 31.12.2019. studēja vai strādāja savā specialitātē bija 427. Tas nozīmē, ka 180 jeb 42% no tiem savu nākotni saista ar pedagoģiju kultūrizglītības jomā.

Pozitīvi ir vērtējams tas, ka kultūrizglītības joma spēj sagatavot pedagogus izglītības iestādēm. Savukārt fakts, ka tikai viena trešā daļa no triju gadu absolventiem strādā vai studē savā specialitātē un no tiem gandrīz puse ir pedagogi, liek uzdot jautājumus, cik pieprasīti vai konkurētspējīgi ir profesionālās kultūrizglītības audzēkņi darba tirgū ārpus kultūrizglītības vai cik pievilcīgas ir konkrētās jomas no darba ņēmēja puses.

Ieteikumi

KM, plānojot attīstības virzienus kultūras un radošo industriju izglītībā 2021.–2027.gadam, noteikt konkrētus veicamos uzdevumus un pasākumus, kā arī tādus rezultātīvos rādītājus, ar kuriem būtu iespējams izvērtēt izvirzīto mērķu sasniegšanas pakāpi, kā arī kultūras un radošo industriju izglītības attīstību.

KM pārskatīt kultūras un radošo industriju izglītības piedāvājumu tās dibinātajās profesionālās izglītības iestādēs, izvērtējot un pilnveidojot KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumu pieaugušo izglītības jomā, lai:

- nodrošinātu atbilstošas izglītības iespējas izglītojamiem, kuri strādā vai kuriem jau ir iegūta izglītība attiecīgajā jomā;
- nodrošinātu pedagogu profesionālās tālākizglītības un pilnveides iespējas kultūras un radošo industriju jomā, neaizvietojo tās trūkumu ar profesionālās vidējās izglītības programmu apguvi.

Kultūras ministrijas viedoklis

Kultūras ministrija uzskata, ka revīzija bija nepieciešama un lietderīga, jo īpaši profesionālās izglītības kompetences centru ieviešanas vidus posmā (2016–2022), lai izvērtētu kultūrizglītības sistēmu plašākā kontekstā šajā periodā, kad tiek sagatavoti vidēja termiņa politikas plānošanas dokumenti 2021.–2027.gadam un ir iespējams tajos iekļaut uzdevumus un pasākumus, kas ir saistīti ar Valsts kontroles ieteikumiem turpmākajai kultūrizglītības attīstības plānošanai.

Par revīzijas secinājumiem kopumā – Kultūras ministrija daļēji piekrīt vairākiem Valsts kontroles secinājumiem par kultūrizglītības specifiku, profesionālās vidējās kultūrizglītības organizāciju, kā arī nodarbinātības un finansēšanas jautājumiem. Kultūras ministrijas ieskatā kultūrizglītības sistēma nodrošina kultūras kapitāla saglabāšanu un attīstību, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos, veicinot nacionālās identitātes un kultūras attīstību, kultūras pieejamību, sniedzot pienesumu tautsaimniecības izaugsmei un sabiedrības attīstībai, veidojot Latvijas tēlu pasaulē. Kultūras ministrija norāda, ka kultūrizglītības mērķi, uzdevumi, prioritātes un darbības rādītāji ir plānoti, definēti un noteikti, izstrādājot un aktualizējot Kultūrizglītības nozares stratēģiju 2014.–2020.gadam (turpmāk – Kultūrizglītības nozares stratēģija)³⁹². Kultūrpolitikas pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (turpmāk – Kultūrpolitikas pamatnostādnes)³⁹³, kas ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, ir noteikti Latvijas valsts kultūrpolitikas mērķi un prioritātes, to skaitā arī kultūrizglītības jomā. Kultūrizglītība sniedz nozīmīgu pienesumu sabiedrībai, piemēram, Dziesmu un deju svētku tradīcijas attīstīšanā, saglabāšanā un uzturēšanā, kā arī ieguldījumu programmas “Latvijas skolas soma” īstenošanā un ilgtspējas nodrošināšanā, īpaši ņemot vērā ievērojamu sabiedrības iesaisti un līdzdalību šo kultūras norišu īstenošanā. Kultūrizglītības nozares politikas īstenošanu Kultūras ministrija nodrošina atbilstoši tās nolikumā noteiktajai kompetencei un pilnvarojumam, iesaistot ministrijas padotībā esošās valsts pārvaldes iestādes, tai skaitā Latvijas Nacionālo kultūras centru. Savukārt politikas plānošanā un īstenošanā citas valsts pārvaldes institūcijas Kultūras ministrija var iesaistīt, balstoties uz sadarbības principiem, atbilstošo katras institūcijas kompetencei.

Kultūrizglītības politikas nozīmīgākai izvirzītais mērķis ir izcilības attīstība, piemēram, starptautiski konkurētspējīgs mūzikis, kura sagatavošanā vienlīdz nozīmīga loma ir visiem izglītības posmiem – sākot no profesionālās ievirzes izglītībai līdz augstākajai izglītībai. Profesionālā vidējā izglītība ir starpposms starp profesionālās ievirzes izglītību un augstāko izglītību. Tādēļ 8 no 10 Kultūras ministrijas padotībā esošajās kultūrizglītības iestādēs tiek īstenotas arī profesionālās ievirzes, interešu un 2 iestādēs arī pamatzglītības programmas.

Papildinot Revīzijas ziņojumā konstatēto par kultūrizglītības absolventu nodarbinātību, 2017.gada “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” liecina, ka profesijās nodarbināto datu detaļa analīze liecina, ka pieejamos datus var izmantot kā nozari raksturojošus tikai attiecībā uz tām jomām, kurās radošo profesiju pārstāvji tiek nodarbināti pamatdarbā, bet tie neļauj gūt priekšstatu un veikt analīzi par tām profesijām un jomām, kur nodarbinātie strādā uz autorlīgumu pamata, kā arī šie dati neļauj identificēt pašnodarbinātos³⁹⁴, kas mākslu jomās ir izplatītas un raksturīgas nodarbinātības formas. Kultūras ministrija uzskata, ka saskaņā ar pētījuma minēto ieteikumu, svarīgi monitorēt datus par profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu absolventiem un viņu turpmākajām profesionālajām un izglītības gaitām, kā arī turpināt apspriest nozares profesionāļu skaita un kvalitātes jautājumus ar nozares augstskolām un nozīmīgākajiem darba devējiem atbilstošajās nozarēs, Izglītības un zinātnes ministriju, tās padotības iestādēm un citiem dibinātājiem, kā platformu izmantojot Kultūrizglītības padomi, kuras darbība ir

jāpaplašina, precizējot tās nolikumu un sastāvu, atbilstoši Valsts kontroles secinājumiem un ieteikumiem.

Kultūras ministrijas ieskatā “darba tirgus” nevar kalpo kā vienīgais rādītājs izglītojamo skaita prognozēšanā. Jāņem vērā izglītības tematiskās jomas “Mākslas” specifiku, kas liecina, ka daudzi tematiskās jomas “Māksla” absolventi nevēlas kļūt par darba ņēmējiem pie kāda darba devēja, tā vietā izvēloties kļūt par pašnodarbinātajiem vai uzsākot komercdarbību u.c. Tematisko jomu “Māksla” speciālistu kompetences ir plašas un universālas, tādēļ šie speciālisti izglītības rezultātā iegūtās kompetences var izmantot gan iegūtajā specialitātē, gan citās radniecīgās nozarēs un specialitātēs.

Kultūras ministrijas pateicas Valsts kontrolei par ieguldītajiem resursiem Revīzijas ziņojuma sagatavošanā, kurā ir daudz nozīmīgas informācijas un secinājumu, kas palīdzēs pilnveidot un precizēt esošo normatīvo aktu bāzi, veicamo darbu prioritātes un to saturu, kā arī izglītības jomu deleģējuma sadalījumu starp institūcijām. Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālais kultūras centrs turpinās īstenot pasākumus, kas ir saistīti gan ar kultūrizglītības kvalitāti, gan izglītojamo skaita plānošanu, tādējādi nodrošinot kultūrizglītības sistēmas un sasniedzamo rādītāju attīstību, vienlaikus stiprinot sadarbību starp dažādiem izglītības iestāžu dibinātājiem, atbilstoši Valsts kontroles secinājumiem un ieteikumiem.

Revīzijas ziņojumā ietvertie konstatējumi un ieteikumi sakrīt ar Kultūras ministrijas iepriekš identificētajām kultūrizglītības pilnveides jomām. Kultūras ministrija informē, ka daļa no ieteikumiem jau šobrīd tiek īstenoti. Nozīmīgi ir arī salīdzinoši augstākie rezultatīvie rādītāji, vērtējot Kultūras ministrijas un citu dibinātāju profesionālo vidējo izglītības sektoru (piemēram, absolventu skaits, kuri uzsākuši studijas augstākās izglītības iestādēs, nodarbināto absolventu īpatsvars, centralizēto eksāmenu rezultāti, izglītības iestāžu prestižs un interese par mācību uzsākšanu Kultūras ministrijas padotības izglītības iestādēs u.c.). Kultūras ministrijas uzskata, ka, izvērtējot kultūrizglītību profesionālās vidējās izglītības līmenī, svarīgi akcentēt gan paveikto un pozitīvo pienesumu sabiedrībai kopumā, kultūras nozarei un radošo industriju un citu nozaru darba tirgum, gan norādīt uz jomām, kurās ir nepieciešamas pārmaiņas un pilnveidošana, kas kopumā ir svarīgi profesionālās vidējās izglītības un kultūrizglītības sistēmas stiprināšanā un attīstībā, sasniedzot politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Gūt pārlicību, vai valsts profesionālās vidējās izglītības sistēma ir vērsta uz profesionālās vidējās izglītības kvalitātes un prestiža celšanu, efektīvi izmantojot valsts piešķirtos finanšu un materiālos resursus.

Juridiskais pamatojums

Atbilstības/lietderības revīzija “Profesionālās vidējās izglītības sistēmas attīstība Latvijā” ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2019.gada darba plānu un Pirmā revīzijas departamenta 01.04.2019. revīzijas grafiku Nr.2.4.1-6/2019.

Revīziju KM resorā veica revīzijas grupas vadītāja vecākā valsts revidente Antra Apsīte, valsts revidentes Olga Kavliša, Anete Čodere un Ilze Jansone.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

KM ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārlicību, ka IZM, KM un tās padotības iestāžu darbības profesionālās vidējās izglītības jomā ir efektīvas un vērstas uz attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanu, lai nodrošinātu profesionālās vidējās izglītības kvalitātes un prestiža celšanu.

Pēc revīzijas ir sagatavoti divi revīzijas ziņojumi:

- revīzijas ziņojums “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”, kas adresēts IZM un aptver visu profesionālās vidējās izglītības sistēmu valstī;
- revīzijas ziņojums “Profesionālās vidējās kultūrizglītības organizācija – vai ir pilnveidojama?”, kas adresēts KM un aptver profesionālās vidējās izglītības daļu kultūras un radošo industriju jomā, kas atbilstoši KM kompetencei ir KM pārziņā.

Revīzija veikta par laika posmu no 01.01.2016. līdz 31.12.2019., nepieciešamības gadījumā atsevišķus revīzijas jautājumus apskatot ilgākā laika periodā.

Revīzija aptver profesionālās izglītības vidējo līmeni, kas sniedz trešā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Revīzijas laikā pārbaudes tika veiktas KM, LNKČ un KM dibinātajās profesionālās vidējās izglītības iestādēs. Atsevišķa informācija ir pieprasīta no divām pašvaldību dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm, kuras arī raksturojamas kā kultūrizglītības iestādes, jo tās ir iekļautas KM padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcijā un KM šīm izglītības iestādēm piešķir valsts budžeta finansējumu pedagogu atlīdzībai.

Informācijas salīdzināšanai starp dažādu dibinātāju izglītības iestādēm ir izmantota arī revīzijas ietvaros iegūtā informācija par IZM dibinātajām izglītības iestādēm.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
1. Vai KM darbības profesionālās izglītības politikas veidošanā ir pietiekamas, lai veicinātu Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam noteiktā mērķa – <i>kvalitatīva un iekļaujoša izglītība personības attīstībai, cilvēku labklājībai un ilgtspējīgai valsts izaugsmei – sasniegšanu un nodrošinātu tā īstenošanas uzraudzību?</i>		
	Attīstības plānošanas dokumentos ³⁹⁵ iekļautie uzdevumi ir izpildīti noteiktajos termiņos. Informatīvajos ziņojumos ³⁹⁶ konstatēta pozitīva tendence plānoto rezultātu sasniegšanā.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Attīstības plānošanas dokumentos uzdevumu izpildei nav noteikti konkrēti termiņi. Vairāki attīstības plānošanas dokumentos iekļautie uzdevumi nav izpildīti līdz vidēja termiņa plānošanas perioda beigām, ir uzdevumi, kuru izpilde raksturojama kā formāla, nevis pēc būtības. Attīstības plānošanas dokumenta starpposma izvērtējumā ⁴⁰³ norādīts, ka daļa no noteiktajiem rezultativajiem rādītājiem pēc būtības nekalpo par politikas rezultātu indikatoriem, līdz ar to politikas rezultātu tendence nav novērtējama.
	Attīstības plānošanas dokumentos ³⁹⁷ noteiktie pasākumi tiek īstenoti secīgi un pēctecīgi.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Atsevišķi attīstības plānošanas dokumentos iekļautie uzdevumi nav izpildīti līdz vidēja termiņa plānošanas perioda beigām, atsevišķu uzdevumu izpilde raksturojama kā formāla nevis pēc būtības.
	Attīstības plānošanas dokumentos ³⁹⁸ noteiktie rezultātie rādītāji ir noteikto mērķu raksturojoši.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Attīstības plānošanas dokumentos noteiktie rezultātie rādītāji ir kvantitatīvi, tie neraksturo noteiktos mērķus.
	Tiek nodrošināta atbilstošu datu un informācijas apkopošana un uzkrāšana, lai nodrošinātu attīstības plānošanas dokumentos ³⁹⁹ noteikto uzdevumu izpildes novērtēšanu.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. KM rīcībā ir informācija, ko varētu izmantot attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu izpildei, taču KM nav pārskatījusi un precizējusi noteiktos rezultātos rādītājus un attīstības plānošanas mērķu sasniegšanu vērtēs, izmantojot jau noteiktos rādītājus.
	<i>Ir sasniegti plānotie rezultāti, izpildīti rezultātie rādītāji un nodrošināta to pēctecība⁴⁰⁰.</i>	Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.
	<i>01.01.2020. valstī kopumā ir sasniegta izglītojamo proporcija vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves 50/50%⁴⁰¹.</i>	Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.
	KM padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu īpatsvars no uzņemto izglītojamo skaita ir virs 60%.	☑ Kritērijs ir sasniegts. KM 10 un divu pašvaldību dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu absolventu īpatsvars no uzņemto izglītojamo skaita laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam vidēji ir 66%.
	Valstī kopumā par nesekmību un nodarbību neapmeklēšanu atskaitīto audzēkņu skaits nepārsniedz 3%.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Nav pieejami patiesi dati šī rādītāja novērtēšanai, jo izglītības iestādes, atskaitot audzēkņi, ne vienmēr norāda patieso atskaitīšanas iemeslu, t.i., nesekmība un nodarbību neapmeklēšana.
	<i>Ir sasniegti likumu par valsts budžetu kārtējam gadam⁴⁰² paskaidrojumos IZM noteiktie raksturojošākie darbības rezultātie rādītāji un kvalitātes rādītāji.</i>	Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

KM izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri ir nodarbināti vai studē augstākās izglītības iestādē savā specialitātē, ir virs 90%.

- ☉ Kritērijs nav sasniegts.
KM 10 un divu pašvaldību dibināto izglītības iestāžu absolventu īpatsvars, kuri ir nodarbināti vai studē augstākās izglītības iestādē savā specialitātē laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam, vidēji ir 37%.

2. Vai atbildīgo institūciju darbības, īstenojot profesionālās vidējās izglītības politiku, ir pietiekamas, efektīvas un vērstas uz attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu?

2.1. Vai profesionālās vidējās izglītības politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbība ir pietiekama un efektīva, nodrošinot profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma atbilstību nodarbinātības struktūrai (reģionu un nacionālajā līmenī), darba tirgus vajadzībām?

Par profesionālās vidējās izglītības jomu atbildīgās institūcijas savstarpēji sadarbojas, lai noteiktu profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu.

KM, analizējot, plānojot profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, informācija tiek vērtēta par profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu kopumā neatkarīgi no profesionālās izglītības iestādes dibinātāja.

Profesionālās vidējās izglītības piedāvājuma plānošanā tiek iesaistītas izveidotās NEP, to viedoklis tiek ņemts vērā.

Regulāri tiek apzinātas izglītības programmas, kurās darba tirgum trūkst kvalificētu speciālistu, ņemot vērā faktisko izglītojamo skaitu šajās izglītības programmās.

Atbildīgās institūcijas sadarbojoties veic darbības, lai nodrošinātu izglītojamo piesaisti izglītības programmām, kurās nav nodrošināts darba tirgus pieprasījums.

LNKC un VISC kompetence ir nodalīta, to uzdevumi nepārklājas profesionālās vidējās izglītības jomā.

Profesionālās izglītības iestādes plāno izglītības programmu piedāvājumu sasaistē ar reģiona un nozaru vajadzībām un izglītojamo skaitu pamatzglītības programmās.

Pirms licences izsniegšanas LNKC, saskaņojot profesionālās vidējās izglītības programmas īstenošanas uzsākšanu, izvērtē:

- izglītības programmas aktualitāti atbilstoši nozares un nacionālā līmeņa

- ☉ Kritērijs nav sasniegts.
Profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu KM un IZM katrā savās izglītības iestādēs nosaka atsevišķi, tas netiek plānots, ņemot vērā situāciju valstī kopumā.

- ☉ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Plānojot profesionālās vidējās izglītības piedāvājumu, LNKC rīcībā ir informācija par citu dibinātāju izglītības iestādēm. Taču nav izsekojams, vai un kā šī informācija ietekmē KM noteikto profesionālās izglītības piedāvājumu.

- ☉ Kritērijs nav sasniegts.
Nosakot kultūrizglītības piedāvājumu profesionālās vidējās izglītības līmenī, netiek nodrošināta saistīto nozaru NEP iesaiste. NEP sanāksmēs regulāri tiek skatīti jautājumi par izglītojamo uzņemšanu IZM padotības izglītības iestādēs.

- ☉ Kritērijs ir sasniegts.
LNKC regulāri tiek ar izglītības iestāžu un darba tirgus pārstāvjiem, apkopo statistikas informāciju vai lūdz iesniegt nepieciešamos datus, iegūstot ziņas par kultūrizglītības specialitātēm, kurās nav pietiekams speciālistu skaits.

- ☉ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
LNKC seko līdzīgo reto mūzikas instrumentu izglītības programmu rādītājiem pa gadiem – cik ir uzņemti, cik ir absolvējuši. Izglītojamo piesaiste izglītības programmām, kurās nav nodrošināts darba tirgus pieprasījums, ir atstāta izglītības iestāžu pārziņā. Nav izveidota sadarbība ar citiem izglītības iestāžu dibinātājiem šajā jautājumā.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

- ☉ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Vairumam izglītības programmu, kuras ir izstrādātas un licencētas laika periodā no 2015.gada līdz 2019.gadam, īstenošanas pamatojums ir pieprasījums no potenciālo audzēkņu puses. Revīzijā, iegūstot informāciju par 23 izglītības programmām, konstatēts, ka tikai par četrām izglītības programmām ir saņemts attiecīgās nozares pārstāvju viedoklis/atzinums.

- ☉ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
LNKC, sniedzot saskaņojumu izglītības programmai, veic izglītības programmas saturisko izvērtējumu, vai ar izglītības programmas saturu ir iespējams nodrošināt profesiju standartos vai kvalifikācijas prasībās noteiktās iemaņas un prasmes.

- vajadzībām;
- citu profesionālās izglītības iestāžu piedāvājumu.

Tiek nodrošināta profesionālās vidējās izglītības satura atbilstība un attīstība atbilstoši nozaru vajadzībām un sadarbojoties ar nozaru ekspertiem.

- ② Kritērijs ir sasniegts daļēji.
LNKC pēc profesionālās kvalifikācijas eksāmeniem apkopo profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas vērtējumus par novērojumiem eksāmenu laikā, organizē tikšanos izglītības iestāžu pārstāvjiem, kurā pārrunā profesionālās kvalifikācijas eksāmena komisijas norādījumus. Izglītības iestādes pēc eksaminācijas komisijas norādījumiem pārskata un pilnveido izglītības programmas.
Izglītības programmu saturiska pārskatīšana, lai tās aktualizētu atbilstoši nozaru kvalifikāciju struktūrai, jaunajiem profesiju standartiem vai profesionālās kvalifikācijas prasībām un nodrošinātu saikni ar aktuālām nozaru prasībām, no KM vai LNKC puses nav koordinēta.
Jauno modulāro programmu izstrādes darba grupās iekļauti darba tirgus pārstāvji.

Revidējamā laika posmā profesionālās vidējās izglītības programmas ir pārskatītas un aktualizētas, sadarbojoties ar nozaru profesionālajām asociācijām un izglītības iestāžu vadītājiem.

- ② Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Izglītības programmu saturiska pārskatīšana, lai tās aktualizētu atbilstoši nozaru kvalifikāciju struktūrai, jaunajiem profesiju standartiem vai profesionālās kvalifikācijas prasībām un nodrošinātu saikni ar aktuālām nozaru prasībām, no KM vai LNKC puses nav koordinēta. Jautājums, cik izglītības programmas saturs ir aktuāls un atbilstošs nozares prasībām, ir atstāts katras izglītības iestādes pārziņā.
Jauno modulāro programmu izstrādes darba grupās iekļauti darba tirgus pārstāvji.

NEP koordinē un veicina komersantu sadarbību ar profesionālās izglītības iestādēm izglītības programmu īstenošanas jautājumos, tai skaitā darba vidē balstītu mācību atbalstīšanu, mācību un kvalifikācijas prakses organizēšanu.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

Profesionālās vidējās izglītības programmu licencēšanas un akreditācijas sistēma ir elastīga.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

Akreditācijas kārtība nodrošina neatkarīgu izglītības programmas īstenošanas kvalitātes vērtējumu.

- ② Kritērijs ir sasniegts.
Akreditācijas kārtība nodrošina neatkarīgu izglītības programmas īstenošanas kvalitātes vērtējumu.

Par profesionālās vidējās kultūrizglītības programmām atbildīgās institūcijas savstarpēji sadarbojas, lai vienotos par specializāciju izglītības programmu ietvaros, nodrošinot šīs informācijas atklātību.

- ② Kritērijs nav sasniegts.
Sadarbība netiek nodrošināta, jo revīzijā konstatētas pazīmes, kas liecina par izglītības iestāžu specializāciju mākslas vai tehniskajā jomā, taču šāda informācija izglītības programmās vai iegūstamajā kvalifikācijā netiek atklāta.

Izglītības programmām ar identisku nosaukumu un iegūstamo kvalifikāciju nav identificējamās atšķirības mācību plānā un mācību priekšmetu programmās, kas norāda uz atšķirīgām specializācijām.

- ② Kritērijs nav sasniegts.
Izglītības programmām ar identisku nosaukumu un iegūstamo kvalifikāciju ir identificējamās atšķirības profesionālās kvalifikācijas prakses tēmās – tas norāda uz atšķirībām specializācijā.

Ja izglītības programmām ar identisku nosaukumu ir identificējamās atšķirības mācību plānā un mācību priekšmetu programmās, kas norāda uz atšķirīgām specializācijām, tad tas tiek norādīts iegūstamajā kvalifikācijā.

- ② Kritērijs nav sasniegts.
Identisku nosaukumu izglītības programmu, kuru profesionālās kvalifikācijas prakses tēmās ir konstatētas atšķirības, kas norāda uz atšķirībām specializācijā, kvalifikācijā šī atšķirība netiek atklāta.

2.2. Vai, plānojot profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaitu, tiek nodrošināta sasaiste ar darba tirgus vajadzībām?	<i>Ilgadēji uzņemamo izglītojamo skaits profesionālās izglītības iestādēs sadalījumā pa izglītības programmām IZM tiek plānots par valsti kopumā, neatkarīgi no profesionālās izglītības iestādes dibinātāja.</i>	Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.
	NEP tiek sniegti dati par profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemtajiem un atskaitītajiem izglītojamajiem visās profesionālās izglītības iestādēs neatkarīgi no to dibinātāja.	☑ Kritērijs ir sasniegts. LNKC sniedz informāciju NEP pēc pieprasījuma par profesionālās vidējās izglītības programmās uzņemtajiem un atskaitītajiem izglītojamajiem.
	Valsts finansēto vietu skaitu profesionālajā vidējā izglītībā plāno atbilstoši EM darba tirgus pieprasījuma prognozēm un nozaru pārstāvju priekšlikumiem, ņemot vērā mācības nepabeigušo izglītojamo skaitu un prognozi.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Valsts finansēto vietu skaita plānošanā netiek izmantotas EM darba tirgus pieprasījuma prognozes, plānošanas procesā netiek iesaistītas NEP un Kultūrizglītības padome.
	KM ir definējusi nacionālo pasūtījumu kultūrizglītības jomā.	☑ Kritērijs nav sasniegts. KM nav definējusi nacionālo pasūtījumu kultūrizglītības jomā.
	KM ir noteikta kārtība, atbilstoši kurai tiek īstenota no valsts budžeta finansēto vietu skaita plānošana profesionālās izglītības iestādēs.	☑ Kritērijs ir sasniegts. LNKC ir izstrādāta un apstiprināta kārtība, kādā nosaka valsts budžeta finansēto vietu skaita plānošanu profesionālās vidējās izglītības iestādēs.
	Profesionālās izglītības iestādēm ir noteikti skaidri kritēriji, atbilstoši kuriem tās plāno izglītojamo uzņemšanu.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Izglītības iestādes plāno izglītojamo uzņemšanu atbilstoši saviem ieskatiem. Izglītības iestāžu uzņemšanas plāni tiek izmantoti, nosakot valsts budžeta finansēto vietu skaitu profesionālās vidējās izglītības iestādēs.
	Izmaiņas izglītojamo uzņemšanas plānu projektos tiek saskaņotas ar atbildīgajām ministrijām, PINT SA un NEP, tās ir pamatotas ar izmaiņām darba tirgus pieprasījumā.	☑ Kritērijs nav sasniegts. KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo uzņemšanas plānu projekti netiek saskaņoti PINT SA un NEP. Izglītojamo uzņemšanas plāni pēc izglītojamo uzņemšanas tiek precizēti atbilstoši faktiskajai situācijai.
	Profesionālās izglītības iestādes izglītojamajos uzņem atbilstoši apstiprinātajiem uzņemšanas plāniem, rīkojumiem.	☑ Kritērijs nav sasniegts. Izglītojamo uzņemšanas plāni pēc izglītojamo uzņemšanas tiek precizēti atbilstoši faktiskajai situācijai.
2.3. Vai profesionālās izglītības iestādes, nodrošinot mācību procesu, pietiekami to sasaista ar darba tirgu?	Profesionālās izglītības iestādes sadarbojas ar nozaru pārstāvjiem, lai nodrošinātu izglītojamajiem kvalifikācijas un mācību praksi.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Ne visos gadījumos profesionālās vidējās izglītības iestādes nodrošina izglītojamajam kvalifikācijas praksi sadarbībā ar nozares pārstāvjiem.
	Profesionālās izglītības pedagogiem ir nodrošināta profesionālās kompetences pilnveide.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. VIIS datus, izlases veidā iepazīstoties ar profesionālo priekšmetu pedagogu kompetences pilnveidi, tika konstatēti gadījumi, ka tā nav veikta atbilstoši normatīvajam aktam. Triju gadu laikā periodā LNKC organizētie profesionālās vidējās izglītības pedagogu profesionālās pilnveides kursi neaptver visas kultūrizglītības jomas.
	Kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvs nodrošina kvalifikācijas eksāmena neatkarīgu un objektīvu novērtējumu.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. KM dibinātas izglītības iestādes kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvā tiek iekļauti citas KM dibinātas izglītības iestādes pārstāvji. Kvalifikācijas eksāmena komisijas sastāvā tiek iekļauti izglītības iestādes pedagogi.

	Profesionālās izglītības iestādes iesaistās ES struktūrfondu projektā “Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos”.	⊗ Kritērijs nav sasniegts. KM dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādes atbilstoši VIIS datiem neīsteno darba vidē balstītu mācību izglītības programmas, nav iesaistītas ES struktūrfondu projektā “Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos”.
	Profesionālās izglītības iestādēs tiek īstenotas modulārās izglītības programmas.	⊗ Kritērijs nav sasniegts. KM dibinātās profesionālās vidējās izglītības iestādes atbilstoši VIIS datiem līdz 2020./2021.mācību gadam modulārās izglītības programmas neīstenoja.
2.4.Vai valsts budžeta dotācijas aprēķināšanas kārtība ir skaidra un caurskatāma, un vai tā nodrošina profesionālās izglītības programmu īstenošanas aktuālo izmaksu segšanu?	KM ir veikusi darbības normatīvā regulējuma pārskatīšanai, nodrošinot profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanas izmaksu aktualizēšanu. KM un LNKC ir noteikti principi un kritēriji valsts budžeta dotācijas sadalei, tie nodrošina vienlīdzīgu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu KM dibinātajām profesionālās izglītības iestādēm. Valsts budžeta dotācijas aprēķināšana KM profesionālās izglītības iestādēm ir caurskatāma.	⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. KM ir iesaistījusies normatīvā regulējuma izstrādē, sniegusi komentārus. Taču nesakārtots ir jautājums – kā normatīvo regulējumu piemērot, sadalot valsts budžeta dotāciju KM dibinātajām izglītības iestādēm, jo tās aptver arī profesionālās ievirzes līmeni. ⊗ Kritērijs nav sasniegts. KM un LNKC piemērotie principi valsts budžeta dotācijas sadalei nenodrošina vienlīdzīgu, caurskatāmu un izglītības iestādēm saprotamu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu. ⊗ Kritērijs nav sasniegts. Valsts budžeta dotācijas aprēķināšana KM profesionālās vidējās izglītības iestādēm nav caurskatāma.
2.5.Vai PIKC izveide ir veicinājusi profesionālās vidējās izglītības iestāžu tīkla diferenciāciju un attīstību?	PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritēriji ir nepārprotami, t.i., visām profesionālās izglītības iestādēm tiek piemērota vienota pieeja to izvērtēšanai. Ir noteiktas skaidras prasības PIKC kritēriju izpildei un kārtība kritēriju izpildes izvērtēšanai. PIKC kritērijiem ir noteiktas sasniedzamās vērtības, un, tās izmantojot, ir iespējams novērtēt attīstības tendenci. Profesionālās izglītības iestādes sniedz pilnīgu un patiesu informāciju par PIKC statusa ieguvei noteikto kritēriju izpildi. KM profesionālās izglītības iestādes izpilda PIKC kritērijus, iegūstot PIKC statusu. Profesionālās izglītības iestādes, kuras ir ieguvušas PIKC statusu, katru mācību	⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. KM dibinātajām izglītības iestādēm tiek piemērota vienota pieeja PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritēriju izvērtēšanā, taču vairāki PIKC kritēriji nav skaidri un nepārprotami noteikti. ⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Vairākiem PIKC statusa piešķiršanas un saglabāšanas kritērijiem nav konkrēti noteikts, kas no izglītības iestādēm kritērija izpildē tiek sagaidīts un kas izglītības iestāžu iesniegtajā informācijā tiek vērtēts. KM un IZM atsevišķu kritēriju izvērtēšanai piemēro atšķirīgu pieeju. ⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Lielākajai daļai PIKC kritēriju nav noteiktas sasniedzamās vērtības, līdz ar to nav novērtējama PIKC attīstības tendence. ⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Atlasot datus VIIS par izglītojamo skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2015., kad tika vērtēta PIKC statusa piešķiršana PIKC “Ventpils Mūzikas vidusskola”, izglītojamo skaits gan pārskatā “Izglītojamie”, gan pārskatā “Izglītojamo skaits pa grupām profesionālās izglītības programmās” uzrādīts 87. Savukārt Ventpils Mūzikas vidusskolas iesniegtā informācija par izglītojamo skaitu profesionālās vidējās izglītības programmās 01.10.2015. bija 91 izglītojamais. ⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. PIKC kritēriju vērtēšanā KM un IZM piemēro atšķirīgu pieeju. Ja KM profesionālās izglītības iestādes vērtētu pēc IZM pieejas, visas izglītības iestādes PIKC kritērijus neizpildītu. ⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji. PIKC kritēriju vērtēšanā KM un IZM piemēro atšķirīgu pieeju. Ja

gadu ir izpildījušas PIKC statusa kritērijus.

KM profesionālās izglītības iestādēm, kas ieguvušas PIKC statusu, kvalitātes kritēriji un to izpilde ir augstāki nekā profesionālās izglītības iestādēm, kurām nav PIKC statusa. Piemēram, izglītojamo sasniegumi centralizētajos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos.

PIKC tīkla attīstība ir plānota atbilstoši attīstības plānošanas dokumentā⁴⁰⁴ noteiktajam.

PIKC nodrošina profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanu.

PIKC metodiskā darba nodrošināšanai ir izstrādātas vadlīnijas.

Ir noteikts metodiskā darba sadalījums pa jomām/reģioniem starp PIKC, ņemot vērā visus PIKC neatkarīgi no to dibinātāja.

IZM profesionālās izglītības iestādes regulāri izvērtē to īpašumā vai lietošanā esošā īpašuma pielietojumu mācību procesā.

Nekustamā īpašuma sastāvs ir nepieciešams, lai produktīvi⁴⁰⁵ nodrošinātu izglītības iestādes funkciju un uzdevumu īstenošanu.

IZM ir noteikusi kārtību, kādā profesionālās izglītības iestādes veic finansējuma izlietojuma, t.sk. īpašumu uzturēšanas izdevumu izlietojuma, izvērtēšanu.

IZM sagatavo plānu un īstenošanas laika grafiku izglītības programmu īstenošanai nevajadzīgo īpašumu atsavināšanai.

Profesionālās izglītības iestāžu īpašumā un valdījumā esošā materiāltehniskā bāze ir vajadzīga izglītības programmu īstenošanai.

Revidējamā laika posmā, apvienojot profesionālās izglītības iestādes un izveidojot PIKC, ir optimizēta profesionālās izglītības iestāžu organizatoriskā struktūra, kā rezultātā veidojas finanšu līdzekļu ietaupījums.

KM PIKC nepieciešamais papildus valsts budžeta finansējums uzturēšanas izdevumu segšanai ir pamatots.

KM profesionālās izglītības iestādes vērtētu pēc IZM pieejas, visas izglītības iestādes PIKC kritērijus neizpildītu.

⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Ne visos gadījumos KM profesionālās izglītības iestādes, kas ieguvušas PIKC statusu, kvalitātes kritēriji un to izpilde ir augstāki nekā profesionālās izglītības iestādēm, kurām nav PIKC statusa

⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
PIKC statusu nav ieguvušas visas attīstības plānošanas dokumentā minētās izglītības iestādes.

⊗ Kritērijs nav sasniegts.
KM dibinātie PIKC nenodrošina profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanu.

⊗ Kritērijs nav sasniegts.
KM dibinātās izglītības iestādes vēsturiski jau veic metodisko darbu. Nav noteikts, kas izglītības iestādei, iegūstot PIKC statusu, būtu jādarbojas metodiskā darba jomā, lai stiprinātu metodisko darbu kultūrizglītības jomā.

⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Metodiskā darba sadalījums starp KM dibinātajām izglītības iestādēm ir izveidojies vēsturiski, tas nav nekur noteikts. Metodisko darbu mākslas nozares dizaina un radošo industriju sektorā veic gan KM, gan IZM dibinātās izglītības iestādes.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.

⊗ Kritērijs ir sasniegts.
Revīzijas laikā izglītības iestāžu rīcībā netika konstatēta materiāli tehniskā bāze, kura nav vajadzīga izglītības programmu īstenošanai.

⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Apvienotās izglītības iestādes ir optimizējušas organizatorisko struktūru, samazinot grāmatvežu un tehnisko darbinieku skaitu, taču pieaudzis ir vadošo amata vienību skaits, kas rada lielākas izmaksas.

⊗ Kritērijs ir sasniegts daļēji.
Tiek norādīts, ka Ventspils Mūzikas vidusskolai, sākot ar 2019.gadu, būs nepieciešams papildu finansējums 354 240 euro

	apmērā saistībā ar izglītojamo skaita pieaugumu. Taču nepieciešamais papildu finansējums ir saistīts nevis ar izglītojamo skaita pieaugumu, bet gan ar nepieciešamību nodrošināt Ventpils Mūzikas vidusskolas ēkas ar koncertzāles funkciju uzturēšanu 354 309 <i>euro</i> apmērā (komunālie pakalpojumi, remontdarbi, telpu uzturēšanas izdevumi).
Profesionālās izglītības iestādes sadarbojas un konsultējas ar darba tirgus pārstāvjiem, lai nodrošinātu materiāltehniskās bāzes atbilstību nozares attīstības tempam un darba tirgus prasībām.	☑ Kritērijs ir sasniegts. Nepieciešamības gadījumā izglītības iestādes sadarbojas un konsultējas ar darba tirgus pārstāvjiem, lai nodrošinātu materiāltehniskās bāzes atbilstību nozares attīstības tempam un darba tirgus prasībām.
Profesionālās izglītības iestādes plāno un paredz finansējumu materiāltehniskās bāzes uzturēšanai, atjaunošanai un modernizēšanai.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Izglītības iestādes plāno finansējumu materiāltehniskās bāzes uzturēšanai, atjaunošanai un modernizēšanai. Tomēr ierobežota valsts budžeta finansējuma apstākļos plānoto nav iespējams īstenot.
Iegādājoties un atjaunojot materiāltehnisko bāzi, tiek ņemts vērā reģionā līdzās esošo profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu piedāvājums, izglītojamo skaits, materiāltehniskā bāze un tās noslodze.	☒ Kritērijs nav sasniegts. Ieviešot jaunas izglītības programmas vai atjaunojot materiāli tehnisko bāzi, netiek ņemts vērā reģionā līdzās esošo profesionālās izglītības iestāžu izglītības programmu piedāvājums, izglītojamo skaits, materiāltehniskā bāze un tās noslodze.
<i>Profesionālās vidusskolas, arodskolas un PIKC struktūrvienības – izglītības programmu īstenošanas vietas (izņemot ieslodzījuma vietas) – nodrošina izglītības programmu mācību aprīkojuma modernizēšanu un infrastruktūras atjaunošanu atbilstoši darba tirgus prasībām.</i>	Kritērija izpildi skatīt revīzijas ziņojumā “Profesionālā vidējā izglītība – vai kļuvusi pievilcīgāka un sagatavo valstī pieprasītus speciālistus?”.
Profesionālās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo vidū nav personu, kuras konkrētajā kvalifikācijā jau: ■ ir ieguvušas augstāko izglītību; ■ ir ieguvušas profesionālo vidējo izglītību.	☑ Kritērijs ir sasniegts daļēji. Izglītības programmu grupās “35b” konstatēti izglītojamie, kuri jau ir ieguvuši profesionālo vidējo izglītību izglītības programmu grupā “33”, kuriem jau ir augstākā izglītība, kuri ir profesionālās vidējās izglītības iestādes pedagogi. Dažos gadījumos konstatētas arī personas, kurām jau ir iegūta augstākā izglītība vai profesionālā vidējā izglītība konkrētajā kvalifikācijā.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- attīstības plānošanas dokumentu, normatīvo aktu izstrādes dokumentu, normatīvo aktu u.c. dokumentu analīze;
- KM, LNKC un profesionālās izglītības iestāžu iekšējo tiesību aktu analīze;
- intervijas ar to institūciju pārstāvjiem, kuras ir iesaistītas profesionālās vidējās izglītības, tajā skaitā kultūras un radošo industriju izglītības, politikas veidošanā, īstenošanā, koordinēšanā un uzraudzībā;
- kultūrizglītību raksturojošās informācijas, kā arī KM un LNKC darbības rezultātu analīze;
- VIIS pieejamo atskaišu un pārskatu informācijas analīze;
- VID sniegto datu par izglītības iestāžu 2017., 2018. un 2019.gada absolventu nodarbinātību analīze;
- IZM sniegto datu par izglītības iestāžu 2017., 2018. un 2019.gada absolventu studijām augstākās izglītības iestādēs analīze.

Sektora vadītāja

N.Mihailova

Departamenta direktore

I.Vilka

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
IKVD	Izglītības kvalitātes valsts dienests
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
KPFI	Klimata pārmaiņu finanšu instruments
Kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija	Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija
Kultūrpolitikas pamatnostādnes	Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija”
Kultūrizglītības stratēģija	Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam
LNKC	Latvijas Nacionālais kultūras centrs
MK	Ministru kabinets
NEP	Nozares ekspertu padomes
PIKC	Profesionālās izglītības kompetences centrs
PINTSA	Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome
SAM	specifiskā atbalsta mērķis
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VIIS	Valsts izglītības informācijas sistēma
VISC	Valsts izglītības saturs centrs
VSIA	valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību

shematiskais attēlojums⁴⁰⁶

2.pielikums. Profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes, to īstenotās izglītības programmas un audzēkņu skaits 01.10.2019.⁴⁰⁷

			Kultūras ministrija										Izglītības un zinātnes ministrija										Pašvaldība			Juridiska vai fiziska persona																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
			Alfrēda Kahņa Cēsu Mūzikas vidusskola		Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola		Jāzepa Mečļa Rīgas Mūzikas vidusskola		Jelgavas Mūzikas vidusskola		Profesionālās izglītības kompetences centrs "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"		Profesionālās izglītības kompetences centrs "Nacionālā Mākslu vidusskola"		Profesionālās izglītības kompetences centrs "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"		Profesionālās izglītības kompetences centrs "Ventspils Mūzikas vidusskola"		Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola		Stanislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola		Kultūras ministrija, kopā		Daugavpils Būvniecības tehnikums		Jēkabpils Agrobiznesa koledža		Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums		Ogres tehnikums		Rēzeknes tehnikums		Rīgas Celtniecības koledža		Rīgas Mākslas un mediju tehnikums		Rīgas Stila un modes tehnikums		Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums"		Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikums		Izglītības un zinātnes ministrija, kopā		Profesionālās izglītības kompetences centrs "Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola "Saules skola""		Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola		Zaļenieku komerciālā un amatniecības vidusskola		Pašvaldība, kopā		Profesionālā vidusskola "Viktoria"		Juridiska vai fiziska persona, kopā		Kopā visas izglītības programmās																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
Izglītības programmas numurs	Izglītības programmas nosaukums																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			

3.pielikums. Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte (aktualizēta 28.02.2020.)⁴⁰⁸.

Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte

LKI	PK L		Restaurācija	Dizains	Komunikācija	Foto, video, televīzija un kino
7.	5.	Akadēmiski izglītots amatu meistars ¹		Dizainers ²	Stratēģiskās komunikācijas vadītājs	Multimediju komunikācijas vadītājs
6.	5.	Akadēmiski izglītots amatu meistars ¹		Pakalpojumu dizainers ³	Reklāmas vadītājs	Fotoredaktors
				Produktu dizainers ²	Sabiedrisko attiecību vadītājs	Televīzijas un kino producents
				Modes dizainers	Žurnālists	Televīzijas un kino režisors
				Vides dizainers ²	Starptautiskās komunikācijas vadītājs	
				Interjera dizainers		
				Ārteļu dizainers	Sabiedrisko attiecību speciālists	Foto un video producents
			Restaurators			Montāžas un specefektu speciālists
			Šķiedru materiālu restaurators			Kino operators
			Silikātmateriālu restaurators			Studiju tehnisko iekārtu speciālists
			Metāla izstrādājumu restaurators			
			Koka konstrukciju restaurators			
5.	4.	Amatu meistars ¹				
4.	3.	Amatu zēlis ¹	Restaurācijas tehniks	Produktu ⁴ dizainera asistents ²	Vides ⁵ dizainera asistents ²	Fotogrāfs
			Šķiedru materiālu restaurācijas tehniks	Apdērtu dizainera asistents	Interjera dizainera asistents	Video operators
			Silikātmateriālu restaurācijas tehniks	Materiālu dizainera asistents	Ārteļu dizainera asistents	Skanu operators
			Metāla izstrādājumu restaurācijas tehniks	Interjera objektu dizainera asistents	Grafikas dizainera asistents (drukātie un digitālie mediji)	Gaismošanas operators
			Koka konstrukciju restaurācijas tehniks		Audiovizuālās komunikācijas dizainera asistents	
3.	2.					Video operatora palīgs ⁷
2.	1.					

¹ Amatnieku kvalifikācijas līmeņi kartē iekļauti atbilstoši Latvijas Amatniecības kameras rekomendācijām par amatnieku kvalifikācijas līmeņu pielīdzināšanu profesionālās kvalifikācijas līmeņiem.

² Iespējamās papildu specializācijas atbilstoši citu tautsaimniecības nozaru darba tīrpus pieprasījumiem.

³ Pakalpojumu dizains - holistiska un multidisciplināra dizaina joma, kurā dizains tiek pielietots kā analītiski sistematiska metodoloģija, kas aptver pakalpojuma piegādes procesus, infrastruktūru, lietotāju vidi un komunikāciju ar mērķi risināt dažādas pakalpojuma problēmas, padarot pakalpojumu noderīgāku un ērtāku lietotājam (klientam), kā arī vienlaikus efektīvāk izmantot pakalpojumu sniedzēja (uzņēmuma, organizācijas) resursus un respektēt sabiedrības intereses.

⁴ Produktu dizains - dizaina joma, kas apvieno pēc dizaina uzdevuma funkcionālā risinājuma (lietojamības) un tam nepieciešamajām profesionālajām prasmēm un pienākumiem līdzīgus dizaina profesionālās darbības virzienus, kuru mērķis ir radīt funkcionālas, ilgtspējīgas lietas un priekšmetus.

⁵ Vides dizains - dizaina joma, kas apvieno pēc dizaina uzdevuma funkcionālā risinājuma (lietojamības) un tam nepieciešamajām profesionālajām prasmēm un pienākumiem līdzīgus dizaina profesionālās darbības virzienus, kuru mērķis ir veidot funkcionālu, ilgtspējīgu un estētisku telpu.

⁶ Komunikācijas dizains - dizaina joma, kas apvieno pēc dizaina uzdevuma funkcionālā risinājuma (lietojamības) un tam nepieciešamajām profesionālajām prasmēm un pienākumiem līdzīgus dizaina profesionālās darbības virzienus, kuru mērķis ir efektīvi pārsniegt informāciju, izmantojot saziņas līdzekļus (t.sk. medijus, dažādas informācijas pārsniegšanas rīkus u.c.)

⁷ Izglītojamo uzņemšana programmā notiek pēc nozares pieprasījuma.

4.pielikums. Kultūras un radošo industriju profesionālās vidējās izglītības programmas, kurās 01.10.2019. atšķirīgās izglītības iestādēs ir iegūstamas dažādas kvalifikācijas⁴⁰⁹.

Mākslas izglītības programmās iegūstamās kvalifikācijas atkarībā no izglītības iestādes dibinātāja.

Izglītības programmas kods	Izglītības programmas nosaukums	Kvalifikācija	Izglītības iestādes dibinātājs
33213011	Vizuālās saziņas līdzekļu māksla	Video operators Foto dizaina speciālists Multimediju dizaina speciālists	IZM, privātpersona KM KM
33214021	Vides dizains	Tēlniecības objektu dizaina speciālists Vides dizaina speciālists Vides labiekārtojuma un objektu dizaina speciālists	IZM, KM IZM IZM
33214031	Interjera dizains	Interjera dizaina speciālists Interjera noformētājs	IZM, KM, privātpersona, pašvaldība IZM, pašvaldība
35b214111	Apģērbu dizains	Apģērbu dizaina speciālists Apģērbu modelētājs	IZM, KM, pašvaldība pašvaldība
35b214041	Reklāmas dizains	Vizuālās reklāmas dizaina speciālists Vizuālās reklāmas noformētājs	KM, IZM, pašvaldība IZM

Mūzikas un skatuves mākslas izglītības programmās iegūstamās kvalifikācijas.

Izglītības programmas kods	Izglītības programmas nosaukums	Kvalifikācija
33212051	Diriģēšana	Kormeistars, kora dziedātājs Baznīcas mūzikas dzīves organizators, kormeistars
33212061	Vokālā mūzika	Dziedātājs Mūziklu dziedātājs Vokālists, kora dziedātājs
3321209	Mūzika	Dziedātājs, ansambļa vadītājs Džeza mūziķis Mūsdienu ritmiskās mūzikas izpildītājs, ansambļa vadītājs Mūziķis akordeonists, ansambļa vadītājs Mūziķis basģitārists, ansambļa vadītājs Mūziķis dziedātājs, ansambļa vadītājs Mūziķis ģitārists, ansambļa vadītājs Mūziķis klarnetists, ansambļa vadītājs Mūziķis kontrabasists (elektrobasists), ansambļa vadītājs Mūziķis kontrabasists, basģitārists, ansambļa vadītājs Mūziķis pianists, ansambļa vadītājs

Mūziķis saksofonists, ansambļa vadītājs

Mūziķis sitaminstrumentālists, ansambļa vadītājs

Mūziķis trombonists, ansambļa vadītājs

Mūziķis vokālists, ansambļa vadītājs

Mūziķis, mūzikas tehnoloģiju speciālists ar specializāciju – skaņu operators vai gaismotājs

Tradicionālās mūzikas speciālists, ansambļa vadītājs

Vokālists, ansambļa vadītājs

5.pielikums. Kritēriji profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanai⁴¹⁰.

Nr.	Kritērijs
1.	Izglītojamo skaits attiecīgā mācību gada 1.oktobrī:
	1.1.mākslā vai dizainā ne mazāk kā 400 izglītojamo, t.sk. 90 profesionālās vidējās izglītības programmās
	1.2.mūzikā vai dejā ne mazāk kā 300 izglītojamo, t.sk. 90 profesionālās vidējās izglītības programmās
	1.3.divās vai vairākās nozarēs (mākslā, dizainā, mūzikā, dejā) ne mazāk kā 500 izglītojamo, t.sk. 190 profesionālās vidējās izglītības programmās
	Pēdējo divu mācību gadu laikā nodrošināti kvalitātes kritēriji:
2.	ne mazāk kā 70% izglītojamo, kuri ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, vērtējums profesionālās kvalifikācijas eksāmenos nav zemāks par septiņām ballēm
3.	izglītojamo centralizēto eksāmenu rezultātu vērtējums vispārizglītojošos priekšmetos vidēji izglītības iestādē nav bijis zemāks par 50%
4.	nepietiekama mācību sasniegumu vērtējuma vai neattaisnotu mācību kavējumu, vai nepareizas karjeras izvēles dēļ ir atskaitīti ne vairāk kā 8% no izglītojamajiem
5.	Izglītības iestāde piedalās kultūras dzīvē, organizējot publiskus kultūras pasākumus - izstādes, koncertus, konkursus un citus radošus projektus, t.sk. mācību prakses ietvaros
	Izglītības iestāde atbilstoši īstenotajām izglītības programmām sadarbojas ar darba devējiem, t.sk.:
6.	ir saņēmusi darba devēju apstiprinošu rakstisku viedokli par īstenoto sadarbību
7.	nodrošina kultūras nozarē strādājošo profesionālo tālākizglītību un pilnveidi
8.	nodrošina mācību prakses vietas mūzikas un skatuves mākslas, dizaina un mākslas nozares profesionālās vidējās izglītības programmu izglītojamajiem atbilstoši licencētajai profesionālās izglītības programmai.
	Sadarbībā ar nozares organizācijām un komersantiem veic reģionālā vai nozares metodiskā centra, pedagogu tālākizglītības centra un ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas funkcijas, t.sk.:
9.	izstrādā profesionālās izglītības programmu saturu atbilstošo nozaru profesijās
10.	nodrošina pedagogu pieredzes apmaiņu un stažēšanos gan valsts, gan starptautiskā līmenī

11.	<i>organizē seminārus, konferences, konkursus, olimpiādes un metodiskos pasākumus izglītojamajiem un pedagogiem gan valsts, gan starptautiskā līmenī</i>
12.	<i>izstrādā mācību un metodiskos materiālus izglītojamajiem un pedagogiem un publicē tos izglītības iestādes tīmekļvietnē</i>
13.	<i>nodrošina ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu</i>
14.	Nodrošina karjeras izglītības pasākumu īstenošanu karjeras vadības prasmju apguvei un individuālās karjeras konsultācijas tālākās izglītības un nodarbinātības izvēlei
15.	Piedalās ES fondu vai citos ārvalstu finanšu instrumentu finansētajos projektos
16.	Piedāvā iespējas izglītojamo dalībai starptautiskajās apmaiņas programmās, kā arī praksi ES programmu ietvaros
17.	Nodrošina izglītojamo dalību nacionālos un starptautiskos konkursos un festivālos

6.pielikums. KM dibināto profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo skaits sadalījumā pa izglītības programmu veidiem 01.01.2020.⁴¹¹

Izglītības iestāde	Izglītojamo skaits							Profesionālā vidējā izglītība, īpatsvars no kopējā skaita (%)
	profesionālā vidējā izglītība	profesionālās ievirzes izglītība	pamat-izglītība	interesu izglītība	profesionālā pilnveide	tālāk-izglītība	Kopā:	
PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola”	314	596	479	108	4	-	1022	31
PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”	305	428	-	43	-	-	776	39
PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”	567	-	-	-	-	-	567	100
PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola”	110	385	-	-	-	-	495	22
Staņislava Broka Daugavpils Mūzikas vidusskola	81	340	-	12	-	-	433	19
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	147	269	-	-	-	-	416	35
Jelgavas Mūzikas vidusskola	52	357	-	-	-	-	409	13
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	70	201	-	-	-	-	271	26
Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola	46	223	-	-	-	-	269	17
Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola	143	-	-	-	-	-	143	100
Kopā:	1835	2799	479	163	4	-	4801	

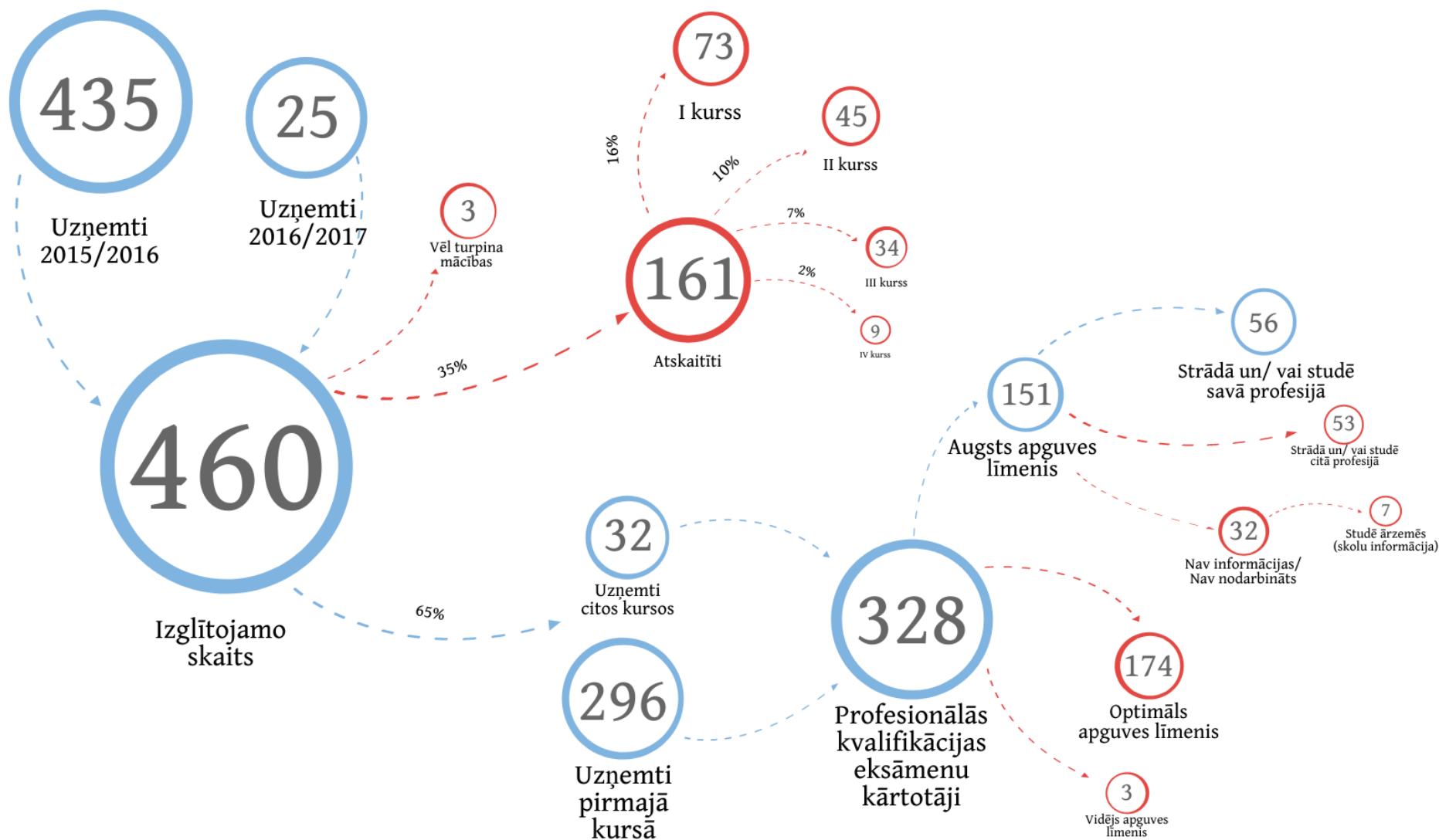
7.pielikums. KM izglītības iestāžu ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā laika periodā no 2007.gada līdz 2013.gadam un neatrisinātās infrastruktūras problēmas⁴¹².

Izglītības iestāde	Ieguldījumi, euro	Finansējuma avots	Ieguldījumu raksturojums	Neatrisinātās infrastruktūras problēmas
PIKC "Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola"	2 296 863	KPFI, ERAF	- Ēku energoefektivitātes uzlabošana dienesta viesnīcai; - Ēkas Lāčplēša ielā 55 rekonstrukcija un ēkas Krišjāņa Valdemāra ielā 139 daļēja rekonstrukcija; - Mācību aprīkojuma modernizācija un tehnoloģiju modernizācija, infrastruktūras uzlabošana.	- Pastāvīgi jāuzlabo izglītības un mācību prakses procesam nepieciešamais tehniskais aprīkojums; - Jāpaplašina izglītības procesam nepieciešamās telpas, jo šobrīd esošajās telpās keramikas un mūsdienu tehnoloģiju apguvei nav nodrošināta izglītības procesam un mācību praksei nepieciešamā platība uz vienu izglītojamo.
PIKC "Nacionālā Mākslu vidusskola"	1 142 706	KPFI, ERAF	- Rīgas Doma kora skolas energoefektivitātes pasākumi un telpu siltināšana; - Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas mācību telpu modernizācija, foto studijas un laboratorijas materiāli tehniskās bāzes uzlabošana un multimediju laboratorijas modernizācija.	- Izglītības iestāžu kopējais ēku komplekss un iestāžu materiāli tehniskā bāze ir morāli un fiziski novecojuši. Tajā darbojas trīs izglītības iestādes; - Nepieciešams renovēt Doma kora skolas korpusu un pielāgot telpas izglītības procesa vajadzībām, jo skola ir izvietota izglītības procesam daļēji pielāgotā dienesta viesnīcas korpusā. - Uzbūvēt dienesta viesnīcas korpusu un sporta zāli, lai nodrošinātu izglītības programmas īstenošanas prasības sportā. - Profesionālas skatuves, orķestra telpu un kora telpas risinājums, jo esošajās telpās nevar pilnvērtīgi savienot izglītības procesu un mācību praksi. - Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas telpas nav piemērotas mākslas izglītības iestādes specifiskajām prasībām. Pieaugot izglītojamo un izglītības programmu skaitam, tiek pārsniegta skolas ēkas ietilpība, tā neatbilst prasībām par pieejamību personām ar īpašām prasībām.
PIKC "Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola"	744 352	KPFI	- Renovētas izglītības ēkas Toma ielā 23/25, Alejas ielā 18; - Veikti Emiļa Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas energoefektivitātes pasākumi.	Nepieciešams komplekss risinājums jaunveidojamā PIKC infrastruktūras nodrošināšanai un mācību aprīkojuma uzlabošanai, lai nodrošinātu pilnvērtīgu profesionālās vidējās izglītības apguvi.
PIKC "Ventpils Mūzikas vidusskola"	337 339	Valsts budžeta finansējums	Pagaidu telpu remonts.	Izglītības iestādes ēkas Pils ielā 38 un Kuģinieku ielā 2 ir avārijas stāvoklī. No 2014.gada marta Ventpils Mūzikas vidusskolas darbība tiek nodrošināta astoņās dažādās ēkās pagaidu telpās. Funkciju nodrošināšana pagaidu telpās nenodrošina pilnvērtīgu un mūsdienu kvalitātes prasībām atbilstošu mācību procesu, kura plānošanā būtu ievērojama skolas darbības specifika, t.i., mācību vides normatīvo aktu prasības un standarti, telpu skaņas izolācija un akustikas prasības, muzikālo kolektīvu mēģinājumu un mācību orķestru, solistu – izpildītāju koncertu prakses organizēšanas, pianīnu un flēģeļu izvietojuma u.c. specifisku prasību nodrošināšanas iespējas.

8.pielikums. Finansējums 8.1.3. SAM ‘Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu’ īstenošanai.

Izglītības iestāde	Finansējums, euro		Finansējums sadalījums, %	Līguma summa	Projekta mērķis	Izpilde ⁴¹³	
	sākotnējais ⁴¹⁴	pēc grozījumiem ⁴¹⁵				euro	%
PIKC ‘‘ Ventspils Mūzikas vidusskola’’	10 949 856	10 949 856	45	10 949 856	Jaunas izglītības iestādes ēkas, koncertzāles būvdarbi Lielajā laukumā 1, iebūvēto koncerttērģeļu izbūve un uzstādīšana.	7 986 340	73
PIKC ‘‘ Nacionālā Mākslu vidusskola’’	3 819 944	5 729 916	24	5 150 863	Ēku infrastruktūras sakārtošana, paplašināšana, modernizēšana un energoefektivitātes nodrošināšana, vispārīgā izglītībā un mākslas, foto un multimediju dizaina mācību priekšmetu telpu pārbūve Slokas ielā 52a un 52b. Sporta infrastruktūras nodrošināšana Meža ielā 15. Mācību ēkas pārbūve Kalnciema ielā 10/12.	418 850	8
PIKC ‘‘ Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola’’	2 129 619	3 908 839	16	3 908 839	Mācību procesa nodrošināšanai nepieciešamo telpu un dienesta viesnīcas pārbūve un izbūve (ēkas pārbūve Ausekļa ielā 11/15, ēkas jaunbūve Alejas ielā 18/20, koncertzāles aprīkojuma iegāde).	300 265	8
PIKC ‘‘ Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola ‘‘Saules skola’’’’	2 497 325	2 497 325	10	2 497 325	Ēkas Saules ielā 6/8 3.stāva iekārtošana. Būvlaukuma sagatavošana, vidi degradējošo ēku (būvju) nojaukšana. Jaunbūves – vidusskolas mācību un koplietošanas telpu bloka izveide. Ēkas Saules ielā 2 pārbūve par telpām vizuālās mākslas apguvei un metodiskajam centram. Dabaszinātņu kabineta iekārtošana un multimediju dizaina izglītības programmas aprīkojuma nodrošināšana.	2 194 432	88
PIKC ‘‘ Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola’’	1 145 983	1 145 983	5	1 145 983	Dienesta viesnīcas infrastruktūras modernizācija. Sporta infrastruktūras modernizācija. Dabaszinātņu kabineta ‘‘ Fizika’’ modernizācija. Bibliotēkas infrastruktūras modernizācija. Koplietošanas apgaismojuma modernizācija. Profesionālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešamā iekārtu un inventāra iegāde, mācību telpu infrastruktūras modernizācija.	Projekts noslēgts. Izmaksas samazinātas par 24 788 euro.	
Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola	1 909 972	0	0	-	-	-	-
Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola	561 765	0	0	-	-	-	-
Alfrēda Kalniņa Cēsu Mūzikas vidusskola	152 798	0	0	-	-	-	-
Kopā:	23 167 262	24 231 919	100	23 652 866		10 899 887	

9.pielikums. 2018./2019. mācību gada absolventu turpmākās gaitas.

10.pielikums. Izglītības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam noteiktie rezultatīvie rādītāji profesionālajai vidējai izglītībai.

Apakšmērķis	Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Bāzes vērtība 2012.gads	2017.gads	2020.gads
Paaugstināt izglītības vides kvalitāti, veicot satura pilnveidi un attīstot atbilstošu infrastruktūru.	Paaugstinās izglītības satura kvalitāte.	Pilnveidota nacionālās kvalifikācijas ietvarstruktūra profesionālajā izglītībā saistībā ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras modeli.	1	1	1
	Nodrošinās izglītības process atbilstoši darba tirgus mainīgajām prasībām.	15–24 gadus vecas personas – darba meklētāji, kas nav iesaistīti izglītībā, %.	7,1%	6%	3%
	Nodrošinās atbalsts darba vidē balstītu mācību un praksē balstītu mācību attīstībai profesionālajā izglītībā.	Audzēkņu īpatsvars, kuri apguvuši darba vidē balstītas mācības un 1. un 2.mācību gadā izgājuši mācību praksi uzņēmumā sadarbības līguma ar uzņēmumu ietvaros.	5% (2012)	20%	50%
	Paaugstinās pedagogu un akadēmiskā personāla profesionālā kompetence atbilstoši mūsdienu izglītības prasībām.	Pedagogu īpatsvars, kuri ieguvuši 4. un 5.kvalitātes pakāpi, %.	8%	10%	20%
	Īstenots jauns tālākizglītības saturs profesionālās izglītības pedagogiem, administrācijai un prakses vadītājiem.	Pedagogu skaits, kas iesaistīti tālākizglītības aktivitātēs.	0	3000	4000
	Paaugstinās pedagogu IKT, svešvalodu un prasmju līmenis <i>Etwinning</i> starptautiskās sadarbības kontekstā.	Izglītības iestādes izmanto <i>Etwinning</i> platformu sadarbībai ar citām Eiropas izglītības iestādēm, % no visu izglītības iestāžu skaita.	13%	16%	20%
	Īsteno pedagogu profesionālā pilnveide uzņēmējspējās, finanšu prasībās, līderībā, IKT un svešvalodās.	Pedagogu īpatsvars, kas iesaistīti tālākizglītības aktivitātēs, % no kopējā pedagogu skaita.	10%	50%	80%
	Ieviesta pedagogu motivācijas sistēma.	Pedagogu, t.sk. profesionālās izglītības iestāžu pedagogu, darbības kvalitātes novērtēšanas sistēmas sasaiste ar atalgojumu.	1	1	1
	Nodrošinās mūsdienīgs mācību process vispārējā izglītībā.	Digitālo mācību līdzekļu vispārējā un profesionālajā izglītībā īpatsvars (%) no kopējo mācību līdzekļu skaita.	n/i	15%	30%
	Uzlabota profesionālās izglītības iestāžu fiziskā un materiāltehniskā infrastruktūra.	Modernizēto profesionālās izglītības programmu īpatsvars profesionālās izglītības iestāžu īstenoto profesionālās izglītības programmu kopskaitā.	36,56% (2012)	50%	73,47%
	Samazinās atstumtības riskam pakļauto sociālo grupu	Bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām (t.sk.	x ²⁴	0,1%	0,2%

	segregācija izglītības procesā.	ar invaliditāti) īpatsvars, kuri turpina izglītību pēc obligātās izglītības iegūšanas, %.			
		Atbalsta personāla (psihologs, logopēds, speciālais pedagogs, sociālais pedagogs) pieejamības nodrošināšana izglītības iestādēs, %	x	5%	7%
Veicināt vērtībuzglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstību dzīvei un konkurētspējai darba vidē.	Izveidota karjeras attīstības atbalsta sistēma un nodrošināta pakalpojumu pieejamība.	Karjeras konsultanta un skolēnu un audzēkņu skaita attiecība pašvaldības teritorijā esošajās vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs.	n/i	1/700	1/600
		Kopējais izglītības iestāžu skaits, kurās pieejami karjeras izglītības pakalpojumi.	60	262	328
	Paaugstināts izglītībā iesaistīto personu īpatsvars.	Skolu nepabeigušo un izglītībā neiesaistīto iedzīvotāju īpatsvars vecuma grupā 18–24 gadi, (%).	10,6% (2012)	10,2%	10%
		Par nesekmību un nodarbtību neapmeklēšanu no profesionālās vidējās izglītības iestādēm atskaitīto audzēkņu skaits.	6,0% (2012)	5%	3%
	Nodrošināta profesionālās izglītības programmu pieejamība jauniešu garantijas ietvaros.	Iegūstamās kvalifikācijas no kopējā iegūstamo kvalifikāciju apjoma.	30%	35%	40%
	Palielinājušies finanšu resursu ieguldījumi izglītībā.	Valsts izdevumi izglītībai gadā % no IKP.	ISCED-0 0,8% ISCED-1 1,4% ISCED-2-4 1,9% ISCED-5-6 0,6% (2010)	3,7%	5%
		Pieaugušo izglītībā iesaistīto personu īpatsvars 25–64 gadu vecumā, %.	6,9% (2012)	9,5%	15%
	Palielināta pieaugušo iesaiste izglītības aktivitātēs.	Personu, kam veikta ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču pielīdzināšana, pieaugums gadā kumulatīvi, tajā skaitā bāzes rādītāji, %.	400 (2012)	+10% (440 pers.)	+20% (480 pers.)
Uzlabot resursu pārvaldības efektivitāti, attīstot izglītības iestāžu institucionālo izcilību	Nodrošināts vienots izglītības kvalitātes monitorings.	Pieaugums <i>EFA Development</i> indeksa valstu salīdzinošajā rangā, skaits.	36	6	12
		Izglītības iestāžu, kas iesaistītas izglītības kvalitātes monitoringā, īpatsvars, %.	0	50%	100%
	Izstrādāta un aprobēta jauna, vienota profesionālās un vispārējās izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas sistēma.	Novērtēto izglītības iestāžu vadītāju īpatsvars.	0	40%	100%
	Pieaugusi izglītības pakalpojumu pieejamība	Skolēnu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā	61/39%	55/45%	50/50%

	vidējās izglītības pakāpē.	(2012)		
Nodrošināti starptautiskās mobilitātes un pārrobežu sadarbības atbalsta pasākumi profesionālajā izglītībā.	Sākotnējā profesionālajā izglītībā iesaistīto audzēkņu skaits, kuri piedalījušies mobilitātes aktivitātēs.	473 (2012)	473	538
	Profesionālās izglītības pedagogu/speciālistu skaits, kuri piedalījušies mobilitātes aktivitātēs.	131	131	170
	18–34 gadus veci jaunieši, kas ieguvuši kvalifikāciju sākotnējās profesionālās izglītības programmā un kas kvalifikācijas ieguves ietvaros ir bijuši mācībās vai praksē ārvalstīs, % īpatsvars no kopējā kvalifikāciju ieguvušo skaita.	5,3% (2012)	5,3%	6%

Atsauces

- ¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvijas Republikas Saeimas 10.06.2010. paziņojums).
- ² Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (apstiprināts Saeimas 02.07.2020. sēdē).
- ³ <http://www.unesco.org/culture/flipbook/culture-2030/en/mobile/index.html#p=1>.
- ⁴ KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014. – 2020.gadam.
- ⁵ MK 19.03.2013. noteikumi Nr.144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ⁶ MK 19.03.2013. noteikumi Nr.144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”, MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ⁷ MK 04.11.2015. rīkojums Nr.677 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai”, MK 01.12.2015. rīkojums Nr.758 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Amatniecības vidusskolai”.
- ⁸ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr.1-2e/19/174 “Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem”.
- ⁹ MK 07.05.2019. rīkojums Nr.210 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”.
- ¹⁰ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ¹¹ Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 8.punkts.
- ¹² Profesionālās izglītības likuma 5.panta 3.punkts.
- ¹³ Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 1.punkts.
- ¹⁴ MK 16.09.2003. noteikumi Nr.528 “Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” 4.punkts.
- ¹⁵ MK 27.06.2000. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu”, MK 24.08.2004. noteikumi Nr.740 “Noteikumi par stipendijām”, MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”, MK 14.07.2009. noteikumi Nr.775 “Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība”, MK 17.08.2010. noteikumi Nr.788 “Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība”, MK 03.05.2011. noteikumi Nr.333 “Kārtība, kādā plānojami un uzskaitāmi ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un ar šo pakalpojumu sniegšanu saistītie izdevumi, kā arī maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodika un izcenojumu apstiprināšanas kārtība”, MK 05.07.2011. noteikumi Nr.523 “Kārtība, kādā aprēķina un sadala valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību izglītības iestādēs, kurās īsteno profesionālās pamatzglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmas”, MK 30.08.2011. noteikumi Nr.662 “Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība akreditētās profesionālās izglītības programmās”, MK 20.11.2012. noteikumi Nr.785 “Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība”, MK 28.10.2014. noteikumi Nr.662 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību” (spēkā līdz 13.09.2018.), MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”, MK 15.07.2016. noteikumi Nr.484 “Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības”, MK 27.09.2016. noteikumi Nr.633 “Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība”, MK 13.06.2017. noteikumi Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”, MK 22.08.2017. noteikumi Nr.501 “Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas organizēšanas kārtība”, MK 13.06.2017. noteikumi Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”, MK 11.09.2018. noteikumi Nr.569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”, MK 09.10.2018. noteikumi Nr.626 “Noteikumi par obligāti piemērojamo profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību sarakstu un tajā iekļauto profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību publiskošanas kārtību”.
- ¹⁶ MK 27.06.2000. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” 2.punkts.
- ¹⁷ VIIS dati 01.10.2019.
- ¹⁸ MK 29.04.2003. noteikumi Nr.241 “Kultūras ministrijas nolikums” 1.punkts.
- ¹⁹ MK 29.04.2003. noteikumi Nr.241 “Kultūras ministrijas nolikums” 6.4.apakšpunkts.

- ²⁰ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.241 "Kultūras ministrijas nolikums" 6.11.apakšpunkts.
- ²¹ SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija" pētījuma rezultātu ziņojums "Kulturizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte", 2018.
- ²² Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums "Pētījums par kulturizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām" (pirmā kārtā), 2017.
- ²³ KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam "Radošā Latvija" Kulturizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- ²⁴ LNK 06.09.2019. elektroniski iesūtītā informācija.
- ²⁵ VIIS dati 01.10.2019.
- ²⁶ IZM 31.05.2019. Statistika par augstāko izglītību (<https://www.izm.gov.lv/lv/publikacijas-un-statistika/statistika-par-izglitibu/statistika-par-augstako-izglitibu>, skatīts 11.09.2019.).
- ²⁷ MK 13.06.2017. noteikumu Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" 2.pielikums.
- ²⁸ MK 13.06.2017. noteikumi Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju", VIIS dati 01.10.2019.
- ²⁹ VIIS dati 01.10.2019.
- ³⁰ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 "Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums" 3.punkts.
- ³¹ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 "Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums" 4.6., 4.11. un 4.16.apakšpunkts.
- ³² Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (apstiprinātas ar Latvijas Republikas Saeimas 22.05.2014. paziņojumu "Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam apstiprināšanu").
- ³³ MK 28.06.2013. rīkojums Nr.282 "Par Nacionālās industriālās politikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam".
- ³⁴ MK 29.10.2013. rīkojums Nr.496 "Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2013.–2019.gadam".
- ³⁵ Arhitektūras, arhīvu, dejas, digitālā kultūras mantojuma, dizaina, filmu, grāmatniecības, muzeju, mūzikas, nemateriālā kultūras mantojuma, teātra, vizuālās mākslas, kultūras pieminekļu aizsardzības un bibliotēku.
- ³⁶ KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam "Radošā Latvija" Kulturizglītības nozares stratēģija 2014. – 2020.gadam.
- ³⁷ Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (apstiprināts Saeimas 02.07.2020. sēdē).
- ³⁸ Izglītības likuma 60.panta pirmā daļa.
- ³⁹ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019.gadā.
- ⁴⁰ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2019.gadā, līgums Nr.2-2e/19/189 par Izglītības un zinātnes ministrijas valsts budžeta dotācijas piešķiršanu 2019.gadā (par VSIA "Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums" iekļauta valsts budžeta dotācija un pašu ieņēmumi).
- ⁴¹ VIIS dati 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018. un 01.10.2019.
- ⁴² VIIS dati 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018. un 01.10.2019.
- ⁴³ VIIS dati 01.01.2019.
- ⁴⁴ KM "Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam "Radošā Latvija" Latvijas Dizaina stratēģija 2017–2020", 2017.
- ⁴⁵ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019".
- ⁴⁶ SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija" pētījuma rezultātu ziņojums "Kulturizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte", 2018.
- ⁴⁷ SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija" pētījuma rezultātu ziņojums "Kulturizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte", 2018.
- ⁴⁸ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.241 "Kultūras ministrijas nolikums" 6.11.apakšpunkts.
- ⁴⁹ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 "Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019".
- ⁵⁰ <https://www.km.gov.lv/lv/kultura/kulturizglitiba#gsc.tab=0>, <https://www.lnkc.gov.lv/nozares/kulturizglitiba/> (skatīts 19.06.2020.).
- ⁵¹ <https://www.izm.gov.lv/lv/nozares/izglitiba/profesionala-izglitiba> (skatīts 19.06.2020.).
- ⁵² MK 23.04.2013. noteikumu Nr.225 "Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums" 4.3. un 4.4.apakšpunkts.
- ⁵³ MK 30.06.2009. noteikumu Nr.682 "Valsts izglītības satura centra nolikums" 3.4. un 3.5.apakšpunkts.
- ⁵⁴ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 "Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums" 4.16. un 4.12.apakšpunkts.
- ⁵⁵ VISC Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas dati par izstrādātajiem un aktualizētajiem profesiju standartiem / profesionālās kvalifikācijas prasībām laika periodā no 2017.gada līdz 2019.gadam.
- ⁵⁶ (1) tūrisms un skaistumkopšana; (2) ķīmiskās rūpniecības nozare un tās saskarnozāres – ķīmija, farmācija, biotehnoloģija, vide; (3) metālapstrāde, mašīnbūve un mašīnzinības; (4) tekstilizstrādājumu, apģērba, ādas un ādas izstrādājumu ražošana; (5) kokrūpniecība (mežsaimniecība, kokapstrāde); (6) būvniecība; (7) enerģētika;

(8) lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome; (9) uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība, administrēšana (vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un komerczinības); (10) elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; (11) drukas un mediju tehnoloģiju nozare; (12) transports un loģistika.

⁵⁷ Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes nolikuma 4.punkts (apstiprināts ar Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 21.04.2016. sēdes lēmuma protokola Nr.1 2.punktu).

⁵⁸ Profesionālās izglītības likuma 12.panta pirmā daļa.

⁵⁹ Profesionālās izglītības likuma 12.panta otrās daļas 3.punkts.

⁶⁰ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””).

⁶¹ <https://www.km.gov.lv/lv/kultura/kulturizglitiba/padome>.

⁶² Profesionālās izglītības likuma 12.panta otrā daļa, KM 06.05.2015. nolikums Nr.5.1.-4-12 “Kultūrizglītības padomes nolikums”.

⁶³ Profesionālās izglītības likuma 24.²pants.

⁶⁴ Nozares izpētes metodika (projekts “Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai”). Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības administrācija, 2007 (https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/metmat/01_nozares%20izpete.pdf).

⁶⁵ <https://www.izm.gov.lv/lv/izglitiba/augstaka-izglitiba/profesiju-standarti>.

⁶⁶ <https://visc.gov.lv/profizglitiba/standarti.shtml>.

⁶⁷ IZM 07.05.2019. iekšējie noteikumi Nr. 1-6e/19/11 “Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība”; IZM 11.10.2010. iekšējie noteikumi Nr.22 “Profesionālās izglītības programmu izstrādes kārtība” (līdz 07.05.2019.).

⁶⁸ Profesionālās izglītības likuma 25.panta pirmā daļa.

⁶⁹ MK 27.09.2016. noteikumu Nr.633 “Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība” 10.punkts.

⁷⁰ MK 03.05.2016. rīkojums Nr.275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” (spēkā līdz 06.05.2019.).

⁷¹ PINTSA sēžu protokoli (<https://www.izm.gov.lv/lv/profesionalas-izglitibas-un-nodarbinatibas-trispusejas-sadarbibas-apakspadome>).

⁷² Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte (https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_maksa.pdf).

⁷³ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁷⁴ VIIS publiski pieejamā informācija (www.viis.lv).

⁷⁵ PINTSA 19.09.2018. sēdes protokols Nr.7 “Skaņu operatora profesijas standarts” (<https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-080.pdf>).

⁷⁶ PINTSA 19.09.2018. sēdes protokols Nr.7 “Gaismošanas operatora profesijas standarts” (<https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-081.pdf>).

⁷⁷ PINTSA 19.09.2018. sēdes protokols Nr.7 “Apģērbu dizainera asistenta profesionālās kvalifikācijas prasības” (https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/prof_kval_pamatprasibas/2017/PP-042.pdf).

⁷⁸ PINTSA 12.12.2018. sēdes protokols Nr.10 “Restaurācijas tehnika profesijas standarts” (<https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-095.pdf>).

⁷⁹ KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”, LNK 03.09.2020. elektroniskā pasta vēstule “Par revīzijas ziņojuma precizējumiem”.

⁸⁰ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁸¹ IZM 20.04.2004. apstiprināts profesijas standarts “Ilustrators” (<https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0244.pdf>).

⁸² LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁸³ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁸⁴ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁸⁵ MK 27.09.2016. noteikumi Nr.633 “Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība”.

⁸⁶ MK noteikumu projekta “Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

⁸⁷ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

⁸⁸ https://www.viaa.gov.lv/lat/es_fondu_projekti/nozaru_kvalifikacijas_sistema/?tl_id=12561&tls_id=14912

⁸⁹ Eiropas Sociālā fonda darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2.specifiskā atbalsta mērķis “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai”.

⁹⁰ Kultūrizglītības padomes 18.12.2017. sēdes protokola Nr.8 pielikums “Nozaru kvalifikāciju struktūras funkcionālā analīze atbilstoši Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai”.

⁹¹ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

⁹² SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

⁹³ MK 13.06.2017. noteikumi Nr.322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”.

⁹⁴ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

⁹⁵ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

⁹⁶ Profesionālās izglītības likums, MK 27.06.2000. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” (spēkā līdz 31.08.2020).

⁹⁷ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

⁹⁸ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

⁹⁹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹⁰⁰ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹⁰¹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹⁰² SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

¹⁰³ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹⁰⁴ VSIA “Latvijas Nacionālā opera un balets”, VSIA “Latvijas Koncerti”, VSIA “Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris”, VSIA “Valsts Akadēmiskais koris “Latvija””, VSIA “Liepājas simfoniskais orķestris”, VSIA “KREMERATA BALTICA”, Nacionālo bruņoto spēku Štāba orķestris.

¹⁰⁵ SIA “Dzintaru Koncertzāle”, Rīgas pilsētas pašvaldības uzņēmums, Rīgas koncertorganizācija “AVE SOL”, SIA “Kurzemes filharmonija”, SIA “Lielais Dzintars”, Siguldas koncertzāle “Baltais flīgelis”, SIA “Vidzemes koncertzāle”, SIA “Austrumlatvijas koncertzāle”, Profesionālais pūtēju orķestris “Daugava”, Profesionālais pūtēju orķestris “Rīga”, Vidzemes kamerorķestris.

¹⁰⁶ ES Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija, saskaņā ar kurām iespējams klasificēt institucionālās vienības un tautsaimniecības sektorus.

¹⁰⁷ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””).

¹⁰⁸ Valsts kultūras pamatnostādņu “Radošā Latvija” (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016.gadam, Latvijas kultūras akadēmijas gala ziņojums, 2017.

¹⁰⁹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹¹⁰ <https://nace.lursoft.lv/?v=lv>.

¹¹¹ Profesionālās izglītības likuma 31.panta otrā daļa.

¹¹² KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam..

¹¹³ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 4.punkts.

¹¹⁴ LNK 03.02.2014. iekšējie noteikumi Nr.2 “Kārtība, kādā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sniedz priekšlikumus par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu”, LNK 08.04.2019. iekšējie noteikumi Nr.1.5-1.1/8 “Kārtība, kādā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sniedz priekšlikumus par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu”.

¹¹⁵ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

¹¹⁶ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

¹¹⁷ LNK 08.02.2016. rīkojums Nr.23 “Par ekspertu komisijas izveidi”, LNK 27.03.2017. rīkojums Nr.59 “Par ekspertu komisijas izveidi”, LNK 23.03.2018. rīkojums Nr.1.1-4/15 “Par ekspertu komisijas izveidi”, LNK 17.04.2019. rīkojums Nr.1.1-4-26 “Par ekspertu komisijas izveidi”.

¹¹⁸ Profesionālās izglītības likuma 12.pantā otrā daļa.

¹¹⁹ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

¹²⁰ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.

¹²¹ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹²² Vadlīnijas vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu interpretācijai un izmantošanai (https://em.gov.lv/files/attachments/2019-02-13_18_30_51_Vadlinijas_12.02.2019.pdf).

¹²³ EM izstrādātais informatīvais ziņojums par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm, 2018.gadā.

¹²⁴ Vadlīnijas vidēja un ilgtermiņa darba tirgus prognožu interpretācijai un izmantošanai (https://em.gov.lv/files/attachments/2019-02-13_18_30_51_Vadlinijas_12.02.2019.pdf).

¹²⁵ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹²⁶ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.

¹²⁷ EM 06.02.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹²⁸ EM 06.02.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹²⁹ EM 06.02.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹³⁰ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹³¹ VIIS dati 01.10.2019.

¹³² LNK 08.04.2019. iekšējo noteikumu Nr.1.5-1.1/8 “Kārtība, kādā Latvijas Nacionālais kultūras centrs sniedz priekšlikumus par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu valsts finansēto vietu skaitu” 5.punkts.

¹³³ PINTSA 12.12.2018. sēdes protokols Nr.10, PINTSA 11.12.2019. sēdes protokols Nr.8.

¹³⁴ VIIS dati 01.10.2014., 01.10.2015., 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018., 01.10.2019.

¹³⁵ EM 06.02.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹³⁶ VIIS dati 01.10.2014., 01.10.2015., 01.10.2016., 01.10.2017., 01.10.2018., 01.10.2019.

¹³⁷ EM 06.02.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/634N “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

¹³⁸ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”, KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.

¹³⁹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017, SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

¹⁴⁰ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

¹⁴¹ KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.

- ¹⁴² EM 20.08.2020. vēstule Nr.3.3-2/2020/5061N “Par revīzijas ziņojuma projekta izrakstu lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ¹⁴³ MK 03.05.2016. rīkojums Nr.275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”.
- ¹⁴⁴ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija””).
- ¹⁴⁵ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.
- ¹⁴⁶ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- ¹⁴⁷ LNK 24.09.2015. rīkojums Nr.153 “Par darba grupas izveidi nacionālā pasūtījuma definēšanai kultūrizglītībā”.
- ¹⁴⁸ LNK darba grupas sanāksme kultūrizglītības nacionālā pasūtījuma definēšanai 22.10.2015. sanāksmes protokols, LNK darba grupas sanāksme kultūrizglītības nacionālā pasūtījuma definēšanai 10.12.2015. sanāksmes protokols.
- ¹⁴⁹ LNK darba grupas sanāksme kultūrizglītības nacionālā pasūtījuma definēšanai 09.02.2017. sanāksmes protokols.
- ¹⁵⁰ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.
- ¹⁵¹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017.
- ¹⁵² SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- ¹⁵³ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām” (pirmā kārtā), 2017, SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- ¹⁵⁴ KM 05.08.2019. rīkojums Nr.2.5-1-125 “Par darba grupas izveidi profesionālās ievirzes kultūrizglītības finansēšanas kārtības izstrādei”.
- ¹⁵⁵ MK 07.05.2019. rīkojums Nr.210 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”.
- ¹⁵⁶ MK 03.05.2016. rīkojums Nr.275 “Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”, izpilde 18.07.2018.
- ¹⁵⁷ KM darba plāns 2017.gadam, KM darba plāns 2018.gadam, KM darba plāns 2019.gadam.
- ¹⁵⁸ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ¹⁵⁹ Profesionālās izglītības likuma 25.panta otrā daļa.
- ¹⁶⁰ Izglītības likuma 1.panta 11.punkts.
- ¹⁶¹ MK 23.04.2013. noteikumu Nr.225 “Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums” 4.3. un 4.4.apakšpunkts.
- ¹⁶² MK 28.05.2019. noteikumu Nr.218 “Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” 4.6.apakšpunkts.
- ¹⁶³ LNK 12.01.2018. reglamenta Nr.1.5.-1/5 “Kultūras un radošās industrijas izglītības nodaļas reglaments” 8.15. un 8.16.apakšpunkts.
- ¹⁶⁴ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ¹⁶⁵ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ¹⁶⁶ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija””), KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- ¹⁶⁷ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”, LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ¹⁶⁸ KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.

- ¹⁶⁹ MK 14.07.2009. noteikumu Nr.775 “Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” 3.punkts (spēkā līdz 30.05.2019.).
- ¹⁷⁰ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 4.3.apakšpunkts.
- ¹⁷¹ MK 30.08.2011. noteikumu Nr.662 “Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība akreditētās profesionālās izglītības programmās” 29.punkts.
- ¹⁷² KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ¹⁷³ MK 30.08.2011. noteikumi Nr.662 “Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība akreditētās profesionālās izglītības programmās”.
- ¹⁷⁴ MK 30.08.2011. noteikumu Nr.662 “Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norises kārtība akreditētās profesionālās izglītības programmās” 30.punkts.
- ¹⁷⁵ KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.
- ¹⁷⁶ Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 2⁶.punkts.
- ¹⁷⁷ Informatīvais ziņojums “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam īstenošanas 2014.–2017.gadā starpposma novērtējumu” (pieņemts zināšanai MK 08.10.2019. sēdē (protokols Nr.46, 15.š)).
- ¹⁷⁸ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ¹⁷⁹ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ¹⁸⁰ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (apstiprinātas ar Latvijas Republikas Saeimas 22.05.2014. paziņojumu “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam apstiprināšanu”).
- ¹⁸¹ Profesionālās izglītības likuma 28.panta pirmā daļa.
- ¹⁸² MK 15.07.2016. noteikumu Nr.484 “Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības” 6.1.2.apakšpunkts.
- ¹⁸³ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ¹⁸⁴ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- ¹⁸⁵ VIIS dati 21.08.2020.
- ¹⁸⁶ Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 9.punkts.
- ¹⁸⁷ Profesionālās izglītības likuma 1.panta otrās daļas 2². un 2³.punkts, MK 27.06.2000. noteikumu Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” 5.punkts un 2.pielikums (spēkā līdz 31.08.2020.).
- ¹⁸⁸ MK 20.11.2012. noteikumu Nr.785 “Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība” 4. un 5.punkts.
- ¹⁸⁹ MK 20.11.2012. noteikumi Nr.785 “Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība”.
- ¹⁹⁰ Profesionālās izglītības likums, MK 27.06.2000. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” (spēkā līdz 31.08.2020.).
- ¹⁹¹ Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskā pētniecības centra veiktais pētījums “Pētījums par kultūrizglītības īstenošanas pēctecību profesionālās ievirzes, profesionālās vidējās izglītības, augstākās izglītības programmās un sagatavoto speciālistu skaita atbilstību kultūras nozares un radošo industriju darba tirgus prasībām”, 2017.
- ¹⁹² PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola”, PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola”.
- ¹⁹³ Rēzeknes tehnikums, Daugavpils Būvniecības tehnikums, Ogres tehnikums.
- ¹⁹⁴ Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola, PIKC “Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskola “Saules skola””.
- ¹⁹⁵ IZM 10.08.2020. vēstule Nr.4-10e/20/2637 “Par revīzijas ziņojuma projekta saskaņošanu Revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ¹⁹⁶ KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.
- ¹⁹⁷ Profesionālās izglītības likums, MK 27.06.2000. noteikumi Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu”, MK 20.11.2012. noteikumi Nr.785 “Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība”.
- ¹⁹⁸ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija””).
- ¹⁹⁹ MK 06.01.2010. rīkojums Nr.5 “Par Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēm 2010.–2015. gadam”.
- ²⁰⁰ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. –2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam “Radošā Latvija””).
- ²⁰¹ MK 04.03.2015. rīkojums Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”.

- ²⁰² Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ²⁰³ MK 05.07.2016. noteikumu Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 22.punkts.
- ²⁰⁴ MK 01.12.2015. rīkojums Nr.758 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Amatniecības vidusskolai”.
- ²⁰⁵ MK 04.11.2015. rīkojums Nr.677 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai”, MK 27.01.2016. rīkojums Nr.36 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Ventspils Mūzikas vidusskolai”, MK 17.11.2016. rīkojums Nr. 682 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Nacionālajai Mākslu vidusskolai”, MK 17.11.2016. rīkojums Nr.681 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolai”, MK 18.05.2017. rīkojums Nr.242 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolai “Saules skola””.
- ²⁰⁶ MK 01.03.2016. rīkojums Nr.156 “Par Rīgas Doma kora skolas un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas reorganizāciju un Nacionālās Mākslu vidusskolas izveidi”.
- ²⁰⁷ MK 07.03.2017. rīkojums Nr.110 “Par Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas pievienošanu profesionālās izglītības kompetences centram “Nacionālā Mākslu vidusskola””.
- ²⁰⁸ MK 01.03.2016. rīkojums Nr.157 “Par Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas reorganizāciju un Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas izveidi”.
- ²⁰⁹ MK rīkojumu projekta “Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 4.marta rīkojumā Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²¹⁰ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²¹¹ MK 25.08.2015. noteikumu Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā” 4.punkts, LNK 29.09.2015. rīkojums Nr.157 “Par komisijas izveidi”.
- ²¹² MK 25.08.2015. noteikumu Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā” 9.punkts.
- ²¹³ MK 19.03.2013. noteikumi Nr.144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.
- ²¹⁴ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²¹⁵ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²¹⁶ MK 25.06.2019. noteikumu Nr.276 “Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi” 11.14.apakšpunkts.
- ²¹⁷ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ²¹⁸ Ventspils Mūzikas vidusskolas iesniegums 19.11.2015. Nr.1-16/104 par PIKC statusa iegūšanu.
- ²¹⁹ LNK PIKC statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas 11.12.2015. sanāksmes protokols Nr.1.
- ²²⁰ LNK 29.09.2015. rīkojuma Nr.157 “Par komisijas izveidi” pielikuma 21.punkts.
- ²²¹ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²²² MK 19.03.2013. noteikumi Nr.144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.
- ²²³ LNK 02.10.2017. nolikums Nr.1-2/10 “Profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas komisijas nolikums”.
- ²²⁴ MK 25.06.2019. noteikumu Nr.276 “Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi” 11.13. un 11.21.apakšpunkts.
- ²²⁵ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²²⁶ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²²⁷ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²²⁸ MK rīkojumu projekta “Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 4.marta rīkojumā Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).

- ²²⁹ MK 01.03.2016. rīkojums Nr.156 “Par Rīgas Doma kora skolas un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas reorganizāciju un Nacionālās Mākslu vidusskolas izveidi”.
- ²³⁰ MK 07.03.2017. rīkojums Nr.110 “Par Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas pievienošanu profesionālās izglītības kompetences centram “Nacionālā Mākslu vidusskola””.
- ²³¹ MK 01.03.2016. rīkojums Nr.157 “Par Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas reorganizāciju un Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas izveidi”.
- ²³² MK rīkojuma projekta “Par Rīgas Doma kora skolas un Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas reorganizāciju un Nacionālās Mākslu vidusskolas izveidi” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija); MK rīkojuma projekta “Par Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas un Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas pievienošanu profesionālās izglītības kompetences centram “Nacionālā Mākslu vidusskola”” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²³³ PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” štatū saraksts 01.01.2020., Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas štatū saraksts 31.08.2016., Rīgas Doma kora skolas štatū saraksts 01.09.2015. un 01.01.2016., Emīla Dārziņa Mūzikas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2016. un 09.06.2017., Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas štatū saraksts 01.01.2017.
- ²³⁴ PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” štatū saraksts 01.01.2020., Jaņa Rozentāla Rīgas Mākslas vidusskolas štatū saraksts 31.08.2016., Rīgas Doma kora skolas štatū saraksts 01.09.2015. un 01.01.2016., Emīla Dārziņa Mūzikas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2016. un 09.06.2017., Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas štatū saraksts 01.01.2017.
- ²³⁵ MK rīkojuma projekta “Par Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas un Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas reorganizāciju un Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas izveidi” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija).
- ²³⁶ PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” štatū saraksts 01.09.2019., 01.01.2020., Emīla Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2015., 01.01.2016., Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2015., 01.01.2016.
- ²³⁷ PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” štatū saraksts 01.09.2019., 01.01.2020., Emīla Melngaiļa Liepājas Mūzikas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2015., 01.01.2016., Liepājas Dizaina un mākslas vidusskolas štatū saraksts 01.09.2015., 01.01.2016.
- ²³⁸ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²³⁹ Profesionālās izglītības likuma 15.panta otrā prim daļa.
- ²⁴⁰ Profesionālās izglītības likuma 15.panta pirmā daļa.
- ²⁴¹ PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” nolikums (apstiprināts ar KM 21.12.2015. rīkojumu Nr.5.1-1-274), PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” nolikums (apstiprināts ar KM 01.03.2016. rīkojumu Nr.2.5-1-55), PIKC “Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskola” nolikums (apstiprināts ar KM 26.10.2017. rīkojumu Nr.2.5-1-253), PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” nolikums (apstiprināts ar KM 21.05.2018. rīkojumu Nr.2.5-1-88).
- ²⁴² LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²⁴³ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²⁴⁴ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 4.5. un 4.11.apakšpunkts.
- ²⁴⁵ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²⁴⁶ IZM 19.09.2019. rīkojums Nr.1-2e/19/174 “Par profesionālās izglītības kompetences centru uzdevumiem”.
- ²⁴⁷ MK 04.11.2015. rīkojuma Nr.677 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolai” anotācija, MK 01.12.2015. rīkojuma Nr.758 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Rīgas Amatniecības vidusskolai” anotācija.
- ²⁴⁸ LNK 31.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ²⁴⁹ Profesionālās izglītības likuma 9.panta pirmās daļas 3.punkts.
- ²⁵⁰ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ²⁵¹ MK 18.12.2012. noteikumu Nr.931 “Latvijas Nacionālā kultūras centra nolikums” 4.10.apakšpunkts.
- ²⁵² KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ²⁵³ MK 11.09.2018. noteikumu Nr.569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību” 15.punkts.
- ²⁵⁴ MK 25.06.2019. noteikumu Nr.276 “Valsts izglītības informācijas sistēmas noteikumi” 19.6.apakšpunkts.
- ²⁵⁵ VIIS dati 16.04.2020.
- ²⁵⁶ MK 11.09.2018. noteikumu Nr.569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību” 15.punkts.

²⁵⁷ MK 11.09.2018. noteikumu Nr.569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību” 19.punkts.

²⁵⁸ IZM sniegtie dati par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2017., 31.12.2018. un 31.12.2019. no VIIS ietvertās informācijas; VID sniegtie dati par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019. no pārskatos *Ziņas par darba ņēmējiem* ietvertās informācijas.

²⁵⁹ IZM sniegtie dati par augstākās izglītības iestādēs studējošajiem 31.12.2017., 31.12.2018. un 31.12.2019. no VIIS ietvertās informācijas; VID sniegtie dati par personu nodarbinātību laika periodā no 01.01.2017. līdz 31.12.2019. no pārskatos *Ziņas par darba ņēmējiem* ietvertās informācijas.

²⁶⁰ MK 27.06.2000. noteikumu Nr.211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu” 2.punkts.

²⁶¹ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

²⁶² Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

²⁶³ MK 30.05.2017. noteikumi Nr.278 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”, MK 15.05.2018. noteikumi Nr.281 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”, MK 04.02.2020. noteikumi Nr.70 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”.

²⁶⁴ MK 19.04.2016. noteikumi Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi” 15.punkts (redakcija no 29.04.2016. līdz 01.08.2016.), VIIS dati 01.10.2017.

²⁶⁵ MK 30.05.2017. noteikumi Nr.278 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”, MK 15.05.2018. noteikumi Nr.281 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”, MK 04.02.2020. noteikumi Nr.70 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi”.

²⁶⁶ MK 19.04.2016. noteikumi Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi” 15.punkts, VIIS dati 01.01.2020.

²⁶⁷ KM 06.11.2014. nodomu protokols par sadarbību Ventspils Mūzikas vidusskolas ar koncertzāles funkciju attīstībai Nr.5.1-7-18 (Ventspils pilsētas dome Nr.1-98/4486, Ventspils Mūzikas vidusskola Nr.10/11/14).

²⁶⁸ MK 19.03.2013. noteikumi Nr.144 “Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

²⁶⁹ https://www.ventspils.lv/lat/investicijas_un_projekti/investiciju_projekti/realizetie_projekti/229-ventspils-muzikas-vidusskolas-ar-koncertzales-funkciju-attistiba,-i-karta/586-paraksta-vienosanas-par-projekta-ventspils-muzikas-vidusskolas-ar-koncertzales-funkciju-attistiba,-i-karta-istenosanu/ (skatīts 13.09.2019.).

²⁷⁰ MK 04.03.2015. rīkojums Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”.

²⁷¹ MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.

²⁷² Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

²⁷³ MK 27.01.2016. rīkojums Nr.36 “Par profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanu Ventspils Mūzikas vidusskolai”.

²⁷⁴ <http://www.la.lv/darzinskola-barenites-loma> (skatīts 18.09.2019.).

- ²⁷⁵ PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020.gadam.
- ²⁷⁶ <https://www.ventspils.lv/lat/pilseta/110036-vacija-taps-valsts-ventspils-muzikas-vidusskolas-ekai-paredzetas-ergeles?&> (skatīts 06.05.2020.).
- ²⁷⁷ Kultūras ministrijas, Ventspils pilsētas domes un PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” 29.04.2016. sadarbības līgums Nr.2.5-7-9.
- ²⁷⁸ MK 04.03.2015. rīkojums Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”.
- ²⁷⁹ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ²⁸⁰ PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” attīstības un investīciju stratēģija 2015.–2020.gadam.
- ²⁸¹ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ²⁸² MK 25.08.2015. noteikumi Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā”.
- ²⁸³ KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu rakstiski iesniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁸⁴ KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu rakstiski iesniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ²⁸⁵ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ²⁸⁶ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”, MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.
- ²⁸⁷ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2016., 2017., 2018., 2019.gadā.
- ²⁸⁸ Viena izglītojamā izmaksas profesionālās vidējās izglītības līmenī ir noteiktas valsts budžeta dotāciju daļot ar profesionālās vidējās izglītības izglītojamo skaitu, neņemot vērā, ka no šī finansējuma tiek nodrošināta arī profesionālās ievirzes izglītība. PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” un Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola īsteno vienīgi profesionālās vidējās izglītības programmas. 2019.gadā šo izglītības iestāžu izmaksas uz vienu izglītojamo bija šādas: PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” 4239 euro, Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskola 12 698 euro.
- ²⁸⁹ https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/parskati_files/KM_publiskais_parskats_2016.pdf.
- ²⁹⁰ https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/parskati_files/KM_publiskais_p%C4%81rskats_2017.pdf.
- ²⁹¹ https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/parskati_files/01072019_KM_publiskais_p%C4%81rskats_2018_gad_s.pdf.
- ²⁹² https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/parskati_files/KM_publiskais_parskats-2019.pd.
- ²⁹³ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2016., 2017., 2018., 2019.gadā.
- ²⁹⁴ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2016., 2017., 2018.gadā.
- ²⁹⁵ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ²⁹⁶ Izglītības likuma 60.panta pirmā daļa.
- ²⁹⁷ MK 02.10.2007. noteikumu Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo” 2.punkts.
- ²⁹⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ²⁹⁹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³⁰⁰ MK 13.09.2001. noteikumi Nr.399 “Noteikumi par vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo (gadā)”.
- ³⁰¹ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”, KM 03.04.2020. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³⁰² MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³⁰³ MK 13.09.2001. noteikumi Nr.399 “Noteikumi par vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo (gadā)”.
- ³⁰⁴ Izglītības likuma 60.panta pirmā daļa.
- ³⁰⁵ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.

- ³⁰⁶ KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu rakstiski iesniegtā informācija Valsts kontrolei.
- ³⁰⁷ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ³⁰⁸ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³⁰⁹ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ³¹⁰ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ³¹¹ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³¹² MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³¹³ KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ³¹⁴ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- ³¹⁵ Valsts kases pārskati par budžeta izpildi 2016., 2017., 2018., 2019.gadā.
- ³¹⁶ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.
- ³¹⁷ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 8.punkts.
- ³¹⁸ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 15.punkts.
- ³¹⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 34.punkts.
- ³²⁰ KM 01.09.2017. iekšējo noteikumu Nr.2.5.-4-26 “Kārtība, kādā nosaka Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba slodzes un saskaņo pedagogu tarififikācijas” 7.punkts.
- ³²¹ MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”.
- ³²² KM 01.09.2017. iekšējo noteikumu Nr.2.5.-4-26 “Kārtība, kādā nosaka Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās izglītības iestāžu pedagogu darba slodzes un saskaņo pedagogu tarififikācijas” 4.punkts.
- ³²³ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.
- ³²⁴ VIIS dati, profesionālās vidējās izglītības pedagogu tarififikācijas 2018./2019.mācību gadā (31.03.2020.).
- ³²⁵ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.
- ³²⁶ Jāzepa Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolas 17.04.2020. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³²⁷ PIKC “Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola” 17.04.2020. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³²⁸ Valmieras Dizaina un mākslas vidusskolas 17.04.2020. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³²⁹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.
- ³³⁰ VIIS dati, profesionālās vidējās izglītības pedagogu tarififikācijas par 2019./2020. mācību gadu (31.03.2020.).
- ³³¹ MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 22., 23. punkts.
- ³³² MK 05.07.2016. noteikumu Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 24., 25. un 27.¹ punkts.
- ³³³ VIIS dati, profesionālās vidējās izglītības pedagogu tarififikācijas 2019./2020.mācību gadā (31.03.2020.).
- ³³⁴ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).
- ³³⁵ VIIS dati, profesionālās vidējās izglītības skolotāju tarififikācijas 2019./2020.mācību gadā (31.03.2020.).
- ³³⁶ Piemēram, mūzikas izglītības programmu specifika ir tāda, ka tajā atbilstoši mācību plānam kopējā stundu skaitā ietverts liels individuālo stundu īpatsvars. Pedagoģisko līkņu skaits uz vienu izglītojamo mūzikas programmās ir vairākkārt, aptuveni četras reizes, lielāks salīdzinot ar mākslas un dizaina izglītības programmām, kur visas nodarbības tiek organizētas kā grupu stundas. Tas rada atšķirīgus pedagogu atlīdzības izdevumus uz vienu izglītojamo dažādu jomu profesionālās vidējās kultūrizglītības programmās un izglītības iestādēs.
- ³³⁷ KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- ³³⁸ LNK 16.08.2019. elektroniski iesūtītā informācija.
- ³³⁹ LNK 26.02.2016. vēstule Nr.1-6/199, LNK 20.04.2017. vēstule Nr.1-6/343, LNK 09.03.2018. vēstule Nr.1.1-7.3/264, LNK 19.09.2019. vēstule Nr.1.1-7.3/646 “Par priekšlikumu valsts budžeta dotācijas sadalījumu mācību līdzekļu un mūzikas instrumentu iegādei Kultūras ministrijas padotības profesionālās vidējās izglītības iestādēs”.
- ³⁴⁰ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ³⁴¹ VIIS dati 01.01.2019.
- ³⁴² LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ³⁴³ LNK 05.03.2020. elektroniskā pasta vēstule “VK revīzija”.
- ³⁴⁴ KM valsts budžeta dotācijas sadalījums mācību līdzekļu un mūzikas instrumentu iegādei valsts budžeta programmā 20.00.00 “Kultūrizglītība” par 2016., 2017., 2018. un 2019.gadu.
- ³⁴⁵ KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu rakstiski iesniegtā informācija Valsts kontrolei.

- 346 KM un tās padotībā esošo izglītības iestāžu noslēgtie finansēšanas līgumi laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam.
- 347 <http://www.kkf.lv/index/finans%C4%93tie-projekti/> (skatīts 05.09.2019., 27.03.2020.).
- 348 <http://www.kkf.lv/index/finans%C4%93tie-projekti/> (skatīts 23.03.2020.).
- 349 KM 26.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-14 “Par revīzijas ziņojuma projektu”.
- 350 MK 24.08.2004. noteikumi Nr.740 “Noteikumi par stipendijām”.
- 351 Tiesībsarga 07.02.2017. atzinums pārbaudes lietā Nr.2016-52-26K “Par stipendiju apmēru” (http://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/atzinumi/atzinums_lieta_nr_2016_52_26k_1486628234.pdf).
- 352 Likuma “Par valsts budžetu 2018.gadam” paskaidrojumi.
- 353 KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- 354 KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- 355 KM iesūtītais stipendiju fonda aprēķins par 2017., 2018., 2019. un 2020.gadu.
- 356 KM iesūtītais stipendiju fonda aprēķins par 2017., 2018., 2019. un 2020.gadu.
- 357 KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- 358 Izglītības likuma 60.panta otrā daļa.
- 359 KM un tās padotībā esošo izglītības iestāžu noslēgtie finansēšanas līgumi ar skolām 2016., 2017., 2018. un 2019.gadā.
- 360 KM, Ventspils pilsētas domes un PIKC “Ventspils Mūzikas vidusskola” 29.04.2016. sadarbības līgums Nr.2.5-7-9.
- 361 KM 09.04.2020. elektroniski iesniegtā informācija.
- 362 Jelgavas Mūzikas vidusskolas pašnovērtējuma ziņojums par 2018./2019.mācību gadu.
- 363 Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas pašnovērtējuma ziņojums par 2018./2019.mācību gadu.
- 364 PIKC “Nacionālā Mākslu vidusskola” pašnovērtējuma ziņojums par 2018./2019.mācību gadu.
- 365 KM dibināto profesionālās vidējās izglītības iestāžu rakstiski iesniegtā informācija Valsts kontrolei.
- 366 MK 23.08.2017. rīkojums Nr.449 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem””.
- 367 MK 30.04.2019. rīkojuma Nr.208 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” 2.punkts.
- 368 MK 02.10.2007. noteikumi Nr.655 “Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo”.
- 369 MK 05.07.2016. noteikumi Nr.445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” 10.punkts.
- 370 Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (apstiprinātas ar Latvijas Republikas Saeimas 22.05.2014. paziņojumu “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam apstiprināšanu”).
- 371 KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- 372 KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- 373 KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- 374 Latvijas Kultūras akadēmija “Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu “Radošā Latvija” (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016.gadam”, 2017.
- 375 Latvijas Kultūras akadēmija “Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu “Radošā Latvija” (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016.gadam”, 2017.
- 376 KM 18.03.2020. vēstule Nr.3.1-1/514 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- 377 VIIS dati 01.10.2016., 01.10.2017, 01.10.2018.
- 378 VIIS dati 01.10.2019.
- 379 SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- 380 KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.
- 381 KM 03.02.2020. vēstule Nr.3.1-1/162 “Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.
- 382 SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.
- 383 SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

³⁸⁴ Eiropas Komisijas 2019. gada ziņojums par Latviju, pavaddokuments dokumentam “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai un Eurogrupai”.

³⁸⁵ KM 07.08.2020. vēstule Nr.2.4-6-IPI-11 “Par revīzijas ziņojuma projektu revīzijas lietā Nr.2.4.1-6/2019”.

³⁸⁶ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

³⁸⁷ MK 07.09.2010. noteikumu Nr.827 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1.pielikums.

³⁸⁸ VIIS dati 01.10.2019.

³⁸⁹ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

³⁹⁰ MK 23.05.2017. noteikumi Nr.264 “Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām”.

³⁹¹ MK 11.09.2018. noteikumu Nr.569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību” 6.2.apakšpunkts.

³⁹² KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam.

³⁹³ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””).

³⁹⁴ https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/kultura_timekli/petijumi/Kulturizglitiba_petijums_1_karta_2017.pdf.

³⁹⁵ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””), KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

³⁹⁶ Latvijas Kultūras akadēmija, Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu “Radošā Latvija” (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016.gadam, 2017.

³⁹⁷ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvijas Republikas Saeimas 10.06.2010. paziņojums), Latvijas Nacionālā reformu programma “ES 2020” stratēģijas īstenošanai (apstiprināta ar MK 26.04.2011. protokolu Nr.27, 34.§), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013.gadam (apstiprināts ar MK 04.07.2006. noteikumiem Nr.564 “Noteikumi par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2007.–2013.gadam”), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam (apstiprināts ar Latvijas Republikas Saeimas 20.12.2012. paziņojumu), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013.gadam”), Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (apstiprinātas ar Latvijas Republikas Saeimas 22.05.2014. paziņojumu “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam apstiprināšanu”), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015.gadam (apstiprinātas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr.5 “Par Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēm 2010.–2015.gadam”), Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””), KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”), Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam īstenošanas plāns 2015.–2017.gadam.

³⁹⁸ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””), KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

³⁹⁹ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” (apstiprinātas ar MK 29.07.2014. rīkojumu Nr.401 “Par kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija””), KM 27.11.2018. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam “Radošā Latvija” Kultūrizglītības nozares stratēģija 2014.–2020.gadam, Kultūras

ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

⁴⁰⁰ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2007.–2013.gadam (apstiprinātas ar MK 27.09.2006. rīkojumu Nr.742 “Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2007.–2013.gadam”), Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015.gadam (apstiprinātas ar MK 06.01.2010. rīkojumu Nr.5 “Par Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēm 2010.–2015.gadam”).

⁴⁰¹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (apstiprinātas ar Latvijas Republikas Saeimas 22.05.2014. paziņojumu “Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam apstiprināšanu”).

⁴⁰² Likums “Par valsts budžetu 2017.gadam” (likums Saeimā pieņemts 24.11.2016.), likums “Par valsts budžetu 2018.gadam” (likums Saeimā pieņemts 23.11.2017.), likums “Par valsts budžetu 2019.gadam” (likums Saeimā pieņemts 03.04.2019.).

⁴⁰³ Latvijas Kultūras akadēmija, Valsts kultūrpolitikas pamatnostādņu “Radošā Latvija” (2014–2020) starpposma ietekmes izvērtējums par periodu no 2014. līdz 2016.gadam, 2017.

⁴⁰⁴ Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

⁴⁰⁵ ISSAI 300 Lietderības revīziju veikšanas pamatprincipi, 11.punkts, INTOSAI Profesionālo standartu komiteja.

⁴⁰⁶ SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pētījuma rezultātu ziņojums “Kultūrizglītība Latvijā: pieejamība, pieprasījums, kvalitāte”, 2018.

⁴⁰⁷ VIIS dati 01.10.2019.

⁴⁰⁸ Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte (https://visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/nozkval/NKSK_maksla.pdf).

⁴⁰⁹ VIIS dati 01.10.2019.

⁴¹⁰ MK 25.08.2015. noteikumu Nr.495 “Kārtība, kādā piešķir un anulē profesionālās izglītības kompetences centra statusu mākslas, mūzikas vai dejas jomā” 2.punkts.

⁴¹¹ VIIS dati uz 01.01.2020.

⁴¹² Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepcija (apstiprināta ar MK 04.03.2015. rīkojumu Nr.110 “Par Kultūras ministrijas padotībā esošo profesionālās vidējās kultūrizglītības iestāžu attīstības koncepciju”).

⁴¹³ Centrālās finanšu un līgumu aģentūras Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma (skatīts 21.04.2020.).

⁴¹⁴ MK 19.04.2016. noteikumu Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi” 15.punkts (redakcija no 29.04.2016. līdz 01.06.2017.) .

⁴¹⁵ MK 30.05.2017. noteikumi Nr.278 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi””, MK 15.05.2018. noteikumi Nr.281 “Grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi””, MK 04.02.2020. noteikumi Nr.70 “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumos Nr.249 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu” īstenošanas noteikumi””.